

Cyfarfod

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI

Dyddiad ac Amser

10.30 y.b., DYDD IAU, 8FED RHAGFYR, 2022

Lleoliad

**Cyfarfod Aml-leoliad
Siambwr Hywel Dda, Swyddfa'r Cyngor, Caernarfon/
Rhithiol ar Zoom**

*** NODER ***

Bydd y cyfarfod yn cael ei we-ddarlledu

https://gwynedd.public-i.tv/core//cy_GB/portal/home

Pwynt Cyswllt

Eirian Roberts

01286 679018

eirianroberts3@gwynedd.llyw.cymru

(Dosbarthwyd Dydd Mercher, 30 Tachwedd 2022)

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI

AELODAETH (18)

Plaid Cymru (12)

Y Cynghorwyr

Jina Gwyrfai
Elin Hywel
Dewi Jones
Olaf Cai Larsen
Huw Rowlands
Rhys Tudur

Iwan Huws
Dawn Lynne Jones
Gareth Tudor Jones
Gwynfor Owen
Paul John Rowlinson
Sasha Williams

Annibynnol (6)

Y Cynghorwyr

Louise Hughes
Beth Lawton
Richard Glyn Roberts

Gwilym Jones
Dewi Owen
Gruffydd Williams

Aelodau Ex-officio

Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor

AELODAU CYFETHOLEDIG:

Hefo pleidlais ar faterion addysg yn unig

[sedd wag]	Eglwys yng Nghymru
Colette Owen	Yr Eglwys Gatholig
Ruth Roe	Cynrychiolydd Rhieni/Llywodraethwyr Meirionnydd
Karen Vaughan Jones	Cynrychiolydd Rhieni/Llywodraethwyr Dwyfor
Manon Williams	Cynrychiolydd Rhieni/Llywodraethwyr Arfon

Heb Bleidlais:

Roger Vaughan	UCAC
Dylan Huw Jones	NASUWT

R H A G L E N

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYG

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater bryg ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

4. COFNODION

6 - 17

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gyhaliwyd ar 20 Hydref, 2022 fel rhai cywir.

5. ADRODDIAD CYNNYDD - CADW'R BUDD YN LLEOL

18 - 25

Aelod Cabinet – Y Cynghorydd Menna Jones

Ystyried adroddiad ar yr uchod.

** 10.30yb – 11.30yb*

6. PROSIECT CINIO AM DDIM

26 - 30

Aelod Cabinet – Y Cynghorydd Beca Brown

Ystyried adroddiad ar yr uchod.

** 11.30yb – 12.00yp*

**TORIAD AM GINIO – 12.00yp – 12.45yp*

7. ADRODDIADAU BLYNYDDOL ADDYSG

**12.45yp – 1.45yp*

**Amcangyfrif o'r amseroedd*

(A) ADRODDIAD BLYNYDDOL ADDYSG 2021-22

31 - 64

Aelod Cabinet – Y Cynghorydd Beca Brown

Ystyried adroddiad ar yr uchod.

(B) ADRODDIAD BLYNYDDOL GWE 2021-22

65 - 194

Ystyried adroddiad ar yr uchod.

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI DYDD IAU, 20 HYDREF 2022

Yn bresennol: Y Cynghorydd Beth Lawton (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Cai Larsen (Is-gadeirydd)

Y Cynghorwyr: Jina Gwyrfai, Louise Hughes, Iwan Huws, Dawn Lynne Jones, Dewi Jones, Gareth Tudor Jones, Gwilym Jones, Dewi Owen, Gwynfor Owen, Richard Glyn Roberts, Huw Llwyd Rowlands, Paul Rowlinson, Rhys Tudur, Gruffydd Williams a Sasha Williams.

Aelodau Cyfetholedig: Colette Owen (Yr Eglwys Gatholig), Manon Williams (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Arfon) a Roger Vaughan (UCAC).

Swyddogion yn bresennol: Vera Jones (Rheolwr Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith), Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Yn bresennol ar gyfer eitem 5: Y Cynghorydd Beca Brown (Aelod Cabinet Addysg), Garem Jackson (Pennaeth Addysg), Arwyn Thomas (Rheolwr Gyfarwyddwr GwE), Iwan Evans (Swyddog Monitro), Debbie Anne Jones (Rheolwr Gwasanaethau Corfforaethol Addysg) a Gwyn Tudur (Swyddog Addysg Uwchradd Gwynedd).

Yn bresennol ar gyfer eitem 6: Y Cynghorydd Beca Brown (Aelod Cabinet Addysg), Garem Jackson (Pennaeth Addysg), Arwyn Thomas (Rheolwr Gyfarwyddwr GwE), Geraint Evans (Arweinydd Craidd – Cynradd – GwE) ac Ellen Williams (Arweinydd Craidd – Uwchradd – GwE) a Gwyn Tudur (Swyddog Addysg Uwchradd Gwynedd).

Yn bresennol ar gyfer eitem 7: Geraint Owen (Cyfarwyddwr Corfforaethol) a Sian Myrddin Gwent (Ymgynghorydd Ffordd Gwynedd).

Diolchodd y Cadeirydd i ddau gyn-aelod o'r Pwyllgor, y Cynghorwyr Elwyn Jones a John Pughe Roberts, am eu cyfraniad, a chroesawodd ddau aelod newydd ar y Pwyllgor, sef y Cynghorwyr Louise Hughes a Gruffydd Williams. Diolchodd hefyd i Dilwyn Elis Hughes am ei wasanaeth fel aelod cyfetholedig ar y Pwyllgor, a chroesawodd Roger Vaughan, fel cynrychiolydd newydd UCAC.

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Elin Hywel, Ruth Roe (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Meirionnydd), Karen Vaughan Jones (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Dwyfor) a'r Cynghorydd Menna Jones (Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol).

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 14 Gorffennaf, 2022 fel rhai cywir.

5. ADDYSG CYDBERTHYNAS A RHYWIOLDEB

Croesawyd yr Aelod Cabinet a swyddogion yr Adran Addysg a GwE i'r cyfarfod.

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Addysg yn ymateb i gais gan aelodau'r Pwyllgor am gyfle i edrych yn fanylach ar addysg cydberthynas a rhywioldeb, sydd yn elfen fandadol o Fframwaith Cwricwlwm i Gymru o Fedi 2022. Eglurwyd bod yr elfen hon yn fandadol ym mhob un o ysgolion cynradd y sir ers Medi 2022, ac yn 6 o'r ysgolion uwchradd sydd wedi dewis cyflwyno'r cwricwlwm i Flwyddyn 7 ym Medi 2022.

Gosododd yr Aelod Cabinet y cyd-destun i'r adroddiad, gan nodi:-

- Ei bod yn ddyddiau cynnar ar daith y Cod Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, ond bod yr adborth o'r ysgolion wedi bod yn dda a bod cyfathrebu cadarnhaol wedi bod yn digwydd rhwng ysgolion a rhieni.
- Bod ganddi bob ffydd yn y proffesiwn i gyflwyno'r addysg plwralistig a chynhwysol yma sy'n addas i ddatblygiad y plentyn, yn ogystal â'i oed.
- Ei bod yn hynod falch bod plant yn mynd i dderbyn addysg fydd yn eu cadw'n ddiogel ac yn hapus wrth iddyn nhw fynd drwy fywyd.
- Bod y Cod wedi derbyn dipyn o sylw, a'i bod hithau wedi derbyn llawer o ohebiaeth gan ddioddefwyr camdriniaeth rywiol sydd bellach yn oedolion, gan rieni i ddioddefwyr a gan bobl sy'n gweithio gyda dioddefwyr, gyda phawb ohonynt yn dweud eu bod mor falch o weld yr addysg yma'n cael ei ffurfioli.
- Ei bod yn mawr obeithio y bydd yr addysg yma'n mynd lawer o'r ffordd at sicrhau na fydd yr un plentyn yn cael ei fwlio a'i sarhau am fod yn wahanol i'r hyn sy'n cael ei ystyried fel norm, a dyna pam ei bod mor bwysig bod yr addysg yma'n cael ei weithredu'n effeithiol ar draws y sir.

Ategodd y Pennaeth Addysg sylwadau'r Aelod Cabinet gan nodi:-

- Bod penaethiaid ysgolion yn adrodd eu bod wedi derbyn ymateb cadarnhaol i'r Cod gan y rhan helaethaf o rieni a gofalwyr, a bod ganddo yntau bob ffydd bod arweinyddion a staff yr ysgolion yn ymdrin â'r mater yn ddoeth.
- Gan fod y maes yn cael ei gyflwyno'n blwralistig, mae yna wahanol safbwyntiau yn cael eu cyflwyno fel bod plant a phobl ifanc yn cael cyfle i ddod i farn annibynnol eu hunain yn seiliedig ar ffeithiau.
- Ei bod yn bwysig nodi bod Llywodraeth Cymru wedi cydnabod mai datblygiad neu aeddfedrwydd neu berthnasedd datblygiadol sydd wrth wraidd y cwricwlwm. Gan hynny, byddai'r ysgolion yn cyflwyno'r addysg yn sgil eu hadnabyddiaeth hwy o'u dysgwyr o ran eu haeddfedrwydd a'u gallu i ddeall ac ymdrin â'r mater.

Yna cyfeiriodd y Pennaeth at baragraff 4(iii) o'r adroddiad oedd yn nodi, "*wrth ddatblygu Cwricwlwm i Gymru cefnogir ysgolion Gwynedd gan GwE*", gan nodi, o ran cywiriad, ac i wneud y sefyllfa'n fwy eglur, bod y 6 awdurdod ar draws y Gogledd wedi comisiynu unigolyn i gydweithio gyda'r mudiad Ysgolion Iach er mwyn cefnogi ysgolion yn y maes yma, a bod Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant GwE yn y broses o gefnogi'r holl ysgolion i ddilyn y Cod.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau. Codwyd y materion a ganlyn gan aelodau unigol:-

- Holwyd a fyddai'n bosib', maes o law, cael mewnbwn gan benaethiaid ac athrawon, ac o bosib' rhieni, drwy gyfrwng holiadur er mwyn gweld pa mor fodlon ydynt gyda'r trefniadau newydd. Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Addysg y gellid dod ag adroddiad byr i'r aelodau yn cyfleu hynny yn dilyn cyfnod eithaf sylweddol o weithredu'r cwricwlwm newydd.
- Mewn ymateb i sylw na chredid bod y fframwaith newydd yn sylfaenol wahanol i'r ffordd roedd addysg bersonol yn cael ei dysgu yn y gorffennol, nododd y Pennaeth Addysg mai dyma'r union sylw oedd yn dod gan y proffesiwn. Yr hyn sy'n wahanol, mae'n debyg, yw bod y fframwaith yn cael ei gyflwyno'n drawsgwricwlaidd ar draws y meysydd dysgu a phrofiad, a'i fod yn symudiad sydd yn cryfhau ymhellach gallu plant i ddeall beth yw perthynas iach, i ddeall y ffiniau ac i ddeall yr hyn sy'n dderbyniol iddyn nhw'n bersonol, fel bod hynny'n eu galluogi i wneud dewisiadau o ran perthynas a diogelu eu hunain. Nodwyd hefyd bod Swyddfa'r Comisiynydd Plant a'r NSPCC wedi croesawu'r symudiad yma a dyfodiad y cwricwlwm newydd.
- Nodwyd bod hwn yn fater oedd yn pegynu pobl. Ar y naill law, roedd yr Adran yn adrodd bod yr ymateb wedi bod yn gadarnhaol, ond roedd yna garfan o rieni oedd yn anfodlon. Deallid hefyd bod yna athrawon oedd yn hynod o nerfus ynglŷn â'r trefniadau newydd, ac yn gofyn am fwy o hyfforddiant, a holwyd a oedd yna fwriad i ganfod eu barn hwythau ar y mater. Pwysleisiwyd pwysigrwydd casglu tystiolaeth negyddol, yn ogystal â'r dystiolaeth gadarnhaol, er mwyn cadw cydbwysedd, ac awgrymwyd hefyd bod angen craffu gweithrediad y Cod yn yr ysgolion cyn, yn hytrach nag ar ôl, i'r flwyddyn academaidd ddod i ben. Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Addysg fod yr Adran wedi bod yn canfod barn penaeithiaid ar y mater, a bod y penaeithiaid hynny yn cynrychioli ac yn lleisio barn staff eu hysgolion. Tra'n derbyn yn llwyr bod yna sylw wedi ei roi i'r maes yma, nodwyd bod ychydig ohono yn seiliedig ar anwybodaeth, ac mai'r adwaith roedd yr ysgolion yn gael oedd bod rhieni a staff drwyddi draw yn croesawu'r cwricwlwm newydd. Cadarnhawyd hefyd fod trefniadau ar y gweill i gynnal sesiynau hyfforddiant yn y maes yma fel mewn unrhyw faes cwricwlwm arall.
- Mewn ymateb i gwestiwn, cadarnhaodd y Pennaeth Addysg y gellid edrych ar sut fyddai'r Adran a'r Cyngor yn gallu lledaenu rhywfaint o'r dystiolaeth gadarnhaol i'r byd y tu allan.
- Mewn ymateb i gwestiwn, cadarnhaodd y Pennaeth Addysg nad oedd yna unrhyw bryderon wedi dod i'r amlwg ers cychwyn gweithredu'r cwricwlwm newydd, ac nad oedd yr hyn sydd wedi ymddangos ar y cyfryngau cymdeithasol yn adlewyrchu'r farn gyffredinol mewn unrhyw ffordd.

Mynegodd aelod ei phryder ynglŷn â'r Cod, gan nodi:-

- Mai'r rhieni yw prif warcheidwaid cyfreithiol eu plant, a bod yr hawl hwnnw yn cael ei gymylu yma.
- Bod y gyfraith yn dweud na all unrhyw un dan 13 oed fyth roi cydsyniad cyfreithiol i unrhyw fath o weithgaredd rhywiol.
- Oes gan rieni'r hawl i dynnu eu plant o'r gwersi Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb?
- A yw'n briodol trafod rhywioldeb gyda phlant ifanc iawn?
- Pam newid o addysg rhyw i addysg rhywioldeb?
- Mai awduron y ddogfen oedd yr Athro E.J. Renold o Brifysgol Caerdydd a'i chyd-weithiwr, Ester McGeeney, a bod datblygiad y ddogfen yn llwyr seiliedig ar waith ymchwil y ddwy ohonynt yn unig, gan ddefnyddio llai na 10 o'u herthyglau a'u llyfrau eu hunain i gyfiawnhau'r ddogfen Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb. Oedd hyn, felly, yn dystiolaeth foeseogol?
- Bod yr adroddiad yn nodi bod yna dystiolaeth gadarn – ond ble mae'r dystiolaeth honno?
- Na all y pwyllgor graffu rhywbeth sydd heb ei gyflwyno eto, ac mae gennym yr hawl i gwestiynu Llywodraeth Cymru ar hyn.
- Bod pob rhiant pob plentyn yn ysgolion Gwynedd yn randdeiliad, a bod yr awdurdod yn bod yn drahaus yn diystyru gwir bryderon rhieni fel camwybodaeth ar y sail nad ydynt yn cytuno gyda'r hyn mae'r Llywodraeth yn ddweud yw'r gwirionedd.
- Bod gan bawb ohonom yr hawl i ddiogelu ein plant rhag deunydd rhywiol amhriodol, a'r rhieni sy'n nabod eu plant orau.
- Ei bod yn anodd deall pam fod pobl mor barod i dderbyn hyn.
- Na allwn anwybyddu'r protestiadau sy'n dod o'r Alban a Lloegr.

- Nid yw ein hathrawon wedi'u cymhwyso i ddysgu addysg rhywioldeb.
- Bod hyn yn herio pob diwylliant teuluol Gorllewinol sy'n gynhenid i ni, ac mae dyletswydd arnom i graffu hyn yn drwyadl ac yn helaeth cyn y bydd hi'n rhy hwyr.
- Na ellir diystyru'r gwrthwynebwyr fel eithafwyr – rhieni ydynt sy'n bryderus iawn ynglŷn â lles eu plant.

Mewn ymateb i'r sylwadau, nododd y Pennaeth Addysg:-

- Nad oedd y sylwadau yn gynrychioliadol o'r hyn sy'n digwydd yn yr ysgolion yn ôl ei ddehongliad ef o'r Cod.
- Ei bod yn gywir i ddweud bod Senedd Cymru wedi deddfu ar gael gwared â'r hawl i rieni a gofalwyr eithrio eu plant o'r cwricwlwm, ac roedd Gwynedd, fel awdurdod, yn ddarostyngedig i god mandadol neu gwricwlwm statudol fel mae'r Llywodraeth yn ei gyflwyno.
- Bod Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori yn eang cyn cyflwyno'r cwricwlwm i'n hysgolion, a'n rôl ni fel awdurdod a gwasanaeth cefnogi ysgolion yw sicrhau bod ein hysgolion yn barod i'w weithredu.

Holodd yr aelod a oedd gan blant y gallu i wneud penderfyniadau moesol ynglŷn â'r ffordd maent yn ymddwyn yn rhywiol, ac a fyddai'r Pennaeth yn cytuno fod hyn yn llwyr danseilio diogelu plant. Nododd hefyd ei bod yn hanfodol cyflwyno rheoliadau oed-berthnasol er mwyn diogelu plant rhag y posibilrwydd o gael eu cam-drin yn rhywiol.

Mewn ymgais i leddfu'r pryderon, rhoddodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE esboniad manwl o'r gefnogaeth a roddir i ysgolion gan osod y rhan yma o'r cwricwlwm yn ei gyd-destun ehangach.

Holodd y Cadeirydd pa adnoddau oedd ar gael i ysgolion. Mewn ymateb, nododd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE fod y Grŵp Trawsranbarthol sy'n edrych ar hyn wedi pwysleisio bod angen gwneud yn siŵr bod yr adnoddau yn addas. Nid oeddent yn chwilio am y pegynau eithafol yn y drafodaeth, eithr yn tynnu at ei gilydd restr o adnoddau sydd, yn eu barn broffesiynol hwy, yn addas ar gyfer ein disgyblion ar draws y Gogledd. Roedd y rhestr yna wedyn yn gallu cael ei rannu ar lefel ysgol, a mater i'r ysgol wedyn oedd penderfynu a oedd yr adnoddau hynny'n rhai sy'n berthnasol i'w cyd-destun hwy. Nododd ymhellach iddo ofyn i'r Grŵp ystyried a oedden nhw'n gweld bylchau mewn adnoddau mewn ambell faes, ac os felly, sut orau i ddiwallu hynny. Nododd hefyd y byddai gwybodaeth drylwyr am yr adnoddau ar restr y Grŵp maes o law, ac y gellid trefnu bod yr wybodaeth honno ar gael i aelodau'r pwyllgor craffu hefyd.

Nododd aelod ei fod yntau'n hollol anhapus gyda'r cyfeiriad mae'r Cyngor yn gyrru'r ysgolion ymlaen gyda hyn, gan nodi:-

- Ai'r cyrsiau hyfforddiant a ariannwyd drwy Stonewall oedd yr unig hyfforddiant a dderbyniwyd yn y maes yma?
- Mai arbenigedd y person sy'n bennaf gyfrifol am lunio'r Cod, sef yr Athro E.J. Renold, yw *'Posthumanism'* a *'Queer Theory'*, a'i bod yn ddychrynlyd meddwl ein bod yn ystyried cael gwared ag ideoleg Gristnogol, sydd wedi bod ynghlwm â'r ardaloedd yma ers bron i 2000 o flynyddoedd, a chyflwyno'r ideoleg di-sail yma yn ei le, sy'n cael ei wthio ymlaen drwy Stonewall a chan Lywodraeth Cymru.
- Bod yr ideoleg yma'n beryg' bywyd ar gyfer ein plant, a phan fydd plentyn bach yn sôn wrth athro ei fod yn cael ei gamdrin, ni fydd defnyddio'r math o derminoleg sy'n cael ei gyflwyno fel rhan o'r addysg yma yn amlygu dim byd. Hyfforddiant sydd ei angen fel bod yr athrawon yn gallu pigo i fyny ar hyn, yn hytrach na gwthio agenda traws-rywioldeb a niwtraliaeth rhywedd, a thrwy hynny weddnewid ein cymdeithas drwy'r ysgolion.
- Yr hyn fyddwn yn ei chwydu allan o'r ysgolion yn y pen draw fydd pobl nad oes arnyn nhw unrhyw beth i'w rhieni, nac i'r wladwriaeth, a dyna'r ideoleg sy'n cael ei wthio ymlaen yma.

- Dywedir mai datblygiad neu aeddfedrwydd neu berthnasedd datblygiadol sydd wrth wraidd y cwricwlwm, ond o gam-ddehongli hynny, mae yna oblygiadau erchyll all effeithio ar blant am weddill eu hoes, ac nid oes rhaid ond edrych ar yr hyn ddigwyddodd yn Tavistock i weld effaith hynny, gyda miloedd o blant wedi'u bwtchera yn enw'r union ideoleg sy'n cael ei yrru ymlaen yma gan ein swyddogion a rhai o'r aelodau.
- Bod Llywodraeth Cymru yn tanseilio Erthygl 9 o'r Ddeddf Hawliau Dynol drwy ddileu hawl rhieni i dynnu eu plant o addysg rhyw os yw'n mynd i effeithio ar eu crefydd neu gredoau.
- Mai 16 yw'r oed cydsynio, ond nid yn ôl yr hyn sy'n cael ei wthio ar yr ysgolion, ac mae'r ffynonellau y disgwylir i athrawon eu defnyddio am arwain at rywioli plant bach.

Nododd y Swyddog Monitro, ar bwynt o briodoldeb, bod honiadau eithaf difrifol wedi'u gwneud ynglŷn â natur y cwricwlwm, ynghyd â lled-awgrym bod yna bethau eithaf difrifol ac amhriodol yn deillio o weithredu'r cwricwlwm, ac atgoffodd yr aelodau o'u cyfrifoldeb o dan y Cod Ymddygiad i beidio dwyn anfri di-sail ar yr Awdurdod a'r ysgolion. Mewn ymateb, nododd yr aelod fod yr holl dystiolaeth ar gael ynglŷn â natur a chefnidir y gwaith ymchwil y tu ôl i'r cwricwlwm addysg, ac na chafodd yr aelodau gyfle i drafod y sail tystiolaeth gan i'r Cadeirydd ddweud wrtho nad oedd yn briodol i siarad am hynny yn y cyfarfod hwn. Nododd ymhellach nad oedd wedi cyhuddo unrhyw brifathro na phrifathrawes, ac mai'r cwbl ddywedodd oedd eu bod angen yr addysg a'r hyfforddiant angenrheidiol i ddelio gyda'r materion cymhleth tu hwnt sy'n mynd i ddod gerbron.

Atgoffodd y Swyddog Monitro yr aelodau unwaith yn rhagor o'u cyfrifoldeb o dan y Cod. Mewn ymateb, nododd yr aelod, yn dilyn cyflwyno'r Cod yn yr Alban, y gwelwyd cynnydd o 1,600% yn yr achosion o blant yn mynd am driniaeth yn ymwneud â thraws rhywioldeb, a'i fod felly'n deillio'n uniongyrchol o'r system addysg.

Mewn ymateb i sylwadau'r aelod, nododd y Pennaeth Addysg:-

- Y sicrheid bod yr hyfforddiant yn briodol ar gyfer y staff, fel gydag unrhyw faes arall.
- Mai rhan o gwricwlwm i Gymru yw hyn, nid rhan o gwricwlwm yr Alban, na Lloegr.
- Bod y cwricwlwm yn sefyll ar ei ben ei hun ar sail ymchwil yng Nghymru, ac wedi derbyn sêl bendith sawl mudiad.
- Mai'r hyn sydd wrth wraidd y cwricwlwm yw bod plant yn cael derbyn gwybodaeth ac yn gwneud eu dewisiadau eu hunain, sy'n seiliedig ar farnau plwralistig.
- Bod yr ysgolion yn gwybod ei bod yn briodol iddynt addysgu a thrafod gyda phlant yn unol â'u lefel o aeddfedrwydd.

Nododd aelod:-

- Ei fod yn llwyr gytuno â sylwadau'r Aelod Cabinet mewn cylchgrawn diweddar, oedd yn nodi *"Oni wnawn fel ysgolion roi addysg rhyw addas i'n plant, bydd y diwydiant pornograffi yn camu i mewn i'r bwlch ac ni fydd yr hyn fyddant yn ddysgu drwy hynny yn addas i'w hoed, nac yn cael ei gyflwyno yng nghyd-destun perthynas iach hafal a hapus. Mae addysg rhyw briodol yn gam pwysig tuag at greu dinasyddion empathig, parchus, teg, gwydn a chynhwysol a charedig."*
- Bod y rhanddeiliaid allweddol o ran y mater hwn, sef Llywodraeth Cymru, Ysgolion Iach, yr NSPCC a Swyddfa'r Comisiynydd Plant, i gyd yn gefnogol i'r Cod. Roedd y mwyafrif llethol o athrawon yn gefnogol hefyd, a chymerid bod y cynghorau disgyblion yn yr ysgolion hefyd wedi lleisio barn, a'u bod hwythau'n bendant o blaid y Cod.
- Y cydnabyddid bod y pwnc yn un dyrus, sy'n pegynu pobl, a bod gofyn tawelu ofnau rhieni, yn lle bod pobl yn dibynnu ar sylwadau ysgubol ar y cyfryngau cymdeithasol. Gan hynny, awgrymwyd y dylai'r Adran Addysg anfon llythyr cyffredinol, ar ran y prifathrawon, at bob rhiant mewn ymgais i dawelu'r ofnau a'r nerfuswydd real sydd gan nifer o rieni. Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Addysg fod hynny'n sicr yn rhywbeth y gellid ei drafod gyda'r prifathrawon. Ateggodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE y sylw, gan nodi bod y Grŵp

Trawsranbarthol wedi llunio taflen i'r perwyl hynny i'w haddasu yn lleol, a bod yr wybodaeth gan yr Adran a GwE i'w rhannu.

Nododd aelod:-

- Hyd yn ddiweddar, bod yr holl sefydliadau amddiffyn plant, gan gynnwys yr NSPCC a'r heddlu, yn derbyn nad oedd yn addas i oedolion dieithr gael sgysiau gyda phlant ynglŷn â rhywioldeb, ond roedd yr ymchwil yma wedi newid eu barn.
- A oedd y Pennaeth Addysg yn credu ei bod yn briodol siarad gyda phlant ifanc am ryw a rhywioldeb, o gofio bod awdur y ddogfen yn herio'r cysyniad o ddiniweidrwydd plentyndod?
- Bod hyn yn cael ei gydnabod yn gyson fel techneg meithrin perthynas amhriodol sy'n gosod plant mewn perygl o gael eu ecsbloetio gan oedolion.

Gofynnodd y Cadeirydd i'r aelod ymdawelu, a nododd y Swyddog Monitro nad oedd yn siŵr i ble'r roedd y pwynt yma'n mynd o ran cyd-destun, gan ei fod yn cyfeirio at dechnegau cam-drin plant mewn cyd-destun troseddol.

Er eglurder, nododd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE fod angen ysgaru dau beth yma, sef y cwricwlwm, sy'n cynnig addysg oed berthnasol i blant, a chamdriniaeth, sydd â llwybr hollol glir a phenodol ar ei gyfer.

Nododd aelod:-

- Na chytunai â'r sylw yn yr adroddiad ei bod yn gynamserol i graffu darpariaeth ein hysgolion yn y maes yma, oherwydd, os ydi'r ddarpariaeth yn cael ei chyflwyno, yna mae yna gynlluniau gwaith ar gael, ynghyd ag adnoddau a hyfforddiant athrawon, ac efallai y dylid nodi yn y llythyr cyffredinol i rieni y bydd yna grŵp tasg yn craffu'r mater.
- Pam gofyn am farn y cyfarfod hwn, pan nad ydi'r aelodau yn gallu gweld yr adnoddau sy'n cael eu cyflwyno yn barod?

Awgrymodd y Cadeirydd y gellid gwneud cais i sefydlu grŵp tasg i edrych ar yr hyn sy'n digwydd yn ein hysgolion go iawn.

Gofynnwyd i gynrychiolydd UCAC am ei farn ynghylch amddiffyniad i athrawon petai rhai rhieni yn cwyno bod yr addysg yn amhriodol i'w plant. Mewn ymateb, nodwyd ei bod yn bwysig bod cynnwys unrhyw wers yn cael ei drafod yn ofalus, ac y disgwyliad bod y drafodaeth honno'n digwydd rhwng athro a phennaeth ar sail eu hadnybyddiaeth hwy o'r plant, ac felly y gobeithid na fyddai'r sefyllfa yna'n codi.

Nododd aelod y byddai'n fwy cyfforddus yn gweld addysg rhyw yn cael ei ddysgu mewn gwersi addysg bersonol a chymdeithasol ar y naill law, ac mewn gwersi bywydeg ar y llaw arall.

Mewn ymateb i gais gan aelod am sylwadau ynglŷn â dysgu'r maes yn draws-gwricwlaidd, nododd y Pennaeth Addysg mai hanfod y cwricwlwm oedd bod y cynnwys yn cael ei ddysgu ar draws y meysydd dysgu a phrofiad, ond mewn realiti, byddai arweinwyr ein hysgolion a'r athrawon yn gwybod ym mha faes y byddai fwyaf priodol i gyflwyno'r math yma o gwricwlwm. Er hynny, gallai'r elfen 'perthnasau', er enghraifft, godi mewn gwersi Hanes er mwyn esbonio sut mae agweddau wedi newid dros y degawdau a'r canrifoedd diwethaf. Ychwanegodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE, o ran darparu, bod modd dod â phobl allanol i mewn i gefnogi themâu penodol a bod y modd o ddiwallu gofynion y Cod yn dibynnu ar argaeledd yr arbenigedd o fewn yr ysgol, a hefyd y model dysgu mae'r ysgol yn dymuno ei fabwysiadu ar gyfer y cwricwlwm lleol. Gan hynny, ni fyddai'n un model o gyflwyno, ond yn fodel fyddai'n addas i bobl ysgol fel mae nhw'n gweld orau.

Nododd yr aelod ymhellach:-

- Mai tuedd elfennau newydd, o'u cyflwyno mewn ffordd newydd, yw bod ganddynt y gallu i gymryd drosodd, ac na ddymunid gweld y maes hwn yn codi ym mhob gwrs.
- Er ei bod yn deg cyfeirio at ideolegau, dylai hanfod yr addysg fod wedi'i wreiddio yn y ffeithiau biolegol diymwad sylfaenol.

Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Addysg:-

- Mai perthynas iach sy'n cael blaenoriaeth.
- Mai'r hyn sydd wrth wraidd y cwricwlwm yw'r elfen blwralistig, h.y. nad yw un farn/gogwydd yn tra-arglwyddiaethu ar un arall, a bod gwahanol safbwyntiau yn cael eu cyflwyno fel bod plant a phobl ifanc yn cael cyfle i ddod i farn annibynnol eu hunain yn seiliedig ar ffeithiau.

Awgrymodd yr aelod y gellid esbonio hynny yn glir, gydag enghreifftiau, yn y llythyr cyffredinol i rieni.

Mewn ymateb i gwestiwn gan aelod ynglŷn ag ymateb y cyrff llywodraethol, nododd y Pennaeth Addysg nad oedd yna awdit wedi bod yn gyffredinol ar y pwynt yma gyda'r cyrff llywodraethol, ond ei bod yn glir o'r trafodaethau gyda'r penaethiaid bod y trafodaethau hynny yn mynd rhagddynt. Hefyd, mewn achosion lle roedd ysgolion wedi derbyn cais, neu wedi penderfynu ar y cyd ag aelodau'r cyrff llywodraethol, i esbonio'r cwricwlwm newydd yn ei gyfanrwydd i rieni, roedd hynny wedi cael ei groesawu.

Holodd aelod sut y gallwn amddiffyn ein plant os yw'r cwricwlwm yn cael ei newid yn sylweddol gan y Gweinidog. Mewn ymateb, nododd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE:-

- Bod gennym i gyd, fel aelodau, llywodraethwyr a swyddogion, gyfrifoldeb dros warchod hynny, a lle bo pryder gwirioneddol, bod yna fforymau i gael y trafodaethau hynny, waeth beth yw hawliau'r Gweinidog.
- Er bod fframwaith y cwricwlwm yn cael ei osod yn ganolog gan y Llywodraeth, y gwahaniaeth rhwng cwricwlwm cenedlaethol a'r cwricwlwm yma oedd bod y cwricwlwm yma'n cael ei gyflwyno'n lleol, ac felly roedd cyfrifoldeb ar arweinyddiaeth yr ysgol a'r llywodraethwyr i wneud yn siŵr bod y cynnwys yn oed-bwrpasol ac yn aeddfed-bwrpasol ar gyfer y disgyblion.

Wedi i'r Cadeirydd ddatgan ei bod am gloi'r drafodaeth, nododd y Pennaeth Addysg:-

- Yn dilyn y drafodaeth yn y cyfarfod hwn, y dymunai gael diffiniad o beth yn union y dymunai'r aelodau ei gael i'w graffu eto, a bod hynny'n briodol wrth i ni edrych ar yr hyn sy'n digwydd yn yr ysgolion.
- Bod yr ysgolion a'r cyrff llywodraethol yn edrych ar sut i gyflwyno'r cwricwlwm newydd yn unol â'r amodau a'r amgylchiadau sy'n lleol iddyn nhw, ac roedd yn hollbwysig hefyd i'r aelodau fod yn ystyried hynny.
- Gan fod yna wahaniaethau o ran sut mae'r gwaith yn cael ei wneud o un lle i'r llall, o safbwynt aeddfedrwydd cyd-destun plant, ayb, roedd yn bwysig cael y diffiniad er mwyn gallu paratoi'n briodol ar gyfer y craffwyr.

Nododd aelod fod y pwyllgor wedi trafod y mater hwn yn ddall, a chan fod pryder wedi'i fynegi ynghylch adnoddau, awgrymwyd y dylai'r aelodau dderbyn detholiad helaeth iawn o adnoddau y tro nesaf y bydd y mater yn cael ei graffu, gan y byddai hynny'n siŵr o dawelu meddyliau.

Holodd aelod a oedd yna gynlluniau i ddefnyddio cynlluniau dysgu unigol ar gyfer yr addysg perthnasedd a rhywioldeb. Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Addysg:-

- Petai yna blant yn agored i'r gwasanaeth addysg arbennig, a bod angen teilwra'r anghenion ar eu cyfer, ei fod yn hyderus y byddai'r ysgolion yn gweithredu yn unol â hynny.
- Mai beth oedd wrth wraidd hyn oedd adnabyddiaeth gref yn ein hysgolion o lle mae'r plant arni o ran eu gallu a'u haeddfedrwydd i ymdrin â materion fel hyn yn aeddfed, yn sensitif ac yn gall, a'i fod yn hyderus bod y staff yn adnabod eu plant yn ddigon da i gael hyn yn iawn.

Nododd yr aelod ei bod yn bwysig cynnwys hynny hefyd yn y llythyr cyffredinol i rieni.

Yn ei sylwadau cloi, nododd yr Aelod Cabinet:-

- Y gofynnwyd pam fod angen crybwyll rhywioldeb wrth blant ifanc, ac y dymunai atgoffa pobl bod yna blant yng Ngwynedd hefo dwy fam, dau dad, rhiant traws-rywiol, neu frodyr / chwiorydd sy'n hoyw, neu'n draws-rhywiol.
- Bod gan bob plentyn yr hawl i gael adlewyrchiad ohonynt eu hunain a'u teulu mewn addysg a deunyddiau addysgol, fel eu bod yn tyfu i fyny yn gwybod eu bod hwy eu hunain a'u teulu yn hollol normal.

Galwyd am bleidlais gofrestredig ar gynnig i dderbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau, ac ail-graffu'r mater pan yn amserol.

Yn unol â'r Rheolau Gweithdrefn, cofnodwyd y bleidlais ganlynol ar y cynnig:-

O blaid	15	Y Cynghorwyr Iwan Huws, Dawn Lynne Jones, Dewi Jones, Gareth Tudor Jones, Gwilym Jones, Cai Larsen, Beth Lawton, Dewi Owen, Gwynfor Owen, Richard Glyn Roberts, Huw Llwyd Rowlands, Paul Rowlinson, a Sasha Williams. Aelodau Cyfetholedig: Colette Owen a Manon Williams
Yn erbyn	3	Y Cynghorwyr Jina Gwyrfai, Louise Hughes a Gruffydd Williams.
Atal	1	Y Cynghorydd Rhys Tudur

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau, ac ail-graffu'r mater pan yn amserol.

6. ADRODDIAD CYNNYDD AR Y DAITH DDIWYGIO YN YSGOLION GWYNEDD

Cyflwynwyd adroddiad cynnydd yr Aelod Cabinet Addysg ar gais y Pwyllgor hwn ar baratodau ysgolion Gwynedd i waith Cwricwlwm i Gymru.

Croesawyd cynrychiolwyr GwE i'r cyfarfod.

Rhoddyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau.

Cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau unigol:-

- Ei bod yn galonogol gweld bod holl ysgolion Gwynedd yn sicrhau bod hyrwyddo'r Gymraeg a diwylliant a threftadaeth Cymru wedi'i blethu'n glir yn nyluniad y cwricwlwm.
- Ei bod yn hanfodol nad ydym yn colli golwg ar bwysigrwydd y disgyblaethau academaidd traddodiadol, sy'n hanfodol er mwyn sicrhau tegwch mewn cymdeithas.
- Ei bod yn hanfodol sicrhau cysondeb safon o ysgol i ysgol er mwyn sicrhau tegwch, nid yn unig rhwng cymunedau, ond ar lefel y disgybl unigol hefyd.
- Bod un dudalen, yn arbennig, o'r adroddiad yn frith o gyfeiriadau at 'yehydig', 'llawer' neu 'rai' ysgolion', sy'n gwbl ddi-ystyr heb y tabl, ac y dylid cynnwys y canrannau perthnasol ym mhob achos.
- Y croesawir y cwricwlwm newydd, ond bod prinder staff, yn arbennig cymorthyddion, yn broblem enfawr.

Mewn ymateb i'r sylwadau, ac i gwestiynau gan aelodau, nodwyd:-

- O ran y trefniadau hyfforddi, bod rhaglen yn cael ei chreu, yn drawsranbarthol ac ar draws Cymru, er mwyn gosod y fframwaith o ran dyluniad y cwricwlwm, gan ystyried beth yw'r weledigaeth, y gwerthoedd a'r math o ymddygiad lleol mae ysgol neu gymuned leol yn dyheu tuag ati o gwmpas y 4 diben. Roedd GwE wedi bod yn gweithio'n agos gyda'r Athro Graham Donaldson ac wedi creu rhwydwaith rhanbarthol a rhwydweithiau lleol a phenodol yng Ngwynedd yn edrych ar feysydd dysgu a phrofiad yn unigol, ac wedyn yn oed berthnasol i'r meysydd dysgu a phrofiad. Yna, roedd cyfres o glystyrau wedi'u creu a chyfres o gynghreiriau, ac roedd yr hyfforddiant yn mynd i lawr i lefel y clystyrau. Roedd yn bwysig nodi hefyd, wrth i'r fwydlen fynd yn ei blaen, bod ysgolion yn dysgu oddi wrth y naill a'r llall ac yn rhannu profiadau.
- Mai asesu a chynnydd oedd yr heriau mwyaf i'r proffesiwn. Roedd yna ddarlun llawer mwy holistig o'r plentyn erbyn hyn, yn ogystal â'r ochr academiaidd. Crewyd modelau a systemau i rannu hefo'r ysgolion, yn enwedig o ran yr asesu ffurfiannol, ac roedd gwaith ar droed hefyd o ran y pontio cynradd/uwchradd yng nghyd-destun cwricwlwm lleol. Nodwyd ymhellach mai un o'n harfau pwysicaf yn sgil datblygiad y cwricwlwm newydd fyddai'r ffocws amlwg ar gwricwlwm lleol/ardal, a chredid bod hynny'n fodd o gryfhau'r pontio mewn modd sy'n berthnasol i gwricwlwm sy'n wirioneddol adlewyrchu gofynion lleol. Hyderid hefyd y gallai fod o gymorth i gael gwared â'r canfyddiad gan rai bod yna gyfnod addysg yn dod i ben ar ddiwedd blwyddyn 6, a chyfnod arall yn cychwyn ym mlwyddyn 7.
- O safbwynt hyrwyddo'r diwylliant Cymreig ar draws yr ysgolion, bod y Cwricwlwm i Gymru yn gwricwlwm Cymreig, ac yn gwricwlwm sy'n gynyddol yn arddel a datblygu'r iaith Gymraeg. Gan hynny, roedd yr elfennau hynny yn yr arlwy hyfforddiant mewn gwahanol ffyrdd, a nodwyd y byddai GwE yn hapus i adrodd yn ôl ar hynny i'r pwyllgor.
- O ran bwriad y rhan fwyaf o ysgolion i asesu a thracio lles plant yn ogystal â'u hagwedd tuag at eu gwaith, a'r ffaith nad oes un dull/adnodd ar gael ar gyfer hynny, a hefyd yr angen i ddatblygu ymhellach y flaenoriaeth llesiant ysgol gyfan, gan gynnwys datblygu a gwerthuso'r maes dysgu a phrofiad iechyd a lles, nodwyd ein bod mewn cyfnod digynsail am sawl rheswm. Gwelwyd newidiadau sylweddol yn y maes addysg, ac ni chredid bod neb yn llawn sylweddoli effaith y 2 flynedd ddiwethaf, nid yn unig ar y plant a'r bobl ifanc, ond hefyd ar yr oedolion sy'n dysgu yn yr ysgolion. Roedd llais y disgybl yn bwysig yn ganol hyn, ond roedd gan y proffesiwn a chefnogwyr y proffesiwn le i aeddfedu a chywain y wybodaeth ynglŷn â beth yn union ydyw lles, a gallai gwneud pethau'n rhy generig olygu bod posib' methu canolbwynt a chalon lles mewn ysgol. Nodwyd bod agwedd plant a phobl ifanc at addysg ac ysgolion, yn enwedig yn yr ardaloedd mwy difreintiedig, wedi mynd yn fwy heriol ac anghenus ei natur yn y 2 flynedd ddiwethaf. Roedd GwE yn gweithio ac yn derbyn cyngor gan arweinwyr prifysgolion ar sefydlu beth yn union yw'r anghenion yn lleol, a sut i ddiwallu'r anghenion hynny. Nid oedd yr atebion gennym ar hyn o bryd, ond credid y byddai'n rhaid edrych yn ôl ar y cyfnod hwn ymhen amser er mwyn medru gweld beth yn union fu'r effaith ar blant a phobl ifanc.
- Er mai un cyfeiriad byr sydd yn yr adroddiad at rifedd a llythrennedd, bod y sgiliau sylfaenol – llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol, yn ogystal â lles plant a phobl ifanc, yn greiddiol i'r cwricwlwm o'r oedran cynradd i 16 oed. Nodwyd y byddai GwE yn hapus iawn i adrodd yn llawn i'r pwyllgor ar y ddarpariaeth a'r gefnogaeth mae ysgolion yn gael yn y meysydd yma.
- Nad oedd y cymorthyddion dosbarth wedi'u cynnwys yn y meysydd sydd angen eu datblygu ymhellach, ond pwysleisiwyd eu bod yn bobl allweddol yn ein hysgolion sy'n cefnogi'r addysgu rheng-flaen yn y dosbarthiadau. Roedd rhaid iddynt hefyd ddeall fframwaith, cynnwys a phwrpas y cwricwlwm, a bod yn rhan o unrhyw ddatblygiad proffesiynol yn eu hysgol leol a'u clwstwr lleol.
- O ran tegwch i ddisgyblion unigol gyda golwg ar gyrhaeddiad academiaidd, yn arbennig y rhai o gefndiroedd llai breintiedig sy'n llai tebygol o gael gwersi preifat, ayb, nodwyd y bu ymgais ers blynnyddoedd bellach i symud oddi wrth gategoreiddio a labelu ysgolion. Arferai ysgolion gael eu mesur yn amrwd iawn yn ôl canran y disgyblion oedd yn ennill graddau A* i C yn eu TGAU, ond nid oedd canran helaeth o'r plant yn cyrraedd y trothwy yma. Awgrymwyd bod rhai ysgolion wedi culhau eu cwricwlwm yn llawer rhy gynnar, er mwyn

cyrraedd y trothwy, a hynny ar draul profiad ehangach i'r ystod o blant, a chredid bod cadw ehangder y cwricwlwm yn mynd i fod yn her yn y sector uwchradd. Gan nad oedd yn glir eto sut fyddai'r cymwysterau yn edrych erbyn 2025, pan fyddai'r cwricwlwm newydd yn cyrraedd Blwyddyn 10, roedd hynny'n llesteirio ychydig ar gynlluniau'r ysgolion, ond gellid bod yn eithaf clir y byddai'r brand TGAU a'r pynciau disgyblaethol yn aros.

- O safbwynt cysondeb safonau rhwng ysgolion, nodwyd yr anogid cydweithio rhwng yr ysgolion, gan bod hynny'n fodd o dorri ar y gystadleuaeth, yn ogystal â rhannu baich ac arbenigedd. Yn y Fframwaith Atebolrwydd newydd, roedd cyfrifoldeb ar bob ysgol i adrodd i'w llywodraethwyr a rhieni yn flynyddol ar effeithiolrwydd y cwricwlwm, a pha mor dda ydyw ar gyfer profiadau disgyblion unigol. Fel rhan o'r broses honno, byddai yna gymedroli gan gymheiriaid ar y math o adroddiad fel y rhagwelir sydd yn y ddogfen arfaethedig a'r canllaw fydd mewn lle. Nodwyd bod yr Athro Donaldson wedi datgan mewn cynhadledd ddiweddar bod plentyn sy'n hapus ac yn dysgu yn llyn mesur da o lwyddiant y cwricwlwm, ond mae'n debyg bod angen ystyried wedyn beth sy'n cyfrannu at yr hapusrwydd a'r dysgu yma, sut i ddal y ddeubeth yna a sut mae'r ysgolion yn cyfrannu at beth bynnag yw'r nodau corfforaethol sy'n llawer iawn mwy holistig eu natur. Roedd hon, mae'n debyg, yn drafodaeth i'r Aelod Cabinet Addysg a'r Pennaeth Addysg ei chael, o ran beth yw cyfundrefn addysg lwyddiannus yng Ngwynedd.
- O ran agweddau lleol y cwricwlwm, eglurwyd nad oedd yna lwyr hyblygrwydd yn hyn o beth, a bod yna elfennau mandadol clir yn y cwricwlwm. Awgrymwyd hefyd y gallai fod yn fuddiol cynnal gweithdy gydag ambell ysgol er mwyn dangos sut mae nhw'n rhoi'r cwricwlwm arfaethedig ar waith, a thrwy hynny leddfu rhai o'r pryderon bod ambell ysgol yn diystyru'r pethau craidd ar draul popeth arall.
- O ran cydraddoldeb i bawb a mynediad at yr un profiadau, nodwyd bod y cwricwlwm yn cael ei gyflwyno mewn cyfnod di-gynsail o ran yr argyfwng costau byw presennol, ayb, ac nad oedd tlodi a chydraddoldeb byth mor syml ag edrych ar dlodi ariannol. Roedd yna hefyd dlodi gwledig a thlodi o ran y profiadau mae plant a phobl ifanc yn gael, a nodwyd bod yr Aelod Cabinet Addysg yn awyddus i arwain ar waith gyda'r ysgolion o ran diffinio addysg a lles a phrofiadau cytbwys, fel nad yw plant a phobl ifanc a theuluoedd yn cael eu heithrio ar sail tlodi neu unrhyw agwedd gymdeithasol arall. Ategodd yr Aelod Cabinet y sylw hwn drwy nodi y cynhaliwyd trafodaethau helaeth o fewn yr Adran ynglŷn â'r gwir gost o yrru plant i'r ysgol, nid yn unig y gost ariannol, ond hefyd y gost o ran llesiant, yn emosiynol a seicolegol. Eglurodd na fyddai plant yn gadael yr ysgol gyda'r deilliannau a ddymunir heb iddynt fod yn hapus yn eu crwyn eu hunain a chael bod wedi mynd i'r ysgol ar yr un telerau â phawb arall.
- Ei bod yn destun rhywfaint o bryder nad yw'r elfen galwedigaethol yn rhan lawn o ymgynghoriad Cymwysterau Cymru ar gymwysterau newydd. Roedd yr elfen honno'n gorwedd yn ormodol y tu allan i Gymru gan gyrff allanol, a chredid y byddai angen dwyn pwysau gwleidyddol os am weld bwydlen sy'n rhoi cymwysterau Cymreig i bawb. Fel arall, roedd perygl o greu system dwy haen unwaith eto, a dylai'r elfen yfaol fod yn rhan o'r profiad llawn fel bod y person ifanc yn gallu cael llwybr di-dor i fywyd gwaith neu addysg bellach.
- Bod yna ddwy ochr i'r ddadl o ran cyfuno llenyddiaeth ac iaith yn un pwnc yn y Gymraeg a'r Saesneg. Wrth ddadansoddi canlyniadau TGAU, gellid dadlau mewn ambell i fan bod yna or-ddysgu llenyddiaeth, a dim digon o ddysgu'r sgiliau ieithyddol penodol. Ochr arall y ddadl oedd bod llen yn cyfoethogi'r unigolyn, nid yn unig o ran sgiliau iaith, ond fel person hefyd. Roedd cael y cydbwysedd yna mewn manyleb yn mynd i fod yn ddiddorol, a chredid y dylai hyn fod yn rhan o ymgynghoriad Cymwysterau Cymru. Awgrymwyd bod yna gam-ganfyddiad wedi bod ynglŷn â'r newidiadau neu'r tueddiadau newydd yn y cwricwlwm, gyda rhai yn credu bod gosod mwy o ffocws ar sgiliau wedi bod ar draul gwybodaeth. Fodd bynnag, roedd sgiliau a gwybodaeth yn cael eu cyfuno yn y cwricwlwm newydd, gyda'r naill yn cyfoethogi'r llall, a chredid bod hynny'n berthnasol hefyd yng nghyd-destun llen ac iaith.
- Y bwriedid cyfrannu at ymgynghoriad Cymwysterau Cymru, naill ai fel awdurdod lleol, neu ar y cyd ar draws y 6 awdurdod yn rhanbarthol.
- Bod anhawster recriwtio yn broblem genedlaethol, ac nad oedd wedi'i gyfyngu i'r maes addysg yn unig. O ran prinder cymorthyddion, roedd yr ysgolion yn aml yn rhwydo yn yr un pwl am yr un bobl gyda'r un set o sgiliau â'r sector plant ac oedolion a'r sector gofal. Roedd angen ystyried beth y gellid ei wneud i ddenu mwy o bobl i mewn i'r proffesiwn, a'u cadw ar

ôl eu denu. O siarad gyda phobl, roedd yn ymddangos nad y gyfradd gyflog oedd bob tro yn gyfrifol am hynny, ond y nifer oriau a gynigir, ac roedd angen i'r Cyngor fod yn fwy rhagweithiol yn y maes yma, gan feddwl y tu allan i'r bocs, ac efallai cyfuno swyddi ar draws sectorau fyddai'n creu swydd lawn amser gwerth ei chael sy'n atyniadol i bobl, ac yn fodd o'u cadw yn y proffesiwn. Nodwyd ymhellach na chredid ein bod yn llawn sylweddoli effaith y 2 flynedd ddiwethaf ar y proffesiwn, a bod y pwysau yn sgil Cofid wedi bod yn fwy dirdynol nag oeddem wedi sylweddoli. Gwelwyd llawer o drosiant staff hefyd, gydag 13 allan o'r 54 ysgol uwchradd ar draws y rhanbarth yn croesawu pennaeth newydd ym mis Medi eleni, a sgil effaith hynny yn rhaedru i lawr drwy'r gyfundrefn. Nodwyd bod yna heriau ychwanegol yn y sector cyfrwng Cymraeg a'i bod yn bwysig gallu denu pobl sy'n hyfedr ddwyieithog, ac yn gallu cefnogi disgyblion yn y ddwy iaith. Hefyd, o ran y sector arbennig, roeddem yn falch iawn yng Ngwynedd o fod yn gallu datgan sefyllfa lle mae ein darpariaeth addysg arbennig ar gael i'n plant i gyd ar draws y continwrm drwy gyfrwng y Gymraeg, ac felly roedd yn bwysicach byth ein bod yn gallu denu pobl sy'n siaradwyr Cymraeg naturiol i gefnogi'r holl sectorau.

- Y byddai rhai o'r ysgolion uwchradd a benderfynodd ohirio cyflwyno'r cwricwlwm newydd tan y flwyddyn nesaf wedi bod mewn sefyllfa i'w gyflwyno fis Medi eleni, ond bu iddynt wneud penderfyniad strategol a doeth i ddefnyddio'r flwyddyn ychwanegol i ddysgu mwy am y cwricwlwm.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau.

7. ADRODDIAD GWEITHGOR ADOLYGU Ffordd GWYNEDD

Croesawyd y Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Ymgynghorydd Ffordd Gwynedd i'r cyfarfod.

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol yn cyflwyno casgliadau Gweithgor Adolygu Ffordd Gwynedd ar sail yr ymatebion a dderbyniwyd i holiadur a gylchredwyd i'r penaethiaid er mwyn:-

- cael trosolwg o sut mae egwyddorion Ffordd Gwynedd yn gwreiddio o fewn yr adrannau; a
- galluogi datblygu cynllun Ffordd Gwynedd fydd yn sicrhau'r gefnogaeth briodol ar gyfer y tair blynedd i ddod.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau.

Cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau unigol:-

- Diolchwyd i'r Timau Tacluso newydd am eu gwaith clodwiw.
- Nodwyd y dymunid i Ffordd Gwynedd weithio, ond na ellid rhannu brwdfrydedd y swyddogion ynglŷn â sut mae pethau'n mynd ar hyn o bryd.
- Nodwyd bod deall gwir anghenion y cwsmer yn ganolog i'r adroddiad, ond os nad oedd Ffordd Gwynedd yn ymwneud â hynny, nid oedd pwrpas iddo.
- Awgrymwyd bod yr adroddiad yn rhy gyffredinol, gwlanog ac amwys, e.e. cyfeirir droeon at '*gryn gynnydd*', '*lle i wella*', ayb, ond ni cheir diffiniad o hynny. Yn yr un modd, cyfeirir at e.e. '*rai adrannau / timau*', ac awgrymwyd y dylid enwi'r adrannau sy'n llwyddo neu'n tangyflawni, yn fewnol o fewn y Cyngor. Hefyd roedd yr adroddiad yn nodi bod timau yn gweithio'n arloesol, ond byddai'n fuddiol gwybod pa dimau oedd yn gwneud hynny, a beth oedd yr ymarfer da.
- Er derbyn bod yna lawer o ffordd i fynd, awgrymwyd bod Ffordd Gwynedd, fel delfryd, yn rhywbeth i anelu ato, a llongyfarchwyd y weledigaeth.
- Nodwyd bod diffyg ymateb gan rai staff/adrannau i ymholiadau gan aelodau etholedig ac aelodau o'r cyhoedd yn broblem fawr, a bod angen blaenoriaethu hyn yn y tymor byr, Ffordd Gwynedd neu beidio, gan enwi a chodi cywilydd ar y rhai sy'n tramgwyddo.
- Pwysleisiwyd, os cael Ffordd Gwynedd i weithio, bod angen i bawb brynu i mewn i'r diwylliant, a mynegwyd siomedigaeth na lwyddwyd i ddod â'r gweithlu ymlaen gyda hyn, yn enwedig ar yr ochr Priffyrdd.

- Nodwyd y dylid rhannu egwyddorion Ffordd Gwynedd gyda chwmnïau allanol sy'n cyflawni contractau i'r Cyngor.

Mewn ymateb i'r sylwadau, ac i gwestiynau gan aelodau, nododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol:

- Ei fod yn siomedig iawn o glywed rhai o'r sylwadau, ond yn llawn dderbyn bod yr aelodau yn awyddus i gael mwy o fanylion, ac yn fwy na bodlon rhannu'r wybodaeth. Roedd hefyd yn derbyn y pwynt ynglŷn ag amlygu lle mae angen canolbwyntio ymdrechion.
- Bod y Prif Weithredwr ac yntau yn cydweithio ar ddarn o waith ynglŷn â diffyg ymateb prydlon i ymholiadau gan rai gwasanaethau, a bod yna gamau eisoes wedi'u cymryd, gyda'r sefyllfa bellach wedi gwella mewn nifer o wasanaethau lle bu trafferthion yn y gorffennol. Gofynnodd i'r aelodau gysylltu os oedd ganddynt unrhyw enghreifftiau o ddiffyg ymateb. Mewn ymateb i sylw pellach ynglŷn â'r mater hwn, nododd y Cyfarwyddwr ei fod yn amau bod y dystiolaeth yn awgrymu bod yna gyswllt rhwng diffyg ymateb i ymholiadau a diffyg ymroddiad i egwyddorion Ffordd Gwynedd. Mewn ymateb i gwestiwn pellach ynglŷn â'r angen i fonitro perfformiad yr adrannau, eglurodd y Cyfarwyddwr fod disgwylid bod aelodau a'r cyhoedd yn derbyn cydnabyddiaeth o unrhyw ymholiad o fewn 7 diwrnod ar yr hwyraf. Gofynnwyd i'r Cyfarwyddwr rannu'r ddogfen honno gyda'r aelodau.
- O ran cael pawb i brynu i mewn i Ffordd Gwynedd, nododd y Cyfarwyddwr nad oedd y Cyngor wedi gweld y datblygiad y byddai wedi dymuno ei weld ar draws yr adrannau. Fodd bynnag, roedd y cysyniad wedi gwreiddio mewn rhai gwasanaethau, gyda llawer o hynny yn sgil yr arweiniad sy'n cael ei roi gan bennaethiaid a rheolwyr. Pwysleisiodd fod angen sicrhau'r ymrwymiad i wreiddio'r meddylfryd a'r diwylliant, ac roedd angen buddsoddi amser yn yr argymhellion gweithredu er mwyn adnabod y camau gwag sy'n bodoli o fewn rhai systemau a sicrhau buddiant tymor hir.
- Bod y cysyniad oedd wedi'i wreiddio yn nyddiau cynnar Ffordd Gwynedd yn ystyried unrhyw adolygiad o'r system neu wasanaeth fel rhywbeth oedd yn edrych ar y gwasanaeth cyfan. Fodd bynnag, er bod lle i adolygiadau adrannol o hyd, gwelwyd symudiad bellach tuag at wneud mwy a mwy o adolygiadau llai dwys, sy'n rhoi sylw i systemau unigol ar y tro.
- Bod rôl y 2 Ymgynghorydd Ffordd Gwynedd wedi bod yn allweddol wrth gyflwyno'r technegau newydd i reolwyr o ran adolygu gwasanaethau, rhoi sylw i lif gwaith a darparu cyngor ar sut i ddelio â rhwystrau. Wrth i amser fynd yn ei flaen, ac wrth i Ffordd Gwynedd wreiddio ymhellach, disgwylid y byddai hyn oll yn dod yn rhan naturiol o waith y rheolwyr.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau.

8. BLAENRAGLEN PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI 2022-23

Cyflwynwyd – blaenraglen waith ddrafft y Pwyllgor ar gyfer 2022-23 i'w mabwysiadu.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r flaenraglen ar gyfer 2022-23.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30 y.b. a daeth i ben am 2.00 y.h.

CADEIRYDD

Eitem 5

PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
TEITL	Adroddiad Cynnydd – Cadw'r Budd yn Lleol
DYDDIAD	8fed o Rhagfyr 2022
ARWEINYDD PROSIECT	Ian Jones, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol
AELOD CABINET	Cynghorydd Menna Jones

Cyflwynwyd yr Adroddiad hwn yn dilyn cais y Pwyllgor Archwilio i dderbyn diweddariad ar gynnydd un o'r prosiectau blaenoriaeth o fewn Cynllun y Cyngor sef **Prosiect Cadw'r Budd yn Lleol**.

Pwrpas y prosiect:

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am brynu ystod eang o nwyddau a gwasanaethau ac yn awyddus i geisio sicrhau bod busnesau lleol yn gallu cystadlu ac yn ennill y cytundebau hynny. Hynny er mwyn sicrhau bod cymaint o wariant y Cyngor ag sy'n bosibl yn aros yng Ngwynedd er budd yr economi lleol.

Er mwyn hwyluso hyn, rydym wedi cyflwyno trefniadau caffael newydd yn y Cyngor ers Ebrill, 2016 ac wedi sefydlu Timau penodol sydd yn gyfrifol am gydlynu gweithgareddau caffael. Rydym yn galw'r trefniadau caffael hyn yn 'Rheolaeth Categori'. Mae'r Timau Categori hyn yn canolbwyntio ar weithgareddau Caffael mewn tri maes penodol sef i) Amgylchedd, ii) Pobl a iii) Corfforaethol. Lleolir y timau hyn o fewn adrannau Priffyrdd a Bwrdeistrefol, Oedolion, ac Amgylchedd a maent hefyd yn cael eu cefnogi gan y Gwasanaeth Caffael canolog sydd o fewn yr Adran Cefnogaeth Gorfforaethol.

Dros y dwy flynedd a hanner diwethaf mewn ymateb i heriau'r pandemig mae'r Timau Categori a'r Gwasanaeth Caffael canolog wedi bod yn rhan o drefniadau sicrhau cyflenwadau Offer Diogelwch Personol ('PPE'). Mae'r tri Thîm Categori wedi bod yn rhan allweddol o'r trefniadau hynny ac yn parhau i fod ynghlwm a'r elfennau prynu, dosbarthu a rheoli stoc. Mae'r Tîm Categori Pobl yn ogystal, yn delio'n uniongyrchol gyda'r cartrefi henoed a gwasanaethau cymdeithasol ehangach. Mae hynny wedi arwain at leihad yn y gweithgarwch Caffael yn gyffredinol dros y cyfnod hynny sydd yn anorfod am gael effaith ar gynnydd y prosiect yn y tymor byr.

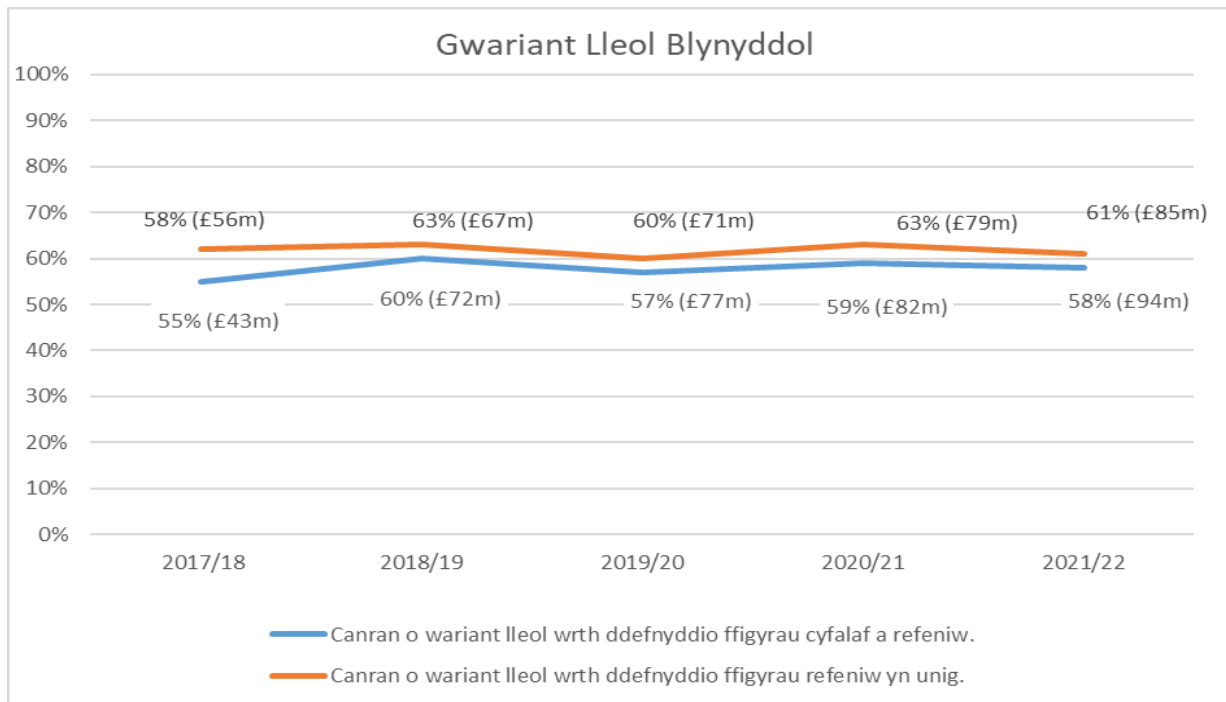
Mae'r sefyllfa erbyn hyn wedi tawelu ond yr angen i gynnal a dosbarthu PPE yn parhau. Mae'r Tim Categori (PaB) yn parhau i rheoli'r storfa PPE yn Nghibyn.

Mesurau Llwyddiant: Cadw'r Budd yn Lleol:

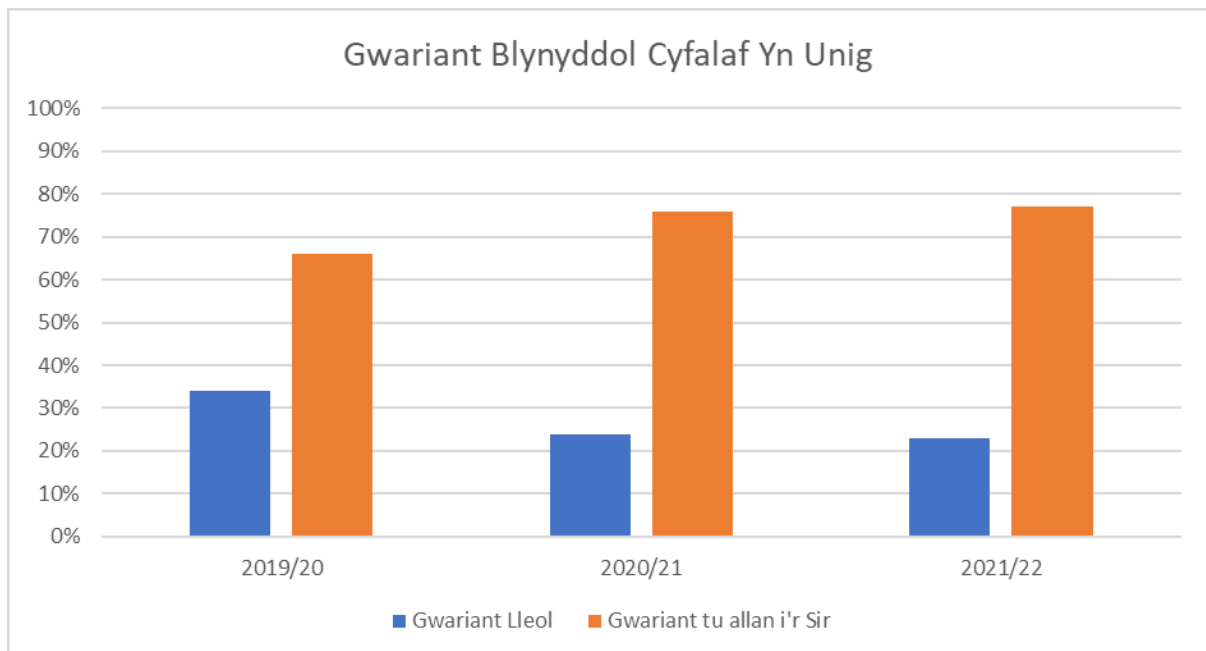
Y prif fesur er mwyn mesur llwyddiant y prosiect hwn ydi:

- Y canran o wariant lleol caffael gyda busnesau o fewn y Sir (Cynlluniau Gwariant Cyfalaf a Refeniw).

Gweler isod graff sy'n arddangos perfformiad y Cyngor dros y 5 mlynedd diwethaf:

Fel y gweler o'r uchod, mae'r canran wedi cynyddu 3% dros y cyfnod ac o ganlyniad mae ein gwariant lleol wedi cynyddu o £56m yn 2017/18 i £85m yn 2021/22. Mae hyn hefyd yn sgil bod y cyfanswm gwariant caffael hefyd wedi cynyddu o £97m yn 2017/18 i £140m yn 2021/22.

Gwelwn wariant cyfalaf yn gadael y Sir gan nad oes gan mwyafrif o ddarparwyr lleol y capasiti i gwblhau'r prosiectau. Gwelwn cynnydd a gostyngiad yn y canran ynghlwm â cystadleuaeth am brosiectau cynnal a chadw adeiladau a ffyrdd.

O ran dosbarthiad ar draws y Timau Categori, gellid gweld hynny yn y tabl isod:

	Canran Lleol – Gwariant Refeniw yn unig			
Tîm Categori	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Corfforaethol	59% (£22.8m)	55% (£23.3m)	55% (£24.18m)	57% (£26m)
Amgylchedd	40% (£6m)	35% (£5.5m)	38% (£5.46m)	35% (£6.4m)
Pobl	74% (£38.2m)	72% (£42.1m)	71% (£48.36m)	69% (£52.5m)
Cyfanswm Gwariant Lleol	£67m	£71m	£78m	£85m

Fel y gwelir o'r tabl, mae'r perfformiad yn amrywio fesul Tîm Categori ond mae hynny oherwydd natur y categorïau prynu perthnasol. Er enghraifft, mae mwyafrif y gwariant o fewn y Tîm Categori Pobl yn ymwneud â chomisiynu darpariaeth gofal ac mae'r mwyafrif o'r darparwyr wedi eu lleoli yng Ngwynedd. O ran y Tîm Categori Amgylchedd, nid oes cyflenwyr lleol ar gael o ran deunyddiau craidd i'r maes Priffyrdd a Bwrdeistrefol ac felly, mae'r gwariant lleol yn is o ganlyniad.

Er mwyn codi'r canran yma mor uchel ag sy'n ymarferol bosib, mae gan yr Adran ystod o ffrydiau gwaith penodol sydd at ei gilydd, yn cyfrannu at wella'r canran o wariant lleol caffael.

Ceir grynodeb o'r ffrydiau gwaith hyn yma:

Cynlluniau Cefnogi'r Farchnad

Mae ystod o gynlluniau ar waith er mwyn cefnogi'r farchnad i gyflwyno tendrau am waith. Mae rhain yn cynnwys cydweithio gyda'r Adran Economi a Chymuned er mwyn adnabod pa gymorth sydd ei angen ar gyflenwyr lleol. Ar hyn o bryd, mae'r timau yn cefnogi drwy:

- Paratoi'r farchnad gan drefnu a chynnal sesiynau cwrdd â'r prynwyr gyda amryw o gytundebau adeiladwaith, priffyrdd, cludiant a meysydd gofal.
- Cefnogi busnesau i ymateb i ofynion mewn tendrau yn sgil unrhyw ddatblygiadau yn y maes, fel ennill achrediadau neu ymateb i ofynion y Ddeddf Llesiant fel lleihau ei ôl troed carbon a hybu cyflogaeth foesebol ac arfer orau tendro.
- Codi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth y farchnad o'r dull caffael gwerth cymdeithasol mae'r Cyngor yn ei ddatblygu ar hyn o bryd.

Mae cyfranogiad y farchnad yn amrywio o gynllun i gynllun ond ar y cyfan, mae'n hynod anodd cael y farchnad i ymrwymo i fanteisio ar yr holl gefnogaeth sydd ar gael.

Mae rhwystredigaethau'r farchnad leol i gynyddu'r canran lleol, yn bennaf oherwydd diffyg awydd, arbenigedd ac adnodd i ymgeisio a cyflawni contractau'r Cyngor.

Darlun o'r farchnad leol

Rydym wedi gallu cwblhau dadansoddiad o'r fath o fusnesau sydd yn bodoli o fewn y Sir.

Mae ein cyflogwyr mwyaf yn cynnwys:

- Sector Gyhoeddus (Cyngor, Bwrdd Iechyd, Addysg Pellach)
- Sector Archfarchnad a Bwyd
- Sector Twristiaeth

Mae'r sectorau gyda'r nifer fwyaf o fusnesau lleol yn cynnwys:

- Amaethyddiaeth
- Adeiladwaith
- Llety a Bwyd

Ein bwriad yw cynnal y math yma o ddadansoddiad i weld os oes patrwm yn ymddangos dros gyfnod o amser ac os yw hyn yn peryglu risg cyflenwi neu adnabod cyfleoedd pellach i brynu'n fwy lleol.

Gwariant sydd yn gadael y Sir

O'n dadansoddiad o wariant refeniw caffael y Cyngor, dyma enghraifft o'r prif feysydd ble mae'r gwariant caffael yn gadael y Sir.

Enw'r Categori	Cyfanswm Gwariant	Canran Lleol	Gwariant yn gadael y Sir
Gofal Preswyl Oedolion	£32,328,608	62%	£12,303,927
Offer TG- Meddalwedd, Caledwedd, Telathrebu a Reprograffeg	£4,786,740	0.1%	£4,784,125
Gofal Preswyl Plant	£ 2,958,533	0%	£2,958,533
Cynnal a Chadw Adeiladau	£6,579,004	70%	£1,939,671
Amgylchedd	£2,054,999	12%	£1,807,772
Partiau Cerbydau	£1,428,219	4%	£1,364,472
Gofal Cartref	£9,787,793	88%	£1,161,843
Cynnal Ffyrdd	£1,704,474	36%	£1,087,316
Tanwydd Cerbydau	£2,076,238	53%	£966,609
Ymgynghorwyr Peirianeg	£709,500	14%	£610,833
Peirianeg Sifil	£2,844,435	80%	£575,469
Bwyd ac Arlwyo	£2,335,073	76%	£571,068
Rheoli Gwastraff-Ailgylchu	£1,246,506	60%	£497,558
Goleuadau Stryd a Phriffyrdd	£ 451,780	0%	£451,780
Hurio Offer	£1,198,279	69%	£368,790

Caffael Arloesol - Methodoleg Caffael Gwerth Cymdeithasol

Mae'r ffrwd gwaith yma yn un newydd ac sy'n destun peilot ar hyn o bryd. Y nod ydi cyflwyno methodoleg asesu tendrau newydd drwy'r Cyngor i'r dyfodol fydd yn galluogi'r Cyngor i gynnwys mesurau buddiannau cymdeithasol i Wynedd fel sail er mwyn asesu'r tendrau.

Yn ymarferol, bydd hyn yn golygu asesu tendrau gan ddefnyddio cyfuniad o bris, ansawdd a buddiannau cymdeithasol. Mae hyn yn cyflwyno agwedd sgorio newydd sy'n golygu bod angen i gwmnïau nodi pa fuddiannau y gallent eu cyflwyno i'r Sir uwchben cyflawni'r gofyn craidd y gytundeb e.e. gall cwmnïau gynnig cyflogi staff, darparu cynllun prentisiaethau neu darparu cyfleon profiad gwaith ayb. Gall hefyd gynnwys agweddau megis ymrwymiad i leihau effaith amgylcheddol y cynnyrch a gyflenwir.

Bydd defnyddio'r elfen buddiant cymdeithasol yn golygu bod gan cwmnïau lleol gyfleon newydd er mwyn arddangos eu cyfraniad i'r economi leol o dderbyn cytundeb gan y Cyngor.

Mae'r peilot a gyfeirir ato uchod bellach wedi cyrraedd sefyllfa ble mae yna ddau cytundeb wedi gyhoeddi a'i wobrwyo. Mae'r cytundeb cyntaf wedi ei gynnig i gyflenwr gan ddefnyddio'r methodoleg newydd. Yn yr achos yma, cyfrifwyd bod gwerth y gytundeb yn £181k ond cyfrifwyd y buddiant cymdeithasol i Wynedd fod yn £105k.

O ganlyniad, mae'r cwmni buddugol wedi ymrwmo i:

- gyflogi 3 swyddog sy'n byw yng Ngwynedd,
- cynnal 4 sesiwn hyfforddiant i fyfyrwyr gofal cymdeithasol,
- ddarparu 4 wythnos o brofiad gwaith i 2 myfyriwr,
- gynnig 20 awr o amser gwirfoddol i gefnogi elusennau lleol
- ymrwmo i 2.5 awr yr wythnos i ddatblygu sgiliau Cymraeg y gweithlu ymhellach.

Mae'r ail gytundeb peilot wedi gwblhau ond nid yw ymateb y farchnad wedi bod cystal â'r peilot gyntaf. Serch hyn, mae'r cwmni buddugol wedi cynnig rhodd o £1,000 i'w rannu ymysg dau Fanc Bwyd yn y Sir. Mae hyn wedi amlygu'r angen i wneud gwaith pellach i annog a chefnogi'r farchnad.

Mae'r trydydd a'r peilot olaf wedi gyhoeddi ac yn cael ei gwerthuso ar hyn o bryd.

Heb amheuaeth, pe na fyddai'r Cyngor wedi cynnwys y cymal Buddiant Cymdeithasol yn y tendr, ni fyddai'r buddion hyn wedi bod ar gael i Wynedd. Mae hynny felly, yn arwydd o'r potensial posib o ddefnyddio'r fethodoleg newydd ar draws y Cyngor.

Y bwriad yn awr ydi parhau i weithredu'r peilot gan adnabod cyfleon ar draws y tri Tîm Categori Caffael.

Datblygu Mesurau Newydd

Rydym yn ceisio ehangu ar y mesurau perfformiad i gael darlun cyflawn effaith ein gweithgaredd caffael. Yn ychwanegol i fesur gwerth am arian a canran lleol, rydym wedi cynnal dadansoddiad yn unol a'r fformiwla cenedlaethol. Er mae'r fformiwla yn seiliedig ar wariant, maen amlygu ble mae'r Cyngor yn debygol o gynhyrchu'r swm mwyaf o garbon yn sgil ein gweithgareddau caffael.

Dyma'r dadansoddiad dros y tair mlynedd diwethaf:

	2019-20	2020-21	2021-22
Cyfanswm CO2	40,639 Tunnell	39,959 Tunnell	49,246 Tunnell

Categoriâu gyda'r ôl troed carbon uchaf	2019-20	2020-21	2021-22
Gofal Cartref	14,930 Tunnell	17,033 Tunnell	20,771 Tunnell
Cludiant (Tacsis a Bysiau)	6,591 Tunnell	5,130 Tunnell	6,431 Tunnell
Cynnal a Chadw Adeiladau a Tirwedd	4,125 Tunnell	4,050 Tunnell	4,032 Tunnell

Mae'r prif gynnydd yn ffigyrau CO2 yn 2021/22 oherwydd:

- Cynnydd yng nghostau gwasanaethau Gofal sydd yn llwytho'r cyfanswm carbon. Mae meysydd Gofal Preswyl, Nyrsio a Tai a Chefnogaeth wedi gweld y cynnydd mwyaf.
- Cynnydd yn pryniant trafndiaeth cyhoeddus a thacsi (cludiant ysgolion) a pryniant bwyd. Mae rhain yn feysydd roedd yn Cyngor yn gwario llai dros gyfnod COVID oherwydd rheolau pellhau cymdeithasol. Mae'r cynnydd hefyd ynghlwm â chostau yn cynyddu.

Mae categorïau eraill gyda ôl troed carbon sylweddol yn cynnwys Bwyd (2,288 tonnelli) ac Offer Technoleg Gwybodaeth (1,854 tonnelli) y flwyddyn.

Y camau nesaf

Cynlluniau Cefnogi'r Farchnad

- Parhau gyda'r ystod o gynlluniau cefnogi busnesau lleol gan geisio asesu'r effaith y cefnogaeth hyn.
- Dadansoddi'r fath o fusnesau sydd yn bodoli o fewn y Sir gan geisio adnabod cyfleoedd i brynu'n lleol.

Caffael Arloesol - Methodoleg Caffael Gwerth Cymdeithasol

- Cwblhau'r trydydd cytundeb peilot dros y gaeaf gan nodi ac ystyried y gwersi a ddysgwyd.
- Cyflwyno argymhelliad i gyflwyno'r drefn a camau gweithredol i wneud hyn yn y flwyddyn newydd.
- Gwneud asesiad o feysydd gwariant i geisio adnabod cyfleoedd i gynnwys mesurau cymdeithasol.

Mesurau Perfformiad Caffael

- Datblygu ein mesurau caffael i gynnwys materion economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol.

Casgliad

I gynhoi felly, mae cynnydd da wedi ei wneud dros y pum blynedd diwethaf er mwyn cynyddu'r canran o wariant y Cyngor sy'n aros yn lleol. Fodd bynnag, mae'r ddwy flynedd diwethaf wedi bod yn rhai heriol iawn ac wedi llesteirio gallu'r Cyngor i wella'r ganran hynny yn uwch. Bydd y gwaith sydd ar droed i adfer yr economi a gweithgareddau dydd i ddydd yn golygu daw cyfleon i wella'r sefyllfa ond bydd manteisio ar hynny yn ddibynol ar allu'r Cyngor i gynnig y cyfleon hynny ac os fydd busnesau lleol Gwynedd mewn sefyllfa i ymateb.

Eitem 6

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
Teitl yr Adroddiad	Prosiect Cinio am Ddim
Dyddiad y cyfarfod	8 Rhagfyr 2022
Swyddog Perthnasol	Owen Owens, Uwch Reolwr Gwasanaeth Adnoddau Addysg
Aelod Cabinet Perthnasol	Cynghorydd Beca Brown

1. Cefndir

- 1.1. Ym mis Rhagfyr 2021 cyhoeddodd Jeremy Miles AS, Gweinidog y Gymraeg ac Addysg Llywodraeth Cymru bod £25m o arian cyfalaf yn cael ei fuddsoddi yng ngheginau a neuaddau bwyta ysgolion Cymru fel rhan o'r cynlluniau i gyflwyno prydau ysgol am ddim i holl blant cynradd Cymru dros y tair blynedd nesaf. Mae'r polisi yn rhan o'r gytundeb cydweithio rhwng Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru. Derbyniwyd llythyr grant yn Chwefror 2022 yn clustnodi £1,121,603 o arian cyfalaf i gyflawni'r gofyn i ymestyn yr hawl i brydau ysgol am ddim i holl ysgolion cynradd Gwynedd gyda'r angen i wario'r swm erbyn 31 Mawrth 2022.
- 1.2. Yn Awst 2022 cymeradwyodd Gweinidog y Gymraeg ac Addysg swm ychwanegol o £35 miliwn o gyllid cyfalaf i gefnogi'r gwaith, gyda dyraniad pellach o £1,570,244 ar gael i Wynedd.

2. Diweddariad

- 2.1. Yn dilyn y cyhoeddiad gwreiddiol, adolygwyd ceginau a gofod bwyta pob ysgol gynradd yng Ngwynedd gan adnabod pa geginau oedd angen uwchraddio'u hoffer mawr megis poptai a pheiriannau golchi llestri yn ogystal ag offer ysgafn.
- 2.2. Casglwyd barn rhieni i weld faint oedd yn bwriadu manteisio ar y cynllun er mwyn cael trosolwg cyn addasu ein seilwaith.
- 2.3. O ran yr offer mawr, mae 28 popty combi newydd wedi eu gosod a 17 peiriant golchi llestri, gyda rhagor i'w gosod cyn y Nadolig ac yn fuan yn y flwyddyn newydd.
- 2.4. Daeth i'r amlwg bod angen estyniad mewn sawl safle i ymdopi gyda'r cynnydd posib yn y nifer fyddai'n bwyta pryd poeth gan fod unai'r gegin neu'r gofod bwyta yn anaddas a rhy fach. Mae'r ysgolion canlynol wedi derbyn estyniad dros wyliau'r haf / hanner tymor hydref:
 - Ysgol Hendre
 - Ysgol Bethel
 - Ysgol Bro Lleu
 - Ysgol Maenofferen
- 2.5. Rydym wedi adolygu pa ysgolion all ddarparu cinio i'r holl ddisgyblion fel mae'r sefyllfa ar hyn o bryd, petai awydd gwleidyddol i hyn ddigwydd yn sgil yr argyfwng costau byw rydym yn wynebu. 69% o'n safleoedd sydd yn gallu darparu i bawb erbyn Ionawr 2023 ar hyn o bryd. Gweler **Atodiad A**, rhestr o'r ysgolion sydd yn gallu / ddim yn gallu cynnig prydau poeth i bawb.
- 2.6. Dyma'r prif resymau pam nad yw pob ysgol mewn sefyllfa i allu darparu cinio i bawb ar hyn o bryd:
 - Popty combi / offer mawr ddim wedi cyrraedd
 - Angen penodi staff cegin newydd
 - Angen cynyddu oriau staff cegin
 - Estyniadau i'r gofod bwyta / gegin heb eu cwblhau

3. Camau Nesaf

3.1. Bydd angen gosod gweddill yr offer mawr sydd ar archeb dros yr wythnosau nesaf yn ddibynnol ar amserlen derbyn yr offer a chwblhau'r gwaith paratoi ar safle.

3.2. Estyniadau sydd ar y gweill:

- Ysgol Llanrug – estyniad ar y neuadd (gofod bwyta). Bydd hyn yn cael ei wneud fel rhan o brosiect Cyflwr ac Addasrwydd Gwedd 2. Disgwylir cyflawni'r gwaith erbyn Ionawr 2023.
- Ysgol Y Gelli – estyniad i'r neuadd fwyta. Sylfaeni wedi eu cwblhau a rhagwelir cwblhau'r gwaith erbyn Mawrth 2023.
- Ysgol Waunfawr - cais cynllunio wedi cael ei derbyn a bydd angen mynd allan i dendr dros yr wythnosau nesaf.
- Ysgol Chwilog – yn sgil arian ychwanegol gan LIC, bydd estyniad yn cael ei wneud i'r gofod bwyta. Cynllun wedi ei baratoi a bydd angen cyflwyno cais cynllunio.
- Ysgol Felinheli - yn sgil arian ychwanegol gan LIC, bydd estyniad yn cael ei wneud i'r gofod bwyta. Yn y broses o wneud cynllun a bydd angen cyflwyno cais cynllunio.

4. Manteision y Cynllun

Ers mis Medi 2022, dyma drosolwg o'r niferoedd sydd yn gymwys sydd yn cymryd mantais o'r cynllun cinio am ddim (cyfartaledd wythnosol). ***Nid yw'r data yn cynnwys Ysgolion Arbennig na Ysgolion Gydol Oes ar hyn o bryd.***

Mis	Nifer disgyblion Derbyn a Blwyddyn 1	Nifer disgyblion yn dewis cinio am ddim – UPFSM	Nifer disgyblion yn dewis cinio am ddim – EFSM	% disgyblion yn dewis cinio am ddim o dan y ddau gynllun
Medi	2243	1305	271	70%
Hydref	2257	1227	257	66%

Wrth wireddu'r cynllun cinio am ddim i holl blant cynradd Gwynedd, bydd yn gyfrwng i gyfrannu at:

- fynd i'r afael â thlodi / problem plant yn mynd yn llwglyd
- sicrhau lles cenedlaethau'r dyfodol a lleihau anghydraddoldeb
- dileu stigma
- arferion bwyta ac agweddau iach.

5. Risgiau

- Amserlen dynn rhwng derbyn y poptai a pheiriannau golchi llestri a'u gosod cyn diwedd Mawrth 2023.
- Methu gwario'r grant ychwanegol erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. *Er hyn mae amodau'r grant yn nodi bod modd llithro'r gwariant i Haf 2023 o dan rhai amgylchiadau.*
- Diffyg cyflenwad pŵer digonol yn rhai o'n hysgolion yn achosi oediad i archebu nwyddau. Rydym yn parhau i ddisgwyl cadarnhad gan Scottish Power ar gyfer ambell safle.
- Cyflenwyr trydan y Cyngor yn araf iawn yn diweddar mesurydd trydan. Rhwystr pellach i osod offer mewn ambell safle.
- Cost reffeniw ychwanegol i gyfarch yr angen am fwy o staff dros amser cinio.
- Recriwtio staff ychwanegol (hyn yn heriol ar hyn o bryd)
- Costau bwyd ychwanegol – prisiau bwyd wedi codi'n ddiweddar

6. Amserlen

- 6.1. Ers mis Medi 2022, mae rhai o blant ieuengaf ysgolion cynradd Gwynedd, sef Blwyddyn Derbyn a Blwyddyn 1, yn cael prydau ysgol am ddim wrth i'r polisi gael ei gyflwyno'n raddol. Y bwriad yw ymestyn y cynnig i Flwyddyn 2 erbyn Ionawr 2023 ac yna Blwyddyn 3,4,5 a 6 erbyn Medi 2023.

Blwyddyn Ysgol	Amserlen Darparu Cinio am Ddim
Blwyddyn Derbyn	Medi 2022
Blwyddyn 1	Medi 2022
Blwyddyn 2	Ionawr 2023
Blwyddyn 3, 4, 5 a 6	Medi 2023

7. Uwchradd

- 7.1. Nid oes gwaith penodol wedi cael ei wneud gan y Tîm Arlwyo i asesu ceginau na gofod bwyta yn yr uwchradd. Mae'r rhaglen waith i ddarparu bwyd i'r cynradd yn un uchelgeisiol, a dyma fydd blaenoriaeth yr Adran Addysg am y misoedd nesaf i sicrhau bydd pob plentyn yn y cynradd yn cael cinio am ddim erbyn Medi 2023.
- 7.2. Nid oes capasiti na chyllid ar gael ar hyn o bryd i roi sylw penodol i'r uwchradd. Petai gyhoeddiad yn dod gan Lywodraeth Cymru i adolygu'r sefyllfa, byddai'r Adran Addysg yn croesawu'r cynllun.

Atodiad A – Rhestr Ysgolion a’u gallu i ddarparu cinio i’r ysgol gyfan erbyn Ionawr 2023

61 (69%) safle allan o 88 o’n safleoedd yn gallu darparu i bawb erbyn Ionawr 2023.

Ysgol	Y gallu i fwydo pob blwyddyn erbyn Ionawr 2023
Gwaun Gynfi	Na
Nefyn	Na
Llanrug	Na
Abererch	Na
Beddgelert	✓
Bethel	Na
Bodfeurig	✓
Borthygest	✓
Brynaerau	Na
Y Gelli	Na
Penybryn	✓
Trefferthyr	Na
Chwilog	Na
Crud y Werin	✓
Dolbadarn	Na
Ederm	✓
Felinwnda	DIM CEGIN
Bro Plenydd	Na
Garndolbenmaen	✓
Llanbedrog	Na
Llangybi	✓
Llanllechid	Na
Llanllyfni	Na
Morfa Nefyn	DIM CEGIN
Baladeulyn	✓
Nebo	✓ CLUDO
Penisarwaen	✓
Bro Lleu	Na
Pentreuchaf	✓
Rhiwlas	✓
Rhosgadfan	✓
Rhostryfan	Na
Sarn Bach	✓
Eifion Wyn	✓
Talysarn	Na
Y Gorlan	Na
Yr Eifl	✓
Tudweiliog	✓
Waunfawr	Na
Glancegin	✓
Yr Hendre	Na
Bontnewydd	Na

Y Garnedd	✓
Cymerau	Na
Abercaseg	Na
Y Felinheli	✓
Y Traeth	✓
Dyffryn Dulas	✓
Dyffryn Ardudwy	✓
Bro Cynfal	✓
Edmwnd Prys	✓
Llanbedr	✓
Y Garreg	✓
O. M. Edwards	✓
Manod	✓
Pennal	✓
Cefn Coch	✓
Talsarnau	✓
Tanygrisiau	✓
Penybryn, Tywyn	Na
Bro Hedd Wyn	✓
Bro Tryweryn	✓
Tan y Castell	✓
Ffridd y Llyn	Na
Maenofferen	✓
Hirael	Na
Craig y Deryn	✓
Bro Llifon	✓
Pont y Gôf	✓
Maesincla	✓
Y Faenol	✓
Foel Gron	✓
Llandygai	✓
Llandwrog	✓
Llanystumdwy	✓
Tregarth	✓
Cae Top	✓
Santes Helen	✓
Ein Harglwyddes	✓
BRO IDRIS PRIF SAFLE	✓
Bro Idris CYNRADD	Na
DINAS MAWDDWY	✓
FRIOG	✓
RHYDYMAIN	✓
LLANELLYD	✓
Godre'r Berwyn	✓
Ysgol Pendalar	✓
Ysgol Hafod Lon	✓

Eitem 7a

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
Teitl yr Adroddiad	Adroddiad Blynyddol Addysg 2021-22
Dyddiad y cyfarfod	8 Rhagfyr 2022
Awdur	Garem Jackson, Pennaeth Addysg
Aelod Cabinet Perthnasol	Cynghorydd Beca Brown

1. CEFNDIR

- 1.1 Yn unol â dymuniad y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi, cyflwynir Adroddiad Blynyddol yr Adran Addysg ar gyfer 2021-22 gerbron y pwyllgor.
- 1.2 Mae'r Adran Addysg yn cydnabod nad tasg hawdd yw sicrhau craffu effeithiol ar ddogfen sydd yn crynhoi blwyddyn o waith yr Adran Addysg ar lawr pwyllgor, ac o ganlyniad, wedi ceisio llunio adroddiad cryno, sydd yn tynnu sylw at brif waith arferol yr Adran, nodweddion cadarnhaol, ynghyd â meysydd sydd angen sylw dros y cyfnod nesaf. Gwelir yr Adroddiad Blynyddol yn Atodiad 1.
- 1.3 At hyn, bydd GwE yn manylu ar yr hyn sydd wedi ei gyflawni ganddynt hwy ym maes gwella ysgolion er sicrhau trosolwg gyflawn o'r maes i'r pwyllgor ar gyfer 2021-22.

2. MEYSYDD ALLWEDDOL O WAITH YR ADRAN ADDYSG YN 2021-22

- 2.1 Yn sgil cyfnod y pandemig a gychwynnodd ym Mawrth 2020, dros y flwyddyn ddiwethaf, rydym fel Adran ac ysgolion wedi wynebu'r 'normal' newydd, er bod covid yn parhau i effeithio ar ddysgwyr a staff, ac yn parhau i greu heriau i ysgolion o safbwynt gallu darparu addysg ar gyfnodau.
- 2.2 Mae'r 'normal' newydd hwn wedi golygu cael plant a phobl ifanc yn ôl i'r ysgol, i gefnogi eu llesiant corfforol a meddyliol, ynghyd â llesiant staff, ymateb i heriau ymddygiad sy'n sgil-ffaith y pandemig, gyda'r nod o allu darparu addysg o ansawdd i'r holl ddysgwyr.
- 2.3 Yn sicr, cafwyd mwy o sefydlogrwydd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, ac arweiniodd y cyfnod ôl-bandemig eleni at asesiadau allanol arferol (sef arholiadau TGAU a Safon Uwch) i ddysgwyr ar ddiwedd eu gyrfa addysgol ym mlynnyddoedd 11, 12 ac 13 am y tro cyntaf ers 3 blynedd.
- 2.4 Isod tynnir sylw at yr hyn y llwyddwyd i'w gyflawni mewn rhai meysydd allweddol o waith yr Adran Addysg yn ystod y flwyddyn a aeth heibio, yn cynnwys:
 - Diogelu
 - ADY a CH
 - Cyfundrefn Addysg Drochi
 - Y Gymraeg

2.5 Diogelu

Mae Diogelu lles plant a phobl ifanc Gwynedd yn flaenoriaeth allweddol i'r Adran a'r Cyngor. Mae'r adran wedi creu pecyn hyfforddi newydd yn y Gymraeg ar gyfer Personau Dynodedig mewn ysgolion a chanolfannau addysg ar y cyd â Grŵp Diogelu Mewn Addysg Llywodraeth Cymru.

Mae'r Adran Addysg a gwasanaethau Dysgu a Datblygu'r Cyngor hefyd wedi cyd-weithio i ddatblygu pecyn hyfforddiant ym maes trais domestig. Mae'r pecyn Gofyn a Gweithredu wedi ei ddatblygu ar y cyd ac yn parhau i gael ei gyflwyno i staff yr Adran Addysg.

2.6 Gwasanaeth ADY a CH

Mae'r gwaith o drosglwyddo o'r hen Ddeddfwriaeth AAA i'r Ddeddfwriaeth ADY newydd yn parhau i gadw momentwm ac ar drac. Mae'r defnydd o Feini Prawf newydd wedi cael eu hymestyn ymhellach er mwyn gallu adrodd ar gynnydd plant yn ehangach, gan fod dangos cynnydd plant a phobl ifanc sydd ag ADY yn gofyn am ddulliau holistaidd.

Mae nifer o achosion tribiwnlys yng Ngwynedd yn parhau'n isel iawn, gyda thribiwnlysoedd sydd yn ymwneud â darpariaeth o fewn ysgolion Gwynedd wedi bod yn ffafriol o ran yr Awdurdod, sydd wedi rhoi hyder i ni yn ystod y flwyddyn fod darpariaeth addas yn cael ei gyflwyno.

Mae'r gwaith o addasu'r model darpariaeth cynhwysiad wedi cymryd lle ac yn weithredol erbyn hyn. Er hynny, rydym yn ymwybodol fod ymddygiadau plant a phobl ifanc yn peri pryder yn y cyfnod ôl—bandemig, a byddwn yn rhoi sylw i hyn yn y dyfodol agos er mwyn cefnogi ein hysgolion.

Yn ychwanegol, bydd ein gwasanaethau'n parhau i flaenoriaethu'r canlynol ar gyfer cryfhau'r ddarpariaeth:

- Parhau i ymateb yn effeithiol i'r gofynion yn sgil argyfwng COVID-19
- Hyfforddiant ym maes datblygiad emosiynol a llesiant yn parhau i gryfhau ac yn cynnwys hyfforddiant Cymhorthyddion ELSA (Emotional Literacy Support Assistants), Hyfforddiant Galar a Cholled 'Tyfu Trwy'r Tymhorau', cryfhau hyfforddiant ym maes Trawma Datblygiadol.

2.7 Cyfundrefn Addysg Drochi Gwynedd

Ar 6 Gorffennaf 2021, bu i'r Cabinet gymeradwyo gweledigaeth newydd ar gyfer Cyfundrefn Addysg Drochi yng Ngwynedd. Ers hynny, mae'r Adran wedi bod yn canolbwyntio ar wireddu'r weledigaeth newydd, ac yn ystod y flwyddyn penodwyd pennaeth a dirprwy newydd i'r Gyfundrefn Addysg Drochi. Yn dilyn proses ymgynghori cadarnhawyd strwythur staffio newydd ar gyfer y Gyfundrefn a ddaw yn weithredol yn Ionawr 2023.

Mae buddsoddiad o £1.1m o grant cyfalaf addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru wedi creu amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf yn ein safleoedd addysg drochi ym Mangor ac Eifionydd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Bellach mae adeilad Eifionydd a Bangor yn barod ar gyfer darparu addysg drochi flaengar a chyfoes mewn ardaloedd strategol o'r sir o arwyddocâd ieithyddol.

Bu i'r Cabinet ar 19 Gorffennaf 2022 roddi cefnogaeth unfrydol i'r adran symud ymlaen i gyflwyno achos fusnes llawn gerbron Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau cyllid o £1.1m o'r ail wedd o Grant Cyfalaf Addysg Cyfrwng Gymraeg i gysoni capasiti a gwella amgylchedd dysgu gweddill Canolfannau Iaith cynradd y Sir sef Maesincla, Llanybi a Dolgellau.

Yn ogystal mae llawer o waith cyffrous wedi digwydd yn ystod y flwyddyn yng nghyd destun arian grant refeniw Llywodraeth Cymru. Mae staff y Gyfundrefn wedi bod yn gweithio'n agos efo'r awdures Anni Llŷn i ysgrifennu cynllun trochi newydd ar gyfer y gyfundrefn. Mae'r cynllun newydd hwn yn seiliedig ar bentref dychmygol o'r enw Aberwla ac mae'n ymgorffori patrymau iaith priodol o fewn y continiwm iaith yng Nghwricwlwm i Gymru. I gefnogi'r cynllun rydym mewn cydweithrediad â chwmni 'Animated Technologies' wedi datblygu elfen rithiol i'r pentref. Dyma brosiect arloesol sy'n galluogi ein hwyrdyfodiaid i gamu i Aberwla ar blatfform rithiol i ymarfer patrymau iaith yn yr archfarchnad. Lanswyd y prosiect arbennig hwn yn y pentref Gwyddoniaeth yn Eisteddfod Genedlaethol Tregaron haf 2022 yng nghwmni'r Gweinidog Addysg Jeremy Miles. Yn ddiweddarach ym mis Awst, cymeradwywyd ein cais i esblygu'r prosiect hwn ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu tri lleoliad arall ym mhentref Aberwla sef Fferm Tyddyn Swnllyd, Cae Glampio, Garej a siop Gajets.

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn awyddus iawn i rannu'r adnodd hwn yn genedlaethol ac mae trafodaethau ar y gweill i wneud hynny yn y dyfodol agos. I'r perwyl hwn maent yn awyddus i ariannu datblygu'r holl leoliadau yn y pentref yn ychwanegol i'r grant gwreiddiol. Dyma gydnabyddiaeth i'n gweledigaeth arloesol ac fel cyfundrefn rydym yn ymfalchïo yn yr adnodd rhithiol arloesol hwn ac yn falch o'r cyfle i'w rannu er budd dysgwyr a chefnogi nod y Llywodraeth yn *Cymraeg 2050* ar hyd a lled Cymru.

2.8 Y Gymraeg

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae'r adran wedi bod yn paratoi ar gyfer cynllun newydd Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) sydd wedi dod i rym ar 1 Medi 2022. Y mae'r CSGA yn rhan o weledigaeth hir dymor Cymru ar gyfer *Cymraeg 2050*. Er mwyn cefnogi'r broses gynllunio mae'r cynlluniau wedi eu trefnu o gwmpas saith deiliant sy'n adlewyrchu taith addysg dysgwr ac yn cydweddu â meysydd polisi Cymraeg 2050 a Cenhadaeth ein Cenedl.

Bu i'r adran gynnal ymgynghoriad llawn ar ddrafft o'r CSGA newydd yn nhymor yr Hydref 2021, gyda'r ymgynghoriad yn dod i ben cyn y Nadolig. Yn dilyn ystyried sylwadau'r ymgynghoriad, cyflwynwyd y CSGA gerbron y Cabinet am gymeradwyaeth ym mis Mawrth 2022 a gerbron y Pwyllgor Iaith ddechrau'r haf. Fe'i cymeradwywyd yn derfynol gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg ar Fehefin 24 2022.

Wrth i'r CSGA ddod yn weithredol rŵan, bydd Llywodraeth Cymru a'r gweinidog yn parhau i fonitro ein cynnydd a'r camau a gymerwyd gennym yn flynyddol. Ond ein nod yng Ngwynedd yw fod y CSGA yn ddogfen uchelgeisiol fyw sy'n adlewyrchu sefyllfa unigryw Gwynedd ac yn gyrru ein gweithredu o blaid addysg cyfrwng Cymraeg yn y sir.

3 PROSIECTAU'R ADRAN ADDYSG

3.1 Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, roedd gan yr adran addysg nifer o brosiectau blaenoriaeth ym Nghynllun strategol y Cyngor yr oedd disgwyliad i'r adran eu gweithredu yn ystod y flwyddyn.

- 3.2 Mae blaenoriaethau'r cynllun yn mynd i'r afael â phrif risgiau'r Adran, ynghyd â buddsoddi i addasu ysgolion, neu adeiladu ysgolion newydd er mwyn i blant a phobl ifanc Gwynedd gael eu haddysgu yn yr amgylchedd dysgu gorau posibl.
- 3.3 Er bod prosiectau blaenoriaeth yr adran wedi bod yn mynd i'r cyfeiriad cywir yn ystod y flwyddyn, rhaid cydnabod yr heriau sydd wedi bod i gyflawni prosiectau cyfalaf yr adran yn ystod y flwyddyn yn sgil heriau'r pandemig a chynnydd mewn costau deunyddiau adeiladu. Isod, manylir ar rai prosiectau blaenoriaeth yr adran.

3.4 Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy

Dalgylch Bangor

Bu i Ysgol y Faenol gael estyniad sylweddol i gartrefu hyd at 315 o ddysgwyr. Er bod llithriad yn yr amserlen wedi bod o ganlyniad i'r pandemig, bu i'r estyniad gael ei gwblhau yn ystod y flwyddyn, ac mae'r dysgwyr bellach yn gallu manteisio ar yr amgylchedd dysgu newydd. Er hynny, mae trafodaethau ynglŷn â throsglwyddiadau tir yn parhau ac o ganlyniad nid oes modd cwblhau'r gwaith ar faes parcio'r ysgol ar hyn o bryd. Mae'r adeilad wedi ei gynllunio i fod yn hwb i'r ardal leol hefyd gyda chanolfan gymunedol newydd yn cael ei chodi fel rhan o'r datblygiad.

Cwblhawyd gwaith dichonoldeb cychwynnol i adnabod anghenion Ysgol Ein Harglwyddes, ac mae cytundeb i leoli'r ysgol newydd ar safle Ysgol Glanadda (sydd bellach wedi cau) ac mae'r lleoliad hwn yn cyd-fynd gyda dyheadau'r gymuned.

Mae'r adran yn ymwybodol fod cyflwr adeilad ac amgylchedd dysgu presennol Ysgol Tryfan ym Mangor yn wael, ac o ganlyniad bu i'r adran gychwyn y broses o ystyried y cyfleoedd posib ar gyfer sicrhau amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf yno, gan sicrhau dilyniant priodol i'r buddsoddiad sydd eisoes wedi ei wneud yn yr ysgolion cynradd yn ardal Penrhosgarnedd o'r ddinas.

Dalgylch Cricieth

Yn sgil cymeradwyaeth y Cabinet i gynyddu capasiti Ysgol Treferythyr i 150 o ddysgwyr, ac adeiladu ysgol newydd yn sgil cyflwr gwael yr adeilad presennol. Fel rhan o'r broses o gyflwyno cais cynllunio ar gyfer adleoli'r ysgol i safle'r A497, yn ystod y flwyddyn cododd dau fater technegol ynglŷn â'r safle, a chomisiynwyd gwaith mewn ymateb i hynny, a bellach mae'r gwaith archeolegol wedi ei gwblhau, ac mae arolwg llwybrau saff i'r ysgol hefyd wedi ei gwblhau ac adroddiad wedi ei gyflwyno i'r Adran Gynllunio.

Addysg Ôl-16 yn Arfon

Yn sgil amrywiaeth yn ansawdd yr addysg a phrofiadau dysgwyr ar draws y gyfundrefn Addysg ôl-16 yn Arfon, rhoddodd y Cabinet ganiatâd i'r Adran ymgysylltu gyda rhan-ddeiliaid i drafod y weledigaeth ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon. Cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd rhithwir gyda phenaethiaid, Llywodraethwyr, staff, rhieni, dysgwyr a'r gymuned yn ehangach er mwyn cyflwyno'r weledigaeth newydd ar gyfer addysg ôl-16, ynghyd â chasglu barn a syniadau am y ffordd orau i wireddu'r weledigaeth. Rydym wedi adrodd ar negeseuon cychwynnol yr ymgysylltu yma gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ym mis Chwefror y llynedd, ac rydym nawr mewn sefyllfa i allu bwrw ymlaen efo'r prosiect hwn yn sgil yr oedi a fu dros y flwyddyn ddiwethaf.

Yn gysylltiedig â'r maes addysg ôl-16, yn ystod y flwyddyn llwyddodd y Cyngor i ddiddymu'r ffi ar gyfer y tocyn teithio ôl-16 i'r holl ddysgwyr o Medi 2022 ymlaen. Mae hyn yn arbennig o bwysig i sicrhau nad ydym fel Cyngor yn gosod unrhyw rwystrau rhag galluogi ein pobl

ifanc i barhau a'u haddysg wedi 16 oed, ac yn bwysicach fyth y dyddiau hyn o ystyried y cynnydd aruthrol yng nghostau byw.

Cyflwr ac Addasrwydd

Yn ystod y flwyddyn, fel gyda'r flwyddyn flaenorol, bu i effaith prisiau deunyddiau adeiladu yn sgil Covid a Brexit effeithio ar ein gallu i wireddu rhai o'n cynlluniau i wella cyflwr ac addasu adeiladau ein hysgolion dros y flwyddyn ddiwethaf. Er hynny, llwyddwyd i gwblhau'r buddsoddiad yng nghyflwr ac addasrwydd Ysgol Bethel, Ysgol Glan y Môr ac Ysgol Cymerau gyda gwaith yn parhau ar safleoedd Ysgol Llanrug, ac Ysgol Botwnnog.

Cinio am ddim

Ym mis Rhagfyr 2021 cyhoeddodd Jeremy Miles AS, Gweinidog y Gymraeg ac Addysg Llywodraeth Cymru bod £25m o arian cyfalaf yn cael ei fuddsoddi yng ngheginau a neuaddau bwyta ysgolion Cymru fel rhan o'r cynlluniau i gyflwyno prydau ysgol am ddim i holl blant cynradd Cymru dros y tair blynedd nesaf. Mae'r polisi yn rhan o'r Cytundeb Cydweithio rhwng Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru.

Yn dilyn y cyhoeddiad, o fis Ionawr ymlaen, adolygwyd ceginau a gofod bwyta pob ysgol gynradd yng Ngwynedd gan adnabod pa geginau oedd angen uwchraddio'u hoffer mawr megis poptai a pheiriannau golchi llestri yn ogystal ag offer ysgafn. Casglwyd barn rhieni i weld faint oedd yn bwriadu manteisio ar y cynllun er mwyn cael trosolwg cyn addasu ein seilwaith. O ran yr offer mawr, mae 28 popty combi newydd wedi eu gosod a 17 peiriant golchi llestri, gyda rhagor i'w gosod yn fuan yn y flwyddyn newydd.

Daeth i'r amlwg bod angen estyniad mewn sawl safle i ymdopi gyda'r cynnydd posib yn y nifer fyddai'n bwyta pryd poeth gan fod unai'r gegin neu'r gofod bwyta yn anaddas ac yn rhy fach. Yn ystod gwyliau'r haf ac i mewn i gychwyn y flwyddyn ysgol newydd, bu i'r ysgolion canlynol dderbyn estyniad, sef: Ysgol Hendre, Ysgol Bethel, Ysgol Bro Lleu, Ysgol Llanrug ac Ysgol Maenofferen.

Trawsnewid y ddarpariaeth ADY a CH

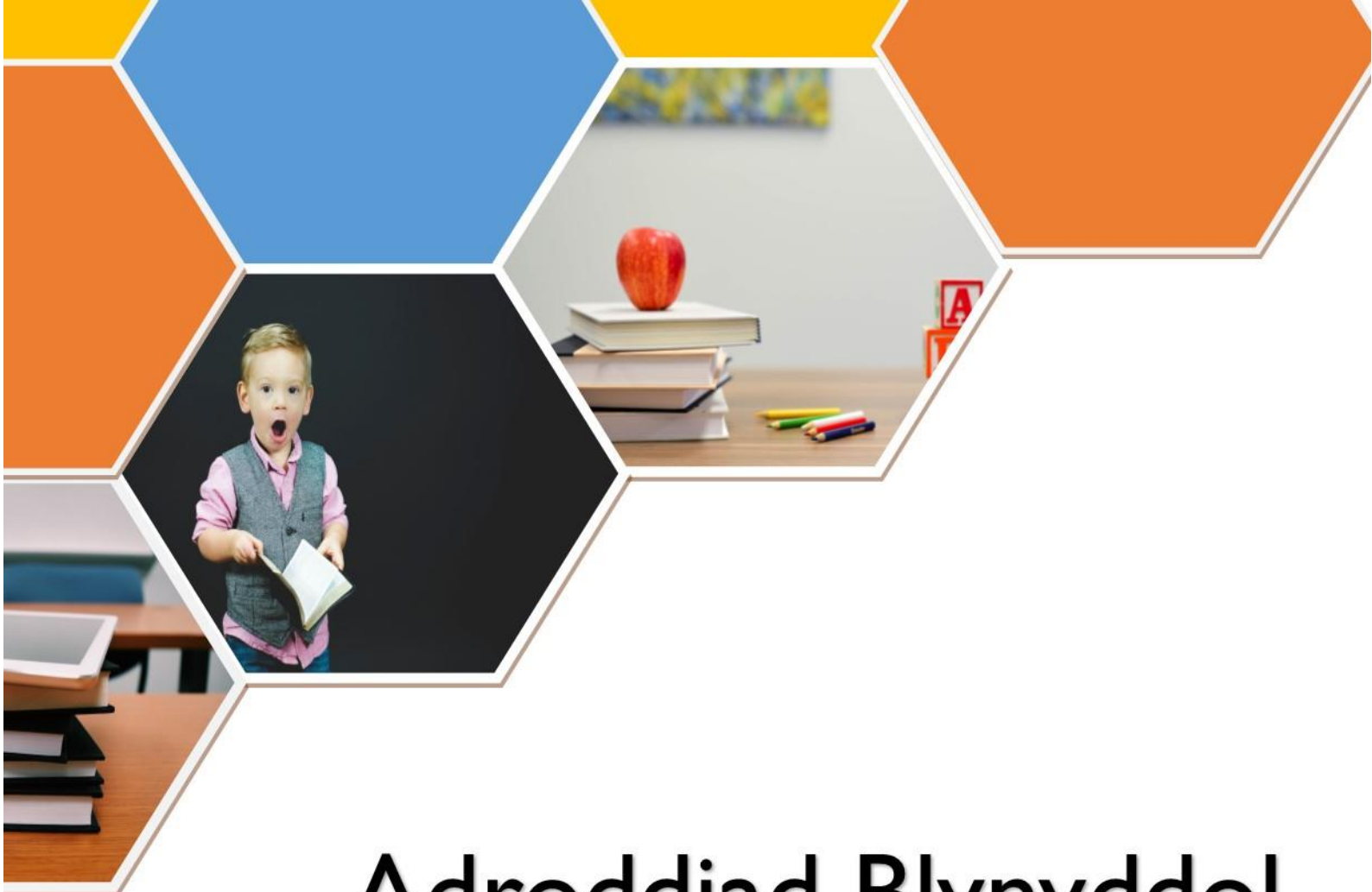
Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, bu i'r prosiect hwn ganolbwyntio ar baratoi tuag at y Ddeddf Anghenion Dysgu a Thribiwnlys Addysg Cymru (2018). Daeth y Ddeddf hon yn weithredol ym Medi 2021, gyda rhai elfennau o'r Ddeddf wedi eu hoedi yn y flwyddyn gyntaf e.e. cyfnod ôl-16.

Yn ystod y flwyddyn, bu i Arolwg Parodrwydd Deddf ADY Llywodraeth Cymru ddangos cynnydd cryf iawn o ran paratodau'r Awdurdod o ran y Ddeddfwriaeth, gyda'r swyddi statudol angenrheidiol mewn lle ers Ionawr 2021 ac yn gweithredu'n effeithiol. Bu i'r cydweithio gyda'r Gwasanaeth Iechyd ddatblygu'n dda drwy gydweithio gyda'r Swyddog Arweiniol Clinigol Dynodedig Addysg (SACDA). Cynhaliwyd nifer o ddigwyddiadau hyfforddi rhan-ddeiliaid ar gyfer manylu ar agweddau penodol o'r Cod Terfynol. Bu gwaith ar y llwybrau datrys anghydfod i sicrhau bod rhain yn weithredol. Yn y sector blynyddoedd cynnar llwyddwyd i gyflawni gwaith o safbwynt y systemau angenrheidiol ar gyfer adnabod yn fuan, a sefydlu prosesau clir, ac mae'r gwaith paratoi yn y sector ôl-16 yn parhau. Hefyd bu i'r gwaith o ddatblygu cyswllt gweithio, cwricwlwm ag asesu rhwng y prif-lif a'r Ysgolion Arbennig ddatblygu ac mae'n parhau i ddatblygu.

Mae gwaith arloesol yn parhau i gymryd lle o ran defnydd a datblygiad parhaus y system Cynllun Datblygu Unigol ar-lein, gyda'r system yn gyrru'r holl broses ar gyfer yr ysgolion, rhieni, asiantaethau allanol a darpariaethau addysg eraill (e.e. blynyddoedd cynnar).

4 ARGYMHELLION

Gofynnir i'r aelodau gyflwyno unrhyw sylwadau ar yr hyn y mae'r Adran Addysg wedi ei gyflawni yn ystod y flwyddyn a amlinellir yn y blaenadroddiad hwn a'r Adroddiad Blynyddol yn Atodiad 1, ynghyd ag unrhyw sylwadau ar brosiectau neu flaenoriaethau'r Adran ar gyfer y cyfnod nesaf.

Adroddiad Blynyddol

Adran Addysg

2021-22

Tud. 37

ADRODDIAD BLYNYDDOL ADDYSG 2021-22

CYNNWYS

- 1. CYD-DESTUN**
- 2. PROSIECTAU BLAENORIAETH CYNLLUN Y CYNGOR**
- 3. Y GYMRAEG**
- 4. ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A CHYNHWYSIAD**
- 5. DIOGELU**
- 6. BLYNYDDOEDD CYNNAR**
- 7. Y TÎM MODERNEIDDIO ADDYSG**
- 8. CONSORTIWM ADDYSG ÔL-16 GWYNEDD AC YNYS MÔN**
- 9. ARWEINYDDIAETH**
- 10. UNED DDATA**
- 11. GWASANAETH CEFNOGI LLYWODRAETHIANT YSGOLION**
- 12. UNED CONTRACTAU A CHYFLOGAETH**
- 13. UNED ARLWYO A GLANHAU**
- 14. CLUDIANT**
- 15. CANOLFAN FUSNES ADDYSG**

CYD-DESTUN

GWELEDIGAETH YR ADRAN ADDYSG: Plant a phobl ifanc Gwynedd yn cyflawni'r safonau uchaf er mwyn cynnal yr iaith, diwylliant ac economi yn lleol.

PWRPAS: *Hyrwyddo cyflawniad a lles plant a phobl ifanc Gwynedd drwy sicrhau llywodraethant, arweinyddiaeth a rheolaeth effeithiol ein hysgolion*

GWASANAETHAU RYDYM YN EU DARPARU: Codi Safonau, Gwasanaethau Cefnogol, Cyflogau a Chontractau Staff Ysgolion, Pensiynau Athrawon, Arlwyo Ysgolion, Glanhau Ysgolion, Cludiant Ysgolion, Iechyd a Diogelwch, Mynediad Ysgolion, Cefnogaeth i Lywodraethwyr, Cefnogaeth Gyllidol i Ysgolion, Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu, Uned Ddata, Cefnogaeth Adnoddau Dynol i Ysgolion a'r Adran Addysg, Presenoldeb ac Ymddygiad, Gwasanaeth Lles Addysg, Anghenion Dysgu Ychwanegol, Amddiffyn Plant, Arweinyddiaeth, Rheolaeth a Hyfforddiant, Moderneiddio Addysg a'r iaith Gymraeg.

BETH MAE'R ADRAN YN EI WNEUD?

- Cefnogi plant a phobl ifanc i gyflawni'r safonau uchaf.
- Sicrhau bod disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol yn cael y gefnogaeth fwyaf addas.
- Sicrhau bod disgyblion ag anghenion emosiynol ac ymddygiadol yn cael eu cynnwys yn llawn o fewn ysgolion Gwynedd.
- Sicrhau bod disgyblion o fewn ysgolion Gwynedd yn ddiogel.
- Darparu gwasanaethau cefnogol pwrpasol ar gyfer Gwasanaeth Addysg Gwynedd.
- Datblygu arweinwyr a chefnogi'r gweithlu yn yr ysgolion.
- Cefnogaeth i gyrff llywodraethu ysgolion er mwyn iddynt weithredu fel llywodraethwyr effeithiol.

Yn 2021-22, roedd 79 ysgol gynradd, 12 Ysgol Uwchradd 1 Ysgol Ddilynol, 1 Ysgol Gydol Oes, a 2 Ysgol Arbennig yng Ngwynedd.

Mewn datganiad gan y Gweinidog Addysg, Jeremy Miles AS, nododd: *'Ni fydd data dyfarniadau cymwysterau yn cael eu defnyddio i adrodd ar ddeilliannau cyrhaeddiad ar lefel ysgol, awdurdod lleol na chonsortium rhanbarthol ac ni ddylid eu defnyddio i ddwyn ysgolion i gyfrif am ddeilliannau dysgwyr'*

Felly yn unol â datganiad y Gweinidog, nid oes modd i'r Awdurdod drafod unrhyw ganlyniadau er mwyn mesur perfformiad ysgolion a chymharu safonau fel rhan o'r adroddiad blynyddol hwn.

PROSIECTAU BLAENORIAETH CYNLLUN Y CYNGOR 2018-23

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, roedd gan yr adran addysg nifer o brosiectau blaenoriaeth ym Nghynllun strategol y Cyngor yr oedd disgwyliad i'r adran eu gweithredu yn ystod y flwyddyn.

Mae blaenoriaethau'r cynllun yn mynd i'r afael gyda phrif risgiau'r Adran, ynghyd â buddsoddi i addasu ysgolion, neu adeiladu ysgolion newydd er mwyn i blant a phobl ifanc Gwynedd gael eu haddysgu yn yr amgylchedd dysgu gorau posibl.

Er bod prosiectau blaenoriaeth yr adran wedi bod yn mynd i'r cyfeiriad cywir yn ystod y flwyddyn, rhaid cydnabod yr heriau sydd wedi bod i gyflawni prosiectau cyfalaf yr adran yn ystod y flwyddyn yn sgil heriau'r pandemig a chynnydd mewn costau deunyddiau adeiladu.

Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy

Dalgvllch Bangor

Bu i Ysgol y Faenol gael estyniad sylweddol i gartrefu hyd at 315 o ddysgwyr. Er bod llithriad yn yr amserlen wedi bod o ganlyniad i'r pandemig, bu i'r estyniad gael ei gwblhau yn ystod y flwyddyn, ac mae'r dysgwyr bellach yn gallu manteisio ar yr amgylchedd dysgu newydd. Er hynny, mae trafodaethau ynglŷn â throsglwyddiadau tir yn parhau ac o ganlyniad nid oes modd cwblhau'r gwaith ar faes parcio'r ysgol ar hyn o bryd. Mae'r adeilad wedi ei gynllunio i fod yn hwb i'r ardal leol hefyd gyda chanolfan gymunedol newydd yn cael ei chodi fel rhan o'r datblygiad.

Cwblhawyd gwaith dichonoldeb cychwynnol i adnabod anghenion Ysgol Ein Harglwyddes, ac mae cytundeb i leoli'r ysgol newydd ar safle Ysgol Glanadda (sydd bellach wedi cau) ac mae'r lleoliad hwn yn cyd-fynd gyda dyheadau'r gymuned.

Mae'r adran yn ymwybodol fod cyflwr adeilad ac amgylchedd dysgu presennol Ysgol Tryfan ym Mangor yn wael, ac o ganlyniad bu i'r adran gychwyn y broses o ystyried y cyfleoedd posib ar gyfer sicrhau amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf yno, gan sicrhau dilyniant priodol i'r buddsoddiad sydd eisoes wedi ei wneud yn yr ysgolion cynradd yn ardal Penrhosgarnedd o'r ddinas.

Dalgvllch Cricieth

Yn sgil cymeradwyaeth y Cabinet i gynyddu capasiti Ysgol Trefarthyr i 150 o ddysgwyr, ac adeiladu ysgol newydd yn sgil cyflwr gwael yr adeilad presennol. Fel rhan o'r broses o gyflwyno cais cynllunio ar gyfer adleoli'r ysgol i safle'r A497, yn ystod y flwyddyn cododd dau fater technegol ynglŷn â'r safle, a chomisynwyd gwaith mewn ymateb i hynny, a bellach mae'r gwaith archeolegol wedi ei gwblhau, ac mae arolwg llwybrau saff i'r ysgol hefyd wedi ei gwblhau ac adroddiad wedi ei gyflwyno i'r Adran Gynllunio.

Addysg Ôl-16 yn Arfon

Yn sgil amrywiaeth yn ansawdd yr addysg a phrofiadau dysgwyr ar draws y gyfundrefn Addysg ôl-16 yn Arfon, rhoddodd y Cabinet ganiatâd i'r Adran ymgysylltu gyda rhan-ddeiliaid i drafod y weledigaeth ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon. Cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd rhithwir gyda phenaethiaid, Llywodraethwyr, staff, rhieni, dysgwyr a'r gymuned yn ehangach er mwyn cyflwyno'r weledigaeth newydd ar gyfer addysg ôl-16, ynghyd â chasglu barn a syniadau am y ffordd orau i wireddu'r weledigaeth. Rydym wedi adrodd ar negeseuon cychwynnol yr ymgysylltu yma gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ym mis Chwefror y llynedd, ac rydym nawr mewn sefyllfa i allu bwrw ymlaen efo'r prosiect hwn yn sgil yr oedi a fu dros y flwyddyn ddiwethaf.

Yn gysylltiedig â'r maes addysg ôl-16, yn ystod y flwyddyn, llwyddodd yr Adran i ddiddymu'r ffi ar gyfer y tocyn teithio ôl-16 i'r holl ddysgwyr o Medi 2022 ymlaen. Mae hyn yn arbennig o bwysig i

sicrhau nad ydym fel Cyngor yn gosod unrhyw rwystrau rhag galluogi ein pobl ifanc i barhau a'u haddysg wedi 16 oed, ac yn bwysicach fyth y dyddiau hyn o ystyried y cynnydd aruthrol yng nghostau byw.

Cyflwr ac Addasrwydd

Yn ystod y flwyddyn, fel gyda'r flwyddyn flaenorol, bu i effaith prisiau deunyddiau adeiladu yn sgil Covid a Brexit effeithio ar ein gallu i wireddu rhai o'n cynlluniau i wella cyflwr ac addasu adeiladau rhai ysgolion. Yn sgil hynny, yn ystod y flwyddyn, bu'r Adran Addysg ar y cyd gyda'r Adran Tai ac Eiddo yn ail-edrych ar y cynlluniau gan ystyried beth y gellir ei gyflawni'n ymarferol ar sail blaenoriaeth yn sgil gofod cyfarch costau uwch gyda'r gyllideb sydd ar gael. Er hynny, llwyddwyd i gwblhau'r buddsoddiad yng nghyflwr ac addasrwydd Ysgol Bethel, Ysgol Glan y Môr ac Ysgol Cymerau yn ystod y flwyddyn gyda gwaith yn parhau ar safleoedd Ysgol Llanrug, ac Ysgol Botwnnog.

Cinio am ddim

Ym mis Rhagfyr 2021 cyhoeddodd Jeremy Miles AS, Gweinidog y Gymraeg ac Addysg Llywodraeth Cymru bod £25m o arian cyfalaf yn cael ei fuddsoddi yng ngheginiau a neuaddau bwyta ysgolion Cymru fel rhan o'r cynlluniau i gyflwyno prydau ysgol am ddim i holl blant cynradd Cymru dros y tair blynedd nesaf. Mae'r polisi yn rhan o'r Cytundeb Cydweithio rhwng Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru.

Yn dilyn y cyhoeddiad gwreiddiol, o fis Ionawr ymlaen, adolygwyd ceginiau a gofod bwyta pob ysgol gynradd yng Ngwynedd gan adnabod pa geginiau oedd angen uwchraddio'u hoffer mawr megis poptai a pheiriannau golchi llestri yn ogystal ag offer ysgafn. Casglwyd barn rhieni i weld faint oedd yn bwriadu manteisio ar y cynllun er mwyn cael trosolwg cyn addasu ein seilwaith. O ran yr offer mawr, mae 28 popty combi newydd wedi eu gosod a 17 peiriant golchi llestri, gyda rhagor i'w gosod yn fuan yn y flwyddyn newydd.

Daeth i'r amlwg bod angen estyniad mewn sawl safle i ymdopi gyda'r cynnydd posib yn y nifer fyddai'n bwyta pryd poeth gan fod unai'r gegin neu'r gofod bwyta yn anaddas ac yn rhy fach. Yn ystod gwyliau'r haf ac i mewn i gychwyn y flwyddyn ysgol newydd, bu i'r ysgolion canlynol dderbyn estyniad, sef: Ysgol Hendre, Ysgol Bethel, Ysgol Bro Lleu, Ysgol Llanrug ac Ysgol Maenofferen.

Gagendor Lles a Chyrhaeddiad

Mae'r gwaith o gefnogi llesiant plant a phobl ifanc dros y flwyddyn ddiwethaf wedi canolbwyntio ar ymateb i heriau a sgil-ffeithiau'r pandemig. Ers Medi 2020 mae pob ysgol yng Ngwynedd yn gweithredu *Rhaglen Cyflymu'r Dysgu* gydag arian gan Lywodraeth Cymru er mwyn ymateb i effaith y cyfnod clo ar les a chyrhaeddiad rhai grwpiau penodol o ddysgwyr 5-16 oed.

Y tu hwnt i'r ysgol, mae dau gyfnod ym mywyd plant a phobl ifanc wedi eu hadnabod fel blaenoriaeth o ran ymateb i'r gagendor lles a chyrhaeddiad hefyd, sef plant 0-5 oed, ynghyd â phobl ifanc ôl-16. Yn sicr, mae'r cyfnod clo wedi amlygu bregusrwydd y sector blynyddoedd cynnar, gydag anghysondeb ar draws y sir o ran ystod ac argaeledd gwasanaethau. Mae'r ystod o bartneriaid sydd yn rhan o'r ddarpariaeth ynghyd â chyfeiriad strategol y maes yn genedlaethol yn ei gwneud yn anodd i saernio ein gwasanaethau ni yma yng Ngwynedd. Mae'r grŵp prosiect wedi cytuno ar ffrydiau gwaith penodol ac wedi blaenoriaethu cynnal asesiad digonolrwydd darpariaeth gofal ac addysg ar draws yr awdurdod. Ar yr un amser mae gwaith yn cael ei wneud ar fodolau ariannu gwahanol ynghyd ag oblygiadau prydles i rhwng darparwyr a Chyngor Gwynedd.

Hefyd mae'r grŵp oedran 16-24 wedi eu heffeithio'n anghymesur gan y pandemig gan fod mwy o gyfeiriadau am gymorth llesiant, iechyd meddwl a digartrefedd ymysg y grŵp oedran hwn. Mae

bwriad i roi sylw penodol i'r maes hwn wrth symud ymlaen er mwyn lliniaru unrhyw sgil-ffeithiau gan sicrhau bod ein pobl ifanc yn cael cefnogaeth a darpariaeth briodol i'w galluogi i ffynnu.

Trawsnewid y ddarpariaeth ADY a CH

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, bu i'r prosiect hwn ganolbwyntio ar baratoi tuag at y Ddeddf Anghenion Dysgu a Thribiwnlys Addysg Cymru (2018). Daeth y Ddeddf hon yn weithredol ym Medi 2021, gyda rhai elfennau o'r Ddeddf wedi eu hoedi yn y flwyddyn gyntaf e.e. cyfnod ôl-16.

Yn ystod y flwyddyn, bu i Arolwg Parodrwydd Deddf ADY Llywodraeth Cymru ddangos cynnydd cryf iawn o ran paratoadau'r Awdurdod o ran y Ddeddfwriaeth, gyda'r swyddi statudol angenrheidiol mewn lle ers Ionawr 2021 ac yn gweithredu'n effeithiol. Bu i'r cyd-weithio gyda'r Gwasanaeth Iechyd ddatblygu'n dda drwy gydweithio gyda'r Swyddog Arweiniol Clinigol Dynodedig Addysg (SACDA). Cynhaliwyd nifer o ddigwyddiadau hyfforddi rhan-ddeiliaid ar gyfer manylu ar agweddau penodol o'r Cod Terfynol. Cwblhawyd gwaith ar y llwybrau datrys anghydfod i sicrhau bod rhain yn weithredol. Yn y sector blynyddoedd cynnar llwyddwyd i gyflawni gwaith o safbwynt y systemau angenrheidiol ar gyfer adnabod yn fuan, a sefydlu prosesau clir, ac mae'r gwaith paratoi yn y sector ôl-16 yn parhau. Hefyd bu i'r gwaith o ddatblygu cyswllt gweithio, cwricwlwm ag asesu rhwng y prif-lif a'r Ysgolion Arbennig ddatblygu ac mae'n parhau i ddatblygu.

Mae gwaith arloesol yn parhau i gymryd lle o ran defnydd a datblygiad parhaus y system Cynllun Datblygu Unigol ar-lein, gyda'r system yn gyrru'r holl broses ar gyfer yr ysgolion, rhieni, asiantaethau allanol a darpariaethau addysg eraill (e.e. blynyddoedd cynnar).

Strategaeth Addysg Ddigidol

Dros y ddwy flynedd ddiwethaf, mae ychydig dros £1.3m wedi ei fuddsoddi yn y rhwydwaith. At hyn, bu i nifer sylweddol o ddyfeisiadau gael eu rhannu yn unol â'r strategaeth. Rhannwyd digon o *ipads* i roi un i bob pedwar dysgwr yn y Cyfnod Sylfaen, gyda digon o *Chromebooks* wedi eu rhannu fel bod pob dysgwr o flwyddyn 3 i 6 yn cael dyfais yr un. Bu i ddyfeisiadau Windows 10 gael eu paratoi yn ogystal ar gyfer pob disgybl ym mlwyddyn 7, 10 ac 11, a bu iddynt gael eu dosbarthu ddiwedd tymor yr haf, gyda chyfran fechan ohonynt wedi eu dosbarth ar gychwyn Medi 2022. Yn ogystal, erbyn Medi 2022, bydd pob un o athrawon Gwynedd wedi derbyn dyfais safonol drwy'r strategaeth, gyda'r gobaith y bydd hyn yn tanio dychymyg a sbarduno ymhellach ddyfeisgarwch ac effeithiolrwydd yr agweddau o ddysgu digidol ar draws y sectorau.

Cydweithio Meirionnydd

Bu'r cynnydd ar y prosiect hwn yn araf yn ystod y flwyddyn gan ei fod wedi ei effeithio yn sgil heriau amlwg y pandemig a phrysurdeb ysgolion uwchradd. Serch hynny, rydym wedi casglu barn penaeithiaid a chynrychiolaeth o lywodraethwyr pob ysgol uwchradd ar yr heriau posib sydd yn eu hwynebu o ran darparu addysg uwchradd o ansawdd yn yr ardal, megis recriwtio athrawon, rheolwyr canol ac arweinwyr. Rydym hefyd wedi cylchredeg holiadur er mwyn ceisio canfod barn dysgwyr, staff, rhieni a phenaethiaid fydd yn llywio cyfeiriad y prosiect i'r dyfodol, ac rydym yn y broses o ddadansoddi negeseuon o'r holiaduron rheiny ar hyn o bryd.

Hybu defnydd o'r Gymraeg ymysg Plant a Phobl Ifanc

Yn dilyn cyfnod estynedig o addysgu gartref, a'r pryder cenedlaethol a fynegwyd am effaith andwyol Covid ar safonau'r Gymraeg, yn ystod y flwyddyn bu i'r adran gasglu data drwy gyfrwng amrywiol holiaduron er mwyn cael gwell trosolwg o sgiliau iaith Gymraeg ein plant a'n pobl ifanc. Mae'r

dystiolaeth o'r holiaduron yn dangos mai sgiliau llafaredd yw'r pryder mwyaf ar draws y sir, ac mae pob ysgol wedi mynd ati i lunio cynllun gweithredu mewn ymateb i'r sefyllfa.

Y GYMRAEG

Pwrpas

Sicrhau bod plant Gwynedd yn cael addysg cyfrwng Cymraeg ac yn cael cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau bob dydd.

Nodweddion da

- **Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg**

Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) yn ddogfen statudol ar gyfer pob awdurdod lleol er mwyn i ni gynllunio'n strategol dros gyfnod o ddeng mlynedd ar gyfer twf a chynnydd addysg cyfrwng Cymraeg. Y mae'r CSGA yn rhan o weledigaeth hir dymor Cymru ar gyfer Cymraeg 2050. Er mwyn cefnogi'r broses gynllunio mae'r cynlluniau wedi eu trefnu o gwmpas saith deilliant sy'n adlewyrchu taith addysg dysgwr ac yn cydweddu â meysydd polisi Cymraeg 2050 a Cenhadaeth ein Cenedl.

Daeth y cynllun newydd i rym ar Fedi 1af 2022 a bydd yn dod i ben 31 Awst 2032. Yn ystod 2021/2022 bu'r adran yn paratoi'r cynllun newydd gan ddilyn amserlen a rhaglen a osodwyd gan Lywodraeth Cymru.

Bu ymgynghoriad llawn ar ddrafft o'r CSGA newydd yn nhymor yr Hydref 2021 gan ddod i ben cyn y Nadolig. Fe aeth y CSGA gerbron y Cabinet am gymeradwyaeth ym mis Mawrth 2022 a gerbron y Pwyllgor Iaith ddechrau'r haf. Fe'i cymeradwywyd yn derfynol gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg ar Fehefin 24 2022.

Bydd Llywodraeth Cymru a'r gweinidog yn parhau i fonitro ein cynnydd a'r camau a gymerwyd yn flynyddol. Ond ein nod yng Ngwynedd yw fod y CSGA yn ddogfen uchelgeisiol fyw sy'n adlewyrchu sefyllfa unigryw Gwynedd ac yn gyrru ein gweithredu o blaid addysg cyfrwng Cymraeg yn y sir.

- **Canolfannau Iaith**

Pwrpas

Hyrwyddo cyflawniad a lles plant a phobl ifanc i gaffael y Gymraeg, gan barhau i sicrhau darpariaeth addysg drochi o ansawdd i alluogi newydd-ddyfodiaid cynradd ac uwchradd i elwa'n llawn o'r gyfundrefn addysg Gymraeg a dwyieithog yng Ngwynedd.

Yn ystod y flwyddyn penodwyd pennaeth a dirprwy newydd i'r Gyfundrefn Addysg Drochi. Yn dilyn proses ymgynghori cadarnhawyd strwythur staffio newydd ar gyfer y Gyfundrefn a ddaw yn weithredol yn Ionawr 2023.

Mewn cydweithrediad â'r Tîm Moderneiddio mae cryn waith adeiladu wedi digwydd yn ystod y flwyddyn i wireddu gweledigaeth a chynlluniau Cabinet y Cyngor, gan gynnwys gwariant cyfalaf Llywodraeth Cymru o £1.1m i sefydlu safleoedd addysg drochi newydd ym Mangor, ynghyd â gwella'r adnoddau yn safle addysg drochi Eifionydd. Bellach mae adeilad Eifionydd a Bangor wedi eu cwblhau ac mae ansawdd y safleoedd yn rhagorol a'r amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf, yn cynnwys darpariaeth modern a chyfoes e.e. sgriniau ac adnoddau rhyngweithiol i hwyluso'r dysgu a'r addysgu. Maent wedi eu cynllunio yn fwriadus i ddarparu addysg drochi flaengar a chyfoes mewn ardaloedd strategol o'r sir, o arwyddocâd ieithyddol. Mae'r cyfleusterau yn hwyluso cyflwyno cwricwlwm i Gymru yn yr

ystafelloedd dosbarth yn ogystal â'r ardal tu allan. Maent hefyd o fewn cyrraedd rhesymol i gyfleusterau megis Llyfrgelloedd Gwynedd, Canolfannau Byw'n Iach, siopau, clybiau a mentrau cymdeithasol. Bydd ymweld â'r llefydd hyn yn gyfle gwych i ehangu profiadau'r dysgwyr a dod â'r Gymraeg yn fyw iddynt. Yn anffodus ni fydd yr uned iaith newydd ar safle Ysgol Uwchradd Tywyn wedi ei chwblhau mewn pryd i groesawu'r dysgwyr yn Ionawr. Fodd bynnag hyderwn y bydd y ganolfan yn barod yn ystod tymor yr haf. Yn y cyfamser bydd y ganolfan yn cael ei lleoli dros dro ar safle Uwchradd Bro Idris.

Yn nghyfarfod y Cabinet ar 19eg Gorffennaf 2022 derbyniwyd cefnogaeth unfrydol i symud ymlaen i gyflwyno achos fusnes llawn gerbron Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau cyllid o £1.1m o'r Grant Cyfalaf Addysg Cyfrwng Gymraeg sydd eisoes wedi ei addo mewn egwyddor i gysoni capasiti a gwella amgylchedd dysgu gweddill Canolfannau Iaith Cynradd y Sir sef Maesincla, Llangybi a Dolgellau.

Yn ogystal mae llawer o waith cyffrous wedi digwydd yn ystod y flwyddyn yng nghyd destun arian grant refeniw Llywodraeth Cymru. Mae staff y Gyfundrefn wedi bod yn gweithio'n agos hefo'r awdures Anni Llŷn i ysgrifennu cynllun trochi newydd ar gyfer yr unedau iaith fydd yn pontio dysgwyr o fewn y sector gynradd ac uwchradd. Mae'r cynllun newydd hwn yn seiliedig ar bentref dychmygol o'r enw Aberwla ac mae'n ymgorffori patrymau iaith priodol o fewn y continiwm iaith yng Nghwricwlwm i Gymru. Mae'n gynllun perthnasol i'r unfed ganrif ar hugain ac yn adlewyrchu'r Gymru gyfoes. Bydd y cynllun yn cael ei lansio yn Eisteddfod Genedlaethol Cymru Llŷn ac Eifionydd ym mis Awst 2023 a bydd yn disodli'r cynllun presennol y mis Medi canlynol. I gefnogi'r cynllun rydym mewn cydweithrediad â chwmni 'Animated Technologies' wedi datblygu elfen rithiol i'r pentref. Dyma brosiect arloesol sy'n galluogi ein hwyrdyfodiaid i gamu i Aberwla ar blatfform rithiol i ymarfer patrymau iaith yn yr archfarchnad. Yno cânt gyfle i chwarae gemau hefo'i gilydd wrth lenwi eu basged trwy ddarllen cyfarwyddiadau a dilyn rhestr siopa. Lanswyd y prosiect arbennig hwn yn y pentref Gwyddoniaeth yn Eisteddfod Genedlaethol Tregaron haf 2022 yng nghwmni'r Gweinidog Addysg a'r Iaith Gymraeg Jeremy Miles. Yn ddiweddarach ym mis Awst yn ffodus iawn cymeradwywyd ein cais i esblygu'r prosiect hwn ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu tri lleoliad arall ym mhentref Aberwla sef Fferm Tyddyn Swnllyd, Cae Glampio, Garej a Siop Gajets.

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn awyddus iawn i rannu'r adnodd hwn yn genedlaethol ac mae trafodaethau ar y gweill i wneud hynny yn y dyfodol agos. I'r perwyl hwn maent yn awyddus i ariannu datblygu'r holl leoliadau yn y pentref yn ychwanegol i'r grant gwreiddiol. Dyma gydnabyddiaeth i'n gweledigaeth arloesol ac fel cyfundrefn rydym yn ymfalchïo yn yr adnodd rhithiol arloesol hwn ac yn falch o'r cyfle i'w rannu er budd dysgwyr a chefnogi nod y Llywodraeth Gymraeg 2050 ar hyd a lled Cymru.

- **Categoriadau Ysgolion yn Ôl y Ddarpariaeth Cyfrwng Gymraeg**

Mae Llywodraeth Cymru yn cyflwyno trefniadau newydd ar gyfer categorïddio ysgolion yn ieithyddol o fis Medi 2022. Mae nifer y categorïau yn cael eu gostwng i dri yn y sector cynradd a thri yn y sector uwchradd. Un o fwriadau'r drefn newydd o gategoriadau yw annog ysgolion i gynyddu eu darpariaeth Gymraeg, ac un o egwyddorion craidd y drefn yw

na ddylai unrhyw ysgol gynnig llai o ddarpariaeth Cymraeg yn y dyfodol nag a wnaed yn y gorffennol.

Bu'r adran addysg yn 2021/22 yn cynllunio ac yn ymateb i'r drefn newydd ar gyfer y sector cynradd ac uwchradd gan gwblhau'r broses honno gyda'r ysgolion a Llywodraeth Cymru yn ystod tymor yr haf – a hynny ar gyfer ei gweithredu o Fedi 2022 ymlaen. Bydd gwaith dilynol yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn sicrhau fod y drefn yn datblygu ac yn gwreiddio er mwyn cyflawni uchelgais Gwynedd yn y maes hwn.

- **Siarter Iaith a'r Strategaeth Iaith Uwchradd**

Rydym wedi bod yn hyrwyddo a chynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ymysg pobl ifanc o fewn y cwricwlwm ac yn gymdeithasol, trwy arwain ar y Siarter Iaith a'r Strategaeth Iaith Uwchradd er mwyn cynyddu defnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg mewn ysgolion cynradd ac uwchradd.

Rydym wedi bod yn cydweithio ag ysgolion uwchradd i weithredu ar gamau penodol i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol. Mae sylw yn parhau i gael ei roi i gyfrwng iaith y ddarpariaeth ar draws y cwricwlwm yng Nghyfnod Allweddol 3, 4 a 5. Cytunwyd ar y bwriad o ail sefydlu Fforymau Iaith ym mhob ysgol uwchradd er mwyn hyrwyddo a chryfhau'r defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgolion, ac ymateb i flaenoriaethau a amlinellir yn y CSGA. Cynhaliwyd sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith a Dwyieithrwydd gyda rhai disgyblion ar draws y Sir.

- **Anghenion Dysgu Ychwanegol**

Mae pob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn cael mynediad at wasanaethau cyfrwng Cymraeg. Mae darpariaethau a gwasanaethau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar gael ar gyfer yr holl ystod ac amrywiaeth o ADY.

- **Sgiliau Iaith y gweithlu addysg**

Rydym wedi parhau i gefnogi sgiliau iaith y gweithlu drwy gydweithio gyda darparwyr allanol i strwythuro darpariaeth oedd yn ymateb i'r anghenion a amlygwyd ar draws y Sir. Cynhaliwyd yn ogystal, hyfforddiannau Gloywi Iaith a Methodoleg Trochi ar gyfer ysgolion ym mhob dalgyllch ar draws y Sir.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Sicrhau fod y 'Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg' newydd ym Medi 2022 yn gyrru gwaith yr adran yn effeithiol wrth i ni gynllunio a gweithredu o blaid addysg cyfrwng Cymraeg ar draws ein hysgolion.
- Sicrhau fod y drefn Categoriaddio Ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn gwreiddio ac yn gosod uchelgais Gwynedd i bob un o'n hysgolion, ac yn sicrhau parhad yng nghyfrwng addysg Gymraeg disgyblion wrth iddynt drosglwyddo o CA2 i CA4 a thu hwnt.
- Parhau i ehangu a datblygu Cyfundrefn Drochi Gwynedd i ddarparu addysg drochi gyfoes o ansawdd i holl newydd-ddyfodiaid y sir gan roi sylw i'r canolfannau iaith oed cynradd.

- Cynllunio cyfres o weithdai hyfforddiant yn seiliedig ar egwyddorion trochi iaith at ddefnydd holl athrawon y sir.
- Parhau i gefnogi dysgwyr sydd angen hwb ychwanegol i gynyddu eu hyder a'u sgiliau llafaredd yn y Gymraeg.
- Parhau i gefnogi ein hysgolion i gwblhau a gweithredu eu cynlluniau Siarter Iaith a/neu Strategaeth Iaith Uwchradd er mwyn hyrwyddo a chynyddu defnydd anffurfiol plant o'r Gymraeg.
- Parhau i gefnogi athrawon a chymorthyddion i ddatblygu eu sgiliau a'u hyder yn y Gymraeg.

ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A CHYNHWYSIAD

Pwrpas y gwasanaeth ADY a CH yw:

- Cefnogi datblygiad darpariaeth ADY a Chynhwysiad o ansawdd mewn lleoliadau addysgol.
- Adnabod anghenion ychwanegol yn gynnar ym mywyd y plentyn a sicrhau ymyrraeth briodol;
- Ymyrryd yn gynnar ac yn addas pan fo problemau yn dod i'r amlwg;
- Gweithio yn integredig ac aml-asiantaethol, gan rannu gwybodaeth a chyd-gynllunio ddarpariaeth ar gyfer dysgwyr gydag ADY;
- Sicrhau fod sgiliau a dealltwriaeth y gweithlu yn cael eu datblygu yn gyson;
- Sicrhau cyfathrebu clir gyda'r plant, pobl ifanc a'r teuluoedd sy'n derbyn darpariaeth.
- Mae'r uchod yn cyfrannu ar y cyd gyda'r darparwyr addysg, ein bod yn cydymffurfio gyda'r Ddeddfwriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (2018) sydd wedi dod yn fyw ym mis Medi 2021.

Mae'n bartneriaeth ar y cyd â Chyngor Môn ers Medi 2017.

Nodweddion da:

- Mae'r gwaith o drosglwyddo o'r hen Ddeddfwriaeth AAA i'r Ddeddfwriaeth ADY newydd yn parhau i gadw momentwm ac ar drac.
- Defnydd o Feini Prawf newydd wedi cael ei ymestyn ymhellach er mwyn gallu adrodd ar gynnydd plant yn ehangach, gan fod dangos cynnydd plant a phobl ifanc sydd ag ADY yn gofyn am ddulliau holistaidd.
- Nifer tribiwnlysoedd yn parhau yn isel iawn, gyda thribiwnlysoedd sydd yn ymwneud â darpariaeth o fewn ysgolion Gwynedd yn ffafriol o ran yr Awdurdod (h.y yn cadarnhau bod darpariaeth addas yn cael ei gyflwyno).
- Mae'r gwaith o addasu'r model darpariaeth cynhwysiad wedi cymryd lle ac yn weithredol erbyn hyn.
- Bydd y gwasanaethau hefyd yn parhau i flaenoriaethu'r canlynol ar gyfer cryfhau'r ddarpariaeth:
 - Parhau i ymateb yn effeithiol i'r gofynion yn sgil argyfwng COVID-19
 - Hyfforddiant ym maes datblygiad emosiynol a llesiant yn parhau i gryfhau ac yn cynnwys hyfforddiant Cymhorthyddion ELSA (Emotional Literacy Support Assistants), Hyfforddiant Galar a Cholled 'Tyfu Trwy'r Tymhorau', cryfhau hyfforddiant ym maes Trawma Datblygiadol.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Gyda'r newid Deddfwriaethol, yn dod i rym yn raddol dros gyfnod o dair blynedd (hyd at Medi 2024) rydym yn blaenoriaethu'r canlynol:
 - Ymgymryd a gwaith trosi a datblygu'r ddarpariaeth yn y sector Ôl-16
 - Sicrhau mewnbwn rhan-ddeiliaid i adolygiad parhaus o'r hyn sydd yn cael ei gynnig i ddysgwyr gyda ADY a Ch.
 - Parhau i ddatblygu ac adeiladu ar gysondeb darpariaeth. Hyn yn cynnwys adolygu'r dull o ddyrannu cyllid ADY i ysgolion er mwyn sicrhau'r ddarpariaeth orau ar gyfer dysgwyr gydag ADY.
 - Parhau i ddatblygu ansawdd Cynlluniau Datblygu Unigol, a sicrhau fod y dysgwyr yn ganolog i'r broses.
 - Sicrhau cefnogaeth i ddarparwyr addysg er mwyn ymateb i ofynion newydd y ddeddfwriaeth

- Parhau i gryfhau a symleiddio llwybrau darpariaeth 0-3 oed ac 16-25 oed, ac ymateb i'r gofynion o'r newydd yn yr oedrannau yma.
- Cryfhau'r cyd-weithio aml-asiantaethol ar gyfer darparu effeithiol.

DIOGELU

Pwrpas

- Diogelu lles plant a phobl ifanc Gwynedd.
- Sicrhau bod pob plentyn yn teimlo'n saff yn ysgolion a chanolfannau addysg y Cyngor.
- Sicrhau bod pawb sydd yn gweithio ym maes addysg yn y Sir yn dilyn Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru 2020.

Nodweddion da

- Ysgolion Gwynedd wedi derbyn gwybodaeth am y Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru a gafodd eu cyflwyno gan Lywodraeth Cymru ers Ebrill 2020.
- Mae'r adran wedi sicrhau presenoldeb ymhob cyfarfod Rhan 5 lle'r oedd honiadau yn erbyn staff o fewn ysgolion Gwynedd, mae'r niferoedd o achosion yn parhau i fod yn isel.
- Adran Addysg Gwynedd wedi creu pecyn hyfforddi newydd yn y Gymraeg ar gyfer Personau Dynodedig mewn ysgolion a chanolfannau addysg ar y cyd â Grŵp Diogelu Mewn Addysg Llywodraeth Cymru.
- Mae'r adran addysg a gwasanaethau Dysgu a Datblygu'r Cyngor wedi cyd-weithio i ddatblygu pecyn hyfforddiant ym maes trais domestig. Mae'r pecyn Gofyn a Gweithredu wedi ei ddatblygu ar y cyd ac yn parhau i gael ei gyflwyno i staff yr Adran Addysg.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Sicrhau bod pawb sydd yn gweithio ym maes addysg yng Ngwynedd wedi derbyn hyfforddiant sylfaenol ar becyn newydd ar gyfer Person Dynodedig mewn ysgol mewn ymateb i ganllawiau newydd ar ddiogelu plant mewn addysg.
- Cytuno ar drefn newydd o ymweliadau gwirio ansawdd diogelu'n flynyddol ar gyfer pob ysgol yng Ngwynedd.
- Darparu cyrsiau "Gofyn a Gweithredu" ar gyfer holl staff addysg ac ysgolion Gwynedd.
- Cynnal adolygiad o bolisiau enghreifftiol a gyflwynir i'r ysgolion gan roi sylw penodol i faterion diogelu.
- Sicrhau hyfforddiant ar gyfer ysgolion a fydd yn eu paratoi'n well ar gyfer cyfrannu'n effeithiol mewn cynadleddau achos, cyfarfodydd grŵp craidd yn unol â Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru 2020.

BLYNYDDOEDD CYNNAR

Mae'r Uned Blynyddoedd Cynnar yn cynllunio i sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni'r gofynion statudol o sicrhau lle meithrin i bob plentyn o'r tymor yn dilyn ei pen-blwydd yn 3 oed. O Fedi 2022 bydd y ddarpariaeth addysg feithrin yn cael ei gynnig mewn 56 lleoliad ar draws y sir. Bellach, mae'r holl lleoliadau yn aelodau o'r Mudiad Meithrin ac yn cael eu monitro'n rheolaidd.

Nodweddion da:

- Uwch Athrawes Ymgynghorol (UAY) wedi cyflwyno strategaeth Lleoliadau Cyfathrebu Cyfeillgar i bob lleoliad.
 - Pob lleoliad yn dod at ei gilydd dan ofal eu hathrawes ymgynghorol i drafod syniadau a strategaethau ar gyfer sicrhau datblygiad iaith yn y lleoliadau.
 - Cohort o leoliadau wedi mynychu hyfforddiant ELKLAN a MAKATON
- UAY Wedi mynychu cyfarfodydd - athrawon ymgynghorol y blynyddoedd cynnar gydag ESTYN
- UAY wedi cyflwyno hyfforddiant ar y Cwricwlwm i Gymru 2022 i bob lleoliad.
- UAY wedi cynnal hyfforddiant dilyn trywydd y plentyn i fethrinfeydd a gwarchodwyr plant.
- UAY wedi cynnal un ymweliad ymgysylltiol fel rhan o waith i ESTYN
- Y tîm athrawon wedi mynychu sesiynau/hyfforddiant amrywiol sef Adnoddau dysgu proffesiynol yn y Cyfnod Sylfaen (CiG)., Working with Uncooperative and Hostile parents', Play and Playful Learning Kym Scott, 'Interfering or Interacting', Sgemau, 'In the moment planning' a Mindfulness in Clinical Practice'
- Pob lleoliad ac athrawes ymgynghorol wedi cael mynychu hyfforddiant
- Iechyd a Lles Meddyliol i Blant 2 i 4 oed gan Leisa Mererid
 - Pob lleoliad wedi derbyn pecyn o adnoddau i gyd fynd a'r hyfforddiant
 - Pob lleoliad yn derbyn cefnogaeth athrawes ymgynghorol i gynnal sesiynau parhaus.
- 'Interfering or Interacting' Julie Fisher, wedi ei gynnig i bob lleoliad.
- Hyfforddiant Cynllunio ar y Funud – Anna Ephgrave wedi ei gynnig i bob lleoliad -strategaeth dilyn trywydd y plentyn.
- Sgemau gan Dr Stella Louis.
- Pob lleoliad wedi derbyn llyfryn ar sgemâu
- Swyddog Arweiniol ADY Blynyddoedd Cynnar wedi cyflwyno hyfforddiant i'r holl leoliadau
- Lleoliadau yn creu Proffiliau Un Tudalen ar gyfer pob plentyn ADY ac yn dilyn y trefniadau newydd ynghlwm gyda'r ddeddfwriaeth newydd.
- Bu i'r athrawon ymgynghorol gefnogi pob lleoliad ar weithredu gofynion y cod ADY gan gynnwys cefnogi ar lefel targedu.
- Mae pob un lleoliad sydd wedi derbyn arolygiad ar y cyd (AGC/Estyn) ers Ionawr 2021-2022 wedi derbyn barn 'da' ar gyfer pob thema, gydag ambell adroddiad yn cyfeirio at agweddau o ragoriaeth o fewn cynnwys yr adroddiad.
- Dau leoliad yn parhau i weithio ar dderbyn achrediad' Hygge in the Early years'
- Lleoliad newydd 'Lle Chi' wedi agor ym Mlaenau Ffestiniog' yn dilyn cyfnod hir o fethu sicrhau darpariaeth addysg feithrin yn yr ardal.
- Buddsoddiad cyfalaf Blynyddoedd Cynnar wedi digwydd ar safleoedd Ysgol Maenofferen, hen Ysgol Bueno Sant, Ysgol Bro Tryweryn, Ysgol yr Hendre, Ysgol Llanllechid, Ysgol Faenol, Ysgol y Garnedd ac Ysgol Maesincla.

- Dosbarthwyd bron i £40 mil o grantiau cyfalaf bach i naw lleoliad gwahanol
 - Pob lleoliad wedi derbyn doliau aml ddiwylliannol (bechgyn a merched) ar gyfer gweithredu'r Cod Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb (hyfforddiant i ddilyn)
 - Gweithredwyd proses o ail strwythuro'r tîm i fod yn dîm Blynyddoedd Cynnar gyda'r athrawon yn cefnogi lleoliadau Dechrau'n Deg a Chyfnod Sylfaen.
 - Un lleoliad arall wedi cael ei gysidro ar gyfer dilyn strategaeth Croesi'r Bont gan y Mudiad Meithrin.
 - Lleoliadau bellach yn defnyddio taflenni cynllunio sy'n caniatáu iddynt ddilyn trywydd y plentyn a chofnodi arsylwadau sy'n nodi'r addysgu sydd wedi digwydd.
- **Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:**
 - Ail ymweld ag 'Ein pwrpas' yn dilyn yr ail strwythuro. Ein gweledigaeth ni fel un tîm ac ystyried mesuryddion i gyd-fynd.
 - Sicrhau cysondeb ymhob lleoliad o 2 i fyny bod yn DD neu arall.
 - Cefnogi'r lleoliadau ar weithredu'r CiG 2022.
 - Cefnogi'r lleoliadau ar eu taith i fod yn leoliadau Cyfathrebu Cyfeillgar.
 - Hyfforddi a Chefnogi ar y ddogfen Asesu Ionawr 2023.
 - Edrych ar declynnau sicrhau ansawdd drwy ystyried – ITERS, STTEW.
 - Parhau i gydlynu buddsoddiad cyfalaf Blynyddoedd Cynnar ar y gweill yn Ysgol Criccieth ac Ysgol Uwchradd Tywyn
 - Cyflwyno cynllun cyfalaf Blynyddoedd Cynnar 2022—25 i'r Llywodraeth
 - Dosbarthu cyfalaf grantiau bach i leoliadau
 - Gweithredu'r cynllun grant Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau ar gyfer lleoliadau nas cynhelir
 - Adolygu'r fformiwla ariannu ar gyfer addysg feithrin gan gysoni gyda'r Cynnig Gofal Plant a Dechrau'n Deg
 - Gweithredu blaenoriaethau rhaglen waith trawsffurfio'r Blynyddoedd Cynnar fel cysoni prydles i ar safleoedd ysgol.

Y TÎM MODERNEIDDIO ADDYSG

Pwrpas

Mae rhai o adeiladau ein hysgolion yn hen ac yn anaddas i gyfarch anghenion Cwricwlwm i Gymru a dysgu ac addysgu yn yr unfed ganrif ar hugain. Pwrpas y gwasanaeth yma ydy cynllunio a gwireddu prosiectau arloesol i addasu ysgolion neu adeiladu ysgolion newydd er mwyn i blant a phobl ifanc Gwynedd gael eu haddysgu yn yr amgylchedd dysgu gorau posib i'w galluogi i ffynnu.

Mae'r Rhaglen yn un uchelgeisiol sydd yn anelu i drawsnewid y ffordd y mae plant a phobl ifanc yn cael mynediad i ysgolion o safon uchel gydag amgylchedd ddysgu sy'n cefnogi addysg ragorol. Mae'r Cyngor hefyd yn awyddus i ddatblygu cyfundrefn addysg fydd yn cyfoethogi profiadau dysgu.

Bwriad yr Adran Addysg yw cynllunio'n strategol fel bod y math iawn a'r nifer o ysgolion wedi'u lleoli yn y mannau cywir, yn ogystal ag uwchraddio safon adeiladau ysgolion i greu ystâd sydd yn addas ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain. Bydd y Rhaglen yn parhau gydag ymroddiad llawn i wireddu'r weledigaeth bresennol i *"gynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn."*

Prif nodau'r Rhaglen ydy sicrhau bod y rhaglen waith bresennol yn parhau i gyrraedd y meini prawf a osodwyd i:

- gyfrannu at wireddu amcanion yr egwyddorion addysg addas i bwrpas i sicrhau cyfundrefn o ysgolion uwchradd hyfyw, mwy o amser digyswllt i benaethiaid cynradd a dim mwy na dau ystod oedran o fewn yr un dosbarth yn y cynradd;
- weithredu proses o ymgynghori gyda rhieni, staff, llywodraethwyr a rhan-ddeiliaid yn unol ag anghenion y broses statudol, gyda chyfathrebu clir;
- weithredu trefn effeithiol ar gyfer cyfathrebu gydag adrannau perthnasol y Cyngor, monitro a gwerthuso gweithgareddau;
- ddarparu nodau'r Rhaglen i sicrhau amodau arweinyddiaeth sy'n rhoi amser digonol i benaethiaid arwain, amgylchedd dysgu'r plentyn a chyflwr adeiladau gyda'r amodau gorau posibl, pellter teithio rhesymol i blant a rheolaeth fwy effeithiol o'r adnoddau addysgol yn cynnwys lleihau cost y pen er mwyn sicrhau gwerth gorau am arian;
- sicrhau cynnydd yn y broses o gwblhau'r gwaith adeiladu a sefydlu'r ysgolion sydd yn rhan o'r band cyllidol cyntaf sef Band A ac ymhellach Band B;
- gwblhau gwaith cefndirol a diweddarau data craidd y maes i fedru darparu gwybodaeth angenrheidiol i uwch swyddogion er mwyn medru ymateb yn rhagweithiol i sefyllfaoedd fel maent yn codi.

Mae gwaith moderneiddio addysg y Sir wedi parhau i gyfrannu'n llwyddiannus at y gyfundrefn addysg ac wedi denu dros £73m ers 2012.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Cwblhau prosiect Bangor sydd yn cynnwys buddsoddiad gwerth £12.7 miliwn. Eisoes mae adeilad newydd Ysgol y Garnedd wedi agor yn Tachwedd 2020 gyda chapasiti o 420 gan allu cynnig lle i ddisgyblion ysgolion Coedmawr a Glanadda yn ddarostyngedig ar ddewis rhieni. Mae'r gwaith o gynyddu capasiti Ysgol y Faenol i 315 ac i wella addasrwydd a chyflwr yr adeilad tra'n gwella'r adnoddau cymunedol wedi ei gwblhau gyda dysgwyr yn elwa'n llawn o'r amgylchedd dysgu newydd.
- Cychwyn prosiect Bangor gwedd 2 sy'n canolbwyntio'n benodol ar y sector uwchradd ac addysg cyfrwng Cymraeg.

- Yn dilyn y penderfyniad i fabwysiadu'r egwyddorion addysg addas i bwrpas, cefnogi gwaith yr Adran Addysg i wireddu'r weledigaeth i ddatblygu'r gyfundrefn er mwyn sicrhau addysg o ansawdd uchel i blant a phobl ifanc Gwynedd ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain.
- Yn dilyn penderfyniad Cabinet ar 10 Mawrth 2020, parhau i gynnal trafodaethau anffurfiol ar addysg ôl-16 yn Arfon, er mwyn sicrhau tegwch a chefnogaeth gref i bob person ifanc yn y sir i lwyddo a gwireddu eu potensial.
- Yn dilyn penderfyniad y Cabinet yn Ebrill 2019 parhau â'r bwriad o adeiladu ysgol newydd yng Nghricieth.
- Parhau i weithredu un o brosiectau Band B i wella cyflwr ac addasrwydd adeiladau 30 o ysgolion y Sir, gyda'r wedd gyntaf a'r ail o'r prosiect yn mynd rhagddo ar hyn o bryd a chyflwyno ceisiadau pellach.
- Cyflwyno achosion busnes llwyddiannus i Lywodraeth Cymru i ddenu'r arian cyfatebol ar gyfer y prosiectau sydd wedi eu cynnwys ym Mand B.
- Cydweithio gydag adrannau perthnasol i wireddu cynlluniau ychwanegol yn ymwneud ag elfennau blynyddoedd cynnar, cymunedol a'r iaith Gymraeg.
- Ymgymryd â phrosesau i fonitro'r buddion yn dilyn gwireddu'r prosiectau i asesu os ydynt wedi eu cwblhau yn llwyddiannus. Bydd gofyn sicrhau bod yr holl weithdrefnau angenrheidiol yn eu lle i fonitro'r buddion ac yn cael eu nodi'n barhaus.

CONSORTIWM ADDYSG ÔL-16 GWYNEDD AC YNYS MÔN

Mae Cyngor Gwynedd yn bartner strategol mewn fframwaith Consortiwm sydd â throsolwg cyflawn o faes addysg ôl-16 ar draws siroedd Gwynedd ac Ynys Môn. Ynghyd â Gwynedd, sy'n bartner arweiniol, mae 3 phartner strategol cyflawn arall sef Cyngor Ynys Môn, Grŵp Llandrillo Menai ac ysgolion uwchradd yr ardal sydd â chweched dosbarth. Mae'r bartneriaeth hon yn caniatáu i benderfyniadau strategol lefel uchel gael eu gwneud ar bob agwedd sy'n effeithio ar addysg ôl-16.

Mae gwaith y Consortiwm yn cwmpasu:

- Hwyluso rhwydwaith o ddarpariaeth a chysiau ôl-16 o safon mewn lleoliadau dysgu ar draws ardal y Consortiwm
- Hwyluso trafndiaeth ar gyfer y cyrsiau
- Rheoli a chydlynu rhwydwaith 14-19 ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn
- Arwain ar gynllun Seren i ymestyn profiadau i ddysgwyr mwyaf abl a thalentog yn yr ôl-16 a hefyd yn CA3 ar ran y ddau Awdurdod
- Hwyluso grŵp proffesiynol o benaethiaid chweched dosbarth
- Hyrwyddo a chyfrannu'n strategol at waith STEM Gogledd
- Cydweithio gyda Bwrdd Uchelgais Gogledd Cymru er mwyn adnabod llwybrau gyrfaol yn lleol ac ar draws y rhanbarth.

Yn ogystal â sicrhau cysondeb, llwybrau clir ac ansawdd ragorol i'r dysgwyr gan osgoi unrhyw ddyblygu o ran darpariaeth a systemau, mae'r fframwaith hefyd yn caniatáu rhannu'r gost o gyflogi staff i arwain ar, ac i weinyddu'r holl elfennau perthnasol.

Caiff gwaith y Consortiwm ei fonitro gan Fwrdd Arweiniol sy'n cynnwys cynrychiolaeth o Brif Swyddogion y Sefydliadau Partner.

ARWEINYDDIAETH

Pwrpas

Nod y cynllun arweinyddiaeth yw galluogi fod gan holl arweinwyr Gwynedd y modd i sicrhau fod pob plentyn o dan eu gofal yn medru cyflawni ei lawn botensial. Mae'r Awdurdod wedi adnabod yr angen *"i weithio ar y cyd i greu diwylliant sy'n galluogi arweinwyr i ffynnu; ac yn medru ysbrydoli a dylanwadu ar blant ar bob lefel"*.

Mae'r adran dros y cyfnod diwethaf yma wedi adnabod arweinyddiaeth fel blaenoriaeth sydd angen sylw er mwyn sicrhau olyniaeth arweinyddiaeth ar bob lefel a sicrhau bod unigolion medrus ac uchelgeisiol yn dilyn y rhaglenni arweinyddiaeth. Wrth wneud hyn y nod yw cynyddu'r nifer o ymgeiswyr cymwys a phriodol ar gyfer swyddi arwain ac yn benodol felly swyddi penaethiaid ysgolion.

Nodweddion da:

- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau cyfundrefn sydd wedi ei chynllunio a'i datblygu i sicrhau arweinwyr priodol i ysbrydoli ar bob lefel.
- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau cysondeb ar gyfer y profiadau a'r cyfleoedd gorau i ddysgwyr Gwynedd.
- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau dulliau effeithiol sy'n datblygu arweinwyr y presennol ac i arfogi arweinwyr y dyfodol
- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau fod amodau penodol mewn lle i alluogi arweinwyr i ffynnu.

Cymhelliant

Mae cyfle eto i benaethiaid gael eu hyfforddi i ennill cymhwyster ôl-radd mewn cymell a mentora. Manteisiodd 7 pennaeth ar y cyfle yn y gorffennol, gan gwblhau'r radd yn llwyddiannus a dod yn gymhellwyr proffesiynol eu hunain. Mae'r cymhellwyr hyn ar gael bellach i gymell eraill ac mae eu timau o fewn yr ysgolion yn elwa hefyd.

Erbyn hyn mae'r c rhaglenni datblygu arweinyddiaeth ar gyfer arweinwyr mewn ysgolion yn gontinwwm o ddysgu proffesiynol, sy'n cael ei gynnig yn rhanbarthol. Mae'n cynnwys y canlynol:

1. Rhaglen Ddatblygu Arweinyddiaeth Ganol

Mae'r rhaglen yn hyrwyddo arweinyddiaeth effeithiol iawn trwy hunan arfarnu a myfyrio, gan archwilio'r berthynas rhwng arweinyddiaeth, ysgolion llwyddiannus a'r gymuned ehangach.

Bydd cyfranogwyr yn:

- datblygu dealltwriaeth o'r rôl
- datblygu ymhellach eu dealltwriaeth o'r agenda diwygio cenedlaethol
- datblygu eu harfer yn unol â'r safonau arweinyddiaeth ffurfiol
- paratoi ar gyfer ymgysylltiad effeithiol gydag elfennau pwrpasol o wybodaeth arbenigol a sgiliau; MDPHau, ADY, Cymraeg, ysgolion ffydd, ysgolion bach ac ati.

2. Rhaglen Ddatblygu Genedlaethol ar gyfer Uwch Arweinwyr

Eto, mae'r rhaglen hon yn hyrwyddo arweinyddiaeth hynod effeithiol trwy ffocysu'n benodol ar hunan arfarnu a myfyrio. Bydd cyfranogwyr yn:

- datblygu dealltwriaeth o rôl uwch arweinydd ymhellach;
- datblygu'r wybodaeth a'r sgiliau y dylai uwch arweinydd effeithiol eu gwybod a gallu eu mabwysiadu;

- cael cyfle i ddatblygu'r ymddygiadau arweinyddiaeth sy'n ofynnol ar gyfer uwch arweinydd effeithiol;
- datblygu eu dealltwriaeth o'r agenda diwygio cenedlaethol ymhellach;
- datblygu eu harfer o fewn y safonau arweinyddiaeth ffurfiol.

3. Rhaglen Genedlaethol i Ddatblygu Darpar Benaethiaid – Paratoi ar gyfer CPCP 2022-2023

Mae'r rhaglen hon ar gael i bob arweinydd ysgol profiadol sy'n credu ei fod yn arddangos cyrhaeddiad yn erbyn y Safonau Proffesiynol ar gyfer Dysgu ac Arweinyddiaeth ac sy'n ystyried prifathrawiaeth fel cam nesaf realistig yn y dyfodol agos.

Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar brofiad blaenorol, a hynny er mwyn meithrin:

- eu dealltwriaeth o rôl pennaeth effeithiol;
- eu sgiliau a'u priodoleddau trwy hunan-adolygu yn erbyn y Safonau Proffesiynol ar gyfer Addysgu ac Arweinyddiaeth;
- eu dealltwriaeth a'u gallu i gymhwyso amrywiaeth o sgiliau arweinyddiaeth mewn modd effeithiol;
- eu sgiliau cydweithredu trwy gymryd rhan effeithiol mewn rhwydweithiau cyfoedion;
- eu gwybodaeth a'u sgiliau ar gyfer datblygu eu hysgolion fel sefydliadau sy'n dysgu a sicrhau llwyddiant yr agenda ddiwygio genedlaethol.

Bydd y Rhaglen yn galluogi'r cyfranogwyr i fyfyrto ar eu harfer proffesiynol eu hunain, ac i sicrhau eu bod wedi paratoi'n dda wrth ymgeisio i ymgymryd ag asesiad ffurfiol ar gyfer y Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth (CPCP).

4. Rhaglen Datblygu Penaethiaid Newydd eu Penodi a Phenaethiaid Dros Dro

Dyma raglen sy'n rhedeg dros ddwy flynedd ac ar gael i gefnogi pob pennaeth newydd ei benodi a phennaeth dros dro wrth eu gwaith. Mae'r rhaglen:

- wedi ei chynllunio yn unol â'r Model Dysgu Proffesiynol Rhanbarthol;
- yn seiliedig ar y Safonau Proffesiynol ar gyfer Addysgu ac Arweinyddiaeth, Datblygu Ysgolion yng Nghymru fel Sefydliadau sy'n Dysgu ac Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein Cenedl;
- a dilyniant y gweithgareddau dysgu yn gyson drwy Gymru;
- â disgwyliadau cyffredin am gynnydd cyfranogwyr a sut bydd hyn yn effeithio ar eu harfer arweinyddol.

5. Rhaglen Datblygu Penaethiaid Profiadol

Eto dyma raglen sy'n rhedeg dros gyfnod o ddwy flynedd, ond y tro hwn ar gyfer penaethiaid sydd eisoes yn brofiadol er mwyn bod yn bennaeth mwy effeithiol fyth. Bydd y cyfranogwyr yn:

- myfyrto ar eu dull arweinyddiaeth eu hunain a sut mae eu harweinyddiaeth yn effeithio ar eraill;
- myfyrto ar effaith ystod o ddulliau arweinyddiaeth;
- deall theori newid a myfyrto ar sut mae hynny'n effeithio ar eu harweinyddiaeth ar y daith ddiwygio drawsffurfiannol;
- cydweithio ag eraill i arwain eu hysgolion yn effeithiol a chael effaith gadarnhaol ar arweinyddiaeth ar draws Cymru;
- gwreiddio diwylliant ac ymarfer arloesi priodol ar draws a thu hwnt i'w hysgolion.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Sicrhau bod yna blethu amlwg rhwng y cynllun datblygu arweinyddiaeth hwn a'r egwyddorion a fabwysiadwyd gan y Cabinet, er mwyn sicrhau bod gennym drefniadau i ddatblygu ac adnabod arweinwyr sydd yn ysbrydoli ar gyfer ein cyfundrefn bresennol ac i'r dyfodol.

UNED DDATA ADDYSG

Pwrpas

Sicrhau cefnogaeth i'r Adran Addysg drwy ddarparu isadeiledd data a gwybodaeth o ansawdd uchel sy'n gyrru penderfyniadau a pherfformiad.

Nodweddion da:

- Cychwyn proses caffael sistem rheoli gwybodaeth ranbarthol drwy sgopio anghenion adrannau'r Cyngor.
- Cytuno a gweithredu i newid proses Cyfrifiad Ysgolion Medi 2022 i fod yn electroneg.
- Arweinydd y Tîm yn rhan o is-grŵp data Corfforaethol a Grŵp Ymchwiliad COVID-19.
- Datblygu sgiliau Power BI yr Uned drwy sicrhau bod un Swyddog wedi cwblhau cwrs hyfforddiant allanol.
- Datblygu dashfwrdd Addysg lefel Awdurdod, sector ac ysgolion.
- Darparu a chyflwyno adroddiadau dadansoddi canlyniadau TGAU a Lefel A.
- Cytuno ar ac adrodd ar fesuryddion perfformiad yr Uned.
- Cefnogi'r Ganolfan Fusnes gyda ymatebion PLASC a SWAC
- Cwblhau ymatebion statudol (PLASC, SWAC, Casgliad data ôl-16) o fewn yr amserlen.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

Bydd ffocws ein gwaith dros y cyfnod nesaf yn cael ei ddylanwadu gan y Prosiect Rhanbarthol. Gan gymryd hyn i ystyriaeth dyma fydd ein blaenoriaethau am y cyfnod nesaf:

- Penodi darparwr ar gyfer system Rheoli Gwybodaeth newydd a chychwyn ar y daith o fewnosod y system.
- Comisiynu prosiect i edrych ar drosglwyddo adroddiadau ADYaCh i ffurf Power BI.
- Parhau i ddatblygu'r broses Cyfrifiad Ysgolion ym mis Medi.

GWASANAETH CEFNOGI LLYWODRAETHIANT YSGOLION

Pwrpas

Cefnogi Cyrff Llywodraethu Ysgolion Gwynedd i fod yn effeithiol yn eu gwaith.

Nodweddion da:

- Cynnig cynhaliaeth a chefnogaeth i Gyrff Llywodraethol a'u hysgolion yn ôl y gofyn.
- Parhau i gynnig hyfforddiant mandadol ac ychwanegol mewn dull rhithwir gan gynyddu niferoedd sy'n mynychu.
- Cynorthwyo Cyrff Llywodraethol i gyflawni eu rôl statudol a chynghori a gweithredu fel llinell gymorth mewn materion llywodraethol i benaethiaid a llywodraethwyr gan gynnwys y broses ormodedd, cwynion ayb.
- Darparu rhestr o bolisiau a thempledi lle'n briodol ar Hwb i Benaethiaid a chlercod llywodraethwyr.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Edrych eto ar y dull y cesglir a chedwir manylion llywodraethwyr a chydweithio gyda TG er mwyn datblygu system o'r newydd.
- Datblygu pecyn o dempledi Dogfennau Statudol a ddylai fod gan ysgolion.
- Parhau i ddatblygu adnoddau i gefnogi Cyrff Llywodraethol i ddelio â phrosesau penodol e.e. gormodedd, cwynion, paneli staffio.

UNED CONTRACTAU A CHYFLOGAU

Pwrpas

Sicrhau bod yr ysgolion yn derbyn gwasanaeth cefnogol o'r safon uchaf ym maes cyflogau a chontractau yn brydlon ac yn gywir.

Nodweddion da:

- Staff ein hysgolion yn parhau i dderbyn eu tâl yn gywir ac ar amser yn fisol.
- Cadw at lefel o wasanaeth sydd yn deg ac yn gyson i bob ysgol drwy ddilyn yr amserlen waith drwy gydol y flwyddyn addysgol.
- Cael cytundebau holl staff ysgolion allan yn unol â'r gofynion statudol, sef o fewn wyth wythnos o gychwyn mewn swydd.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Parhau i gadw rhestr Staff Llanw yn gyfredol mewn taenlen ar gyfer yr amser pan fydd App 'llogi' Athrawon Llanw yn 'fyw'. Yn y broses o greu Ffurflenni Cais Llanw yn electroneg. Cael rhain allan cyn gynted a bo modd er mwyn hwyluso'r broses o gofrestru i fod ar y rhestr.
- Yn dilyn creu Datganiad Cyflogaeth terfynol ar gyfer athrawon, anelu cychwyn ar yrru'r datganiadau allan erbyn Pasg 2023 ar gyfer staff newydd.
- Defnyddio llai o bapur drwy yrru datganiadau/contractau yn electroneg.
- Parhau i annog penaethiaid i wneud yn siŵr bod pob staff dysgu a chymorthyddion cefnogaeth dysgu wedi'u cofrestru gyda'r Cyngor Gweithlu Addysg ac wedi cwblhau'r broses DBS cyn eu bod yn cychwyn mewn ysgol. Mae'r system electronig o wirio DBS sydd wedi'i roi yn ei le yn hwyluso'r broses.
- Creu amserlenni a ffurflenni electroneg ar gyfer ysgolion.
- Parhau gyda'r dasg o drosglwyddo ffeiliau papur holl staff ysgolion i ffeiliau electroneg.

GWASANAETH ARLWYO A GLANHAU

Pwrpas

Darparu bwyd maethlon ac iachus i ddysgwyr Ysgolion Gwynedd a chadw'r sefydliadau addysgol yn lân a diogel er mwyn cynorthwyo'r dysgwyr i gyrraedd eu potensial.

Nodweddion da y gwasanaeth

- Cynllunio a gweithredu i allu darparu cinio am ddim i bob plentyn Dosbarth Derbyn a Blwyddyn 1 erbyn Medi 2022.
- Bwydlen cinio ysgolion cynradd ac arbennig yn cydymffurfio gyda 'Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Gofynion a Safonau Maeth)(Cymru) 2013'.
- Bwydlen cinio ysgolion Uwchradd yn gweithio tuag at gydymffurfio gyda 'Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Gofynion a Safonau Maeth) (Cymru) 2013'.
- Cynnal sesiynau blasu/maeth o fewn ysgolion i annog mwy o ddysgwyr i fwyta cinio ysgol.
- Cynnig i rieni sydd yn darparu bocs bwyd i'w plant os ydynt eisiau cinio rai dyddiau o'r wythnos.
- Cynnig cinio themâu rheolaidd i'r ysgolion.
- System talu ar-lein i rieni sydd yn hwyluso'r ffordd i dalu am wahanol wasanaethau i ysgolion megis cinio, tripiâu, gwersi offerynnol ayb.
- 5 ysgol uwchradd wedi cytuno i gymryd rhan yn y cynllun brecwast am ddim i ddysgwyr Blwyddyn 7.
- Cadw ysgolion yn lân ac yn ddiogel.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf

- Parhau i weithio ar gael yr ysgolion cynradd yn barod i ddarparu cinio am ddim i Blwyddyn Derbyn ac 1 ym Medi 2022, Blwyddyn 2 yn Ionawr 2023, a gweddill dysgwyr cynradd erbyn Medi 2023.
- Cydweithio efo ysgolion i fynd yn gwbl ddi-arian.
- Parhau i annog rhieni i ddewis cinio ysgol ar gyfer eu plant.
- Cynorthwyo ysgolion i ostwng lefelau dyledion cinio rhieni.
- Gweithredu ar ddarparu pecyn bwyd ar dripiâu i ysgolion.
- Cefnogi Ysgolion Uwchradd gyda'r broses o gasglu dyledion cinio.

CLUDIANT

Pwrpas

Trefnu cludiant i ddisgyblion Gwynedd i sefydliadau addysgol sydd yn rhoi mynediad iddynt at addysg i gyrraedd ei potensial.

Nodweddion da y gwasanaeth:

- Cludiant wedi ei drefnu i'r holl ddysgwyr sydd yn deilwng
- Cludiant wedi ei drefnu i ddysgwyr ôl-16 oed.
- Y gallu i brynu e-docyn teithio ôl-16 yn rhad ac am ddim gan leihau rhwystrau i bobl ifanc Gwynedd at addysg bellach.
- Polisi Cludiant Gwynedd yn cydymffurfio gyda 'Mesur Teithio gan Ddysgwyr Cymru 2008'.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Parhau i sicrhau effeithlonrwydd y gwasanaeth drwy adolygu meini prawf a systemau presennol yn gyson.
- Holi barn pobl ifanc Gwynedd am y gwasanaeth.

CANOLFAN FUSNES ADDYSG

Pwrpas

Cefnogi rheolaeth effeithiol Ysgolion Gwynedd.

Mae'r Ganolfan yn cefnogi 79 o ysgolion cynradd drwy ddarparu gwasanaethau yn unol â'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth sydd yn bodoli rhwng yr ysgolion a'r Ganolfan.

Rhoddir cefnogaeth ar gyfer amrywiaeth o feysydd yn y maes rheolaeth ysgol.

Nodweddion da:

- Yn dilyn bod y grant ysgolion bach a gwledig wedi dirwyn i ben diwedd Mawrth 2022 mae'r Ganolfan Fusnes Addysg wedi parhau gyda'r gwasanaeth weinyddol ychwanegol a ddarperir i Benaethiaid allan yn yr ysgolion ynghyd â darparu'r cynllun ateb galwadau ffôn ysgolion ar gyfer rhai ysgolion gyda'r ysgolion erbyn hyn yn ariannu'r gwasanaeth.
- Archebion gan ysgolion ar gyfer prynu nwyddau/gwasanaethau drwy gerdyn credyd y Ganolfan Fusnes Addysg yn parhau i gynyddu sy'n dangos bod yr ysgolion yn cael budd o'r gwasanaeth.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Parhau i gyflwyno cardiau credyd i ysgolion uwchradd ac ysgolion cynradd mawr sydd efo gweinyddwyr yn yr ysgolion i gefnogi'r drefn.
- Parhau i weithio'n agos gyda'r Tîm Caffael i roi gwerth gorau i ysgolion ar gytundebau Caffael.
- Parhau i adnabod a gwella gwasanaethau sydd yn mynd i gyfrannu tuag at leihau baich gwaith Penaethiaid.
- Cyflwyno trefn newydd mwy effeithiol ac effeithlon ar gyfer talu am nwyddau a gwasanaethau Ysgolion.
- Cyflwyno mewnrwyd newydd y Ganolfan Fusnes Addysg drwy'r Hwb i'r ysgolion ar gyfer cyfathrebu, rhannu gwybodaeth ac arferion da gydag ysgolion.
- Datblygu tîm y Ganolfan Fusnes Addysg ymhellach mewn gwahanol feysydd.

Cydweithio · Dysgu · Llwyddo
Collaborating · Learning · Succeeding

ADRODDIAD

BLYNYDDOL

2 0 2 1 - 2 0 2 2

CYNNWYS

1. Cefndir a chyd-destun
2. Rhaglen waith GwE a chefnogaeth i ysgolion yn ystod y Pandemig: gwneud gwahaniaeth
3. Gwerthuso effaith ein gwaith
4. Cefnogi ysgolion gyda'u paratodau at y Daith Ddiwygio a'r Cwricwlwm i Gymru
5. Cefnogi a gwella ansawdd addysgu ac arweinyddiaeth
6. Y Gymraeg
7. Llesiant
8. Ymgysylltu â Chymheiriaid
9. Materion busnes
10. Blaenoriaethau'r Cynllun Busnes ar gyfer 2022-2023

DOGFENNAU ATEGOL:

- **ATODIAD 1:** Rhaglen waith GwE a chefnogaeth i ysgolion yn ystod Pandemig COVID
- **ATODIAD 2:** Effaith y ffrydiau gwaith
- **ATODIAD 3:** Adroddiad Cynnydd ar y Daith Ddiwygio - Tymor yr Hydref 2021
- **ATODIAD 4:** Strategaeth Ranbarthol - Adnewyddu a diwygio: cefnogi llesiant a chynnydd dysgwyr
- **ATODIAD 5:** Data Rhanbarthol Cynllun Busnes
- **ATODIAD 6:** Cynllun Busnes Rhanbarthol GwE 2022-2023

1. CEFNDIR A CHYD-DESTUN

Mae'r ymateb i COVID-19 wedi newid ein bywydau yn aruthrol. Yn y cyd-destun heriol hwn, amharwyd yn sylweddol ar y system addysg ac ysgolion. Mae Adroddiad Blynyddol GwE am eleni yn amlinellu sut mae staff GwE wedi ail-bwrpasu eu gwaith yn briodol dros y ddwy flynedd ddiwethaf i barhau i ddarparu gwasanaethau effeithiol a chymorth i'w holl gymunedau o ysgolion yn ystod pandemig Covid-19. Yn ystod y cyfnod hynod anodd hwn, mae GwE wedi aros yn dryw i'w weledigaeth a'i werthoedd fel sefydliad sy'n parhau i ddysgu. Wrth wraidd y gwaith gydag ysgolion a phartneriaid y bu themâu trawsliniol Y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD), sef Ymddiriedaeth, Meddwl Gyda'n Gilydd, Amser a Thechnoleg.

Mae'r gwasanaeth rhanbarthol yn ei gyfanrwydd wedi ailgyfeirio sawl tro yn ystod y cyfnod Covid-19 er mwyn bodloni anghenion yr ystod o randdeiliaid. Mae'r gallu i fod yn hyblyg, addasu, a chydweithio'n effeithiol mewn gwahanol dimau, a hynny ar draws sectorau yn aml, wedi cael effaith sylweddol ar ymddygiad y sefydliad. Wrth wraidd yr ailgyfeirio y bu'r angen i sicrhau bod lles arweinwyr ysgolion, eu staff a'u dysgwyr o'r pwys mwyaf wrth wneud un-rhyw benderfyniadau a sicrhau y gall y gwasanaeth gyfeirio'n gywir y lefel briodol o gefnogaeth, boed hynny'n gefnogaeth weithredol neu broffesiynol. Roedd hyn yn cynnwys trafod-aethau gweithredol ar agor ysgolion yn ddiogel yn ogystal â thrafodaethau proffesiynol am ddysgu o bell a dysgu cyfunol.

Yn yr adroddiad, disgrifir hefyd sut mae GwE wedi parhau i gefnogi ysgolion yn eu paratodau tuag at y Daith Ddiwygio a Cwricwlwm i Gymru, ac wrth wella ansawdd addysgu ac arweinyddiaeth.

Mae adran 8 yn amlinellu trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd GwE. Bydd y Bwrdd Rheoli yn monitro materion yn ymwneud â llywodraethiant yn barhaus ac mae gan GwE weithdrefnau ar waith i sicrhau bod cyfarfodydd y Cyd-Bwyllgor yn cael eu cynnal yn effeithiol a bod y broses o wneud penderfyniadau yn un effeithiol. Lluniwyd a rhannwyd cyfres o adroddiadau â'r Bwrdd Rheoli a'r Cyd-bwyllgor yn ystod y flwyddyn. Mae'r adroddiadau hyn yn cynnwys barn ysgolion, staff ac awdurdodau lleol ar effeithiolrwydd arferion rhanbarthol. Ym mhob adroddiad, disgrifir ansawdd y ddarpariaeth a nodir y meysydd i'w gwella er mwyn gyrru'r agenda dysgu yn ei blaen.

Noda'r adroddiad hefyd y blaenoriaethau strategol a rhanbarthol ar gyfer 2022-2023. Nodir gweledigaeth gyffredinol GwE yn y cynllun busnes tair blynedd ac fe'i cryfheir ymhellach yn y cynllun busnes blynyddol.

2. RHAGLEN WAITH GWE A CHEFNOGAETH I YSGOLION YN YSTOD PANDEMIG COVID: GWNEUD GWAHANIAETH

Amlinellir yn Atodiad 1 sut mae'r gwasanaeth cyfan wedi'i ail-bwrpasu amryw o weithiau i fodloni gofynion diwygiedig ein rhanddeiliaid yn ystod pandemig Covid. Dyma fu ein gwahanol rolau ers diwedd mis Mawrth 2020:

- Cefnogi llesiant a datblygiad arweinwyr
- Arwain o'r canol ac arweinyddiaeth ochrol
- Dysgu Proffesiynol ystyrlon
- Arweinyddiaeth Gydwethredol
- Modelu
- Rheoli disgwyliadau rhanddeiliaid

Bu pwyslais cryf ar foddelu ymddygiad priodol a chefnogol drwy gydol y cyfnod. Mae hyn wedi cynnwys cyswllt

rheolaidd iawn â Phenaethiaid i sicrhau eu bod yn cael y gefnogaeth briodol i weithredu'n effeithiol, a hefyd fel cyfrwng i gefnogi eu llesiant. Darparwyd rhagor o gefnogaeth ar gyfer llesiant uwch arweinwyr trwy gyfres o weithdai a gweminarau a oedd yn cefnogi eu gwytnwch yn ystod y cyfnod anodd hwn. Cynhaliodd staff GwE ymweliadau bug-eiliol wyneb yn wyneb hefyd ar ran yr Awdurdodau Lleol ac hefyd wrth i ysgolion ail-agor yn Nhyrnor y Gwanwyn 2021 wedi'r ail gyfnod clo.

Mae GwE yn ystyried ei hun fel sefydliad partneriaeth, yn enwedig gyda'r Awdurdodau Lleol ac yn fwy byth yn ystod y cyfnod clo ac wrth symud ymlaen. Gweithiodd GwE yn effeithiol gyda Llywodraeth Cymru ar bolisi a pharhad dysgu. Bu'n gweithio'n gyson hefyd gyda'r rhanbarthau eraill ac Estyn ar baratoi canllawiau ac adnoddau ar gyfer dysgu o bell a dysgu cyfunol ac i roi cyngor ar asesu ffurfiannol ac asesu parhaus. Cryfhawyd hefyd y berthynas waith rhwng y grwpiau hynny gan drafodaethau proffesiynol a chadarnhaol, gan sicrhau bod rhanddeiliaid yn derbyn cyngor ac adnoddau o safon uchel.

Un o brif gryfderau'r gwaith ar draws Gogledd Cymru fu'r negeseuon cyson gan y chwe aw-durdod lleol trwy eu deilyddion portffolio addysg gwleidyddol a'r cyfarwyddwyr sy'n gweithio gyda GwE er sicrhau un neges gyffredin i ysgolion Gogledd Cymru. Nid ysgolion yn unig sydd wedi croesawu'r negeseuon cyson hyn, ond fe'u croesawyd hefyd gan undebau ath-rawon ac undebau eraill, sydd oll wedi gwerthfawrogi'r eglurder a'r gefnogaeth i'w haelodau staff.

Mae'r chwe awdurdod lleol a GwE wedi cydymdrechu a gweithredu ar y cyd i gefnogi ysgolion trwy gydol pandemig COVID. Roedd hyn i'w weld yn glir yn y dull rhanbarthol cyson o ddatblygu fframwaith cefnogol i sicrhau bod gan holl ysgolion y rhanbarth y polisïau priodol ar waith, ynghyd ag asesiad risg cynhwysfawr, er mwyn creu amgylchedd diogel i groesawu'r plant yn ôl i ysgolion.

Bu gwaith tîm, gweithio ar y cyd a chydweithredu hefyd wrth wraidd y gwaith gydag ysgolion. Mae pob ysgol yn y rhanbarth yn rhan o glwstwr neu fforwm, lle gallant ddod ynghyd i drafod materion gweithredol yn ogystal â rhannu arfer orau mewn dysgu o bell a dysgu cyfunol. Bu'r cydweithio hwn, a hwylusir gan staff GwE, yn llwyddiannus iawn, ac mae'n gosod sylfaen gadarn iawn i waith yn y dyfodol a'r berthynas waith ar draws y rhanbarth.

Un agwedd nodedig ar y gwaith hefyd fu natur benodol a phwrpasol y cymorth i athrawon ac ysgolion. Rydym wedi gweithio ar gryfderau unigolion o fewn y tîm a'u hadleoli, lle maen nhw wedi sicrhau'r effaith orau un yn eu rolau wrth gefnogi awdurdodau lleol unigol, ysgolion, clys-tyrau a rhwydweithiau pwnc a chyfnod allweddol. Mae'r ddarpariaeth bwrpasol hon, sy'n seil-iedig ar egwyddorion cryf cydweithio, cyfnewid, rhannu a datblygu'r arferion gorau, yn eg-wyddor ddysgu allweddol y byddwn ni'n parhau i'w datblygu wrth i ni esblygu'r gwasanaeth.

Targedwyd cynhaliaeth glir i ysgolion a oedd yn destun pryder cyn y cyfnod clo, er mwyn eu helpu drwy'r cyfnod anodd hwn. Bu hyn ar sawl lefel, gan gynnwys cymorth rhwydwaith, cymorth ar gyfer uwch arweinyddiaeth ac arweinyddiaeth ganol yn yr ysgolion hynny a chymorth gyda darparu dysgu o bell a dysgu cyfunol. Cefnogwyd mewn amrywiol ffyrdd yr ysgolion hynny sydd wedi cael y cyfnod clo a'r cyfnod dilynol yn anodd oherwydd bod staff yn gorfod hunan ynysu. Mae hyn wedi cynnwys modelu deunyddiau enghreifftiol, gweminar-au, rhannu deunyddiau ac adnoddau. Yn ogystal, staff GwE yn arwain yn uniongyrchol neu'n addysgu yn uniongyrchol mewn ysgolion, neu'n darparu dysgu o bell ar gyfer dysgwyr.

Neilltuwyd llawer o amser ac egni i gysylltu ag arbenigwyr rhyngwladol ac ymchwilio i arfer-ion rhyngwladol er mwyn dysgu am egwyddorion dysgu o bell a dysgu cyfunol effeithiol a'u sefydlu. Bu GwE yn darparu cymorth ymarferol i arweinwyr i'w galluogi i ystyried eu dull cynllunio ysgol gyfan o ddarparu dysgu o bell a dysgu cyfunol, mireinio a gwerthuso'u darpar-iaeth esblygol a chynllunio ar gyfer gwahanol sefyllfaoedd ble gall disgyblion fod yn yr ysgol ac/neu gartref yn ystod y flwyddyn academaidd. Mae hyn wedi cefnogi ysgolion i gael tros-olwg strategol gwell o'u darpariaeth.

Mae llawer o ysgolion yn cydnabod y bu ymgysylltiad rhieni yn ffactor allweddol wrth sicrhau darpariaeth dysgu o

- Cydweithredu mwy cadarn rhwng cymheiriaid ysgolion ar lefel clwstwr/fforwm
- Dull gweithredol ar gyfer addasu'r gwasanaeth a'i ysgolion yn effeithiol.
- Mae ysgolion yn wybodus ac yn hyderus bod cymorth effeithiol ar gael os oes angen.
- Cefnogaeth i les arweinwyr ysgolion trwy ddysgu proffesiynol, cyfathrebu clir a rheolaidd.
- Darparu canllawiau ac adnoddau cydlynol i ysgolion i gefnogi lles, ymgysylltiad a dysgu dysgwyr bregus yn effeithiol.
- Rhannu arferion gorau ar draws ysgolion a chlystyrau, h.y. ymgysylltu â dysgwyr a theuluoedd amharod, llwyfannau digidol a systemau cyfathrebu, modelau dysgu cyfunol, ac ati.

Yng Ngogledd Cymru, ein diffiniad ni o effaith yw'r gwahaniaeth a wnawn i:

- Gyflawni ein gwerthoedd ac ymddygiad
- Datblygu diwylliant o gydweithio a rhannu
- Hyrwyddo system sy'n hunan wella
- Dylanwadu ar les a chyflawniad dysgwyr
- Datblygu gwytnwch a gwella lles Penaethiaid
- Grymuso ysgolion i gael mwy o berchnogaeth ar gyfeiriad eu taith
- Cynyddu dealltwriaeth ymarferol o ddylunio, cynllunio, asesu a chynnydd o ran y cwr-icwlwm
- Gwella dealltwriaeth ac ymwneud â'r 12 egwyddor addysgegol
- Datblygu mwy o allu i arloesi a chyflwyno arferion addysgu sy'n seiliedig ar dystiol-aeth
- Gwella sgiliau digidol o fewn y gweithlu i wella'r addysgeg

Amlinellir prif effaith gwaith GwE yn ystod pandemig Covid-19 isod:

- Mae cydweithio wedi sicrhau llywodraethiant gadarn a chysondeb rhanbarthol o ran y cymorth, y negeseuon a'r canllawiau a roddir i ysgolion.
- Mae cydweithredu fwy cadarn rhwng cymheiriaid ar lefel clwstwr/fforwm wedi sicrhau cyfeiriad a meddwl strategol a lunnir ar y cyd, ac sy'n effeithiol.
- Dull gweithredu rhanbarthol a lleol clir ar waith ar gyfer addasu'r gwasanaeth a'i ysgolion yn effeithiol.
- Mae ysgolion yn wybodus ac yn hyderus bod cymorth effeithiol ar gael os oes angen.
- Cefnogi lles arweinwyr ysgolion trwy gyfathrebu clir a rheolaidd.
- Rhoi canllawiau clir ar sut i flaenoriaethu a threfnu dysgu o bell a dysgu cyfunol.
- Darparu canllawiau ac adnoddau cydlynol i ysgolion i gefnogi lles, ymgysylltiad a dysgu dysgwyr bregus yn effeithiol.
- Rhannu'r arferion gorau ar draws ysgolion a chlystyrau, hynny yw, ymgysylltu â dysgwyr a theuluoedd amharod, llwyfannau digidol a systemau cyfathrebu, modelau dysgu cyfunol, ac ati.
- Mae ysgolion a lleoliadau wedi datblygu ar amryw o bwyntiau twf i baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd. Yn gyffredinol, mae ganddynt:
 - broffesiwn addysgu sy'n fwy medrus ac yn gallu addasu;
 - mwy o ffocws a phwyslais ar les dysgwyr a staff;
 - gwell cymhwysedd digidol ymysg staff, disgyblion a rhieni;
 - dull dysgu ac addysgu mwy cyfunol;
 - partneriaethau gwell efo rhieni.

Dyma ddeilliannau eraill a'r effaith:

- Darparu cyfathrebu effeithiol drwy gyfrwng un pwynt cyswllt (Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant) ar gyfer arweinwyr ysgolion, a'u bod yn medru cael gafael ar gymorth yn rhwydd.
- Mae ysgolion wedi gallu aros ar agor i weithwyr allweddol os oes prinder staff.
- Mae ysgolion yn wybodus ac yn hyderus bod cymorth ar gael os oes angen. Cefnogi lles arweinwyr ysgolion trwy gyfathrebu rheolaidd.
- Cyd-ddealltwriaeth o bwysigrwydd lles disgyblion, rhieni ac aelodau staff.
- Canllawiau clir ar sut i flaenoriaethu a threfnu Dysgu o Bell a Dysgu Cyfunol.
- Mae gan ysgolion fynediad i doreth o adnoddau o safon uchel, adnoddau y gallant gyfeirio atyn nhw wrth baratoi ar gyfer dysgu o bell a dysgu cyfunol.

- Modelau dysgu o bell/dysgu cyfunol cynhwysfawr ar gael i ysgolion eu defnyddio, eu haddasu neu gyfeirio atyn nhw. Mae hyn, yn ei dro, wedi sicrhau arweinyddiaeth fwy cadarn a gwell cydbwysedd o ran gwaith y gellir ei gwblhau gartref.
- Dull cydlynol o gefnogi ysgolion, sydd wedi arwain at well cysondeb ac ansawdd o ran dysgu o bell a dysgu cyfunol yn y rhanbarth.
- Rhannu'r arferion gorau ar draws ysgolion, hynny yw, ymgysylltu â dysgwyr a theu-luoedd amharod, llwyfannau digidol a systemau cyfathrebu, ac ati.
- Defnydd mwy cadarn o TGCh, i alluogi cyfathrebu effeithiol rhwng ysgolion, o fewn ysgolion a chyda rhanddeiliaid ysgolion.
- Uwchsgilio staff ysgolion drwy ddefnyddio llwyfan ddigidol ar gyfer datblygiad proff-esiynol.
- Rhannu'r wybodaeth ddiweddaraf ag AauLL a rhoi cymorth amserol i unrhyw ysgol.
- Ar y cyd â'r ALL, sicrhau bod y broses o benodi ymgeiswyr am swyddi arweinyddiaeth mewn ysgolion yn briodol a theg.
- Swyddogion GwE/ALI yn rhannu negeseuon cyson ag ysgolion.
- Cydweithredu mwy cadarn rhwng cymheiriaid ar lefel clwstwr trwy ddull digidol, sy'n sicrhau meddwl strategol ar y cyd.
- Cydweithredu mwy cadarn rhwng swyddogion yr awdurdod lleol a GwE.
- Dull rhanbarthol a lleol clir yn weithredol ar gyfer addasu ysgolion at wahanol ddibenion.
- Rhannu negeseuon allweddol yn effeithiol â staff ysgolion er mwyn sicrhau cysondeb ac eglurder.
- Mwy o gydweithredu rhwng y rhanbarthau a rhanddeiliaid eraill.
- Gwell dealltwriaeth o negeseuon allweddol a ffrydiau gwaith.
- Arweinwyr ysgolion yn fwy ymwybodol o strategaethau effeithiol i sicrhau parhad busnes ysgol.
- Datblygu Dysgu Proffesiynol o ansawdd uchel, i fod yn barod ar gyfer anghenion y dyfodol.
- Eglurder i Athrawon sydd Newydd Gymhwysu o ran cwblhau eu blwyddyn sefydlu.
- Gwaith partneriaeth cadarn gyda Phrifysgol Cymru i sicrhau bod y system benodi ar gyfer flwyddyn nesaf yn glir i fyfyrwyr ar y cwrs hyfforddiant cychwynnol i athrawon.
- Gwaith partneriaeth cadarn gyda CaBan i sicrhau mwy o gyfleoedd ar gyfer gwaith ymchwil a chydabod rhagoriaeth mewn ysgolion.

Gellir gweld effaith ein ffrydiau gwaith yn Atodiad 2.

4. CEFNOGI YSGOLION GYDA'U PARATOADAU AT Y DAITH DDIWYGIO A'R CWRICWLWM I GYMRU

Y DAITH DDIWYGIO

Mae GwE wedi parhau i gefnogi ysgolion yn eu paratoadau tuag at y Daith Ddiwygio a Cwr-icwlwm i Gymru ac wedi bod yn hyblyg yn ei ddarpariaeth er mwyn bodloni amrywiol ang-henion ysgolion yn ystod y pandemig.

Mae Cymru wedi ymrwmo i agenda diwygio uchelgeisiol er mwyn gwireddu cwricwlwm sy'n gweddnewid. Mae'r rhaglen diwygio addysg yng Nghymru, sydd yn seiliedig ar y Cwricwlwm i Gymru (CiG) newydd, yn rhoi ffordd gadarnhaol i symud ymlaen wrth i ni ddod allan o gyfyngiadau'r pandemig. Mae nifer o syniadau arweiniol wrth wraidd hyn:

- Dylai'r cwricwlwm a'r dysgu, yr addysgu a'r asesu sydd yn gysylltiedig lifo o'r pedwar diben clir a gytunwyd yn genedlaethol ac a ddilynir yn lleol.
- Dylai'r dibenion hynny alluogi ein plant ifanc i fod yn: ddysgwyr uchelgeisiol, galluog; yn gyfranwyr mentrus, creadigol; yn ddinasyddion egwyddorol, gwybodus; yn unigolion iach, hyderus.
- Dylai'r dysgu ddatblygu'n raddol tuag at y pedwar diben hynny yn ystod amser pobl ifanc mewn addysg yn yr ysgol.
- Dylai athrawon ac ysgolion gael mwy o ryddid i gyflawni'r dibenion hynny mewn ffyrdd sydd yn gallu bodloni

anghenion a nodweddion y bobl ifanc a'r cymunedau maent yn eu gwasanaethu.

Mae rhai goblygiadau pwysig yn deillio o'r syniadau sylfaenol hyn:

- Dylai fframwaith y cwricwlwm cenedlaethol sefydlu cysondeb yn genedlaethol o ran pwrpas a gweithredu, gan adael lle i wneud penderfyniadau yn lleol am agweddau allweddol ar ddysgu ac addysgu.
- Dylai'r cwricwlwm fod yn broses ble mae cydweithio rhwng athrawon, ysgolion a buddiannau ehangach.
- Ni ddylai atebolrwydd lesteirio ansawdd na chulhau cwmpas y dysgu. Ble bynnag bosibl, dylai wella ansawdd nid sicrhau ansawdd cul.
- Dylid barnu llwyddiant y rhaglen ddiwygio yn erbyn y graddau y mae'n arwain at ddysgu gwell a mwy perthnasol i bobl ifanc, ac i safonau cyflawniad uchel. Dylai an-sawdd y dysgu a natur safonau ymwneud â'r graddau y mae'r dibenion cytûn yn cael eu cyflawni yn ymarferol i'r holl bobl ifanc.

Yn naturiol, mae effaith y pandemig wedi dylanwadu ar sut y gall ysgolion a lleoliadau symud ymlaen â'r diwygio. Mae angen iddynt ail-sefydlu perthnasedd y pedwar diben arweiniol i bobl ifanc Cymru. Mewn amryw o ffyrdd, mae'r pandemig wedi golygu bod y pedwar diben hynny yn fwy perthnasol nag erioed o'r blaen wrth i ysgolion geisio meithrin hyder eu pobl ifanc ac ail danio eu hawydd i ddysgu. Bu'n rhaid i ysgolion feddwl yn ddwys am yr hyn sydd yn bwysig o ran dysgu mewn cyfnodau o darfu ar addysg, ac mae pedwar diben y Cwricwlwm i Gymru yn ymdopi'n dda â'r prawf hwnnw. Gyda'r pandemig, bu'n rhaid newid natur y dysgu a'r addysgu, yn enwedig felly y ffyrdd y gall technoleg ddigidol gynyddu'r cyfleoedd i ddysgu'n fwy annibynnol.

Mae GwE wedi gweithio gyda'r consortia rhanbarthol eraill, Estyn a Llywodraeth Cymru i osod y disgwyliadau sydd ar ysgolion a lleoliadau o safbwynt diwygio wrth i ni symud tuag at weithredu'r Cwricwlwm i Gymru yn [Cwricwlwm i Gymru: Y Daith i Weithredu'r Cwricwlwm](#). Yn y ddogfen hon, cydnabyddir hefyd yr her y mae Covid-19 yn parhau i'w rhoi i bob ysgol o fewn y strategaeth adnewyddu a diwygio.

Mae pandemig Covid-19 wedi dangos i ni bod newid, er gwell, yn bosibl hyd yn oed dan yr amgylchiadau mwyaf heriol. Yng ngogledd Cymru, manteisiodd GwE, yr Awdurdodau Lleol, Ysgolion ac UCD ar y cyfle i edrych ar ffyrdd arloesol o weithio. Mae ysgolion wedi cyflwyno profiadau dysgu ac addysgu ystyrlon trwy ddull dysgu cyfunol creadigol. Mae angen datblygu ar y profiadau hyn i osgoi llamu'n ôl, gan gynnal y dysgu cadarnhaol sydd wedi datblygu dros y cyfnod hwn a pharatoi am y dyfodol.

Mae pedair thema drawsliniol Sefydliadau sy'n Dysgu, sef amser, ymddiriedaeth, meddwl gyda'n gilydd a thechnoleg wedi datblygu'n sylfeini cadarn dull cydweithredol o weithio wrth i ni symud ymlaen gyda'r agenda adfywio a diwygio.

Mae'r ymateb i COVID-19 wedi effeithio'n sylweddol ar ysgolion, wrth gwrs, ac mae'n debyg ei fod wedi tarfu ar rai o'u cynlluniau i baratoi at y cwricwlwm newydd a'i weithredu. Mae'r adroddiad yn Atodiad 3 - 'Adroddiad Cynnydd ar y Daith Ddiwygio' yn amlinellu ble roedd ysgolion ac UCD arni yn ystod Tymor yr Hydref 2021 wrth iddynt roi sylw i'r agenda adnewyddu a diwygio ac mae'n seiliedig ar dystiolaeth a gasglwyd gan Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant GwE yn rhan o'u gwaith yn cefnogi ysgolion.

Wrth i ni fynd i'r afael â'r diwygio cenedlaethol, daw'n glir ein bod ni mewn lle gwahanol i'r hyn a ddychmygwyd pan gyhoeddwyd canllawiau Cwricwlwm i Gymru. Rydym yn cydnabod y bydd rhywfaint o'r gwaith paratoi ar gyfer y cwricwlwm wedi'i neilltuo i reoli effaith y pandemig dros y flwyddyn ddiwethaf. Ar y llaw arall, gyda phwyslais cryfach fyth ar les a buddsoddiad sylweddol mewn dysgu ac addysgu, mae'r gwerthoedd sy'n sail i'r cwricwlwm wedi bod wrth wraidd y ffordd y bu ysgolion yn gweithio. Mae GwE wedi ymrwymo'n llawn i gefnogi ysgolion ac UauCD i gynnal y momentwm hwn i sicrhau bod pob dysgwr yng ngogledd Cymru yn cael darpariaeth o'r safon uchaf.

Atodir ein 'Strategaeth Ranbarthol - Adnewyddu a diwygio: cefnogi lles a chynnydd dysgwyr' (Atodiad 4) sy'n gosod cyfeiriad strategol ein gwaith am y cyfnod nesaf. Trwy weithio gyda phartneriaid a rhanddeiliaid allweddol a gwrando arnynt, rydym wedi adnabod themâu penodol i gefnogi ein nod o sicrhau bod pob disgybl yng Ngogledd

Cymru yn elwa ar ddarpariaeth o'r safon uchaf. Nodir y themâu hyn yn ein Cynlluniau Busnes ac fe'u gweithredir drwy raglenni partneriaeth a chynnig o gymorth generig ac unigryw wedi'i wahaniaethu i'n hysgolion a'n Hunedau Cyfeirio Disgyblion.

Y CWRICWLWM I GYMRU (CiG) NEWYDD

Daeth cadarnhad gan y Gweinidog Addysg y parheir i weithredu'r Cwricwlwm i Gymru mewn ysgolion cynradd, ysgolion meithrin a gynhelir ac UauCD meithrin nas cynhelir o fis Medi 2022. Cadarnhaodd y Gweinidog hefyd y rhoddir rhywfaint o hyblygrwydd ychwanegol i ysgolion uwchradd. Yn 2022, bydd ysgolion sy'n barod i gyflwyno'r cwricwlwm i flwyddyn 7 yn gallu bwrw ymlaen gyda hynny. Er hynny, ni fydd hi'n statudol i weithredu'r cwricwlwm newydd yn ffurfiol tan 2023, gyda'r cyflwyno yn digwydd yn y flwyddyn honno i flynyddoedd 7 ac 8 efo'i gilydd. Dyma fydd yr achos hefyd mewn ysgolion arbennig ac ysgolion 3 i 16 oed.

Mae GwE yn annog ysgolion uwchradd ac arbennig sy'n gallu bwrw ymlaen efo'u cynlluniau presennol i weithredu'r cwricwlwm newydd efo Blwyddyn 7 o fis Medi 2022. Rydym hefyd yn sylweddoli y bydd rhai ysgolion uwchradd yn parhau ar eu llwybr tuag at ddiwygio'r cwricwlwm o fis Medi 2022, ac y byddant yn gweithredu'r cwricwlwm newydd o fis Medi 2023 pan ddaw'n statudol i flynyddoedd 7 ac 8. Fodd bynnag, mae'n bwysig bod gwaith diwygio'r cwricwlwm, ac yn enwedig y cyswllt uniongyrchol rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd, yn parhau er mwyn cefnogi dysgwyr i bontio waeth beth yw'r amserlen weithredu a ddefnyddir gan yr ysgol uwchradd.

Y tu hwnt i 2023, cyflwynir y Cwricwlwm i Gymru fesul blwyddyn a dyfernir y cymwysterau cyntaf sydd wedi'u llunio'n benodol ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru yn y flwyddyn academaidd 2026-27, fel y bwriadwyd. Bydd diwygio cymwysterau yn chwarae rhan greiddiol yn llwyddiant y cwricwlwm a bydd GwE yn cefnogi gwaith Cymwysterau Cymru dros y flwyddyn nesaf i helpu i siapio set o gymwysterau o'r safon uchaf sy'n cyd-fynd ag athroniaeth y cwricwlwm newydd.

Yn rhan o'r gefnogaeth i ysgolion ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru newydd, mae GwE wedi gweithio gyda'r consortia rhanbarthol eraill i ddatblygu cynnig dysgu proffesiynol sydd yn cyfuno pob agwedd ar y diwygio ehangach, gan gynnwys Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu. Y Gymraeg (tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050) a'r Bil Trawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol. Bwriad y cynnig hwn ar draws y rhanbarth yw cefnogi holl ymarferwyr ysgolion, a chanolbwyntir yn y lle cyntaf ar Uwch Arweinwyr efo'r themâu hyn:

- Arwain Newid
- Arweinyddiaeth ar gyfer y Cwricwlwm newydd
- Datblygu gweledigaeth a rennir
- Cynllunio ar gyfer newid cwricwlwm - i gynnwys dylunio'r cwricwlwm, cynnydd ac asesu
- Arwain Addysgeg
- Creu amser a lle i ddysgu'n broffesiynol

Bwriadwyd i'r cynnig dysgu proffesiynol hwn ddechrau yn nhymor y Gwanwyn 2020, ond rhoddwyd saib arno oherwydd blaenoriaethau Covid-19 yn naturiol. Wrth drafod â Phenaeth-iaid ar draws GwE, ail-gydiwyd yn y dysgu proffesiynol yn rhithiol ym mis Ionawr 2021 gyda'r sesiwn ar Arwain Newid. Mae'r sesiynau hyn ar draws y rhanbarth yn rhai clwstwr ac yn gall-uogi i grwpiau llai o ysgolion cynradd, a'u hysgol uwchradd leol, i drafod y Cwricwlwm i Gym-ru ar draws y continwmm 3 i 16. Ar draws y rhanbarth, bu 832 o uwch arweinwyr yn y ses-iynau Arwain Newid hyn. Er mwyn cydnabod y ffaith bod ysgolion yn ail agor i bob dysgwr ym mis Mawrth a mis Ebrill, rhoddwyd saib ar y sesiynau Dysgu Proffesiynol unwaith eto ym mis Mawrth 2021.

Yn dilyn trafodaethau efo'r Cyfarwyddwyr Addysg drwy Fwrdd Rheoli GwE, cynhaliwyd cyf-res o weithdai ymgynghori ym mis Ebrill 2021 ym mhob Awdurdod Lleol i wrando ar farn Penaethiaid ar y cynnig dysgu proffesiynol a'r ffordd orau i ail-gydio. Bu dros 300 o Benaeth-iaid yn rhan o'r ymgynghori.

Yn ôl y sylwadau:

- Mae penaethiaid cynradd ac uwchradd yn cydnabod pwysigrwydd parhau i gydweith-io ar draws y sectorau i

gefnogi'r continwmm 3 i 16;

- Mae'r holl arweinwyr yn cydnabod pwysigrwydd cynnal momentwm y dysgu proffes-iynol ond maent yn cydnabod her yr amseriad oherwydd y pwysau a'r heriau ar hyn o bryd;
- Arweinwyr yn awyddus i weithio gyda GwE er mwyn cael cyfraniad arbenigwyr all-anol lle bo'n briodol;
- Arweinwyr yn cydnabod bod hyblygrwydd wrth fynd i'r afael â'r cynnig dysgu proffes-iynol yn allweddol er mwyn sicrhau ymgysylltiad effeithiol.

Er mwyn cefnogi'r ail-gydio â'r gwaith Cwricwlwm i Gymru, trefnwyd sesiwn cynllunio arweinyddiaeth arall ar gyfer pob clwstwr unigol ar draws y rhanbarth i feithrin cynhwysedd clystyrau i gydweithio ar draws gofynion y daith ddiwygio yn ei chyfanrwydd a ffurfio cynllun gweithredu cytûn i bob clwstwr. Yn rhan o hyn, hwylusodd bob Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant sesiynau ble cafodd ysgolion mewn clwstwr gyfle i gydweithio er mwyn cynllunio'n strategol i weithredu'r cwricwlwm. Bu mabwysiadu dull gweithredu hyblyg a sensitif o ran amseriad y sesiynau hyn yn agwedd allweddol ar y trafodaethau rhwng GwE, yr awdurdod lleol ac ysgolion. Adnabuwyd gweithgareddau i gefnogi'r paratodau ar gyfer y cwricwlwm newydd ar lefel ysgol a chlwstwr mewn Cynlluniau Datblygu Ysgol.

Defnyddio technoleg i gyd-ddatblygu cynlluniau datblygu a gwefannau i sicrhau bod y ddeialog yn parhau a bod Uwch Arweinwyr yn gallu parhau â'r gwaith hwn, yn sgil trafodaethau yn ôl ar lefel ysgol unigol.

Mae cymorth pellach ar gael i ysgolion gan gynnwys cyfres o 'Bapurau Procio' sydd wedi'u hysgrifennu gan dîm GwE, yn rhan o'r sesiynau diwygio wythnosol efo'r Athro Graham Donaldson. Rhannwyd a mireiniwyd y papurau hyn, sydd yn edrych ar agweddau allweddol ar daith ddiwygio'r cwricwlwm gan gynnwys arweinyddiaeth, gweledigaeth, addysgeg, asesu a dylunio'r cwricwlwm, drwy ymgynghori â phartneriaid ehangach yn yr Awdurdodau Lleol, Estyn a Phrifysgol Bangor.

Yn ogystal â'r cynnig Dysgu Proffesiynol, mae cymorth ychwanegol ar gael gan GwE i ysgolion wrth iddynt baratoi ar gyfer Cwricwlwm i Gymru. Gellir cael y cymorth hwn ar lefel clwstwr ac ysgol unigol, gan gynnwys cymorth unigryw ble bydd angen.

Er mwyn sicrhau bod ysgolion yn barod ar gyfer addysgu am y tro cyntaf ym mis Medi, dylai pob ysgol fod wedi:

- cwblhau dylunio cwricwlwm lefel uchel i fodloni gofynion statudol
- datblygu dealltwriaeth a rennir o'r hyn sydd yn bwysig o ran cynnydd mewn sgiliau a gwybodaeth
- datblygu dealltwriaeth gyffredin ysgol gyfan o gynnydd ac asesu
- cael enghreifftiau o gynllunio er mwyn treialu, gan gynnwys asesu dysgwyr
- adnabod cyfleoedd cynyddol ar gyfer deialog proffesiynol ar draws y continwmm 3-16

Er mwyn galluogi ysgolion i gyrraedd disgwyliadau, bydd cynnig GwE dros dymor y Gwanwyn a'r Haf yn cynnwys cefnogi pob ysgol i ddatblygu:

- dylunio cwricwlwm ysgol gyfan a datganiad cwricwlwm lefel uchel
- cynllunio MDaPh effeithiol
- polisi ac arferion asesu ysgol gyfan

Fel gwaith paratoi ar gyfer y cynnig dysgu proffesiynol, mae staff GwE wedi datblygu arweiniad a modelau enghreifftiol ar gyfer dylunio cwricwlwm ysgol gyfan, cynllunio cwricwlwm ac asesu er mwyn helpu arweinwyr ac athrawon wrth iddynt baratoi at weithredu'r cwricwlwm. Mae'r adnoddau, y modelau a'r deunyddiau enghreifftiol wedi'u cymeradwyo yn llawn gan yr Athro Graham Donaldson.

Bydd y Rhwydweithiau Cwricwlwm Rhanbarthol a Lleol yn defnyddio'r canllawiau a'r adnoddau wrth iddynt barhau i hyrwyddo ac annog gweithio mewn partneriaeth ar draws y gyfundrefn. Bydd hyn yn fodd i ysgolion gael mynediad at lyfrgell gyfoethog o adnoddau a chymorth wrth iddynt fynd ati i ddylunio a chynllunio eu cwricwlwm lleol ac unigryw eu hunain.

Bydd mewnbyn parhaus gan staff GwE yn sail i waith y rhwydweithiau, gan sicrhau, felly, bod hyn yn fenter

wirioneddol gydweithredol.

Cynhaliwyd y gyfres gychwynnol o weithdai yn ystod mis Chwefror a mis Mawrth, i gefnogi ysgolion drwy'r broses o ddylunio'r cwricwlwm. Ffocws y gweithdai oedd creu datganiad cwricwlwm lefel uchel, gyda'r sail resymegol yn seiliedig ar gyd-destun lleol.

Mae'r gweithdai yn tywys arweinwyr ysgolion trwy wahanol fodelau dylunio ac yn darparu enghreifftiau amrywiol o ddatganiadau cwricwlwm. Bydd y rhwydweithiau dylunio cwricwlwm rhanbarthol a lleol yn datblygu'r modelau hyn ymhellach, gan ddarparu amrywiaeth eang o enghreifftiau i ysgolion eu hystyried wrth iddynt fynd ati i ddylunio cwricwlwm a llunio datganiadau. Unwaith bydd sail resymegol a datganiad ysgol mewn lle, bydd ysgol yn gallu dechrau ar y gwaith o gynllunio'r cwricwlwm newydd.

Pan fydd y gweithdai dylunio cwricwlwm wedi'u cynnal, gall ymarferwyr ar draws y rhanbarth gael mynediad at ddsygu proffesiynol ar gynllunio Maes Dysgu a Phrofiad (MDaPh) yn effeithiol. Bydd y sesiynau hyn yn paratoi arweinwyr ac athrawon at addysgu'r cwricwlwm newydd am y tro cyntaf ym mis Medi. Bydd y cynnig yn parhau trwy gydol 2022/23, gan ddatblygu ar y dysgu a ddaw i'r amlwg wrth gyflwyno am y tro cyntaf.

Bydd y gweithdai yn rhoi trosolwg o egwyddorion cynllunio cyn gweithio trwy fodelau cynllunio amrywiol. Bydd y gweithdai yn edrych ar:

- Ddatganiadau seiliedig ar ymholi neu gwestiynau fel sail i'r cynllunio
- Ystyriaethau cynllunio i'r athro
- Syniadau am weithgareddau
- Camau cynnydd ac ystyriaethau asesu
- Modelau cynllunio gwahanol, hynny yw, modelau disgyblaethol, amlddisgyblaethol, rhyngddisgyblaethol, integredig

Lluniwyd enghreifftiau amrywiol o fodelau cynllunio ar gyfer pob sector a phob un o'r chwe MDApH. Bydd y modelau hyn yn cael eu rhannu ag ysgolion a'u defnyddio gan y rhwydweithiau rhanbarthol a lleol fel sail i sicrhau bod modelau ychwanegol yn cael eu creu. Bydd hyn yn creu rhagor o gapasiti yn y system.

Y trydydd maes cymorth a ddarperir dros y ddau dymor nesaf yw polisi ac arferion asesu ysgol gyfan. Mae cynnydd dysgwyr yn agwedd allweddol sydd yn gyffredin i ddylunio a chynllunio'r cwricwlwm newydd. Cynhelir cyfres o weithdai i roi trosolwg i ysgolion o'r canllawiau cenedlaethol ac edrych ar egwyddorion asesu a chynnydd dysgwyr. Yn rhan o'r sesiynau hyn, caiff ysgolion fynediad at fodelau ac enghreifftiau o asesu, gan gynnwys system olrhain cynnydd wedi'i dylunio a'i chreu gan staff GwE. Unwaith eto, bydd y Rhwydwaith Asesu Rhanbarthol a Lleol yn datblygu'r gwaith hwn ac yn cynnig llawer o bwytiau cyfeirio i ysgolion eu harchwilio wrth ystyried polisiau ac arferion asesu.

Darperir matrices o gymorth GwE i bob ysgol, yn manylu ynghylch y cynnig dysgu proffesiynol sydd ar gael i'w cefnogi i sicrhau bod y cwricwlwm newydd yn cael ei wireddu yn eu hysgolion. Gall ysgolion ddewis pa feysydd cymorth sydd yn briodol iddynt, a chael mynediad i amrywiaeth eang o adnoddau, modelau ac enghreifftiau.

RHWYDWEITHIAU CWRICWLWM I GYMRU

Mae GwE yn parhau i hwyluso rhwydweithiau Cwricwlwm i Gymru ar lefel ranbarthol a lleol. Gweithia'r Rhwydweithiau mewn partneriaeth efo'r Athro Graham Donaldson, GwE a'r chwe ALL yng Ngogledd Cymru i ddatblygu arferion MDApH effeithiol a fydd yn helpu ysgolion ar y Daith Ddiwygio.

Ym mis Mehefin 2021, gwahoddwyd ysgolion i fynegi diddordeb mewn bod yn rhan o'r rhwydweithiau Cwricwlwm i Gymru rhanbarthol i gyfrannu at raglen gymorth barhaus GwE i ysgolion yn y meysydd a ganlyn:

- Dylunio Cwricwlwm Ysgol Gyfan
- Cynnydd ac Asesu
- Datgloi potensial un o'r MDApH

- Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu (Cymraeg a Saesneg)
- Mathemateg a Rhifedd
- Gwyddoniaeth a Thechnoleg
- Y Dyniaethau
- Iechyd a Lles
- Y Celfyddydau Mynegiannol

Yn ystod tymor yr Haf 2021, mynegodd 300 o athrawon ddi-ddordeb mewn bod yn rhan o'r rhwydweithiau. Ym mis Medi a mis Hydref 2021, gofynnodd lawer mwy o ysgolion am gael bod yn rhan o'r rhwydweithiau lleol. Bellach, mae mwy na 700 o ymarferwyr o leoliadau ysg-ol ar draws y rhanbarth wedi ymrwymo i fod yn rhan o'r gwaith hwn.

Trwy'r rhwydweithiau, caiff ymarferwyr:

- gyfleoedd i rwydweithio gyda chyd-weithwyr ysgolion yn lleol ac yn rhanbarthol
- dyfnhau dealltwriaeth o broses dylunio'r cwricwlwm
- cyfleoedd i gyd-lunio a rhannu enghreifftiau o gynllunio'r cwricwlwm yn lleol
- datblygu a rhannu enghreifftiau o asesu o fewn Cwricwlwm i Gymru

Mae'r holl ddeunyddiau a recordiadau o'r cyfarfodydd rhanbarthol ar gael i bob ysgol ar Ganolfan Cefnogaeth GwE, ynghyd ag adnoddau ac enghreifftiau o'r gwaith dylunio a chynllunio. Ar ben hyn, bydd yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant cyswllt ar gael i gynnig cymorth unigryw ar lefel ysgol a chlwstwr/cynghrair.

5. CEFNOGI A GWELLA ANSAWDD YR ADDYSGU A'R ARWEINYDDIAETH

Mae GwE a'r Awdurdodau Lleol yn adnabod eu hysgolion yn dda iawn, ac yn darparu her gadarn a phriodol yn ogystal â chefnogaeth ac ymyrraeth effeithiol ar eu cyfer. Mae strateg-aethau, polisiau a phrosesau eglur iawn ar waith ar gyfer gwella ysgolion ac a ddeallir gan yr holl randdeiliaid. Mae gweithdrefnau grymus ar waith yn rhanbarthol ac yn lleol i osod cyfeir-iad a dwyn y gwasanaeth rhanbarthol i gyfrif. Mae rôl benodol y gwasanaeth mewn gwella ysgolion yn amlwg ac yn glir i'r holl randdeiliaid.

Mae GwE yn gwerthuso ei waith yn rheolaidd ac yn defnyddio data a gwybodaeth ansoddol yn effeithiol i sicrhau bod meysydd ar gyfer gwelliant yn cael eu hadnabod yn gyflym, ac yn cael sylw cadarn drwy gyfrwng cynllunio busnes manwl. Mae proses glir ac effeithiol i sicrhau bod y gwasanaeth rhanbarthol yn cyrraedd blaenoriaethau a thargedau corfforaethol yr Awdurdodau Lleol.

ARWEINYDDIAETH

Mae GwE yn darparu arlwy gyfoethog o ddysgu proffesiynol i ddatblygu arweinyddiaeth ar bob lefel, ac yn targedu cynhaliach i ysgolion yn ôl yr angen. Yn ogystal, mae trefniadau cadarn ar waith ble mae arweinwyr ysgolion yn cydweithio i gefnogi'r naill a'r llall mewn clyst-tyrau cynradd a chynghreiriau uwchradd ac yn chymryd perchnogaeth a chyfrifoldeb cyn-yddol am daith welliant ei gilydd.

Yn ystod 2021, wrth ymateb i'r peilot cenedlaethol i gefnogi ysgolion sydd yn achosi pryder drwy'r model amlasiantaethol, adolygwyd y gweithdrefnau a'r strwythurau ar gyfer cefnogi, monitro a herio ysgolion. Y bwriad oedd sicrhau y gallai pob ysgol gael cymorth safonol yn amserol er mwyn symud ar hyd y llwybr 'dymunol' ar y cyflymdra gofynnol. Sefydlwyd Grŵp Gorchwyl a Gorffen Rhanbarthol yn cynnwys swyddogion o bob awdurdod, ynghyd ag ym-gynghorwyr GwE, i yrru'r gwaith.

Ar gyfer yr ysgolion hynny'n sy'n perfformio'n gyson gryf neu'n gryf yn gyffredinol, rhoddir sylw i welliannau drwy gydweithio â cymheiriaid, drwy Raglen Dysgu Proffesiynol generig yr ALI/GwE, camau gweithredu a rhaglenni dysgu proffesiynol a nodir yn y Cynllun Datblygu Ysgol a thrwy gyfrwng Cynlluniau Cefnogaeth unigryw GwE. Dyma sut y gweithredwyd gyd-a'r ysgolion uwchradd yn 2021-22. Er hynny, pan amlgyir pryder gan weithdrefnau'r Awdur-dod/

GwE, targedir cynhaliaeth ddwysach drwy'r dull amlasiantaethol.

O fewn y strwythur diwygiedig, bydd grŵp amlasiantaethol o uwch swyddogion, swyddogion arweiniol o'r gwasanaethau perthnasol a staff GwE yn cyfarfod yn rheolaidd i rannu gwybod-aeth a thystiolaeth fel bod pryderon yn cael eu hadnabod yn fuan. Mabwysiadwyd trothwyon a sbardunau i sicrhau cysondeb wrth adnabod pryderon mewn perthynas â safonau, dysgu ac addysgu, asesu, arweinyddiaeth, cynhwysiant neu faterion rheolaethol. Er mwyn sicrhau dealltwriaeth gytûn a chysondeb gweithredu, trefnwyd hyfforddiant i bob swyddog ac ymgynghorydd. Unwaith y gwelir bod ysgol yn achosi pryder, bydd y swyddog arweiniol, yr Ar-weinydd Craidd a'r Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant Cyswllt yn gweithio gyda thîm arwein-yddiaeth yr ysgol i ddatblygu cynllun cefnogaeth holistaidd 360. Mae'r grŵp amlasiantaethol yn gyfrifol am sicrhau bod y cynllun holistaidd a'r gwaith monitro yn digwydd yn effeithiol. Mae trefniadau ar waith i adolygu cynlluniau yn rheolaidd, a'u haddasu ble mae hynny'n briodol. Ble bydd pryderon yn codi am ddiffyg cynnydd neu gyflymdra cynnydd, gweithredir i uwch gyfeirio'r rhain i sylw'r Pennaeth Addysg drwy gyfarfodydd y Bwrdd Safonau Ansawdd fel y gwneir penderfyniad priodol i weithredu pwerau statudol neu beidio.

Wrth i wybodaeth lifo'n rheolaidd rhwng swyddogion ac ymgynghorwyr GwE, sicrhawyd gweithredu effeithiol o fewn y strwythurau. Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd rhwng adrannau ac asiantaethau perthnasol er mwyn ystyried unrhyw ysgolion eraill sy'n agos at y trothwy ac ystyried ymyrryd yn gynnar.

Mae gan GwE a'r Awdurdodau Lleol weithdrefn effeithiol i gefnogi ysgolion gyda'u gwaith hunan arfarnu a chynllunio ar gyfer gwelliant. Caiff ysgolion eu herio'n gadarn ar ansawdd eu prosesau hunan arfarnu, a thrwy eu hymweliadau bydd yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant yn cefnogi ysgolion yn effeithiol i gryfhau eu prosesau arfarnu, fel craffu ar waith, arsylwi gwersi a theithiau dysgu yn effeithiol. Mae bron pob ysgol wedi llwyddo i barhau i werthuso ansawdd eu darpariaeth drwy gydol y cyfnod Covid-19 gan ddefnyddio amrywiaeth o ffyn-onellau gwybodaeth a thystiolaeth, gan gynnwys trafodaethau rheolaidd ag ysgolion eraill a swyddog cyswllt GwE.

Mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi casglu barn rhanddeiliaid yn effeithiol drwy holiaduron i ddisgyblion a rhieni, galwadau ffôn neu sgysiau ag unigolion. Ar sail y canfyddiadau hyn, mae'r rhan fwyaf wedi addasu a gwella eu darpariaeth yn sylweddol.

Mae cydweithio effeithiol yn digwydd rhwng yr Awdurdodau Lleol a GwE i gefnogi datblygiad arweinwyr ar draws y 'Llwybr Arweinyddiaeth'. Caiff gwybodaeth am eu cynnydd eu rhan-nu'n rheolaidd drwy gyfarfodydd y Grŵp Arweinyddiaeth Rhanbarthol. Drwy'r cydweithio a'r cyfathrebu hwn, sicrheir y gall yr Awdurdodau Lleol adnabod anghenion datblygu a thargedu rhagor o gynhaliaeth os oes angen.

Addaswyd yr holl raglenni arweinyddiaeth i'w cyflwyno'n rhithiol. Mae athrawon wedi dangos ymrwymiad teilwng iawn i ddatblygu eu harferion a'u sgiliau arwain yn ystod y cyfnod Covid-19.

Mae cydweithio effeithiol i gefnogi penaethiaid newydd a phenaethiaid dros dro. Mae'r rhag-len yn cynnwys arlwy gyfoethog o hyfforddiant rheolaidd drwy gydol y flwyddyn ysgol er mwyn paratoi penaethiaid i allu gwneud eu gwaith yn llwyddiannus fel penaethiaid, gan gyn-nwys sesiynau briffio ar reoli cyllid, diogelu, diogelwch safle ymysg elfennau rheolaethol eraill (gwahoddir penaethiaid ac arweinwyr profiadol hefyd). Mae gan bob pennaeth newydd fentor sydd yn bennaeth profiadol a llwyddiannus i ddarparu cymorth cadarn ar faterion rheolaethol lleol mewn perthynas â'u gwaith fel penaethiaid. Golyga hyn fod penaethiaid newydd yn cael cymorth amserol a phrydlon ac amryw o ffynonellau cymorth, fel y bo angen, yn ogystal â chyfleoedd da i ddatblygu eu gwybodaeth a dyfnhau eu sgiliau yn y rôl.

Darperir arlwy gyfoethog o ddatblygiad proffesiynol i gymorthyddion dysgu drwy'r rhaglenni cenedlaethol, h.y. y Llwybr Dysgu i Gymorthyddion Dysgu. Mae'r LIDCD yn cynnwys rhag-len 'Sefydlu', 'Cymorthyddion wrth eu gwaith', a'r 'Darpar CALU', sy'n arwain at asesiad statws CALU. Yn yr un modd â'r rhaglen Arweinyddiaeth i athrawon, mae'r rhaglenni hyn yn annog unigolion i fod yn ymarferwyr myfyriol sy'n gwerthuso eu harferion yn erbyn y 'Safon-au Proffesiynol ar gyfer Cynorthwyo Addysgu.'

Addaswyd yr holl raglenni CALU i'w cyflwyno'n rhithiol, newid a groesawyd yn fawr gan gymorthyddion dysgu. Rhoddwyd y rhaglen 'Sefydlu' ar ffurf rhestr chwarae Addaswyd y rhaglen 'Cymorthyddion wrth eu gwaith' yn ystod 2021-22 i'w gyflwyno'n rhithiol.

Lluniwyd rhaglen Darpar CALU genedlaethol yn 2020 sydd bellach ar ei bedwerydd cylch. Wedi gwblhau'r rhaglen Darparu CALU newydd, a bodloni gofynion cymwysterau llythren-nedd a rhifedd, gall cymorthyddion dysgu wneud cais am asesiad statws CALU.

Wrth i'r Awdurdodau Lleol a GwE gydweithio, gwelwyd cymorth cynhwysol iawn yn cael ei ddarparu i arweinwyr ysgolion er mwyn sicrhau bod eu lleoliadau yn ddiogel i ddychwelyd iddynt wedi'r cyfnod clo cyntaf. Mabwysiadwyd dull gweithredu rhanbarthol ar draws y rhan-barth i greu adnodd pwrpasol ar ffurf dangosfwrdd hylaw iawn. Mae'r dangosfwrdd hwn yn rhoi canllawiau cadarn iawn i arweinwyr ar adnabod peryglon posibl wrth gynllunio ar gyfer plant, staff a rhanddeiliaid eraill wrth ddychwelyd i'r ysgol. Ar ben hyn, rhydd yr adnodd hwn ganllawiau trylwyr iawn i ysgolion ar sut i leihau'r peryglon a nodir - drwy gasglu'r holl ddog-fennau canllaw perthnasol mewn un lle o dan penawdau fel Diogelwch, Safle a Chyfleuster-au, Staffio, ymysg penawdau eraill.

Mae cydweithio effeithiol ar lefel clwstwr yn y cynradd ac yn y gynghrair uwchradd yn gryf-der yn y rhanbarth. Mae'r holl Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant sy'n Ymgynghorwyr Cyswllt yn yr ysgolion cynradd yn brofiadol ac wedi bod yn cefnogi clystyrau penodol am gyfnod estynedig. Golyga hyn fod gan y gwasanaeth rhanbarthol a'r awdurdodau lleol bellach adna-byddiaeth drylwyr o gryfderau ac anghenion ysgolion penodol a chlystyrau/grwpiau o ysgol-ion. Ceir nifer o enghreifftiau ar draws y dalgylch sy'n dangos bod systemau a phrosesau ar gyfer cydweithio yn aeddfedu ymysg ysgolion er mwyn rhannu arbenigedd ymysg ysgolion a lleihau llwyth gwaith wrth ymateb i'r Daith Ddiwygio. Ar y gorau, mae'r cydweithio yn gweld arweinwyr o bob haen yn cyfarfod yn gyson i drafod a rhannu arferion da, yn cydweithio mewn ffordd strwythuredig gan lwyddo i ddatblygu amrywiaeth eang o feysydd fel Cwric-wlwm i Gymru, addysgeg, Anghenion Dysgu Ychwanegol, digidol a phontio cynradd-uwchradd. Mae'r cydweithio hwn wedi arwain at wella profiadau a deilliannau dysgwyr.

Mae'r Penaethiaid a'r staff a fu'n rhan o'r rhaglen i gyd yn gytûn y bu'r broses hon yn sylfaen gref iddynt allu cydweithio a rhannu adnoddau dros y cyfnodau clo. Nodwyd hefyd ei bod yn sylfaen gref i ddatblygu darpar arweinwyr ymysg yr hwyluswyr gwelliant.

ADDYSGU

Mae ansawdd yr addysgu'n gyffredinol gadarn ar draws y sectorau ac mae gweithredu pwr-pasol yn digwydd i wella a chysoni ble gwelir amryfuseddau. Mae GwE wedi gweithredu'n gadarnhaol i gefnogi arweinwyr ac athrawon i wella ansawdd y dysgu ac addysgu yn ystod y cyfnod Covid-19 a chyn hynny. Ers cychwyn y cyfnod clo, bu'r rhanbarth yn weithredol yn ei chefnogaeth i ysgolion. Darparwyd a rhannwyd ystod eang o ddeunyddiau a modelau saf-onol dysgu o bell a chyfunol drwy lwyfannau digidol megis 'Google Classroom' a Chanolfan Cefnogaeth GwE. Canolfan Cefnogaeth GwE. Mae'r gwaith wedi tynnu ar ganfyddiadau ymchwil i arferion rhyngwladol effeithiol yn y maes.

Mae'r cydweithio mewn clystyrau a chynghreiriau i gyd-ddatblygu a rhannu adnoddau ac ar-ferion llwyddiannus yn y maes hwn wedi bod yn gryfder yng Ngwynedd ac yn tystio i'r ber-thynas waith gadarn sydd ar waith rhwng rhanddeiliaid. Mae penaethiaid wedi gwerthfawrogi cyfraniadau'r Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant Cyswllt a swyddogion yr Awdurdod o ran darparu cymorth ac arweiniad i ysgolion a chlystyrau i ddatblygu eu darpariaethau. Bu hwyl-uso cyfarfodydd clwstwr a chynghreiriol yn allweddol i rannu syniadau ac arferion da ar gyfer datblygu eu darpariaeth dysgu o bell a chyfunol. Nodwyd hefyd bod y cyfarfodydd hyn wedi cael effaith gadarnhaol ar eu hiechyd meddwl a'u lles.

Darparwyd hefyd ystod o ganllawiau ac adnoddau o safon uchel i gefnogi ysgolion i wella ymgysylltiad rhieni, a gweithiwyd hefyd â Mike Gershon i hwyluso mynediad rhieni i ddeunyddiau safonol fel eu bod hwythau'n gallu cefnogi eu plant. Mae ymateb cadarnhaol wedi bod i ddeunyddiau 'Helpu Eich Plentyn i Ddysgu', 'Helpu Eich Plentyn yn ei Arddegau i Ddysgu' ac i'r adnodd 'Adolygu Hefo Mike'. Mae'r ystod o strategaethau adolygu hefyd

wedi dylanwadu ar arferion llawr dosbarth athrawon wrth iddynt baratoi dysgwyr CA4 a 5 ar gyfer arholiadau eleni.

Dros y ddwy flynedd a hanner ddiwethaf, mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi gwneud defnydd effeithiol iawn o ganllawiau ac arweiniad ar ddarparu addysg o bell ac addysg gyfunol gan gynnwys cynllunio arferion adalw a dysgu llwyddiannus wrth i'r dysgwyr ddychwelyd i ddisgu wyneb yn wyneb. Bu ffocws priodol hefyd ar draws ysgolion yr Awdurdod hefyd i adnabod gwaelodlin wedi i'r dysgwyr ddychwelyd ac i weithredu cynlluniau pwrpasol mewn ymateb i unrhyw fylchau yn y dysgu.

Dros y cyfnod, mae GwE wedi cefnogi ysgolion i werthuso ansawdd eu darpariaeth dysgu gyfunol a dysgu o bell, ac wedi rhannu enghreifftiau ac astudiaethau achos lleol o ddarpar-iaethau effeithiol i leihau amrywiaethau. Mae trafodaethau rheolaidd gydag arweinwyr ac athrawon dros y cyfnod, prosesau craffu ar waith dysgwyr (boed hynny ar y safle neu'n rhithiol) ac mewn rhai enghreifftiau, ymuno mewn teithiau dysgu, oll wedi arwain at gyflwyno profiad-au gwerthfawr a phwrpasol i'r ystod gallu a hynny dan amgylchiadau anodd a heriol iawn. Mae tystiolaeth glir hefyd bod nifer uwch o ymarferwyr bellach yn gallu defnyddio'r dechnol-eg yn fwy hyderus i gefnogi'r dysgu. Mae hwn yn un o'r manau twf allweddol.

Cafodd y Rhaglen Dysgu Carlam effaith gadarnhaol ar sgiliau sylfaenol a lles wedi i blant ddychwelyd i addysg ffurfiol yn dilyn y cyfnod clo. Roedd pob ysgol wedi sicrhau eu bod yn cynnal gweithgarwch asesu mewnol er mwyn adnabod effaith y cyfnod clo ar les a dysgu'r plant, boed hynny'n asesiad meintiol neu'n ansoddol. Er mai lleiafrif bychan o rieni a theu-luoedd na fuodd yn ymgymryd â thasgau a gweithgareddau yn ystod y cyfnod clo, cyfran-nodd hyn at sefyllfa ble roedd disgyblion angen cefnogaeth carlam ar ôl dychwelyd i'r dos-barth. Ym marn athrawon, cafodd y cyfnod clo effaith ar hyder a lles y mwyafrif o ddisgyb-lion, gydag ymddygiad ychydig o ddisgyblion yn dirywio. Gyrrwyd y gwaith carlam yn llwydd-iannus gan arweinwyr ysgolion yn dilyn adnabod safonau gwaelodlin.

Mae pob ysgol wedi gwneud defnydd pwrpasol o'r amryfal grantiau a'r rhan fwyaf wedi cyf-logi neu ymestyn oriau athrawon neu gymorthyddion er mwyn targedu grwpiau ac unigolion ym meysydd llythrennedd, rhifedd a lles. Darparwyd arweiniad a chanllawiau gan GwE, gyda nifer dda o ysgolion yn manteisio ar hyfforddiant penodol megis sesiynau lles 'Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma' (TIS), hyfforddiant SAFMEDS, Headsprout, Elklan.

Mae ysgolion yn gyffredinol wedi ymateb yn gadarn dda i'r her ac yn gallu tystio bod cyn-nydd a gwelliannau amlwg yn safonau sgiliau sylfaenol llawer o'r disgyblion oedd wedi eu tar-gedu drwy'r cynlluniau carlam hyn.

Mae'r ysgolion yn parhau i ddarparu strategaethau ymyrraeth effeithiol i ddisgyblion, e.e. drwy sesiynau dysgu manwl dyddiol, sesiynau SAFMEDS i ddatblygu sgiliau darllen/sillafu Cymraeg a Saesneg, sesiynau Tric a Chlic i ddatblygu sgiliau llythrennedd yn y Cyfnod Syl-faen, gweithgareddau TIS penodol, cynnal grwpiau Maethu, Talkabout, neu Mind Mechanics. Mae pob ysgol yn cydnabod bod y gwaith targedu manwl hwn yn cael effaith gadarnhaol ar safonau, lles a hyder disgyblion ac mae nifer dda yn nodi iddynt weld disgyblion bregus yn llwyddo i ymdopi'n well gyda heriau dosbarth prif lif a heriau cymdeithasol amrywiol.

Mae arweiniad dwys wedi'i gyflwyno i gefnogi ysgolion gyda'u paratoadau ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm newydd. Yn ganolog i'r gwaith hwn mae'r ffocws ar addysgeg a'r 12 egwyddor. Ers mis Medi 2021, mae'r gwasanaeth a chynrychiolwyr o'r ysgolion wedi bod yn gweithio'n effeithiol gyda'r Athro Graham Donaldson i fynd trwy'r broses o ddyfnhau dealltwriaeth yng-lŷn â Fframwaith Cwricwlwm i Gymru. Fel rhan o'r gwaith hwn, hyrwyddwyd cydweithio llwyddiannus sy'n golygu bod ysgolion wedi gallu cyd-gynllunio enghreifftiau a modelau i'w rhannu ar draws y rhanbarth.

Mae prosiect rhanbarthol ymchwil gweithredol asesu ffurfiannol GwE a Shirley Clarke wedi bod yn un o gonglfeini'r rhaglen dysgu proffesiynol ers Tachwedd 2017 gydag ysgolion yn ymgysylltu â'r prosiect mewn 3 haen, dros gyfnod o 4 blynedd (Haen 3 wedi bod dros ddwy flynedd oherwydd cymhlethdodau Covid-19). Mae arfarniad o effaith uniongyrchol y prosiect ar ysgolion y rhanbarth yn nodi:

- effaith gadarnhaol ar ansawdd addysgu mewn dosbarthiadau ac ar safonau cyrh-aeddiad lles disgyblion, eu hagweddau at ddysgu a'u datblygiad fel dysgwyr annibyn-nol.
- athrawon wedi dyfnhau dealltwriaeth o addysgeg effeithiol a hynny ar sail ymchwil lleol a rhyngwladol eang a chyfredol. Maent hefyd wedi datblygu'n arweinwyr add-ysgu yn eu hysgolion a thu hwnt.
- athrawon wedi ymgymryd â gwaith ymchwil gweithredol yn eu hysgolion, ac wedi cydweithio'n broffesiynol ac arloesi'n hyderus. O ganlyniad, mae'r ysgolion sy'n rhan o'r prosiect yn datblygu'n dda fel sefydliadau sy'n dysgu.
- ffocws cryfach ar addysgeg effeithiol mewn cydweithio clwstwr ar yr ynys.
- cyfraniadau amlwg at wella parodrwydd a pharatoadau ysgolion ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm newydd e.e. ffocws cynyddol i'r pedwar diben, y 12 egwyddor addysg-egol, ysgolion fel sefydliadau sy'n dysgu, y safonau proffesiynol i arweinwyr ac ath-rawon, dibenion asesu ac egwyddorion cynllunio.
- ysgolion wedi gwneud defnydd da ac effeithiol o egwyddorion a strategaethau asesu ffurfiannol mewn dysgu o bell a dysgu cyfunol.
- rhieni wedi dod i ddeall mwy am asesu ffurfiannol wrth gefnogi eu plant gartref, e.e., pwerau dysgu, deilliannau dysgu, meini prawf llwyddiant ac adborth llafar.

Mae ffocws cyson wedi bod hefyd ar gefnogi ysgolion i wella ansawdd y ddarpariaeth wa-haniaethol ar draws yr ystod gallu. Mae sefydlu Rhwydwaith Cydlynwyr MATH uwchradd yn un enghraifft benodol o'r gwaith hwn. Mae arweiniad a chefnogaeth benodol wedi bod i feith-rin gwell dealltwriaeth a hyder ymysg cydlynwyr i arwain ar y maes yn draws-ysgol ac i ddat-blygu eu prosesau a'u systemau o ran adnabod, tracio a chefnogi'r grŵp penodol hwn o ddysgwyr Cyflwynwyd mewnbyn hefyd i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r datblygiadau cenedlaethol traws-gonsortia yn y maes. Fel grŵp, maent yn cydweithio i sicrhau dealltwr-iaeth gyffredin a sut i sicrhau lefel her briodol yn y cynllunio a sut i hyrwyddo strategaethau adalw ac adolygu. Mae'r adborth o'r ysgolion dan sylw wedi bod yn hynod gadarnhaol ac mae gwaith yn mynd rhagddo i arfarnu'r effaith ar ansawdd y ddarpariaeth ac ar safonau cyflawniad.

Mae'r gwasanaeth hefyd wedi cydweithio'n effeithiol gydag arbenigwr allanol i ddarparu dat-blygiad proffesiynol o'r radd flaenaf i ddatblygu arddulliau effeithiol o wahaniaethu ac ar ddefnyddio trafodaeth yn effeithiol yn y dosbarth. Mae hyn wedi arfogi staff i wneud defnydd grymus o arddulliau amrywiol megis tacsonomi, cwestiynu effeithiol, modelu a sgaffaldio i gynllunio gwahaniaethu effeithiol i ymateb i anghenion cyffredinol (universal) yr amrediad o ddysgwyr yn y dosbarth. Mae'r rhaglen hon wedi ei darparu ar dair haen - sesiynau penodol ar gyfer cydlynwyr Anghenion Dysgu Ychwanegol fel bod modd iddynt gefnogi athrawon yn eu hysgolion yn llwyddiannus; sesiynau ar gyfer cymorthyddion i'w grymuso wrth iddynt ym-drin â dysgwyr a'u cefnogi yn y dosbarth ynghyd â sesiynau i athrawon dosbarth i ddatblygu darpariaeth wahaniaethol gyfoethog ac i wella'r defnydd o drafodaeth i gefnogi hynny.

Mae ystod o rwydweithiau a fforymau yn weithredol hefyd i gefnogi arweinwyr ar bob lefel i fod yn arwain yn fwy hyderus ac effeithiol ar addysgeg. Yn yr uwchradd, er enghraifft, sefyd-lwyd Rhwydwaith Dysgu ac Addysgu ar gyfer uwch arweinwyr. Mae tystiolaeth bod y cyd-weithio yn y rhwydwaith wedi bod yn gryfder neilltuol ac wedi bod yn allweddol i sicrhau cys-ondeb gweithredu ym maes dysgu ac addysgu yn y pum ysgol uwchradd. Er mwyn cefnogi dysgu ac addysgu dros y cyfnod clo, rhoddwyd ffocws penodol ar gefnogi'r arweinwyr i ym-ateb i effaith y pandemig ar ddysgu ac addysgu. Gweithiodd y rhwydwaith oddi fewn i bara-medrau ac egwyddorion cyffredin gyda'r nod o sicrhau bod profiadau pob plentyn y gorau y gallant fod. Fel rhan o'r gefnogaeth gan GWE i'r rhwydwaith, rhoddwyd arweiniad ar Ddysgu o Bell a Dysgu Cyfunol a rhannwyd adnoddau er mwyn cefnogi'r ysgolion gyda'r gwaith.

Drwy gyfrwng y rhwydwaith, ymatebwyd i anghenion dysgu proffesiynol er mwyn gwireddu'r egwyddorion a sicrhawyd bod hyfforddiant digidol yn weithredol. Yn ogystal â hyn, datblyg-wyd adnoddau a rhannwyd arferion llwyddiannus. Gwelwyd effaith yr hyfforddiant a'r cyd-weithio hwn ar hyder yr athrawon i addasu eu dulliau addysgu i weddu i wahanol sefyll-faoedd, yn y profiadau eang oedd ar waith ac yn ansawdd a diwyg yr adnoddau a ddarpar-wyd i'r disgyblion.

Llwyddwyd i werthuso effaith y gweithredu yn ystod y pandemig drwy sicrhau mynediad ar-weinwyr i Google Classroom i wirio ansawdd darpariaeth adrannol; cyfarfodydd rhithiol rheolaidd rhwng UDA a staff er mwyn trafod ac addasu unrhyw raglenni gwaith/gwersi; ym-ateb i lais y dysgwyr/holiaduron; fforymau a chyngor disgyblion. Roedd galwadau ffôn rheol-aidd gyda'r cartrefi yn elfen gref o'r gweithredu tîm oedd ar waith mewn ysgolion a chanfydd-iadau yn arwain at weithredu dilynol neu addasu darpariaeth dysgu ac addysgu yn ôl yr ang-en. Drwy gydol y cyfnod, mae'r ysgolion wedi gwahodd yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant i ymuno ag ymarferion craffu a theithiau dysgu. Yn ystod cyfnodau clo a dysgu cyfunol, rhoddwyd mynediad o bell i ddogfennau addysgu a gwaith disgyblion. Mae adroddiadau gan yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant yn cyfeirio at effaith gadarnhaol y gweithredu ar y ddar-pariaeth.

Mae'r sylw'r rhwydwaith i ddysgu ac addysgu yn parhau gyda'r ffocws cyfredol ar ddat-blygu'r 12 egwyddor addysgegol fel rhan o'r paratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd.

Mae'r rhwydweithiau pynciol hefyd wedi bod yn weithredol ar gyfer y pynciau craidd yn yr uwchradd. Mae ffocws y gwaith wedi bod ar gefnogi arweinwyr canol i arwain y dysgu a'r addysgu; ar hwyluso a chefnogi cydweithio cymheiriol ac ar rymuso prosesau a gweithdref-nau arfarnu a chynllunio gwelliannau; ar feithrin gwell dealltwriaeth o gynllunio ac addysgeg yng nghyd-destun y cwricwlwm newydd; ar wella rhaglenni ymyrraeth ym meysydd llythren-nedd a rhifedd ynghyd â chefnogi agweddau penodol ar baratoi ar gyfer arholiadau ac ases-iadau CA4 a CA5. Caiff gwaith y rhwydweithiau ei werthfawrogi'n fawr gan arweinwyr uwch-radd a gwneir defnydd effeithiol o'r adnoddau safonol sydd wedi eu cyd-ddatblygu a'u car-trefu ar Ganolfan Cefnogaeth GwE, safweoedd Tanio [Gwyddoniaeth], MathsCymru [Ma-themateg], Y Pair [Cymraeg] a Herio [Saesneg].

Mae effaith y gwaith rhwydweithiol i'w weld ar sawl lefel ac ar draws ystod o agweddau:

- arweinwyr canol wedi'i huwchsgilio mewn gwybodaeth a dealltwriaeth o fethodoleg ac ansawdd cynllunio e.e. strategaethau adalw, strategaethau i wella gwaith llafar ac ysgrifennu, defnydd o offerynnau technegol i feithrin sgiliau pynciol ac ati.
- arweinwyr canol wedi meithrin gwell dealltwriaeth a gwybodaeth o'r 12 egwyddor a'r paratoi tuag at y cwricwlwm newydd.
- arferion da wedi cael eu rhaedru ac yn cael eu mabwysiadu'n eang. Nifer sylweddol o arweinwyr wedi mynegi gwerthfawrogiad o'r cyfleoedd i rannu syniadau a datblyg-iadau ac i gael cefnogi ei gilydd yn broffesiynol.
- defnydd cynyddol o ddeunyddiau llyfrgell ddigidol Canolfan Cefnogaeth GwE ac o'r safweoedd pynciol i wella profiadau i ddysgwyr, paratoi dysgwyr ar gyfer arholiadau a pharatoi rhaglenni ymyrraeth bwrpasol.
- cynnydd yn lefel hyder arweinwyr ac athrawon yn eu sgiliau digidol.
- arweinwyr yn fwy hyderus oddi fewn i brosesau pennu rhagfynegiadau, asesiadau a graddau.
- targedu effeithiol i hyrwyddo sgiliau llafaredd y Gymraeg e.e. prosiect 'Ein Llais Ni'.

Yn ychwanegol i'r rhwydweithiau a'r fforymau, mae cefnogaeth benodol ar gael i bob ysgol uwchradd unigol ac mae'r targedu hwn wedi arwain at welliannau amlwg mewn sawl achos. Mae cynnwys Cynllun Cefnogaeth ysgol unigol yn seiliedig ar anghenion penodol yr ysgol ei hun sy'n deillio o'i hunan arfarniad ac sy'n destun blaenoriaeth yn y Cynllun Datblygu Ysgol. Mae cefnogaeth i wella agweddau ar ddysgu ac addysgu yn ganolog i'r cynlluniau hyn. Cânt eu llunio ar y cyd â'r uwch dimau rheoli a'r Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant. Mae'r ber-thynas a'r cydweithio rhwng ysgolion a GwE yn gryf iawn a gwelir effaith gadarnhaol i'r gefn-ogaeth ar sawl agwedd ar waith yr ysgolion.

Yn y sector cynradd mae gan bob un o'r Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant cyswllt brofiad helaeth o weithio gydag ysgolion penodol dros gyfnod estynedig o amser. Mae hyn wedi ar-wain at adnabyddiaeth gadarn o gryfderau ac anghenion gwella - ar lefel ysgol unigol a chlwstwr. Mae enghreifftiau niferus o gefnogaeth bwrpasol ac effeithiol i ysgolion ar wella agweddau penodol ar ddysgu ac addysgu.

Mae tystiolaeth gadarn bod y pecyn cefnogaeth ar gyfer disgyblion 3-8 oed boed ar lefel ysgol unigol, clwstwr neu awdurdod, yn effeithiol. Yn y rhan fwyaf o ysgolion mae hyn wedi cael effaith gadarnhaol ar y ddarpariaeth a deilliannau disgyblion yn ogystal â lleihau amryw-iadau o fewn yr ysgolion. Mae'r gefnogaeth hefyd wedi sicrhau dealltwriaeth ddyfnach o eg-wyddorion ac addysgeg y Cyfnod Sylfaen, sy'n cyd-fynd â chanllawiau 'Galluogi Dysgu'

ac 'Addysgeg' Cwricwlwm i Gymru. Mae'r pecyn cefnogaeth yn cynnwys cynnig proffesiynol i UDA, athrawon a chymorthyddion disgyblion 3-8 oed ar ffurf rhwydweithiau tymhorol, rhag-len hyfforddiant rhanbarthol a hyfforddiant wedi'i deilwra i glystyrau. Mae'r ffocws yn bennaf ar ddatblygu agweddau o'r addysgeg, addysgu a lles o fewn profiadau dysgu ymarferol a hol-istaidd ynghyd â hyfforddi ymarferwyr i ddatblygu eu rolau fel hwyluswyr dysgu effeithiol. Mae gan bob ymarferydd fynediad at y cynnig proffesiynol a'r adnoddau sy'n cefnogi'r dysgu drwy Ganolfan Cefnogaeth GwE. Mae llawer o ysgolion o fewn yr Awdurdod yn defnyddio'r gweminarau mewn cyfarfodydd staff a HMS i uwchsgilio'r gweithlu. Mae tystiolaeth o ysgol-ion yn nodi bod hyn yn cael effaith gadarnhaol ar ansawdd y ddarpariaeth (profiadau dysgu ac addysgu) ac ar ddeilliannau disgyblion.

Ers 2019, mae'r cynnig proffesiynol yn cynnwys ymarferwyr B13 er mwyn adeiladu ar rai o egwyddorion y Cyfnod Sylfaen yn CA2 fel paratoad ar gyfer Cwricwlwm i Gymru. Bu i'r cynnig proffesiynol barhau drwy gydol y cyfnod clo gyda'r ddarpariaeth yn cael ei chynllunio i dargedu'r agweddau hynny y bu i ysgolion eu hadnabod fel rhai a oedd angen eu blaenor-iaethu yn sgil Covid-19, e.e. sgiliau cyfathrebu disgyblion ac iechyd a lles. Roedd y ffocws ar ddatblygu'r sgiliau hyn o fewn addysgeg ddatblygiadol addas. Mae tystiolaeth o effaith y rhaglen gefnogaeth hon yn cynnwys:

- dyfnhau dealltwriaeth ymarferwyr o sut y mae'r egwyddorion addysgegol (gan gynnwys 12 egwyddor CiG) yn cysylltu â'i gilydd i greu profiadau dysgu cynhyrchiol ac effeithiol.
- mae ymarferwyr yn defnyddio cyfuniad o ddulliau addysgegol sy'n briodol i ddatblyg-iad ac sydd yn ymateb i anghenion dysgwyr (gan gynnwys sgiliau emosiynol a chym-deithasol).
- ymarferwyr yn creu cysylltiadau trawsgwricwlaidd effeithiol i ddarparu cwricwlwm eang a chytbwys, gan dynnu ar wybodaeth a phrofiadau blaenorol dysgwyr.
- ymarferwyr yn ystyried nid yn unig yr amgylchedd dysgu ffisegol, ond hefyd yr hin-sawdd emosiynol sy'n cefnogi dysgwyr i gyflawni eu potensial.
- dyfnhau dealltwriaeth ymarferwyr o bwysigrwydd arsylwi yn eu hymarfer bob dydd er mwyn cael gwell dealltwriaeth o anghenion, sgiliau a chynnydd disgyblion; caniatáu i ymarferwyr ganfod y dulliau a ffafrir gan blant a phobl ifanc o ran dysgu, a'r modd gorau o'u hysgogi i gyfranogi yn y broses ddysgu; canfod y dysgwyr hynny sydd ef-allai angen cymorth ychwanegol i'w helpu i gyflawni eu potensial yn llawn.
- mae ymarferwyr yn deall bod arsylwadau effeithiol yn rhoi modd iddynt gynllunio dar-pariaeth sydd yn cefnogi ymrwymiad a mwynhad dysgwyr yn eu dysgu, yn ogystal â chynllunio i'w cefnogi i symud i gam nesaf y dysgu.
- ymarferwyr yn deall bod angen i asesu fod yn broses barhaus sydd wedi'i gwreiddio mewn arferion o ddydd i ddydd, mewn modd anweladwy o fewn y dysgu a'r addysgu.

Yn gyffredinol, mae arsylwadau Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant a chanfyddiadau arolyg-iadau Estyn ble'n berthnasol, yn nodi bod y rhaglen gefnogi'n cael effaith gadarnhaol ar an-sawdd y ddarpariaeth a deilliannau disgyblion gydag ymarferwyr yn gwneud gwell defnydd o arsylwadau a strategaethau Asesu ar gyfer Dysgu i gynllunio'r camau nesaf yn y dysgu i all-uogi cynnydd.

Pan gyfyd pryder am ysgol gynradd, cytunir ar Gynllun Cefnogaeth penodol a phwrpasol gydag arweinwyr yr ysgol a'r Awdurdod. Mae'r cynlluniau hyn yn cael eu monitro'n rheolaidd a'u haddasu'n unol â'r gofyn. Yn hanesyddol, mae'r ysgolion hyn yn gwneud cynnydd cadarn o ganlyniad i'r ymyrraeth benodol.

Ar draws y ddwy sector, mae cefnogaeth ac arweiniad o ansawdd wedi'i gyflwyno i wella an-sawdd y cynllunio a'r ddarpariaeth mewn llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol.

Yn ychwanegol i'r arlwy dysgu proffesiynol, mae ysgolion unigol wedi cael cymorth unigol ac mae effaith yr ymyrraethau i'w gweld yn ansawdd a safonau'r sgiliau mewn amryw o ysgol-ion, yn lefel hyder athrawon ac yn y cynnydd a welir mewn cydweithio rhwng ysgolion. Mae'r arlwy o arweiniad a chefnogaeth i ysgolion yn cynnwys arweiniad ar gynllunio i gyd-lynwyr Llythrennedd/Rhifedd/CD; cefnogaeth i ANG gyda chyflwyno gwersi effeithiol, cefn-ogaeth benodol i ddatblygu llafaredd er mwyn gwella sgiliau mathemategol a gwyddonol; ar-weiniad i wella lefel yr her yn y cynllunio; dyfnhau sgiliau mathemategol a gwella sgiliau dar-llen lefel uwch. Caiff y rhaglen ei chyfoethogi ymhellach gan gyfarfodydd tymhorol y rhwyd-weithiau perthnasol. Dros y cyfnod Covid-19 hefyd, bu cydweithio agos gydag ysgolion i ddatblygu deunyddiau a phecynnau dysgu o bell i gefnogi ysgolion i ddatblygu

sgiliau syl-faenol dysgwyr. Mae effaith y gwaith wedi ei gofnodi mewn sawl adroddiad arfarnol ac yn yr adborth a dderbyniwyd gan arweinwyr ysgolion.

Mewn cydweithrediad â Phrifysgol Bangor ac arbenigwyr ym maes ymchwil, datblygwyd adnoddau, rhaglenni a phecynnau i gefnogi hyfedredd darllen yn y ddwy iaith. Hefyd bu cydweithio ar ddeunyddiau SAFMEDS i gefnogi sgiliau rhifedd. Mewn amryw o ysgolion, gwelir bod y rhaglenni hyn wedi cael dylanwad cadarnhaol ar ruglder darllen dysgwyr ac ar hyder athrawon a staff cefnogi i ddarparu.

Darparwyd sesiynau briffio byw i benaethiaid ac arweinwyr ar sut i wneud defnydd effeithiol o'r asesiadau cenedlaethol mewn darllen a rhif a bu i hyn gynyddu dealltwriaeth a hyder wrth iddynt fynd ati i fesur cynnydd dysgwyr unigol dros y cyfnod.

Yn yr uwchradd, rhoddwyd ffocws penodol ar gefnogi rhaglenni dysgu carlam a darparu ad-noddau ymyrraeth yn CA3 ac arweiniad ar strategaethau i wella ymgysylltu gyda rhieni. Yn ychwanegol, datblygwyd pecyn cymorth (toolkit) Llythrennedd sy'n cefnogi gwaith cynllunio a sgaffaldio cyfleoedd ar gyfer darllen ac ysgrifennu ac sy'n helpu i ddysgu a datblygu geirfa ynghyd â deunyddiau adolygu ac adalw. Mae'r rhain wedi eu rhannu ag ysgolion trwy gyf-rwng safwe Tanio a Chanolfan Cefnogaeth GwE. Mae hyn wedi arwain at raglenni ymyr-raeth o well ansawdd ac mae ysgolion yn adrodd i hyn arwain at gynydd yn rhuglder a hy-der dysgwyr ac at well dealltwriaeth ymysg staff o sut i fynd ati i sgaffaldio a chynllunio.

Yn y maes Cymhwysedd Digidol, mae'r cynnig dysgu proffesiynol yn canolbwyntio ar wneud defnydd effeithiol o'r gwasanaethau sydd ar gael drwy Hwb i ddatblygu'r dysgu a'r addysgu ac i wella cymhwysedd digidol y dysgwyr. Yn dilyn yr hyfforddiant a gynigwyd, bu cynnydd yn nifer y dysgwyr sy'n mewngofnodi i Hwb yn fisol.

Mewn ymateb i'r pandemig cynhaliwyd cyfres o weminarau a hyfforddiant ar-lein yn canol-bwyntio ar ddefnyddio llwyfannau dysgu yn effeithiol i gynnal y dysgu a'r addysgu trwy gyf-nodau o ddysgu o bell a dysgu cyfunol.

Yn ddiweddar, darparwyd Rhaglen Hwyluswyr Digidol ble roedd pob clwstwr yn enwebu unigolyn, sef Pencampwr Digidol, i gydweithio'n agos gyda'r Awdurdod Lleol a GwE i ddat-blygu arweinyddiaeth strategol o'r maes digidol yn y clwstwr. Mae clystyrau wedi dechrau ail-gydio yn y rhaglen drwy enwebu hwylusydd i'w cynrychioli. Mae mwyafrif y clystyrau wedi ffurfio gweithgor i oruchwylio'r datblygiadau digidol ac i ymgorffori cymhwysedd digidol yn llawn fel rhan o Gwricwlwm i Gymru.

Darparwyd cefnogaeth benodol hefyd i wella ansawdd y dysgu a'r addysgu mewn pynciau STEM. Mae STEM Gogledd yn brosiect sy'n cael ei ariannu gan grant Ewropeaidd (ESF) sy'n gweithredu ar draws siroedd Ynys Môn, Conwy a Gwynedd. Dechreuodd y prosiect yn 2019, a'i brif nod yw ysbrydoli, annog a chefnogi pobl ifanc i ddilyn pynciau STEM yn yr ysg-ol, a'u hannog i barhau i astudio a dilyn gyrfa yn y maes. Mae'r prosiect yn defnyddio mentor-iaid Gyrfa Cymru sydd wedi'u hyfforddi i ddarparu arweiniad a chymorth STEM i fyfyrwyr ar sail 1-1 ac mewn grŵp, ac yn rhedeg ochr yn ochr â safle Hwb STEM Gogledd sydd hefyd yn fan cyfeirio ar gyfer gyrfaedd, prentisiaethau a chyrisiau ôl-16.

Mae hefyd yn ymgysylltu â grwpiau o ddisgyblion i herio stereoteipiau a hyrwyddo cyfle cyf-artal i ferched yn arbennig, gan eu hannog i ymgysylltu â phrosiectau STEM eraill ESF megis Technocamps. Mae STEM Gogledd hefyd yn gweithio'n uniongyrchol gydag athrawon i gefnogi STEM wrth iddynt baratoi i gyflwyno Cwricwlwm i Gymru, a'u cefnogi hefyd i inte-greiddio Gyrfaedd a Phrofiadau Cysylltiedig â Gwaith yn y cwricwlwm. Mae Miller Res-earch Audit wedi cynnal gwerthusiad llawn o'r prosiect a rhyddhawyd yr adroddiad terfynol yn ddiweddarach yn 2022 ar ôl ymgynghori â'r holl randdeiliaid. Yn seiliedig ar ein hymwneud ag ysgolion dros y cyfnod, ceir tystiolaeth gadarn o effaith gadarnhaol y prosiect ar draws ystod eang o agweddau. Nodwyd y manylion mewn adroddiad cynhwysfawr.

6. Y GYMRAEG

EIN LLAIS NI

Prosiect cydweithredol (wedi'i ariannu gan Lywodraeth Cymru) yn datblygu arferion a strat-egaethau dysgu ac addysgu llafaredd rhwng ysgolion GwE, Prifysgol Bangor a phartneriaid eraill yw Ein Llais Ni. Bwriad y prosiect yw:

- Canolbwyntio ar ddatblygu llafaredd Cymraeg dysgwyr mewn cyd-destun cyfoes sy'n berthnasol i Gymru.
- Plethu strategaethau addysgu llafaredd traddodiadol gyda strategaethau digidol.
- Rhoi'r pwyslais ar gynnig profiadau 'byw' sy'n berthnasol i fywyd go-iawn.
- Datblygu addysgeg sy'n plethu'n naturiol i egwyddorion cynllunio a gweledigaeth y Cwricwlwm i Gymru.
- Datblygu athrawon fel ymchwilwyr gweithredol - myfyrio ar ymchwil gyfoes, modelu'r strategaethau ar waith ac arfarnu llwyddiant.
- Athrawon yn rhannu astudiaethau achos o'r hyn sydd wedi ei gweithio'n dda.
- Cynhyrchu gwerthusiad o'r prosiect a chyfeirlyfr i athrawon gan ymchwilwyr o Brif-ysgol Bangor.
- Datblygu pecyn cefnogol ar gyfer dysgu proffesiynol.

Rhodddwyd cyfle i bob ysgol cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog y rhanbarth fod yn rhan o'r prosiect, a chafodd y 100 o ysgolion a ymgeisiodd eu derbyn. Bu i'r Awdurdodau a GwE annog ysgolion drwy fforymau strategol a chysylltiadau uniongyrchol i ddatgan diddordeb.

Mae'r athrawon sydd wedi ymrwymo i'r prosiect yn datblygu'n effeithiol fel athrawon sy'n ymchwilwyr gweithredol ac yn dechrau rhannu eu canfyddiadau hyd yma. Maent oll yn gweithio tuag at gyflwyno astudiaeth achos erbyn diwedd Tymor yr Haf 2022 yn manylu ar lwyddiant strategaethau i hyrwyddo a hybu sgiliau llafar trwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r ysgolion sy'n rhan o'r rhwydwaith wedi cael cyfleoedd i rannu eu profiadau a'u had-borth yn gadarnhaol o ran effaith gynnar treialu'r strategaethau yn eu dosbarthiadau. Maent wedi gwerthfawrogi clywed gan ysgolion eraill gan gynnwys derbyn syniadau a'u haddasu i'w dosbarthiadau nhw.

Mae GwE a Phrifysgol Bangor wedi cydweithio ar ddatblygu adnoddau cefnogol **cynhwys-fawr iawn** i'r athrawon er mwyn eu cynorthwyo gyda'r ymchwil. Mae hyn yn cynnwys:

- **Gwefan Ein Llais Ni** - holl gyflwyniadau o'r gynhadledd lansio gychwynnol, papurau a dogfennau ymchwil, enghreifftiau o arfer lwyddiannus, awgrymiadau ar gyfer addysgu a dysgu, mynediad i *Drysorfa Llais 21 (CCD)*, astudiaethau achos, enghreifftiau o raglenni ac apiau di-gidol ar gyfer hybu gwaith llafar etc.
- **Podleisiau** - cyfres o sgysiau yn ymwneud â llafaredd a dwyieithrwydd.
- **Newyddlenni** - rhannu diweddariadau gyda'r ysgolion ar unrhyw ddatblygiadau gan gynnwys ymat-eb i gwestiynau ac enghreifftiau gan ysgolion.
- **Gweminarau** - cyfres o sesiynau sy'n hybu'r defnydd o arfau digidol i gefnogi a chyfoethogi gwaith llafar.
- **Rhwydweithiau** - cyfle i rannu gwybodaeth a phrofiadau drwy gydol y flwyddyn.
- **Sesiynau Ar Alw** - cyfnod anffurfiol i unrhyw ysgol sy'n rhan o'r prosiect ei fynychu er mwyn trafod eu gwaith a derbyn diweddariadau.
- **Ymchwil** - mewnbyn gan ymchwilwyr profiadol i'r ymchwil cysylltiedig ac unrhyw argymhellion defnyddiol i gefnogi dewisiadau'r athrawon wrth gynllunio ar gyfer y gwaith.

O'r cyswllt uniongyrchol gydag athrawon sy'n rhan o'r prosiect naill ai mewn galwadau ffôn/*Teams* ymgysylltiol, mewn cyfarfodydd ar alw neu ystafelloedd trafod yn y rhwydweithiau, nodwyd fod bod yn rhan o'r prosiect wedi caniatáu ffocws penodol a llwyddiannus ar ddatblygu sgiliau siarad a gwrando Cymraeg, sydd wedi gweld dirywiad yn dilyn y cyfnodau clo, a bod cynllunio'n fwriadus ar gyfer cynnydd yn y sgiliau hynny'n dechrau dwyn ffrwyth yn enwedig o ran brwdfrydedd a hyder tuag at ddefnyddio'r Gymraeg. Mae'r prosiect hefyd wedi codi hyder yr athrawon i fod yn datblygu dulliau digidol, mwy cyfoes i ddatblygu sgiliau llafar sy'n cyplysu'n effeithiol gyda'r broses asesu ffurfiannol, yn enwedig yr agwedd o fyfyrion ar waith a gwella ansawdd y siarad. O ganlyniad, mae'r dysgwyr yn dangos brwdfrydedd tuag at gwblhau eu tasgau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae cyswllt cryf rhwng y prosiect a pharatoadau ar gyfer y *Cwricwlwm i Gymru* ac mae'r agwedd Gymreig, lle mae anogaeth i ysgolion gynnig profiadau 'byw' yn rhoi pwrpas a chyd-destun lle mae'r dysgwyr yn gweld yr iaith y tu hwnt i furiau'r dosbarth ac yn weithredol yn eu cymuned. Mae'r gweminarau digidol wedi arfogi'r athrawon yn effeithiol gyda syniadau ar gyfer cynllunio i gyfoethogi'r gwaith llafar gan ddefnyddio rhaglenni neu apiau perthnasol ac wedi cynnig awgrymiadau a syniadau ar gyfer gwella ansawdd y siarad a'r gwrando..

GWAITH CLWSTWR

Darparwyd cyllid i ddatblygu sgiliau Cymraeg a Chymraeg anffurfiol y gweithlu pob blwyddyn ers tair blynedd, yn uniongyrchol i glystyrau er mwyn cefnogi ysgolion i gynnal gweithgar-eddau Siarter Iaith a chefnogi unrhyw aelod o staff i ddatblygu sgiliau iaith ar y lefel briodol.

Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd a buddiol gyda swyddogion awdurdod lleol er mwyn cyd-weithio ar y gefnogaeth i ysgolion. Mae cytundeb ar egwyddorion rhaglen waith y cydgysyllt-wyr clwstwr er mwyn cynllunio ar gyfer arian grant y Gymraeg. Llwyddwyd i gael cysondeb gweithredu ar draws y Gogledd.

Bydd y cydgysylltwyr yn cynllunio ac yn diweddarau taenlen 'dangosfwrdd' yn bwrpasol ar gyfer arian y Gymraeg drwy ymgynghori â swyddogion yr Awdurdod Lleol er mwyn casglu gwybodaeth am gynllunio, costau ac adrodd ar gynnydd. O ganlyniad i'r cydweithio agos, mae'r broses yn mynd rhagddi'n llyfn ac yn bwrpasol a'r cyllid wedi'i ddyrannu i'r 54 clwstwr yn 2021-22. Mewn cyfarfodydd yn ystod y flwyddyn, ac yn ffurfiol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, mae'r cydgysylltwyr yn adrodd ar gynnydd ac effaith er mwyn enghreifftio arferion da ac adnabod y camau nesaf ar gyfer datblygu.

Y SIARTER IAITH

Mewn rhai clystyrau, addaswyd y gweithgareddau a gynlluniwyd yn ystod y flwyddyn naill ai oherwydd heriau staffio, neu oherwydd na fu'n bosib gweithredu fel y bwriadwyd. Serch hynny, mae enghreifftiau rhagorol ble cafodd dysgwyr profiadau cyffrous o gynllunio a phar-atoi ar gyfer datblygu'r defnydd o'r Gymraeg e.e. cydweithio â llawer o artistiaid i gynnal gwahanol weithgareddau fel cyfansoddi anthemau ysgol, cyfansoddi alawon newydd, gemau iaith, creu podlediadau i ddatllyu'r ardal leol. O ganlyniad, datblygwyd ymdeimlad o falchder mewn hunaniaeth Gymreig ac ysbrydoliaeth i siarad Cymraeg. Ceir enghreifftiau hefyd ble mae ysgolion cynradd ac uwchradd wedi cydweithio'n llwyddiannus, gydag un adran Gym-raeg mewn ysgol uwchradd yn gosod heriau cerddorol i ysgolion cynradd y clwstwr. Mae'r cydgysylltwyr wrthi'n diweddarau'r wybodaeth ar gynnydd ac effaith ar eu 'dangosfwrdd' clwstwr, gan ystyried y camau nesaf wrth gynllunio ar gyfer arian 2022-23.

DATBLYGU SGILIAU IAITH Y GWEITHLU

Cafodd y Ganolfan Iaith Genedlaethol ddata am hyfforddiant ar-lein Croeso. Yn dilyn trafod-aethau â Llywodraeth Cymru, cynigiwyd y cwrs y Gymraeg mewn Blwyddyn i ysgolion am y flwyddyn academaidd nesaf. Cynhelir cyfarfodydd misol â Canolfan Bedwyr a Canolfan Dysgu Cymraeg (Prifysgol Bangor) i hyrwyddo cyrsiau parod a chydweithio ar ddatblygu cyrsiau penodol i Awdurdodau neu ymarferwyr addysg e.e. cwrs i gymorthyddion dysgu.

7. LLESIANT

Ein prif flaenoriaeth yn ystod y cyfnod hwn o newid a tharfu digynsail yw diogelwch a lles ein plant a'n gweithlu, a gwneud popeth o fewn ein gallu i gefnogi lles corfforol a meddyliol ein plant a'n pobl ifanc drwy gydol y cyfnod hwn. Bu pwyslais ar amrywiaeth o agweddau ar yr agenda llesiant e.e. gwytnwch, addasu i amgylchedd sydd yn newid, myfyrdod personol, dysgu gweithredol ac ati.

Mae pob Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant (YCG) wedi sicrhau cyswllt rheolaidd â Phennaeth eu hysgolion cyswllt, a hynny er mwyn cefnogi eu lles a sicrhau eu bod yn derbyn y gefnogaeth angenrheidiol. Er mwyn cefnogi hyn ymhellach, cynigiwyd cyfres o weithdai i arweinwyr ysgolion a swyddogion addysg.

GDD

Gweithredwyd y strategaeth GDD ranbarthol ar draws y rhanbarth gyda phob ysgol/lleoliad yn manteisio ar y cynnig dysgu proffesiynol digidol, Meddwl yn Wahanol, yn ychwanegol at gefnogaeth gan yr YCG. Mae pob ysgol/lleoliad yn defnyddio'r dangosfwrdd GDD fel tystiolaeth o gronfeydd.

Mae tystiolaeth bod y cyllid ychwanegol dan reolaeth y consortia yn cael ei ddefnyddio'n effeithiol i gefnogi'r prosiectau dysgu carlam ychwanegol yn unol â'r tîm ymchwil yn CIEREI/iechyd a lles ysgol gyfan a thargedu cynhaliaeth. Mae'r GDD yn cyd-fynd â chefnogi dull gweithredu ysgol gyfan tuag at les a thargedu cynhaliaeth/ymyraethau. Elfen GDD Blynyddoedd Cynnar y strategaeth ranbarthol - cyflwynwyd nifer o sesiynau Talk Boost i ysgolion targed; Mae wyth ysgol wedi cael yr hyfforddiant hyd yma. Rydym hefyd wedi datblygu ffurflen monitro blynyddol ALL sydd yn dangos sut y bwriedir defnyddio'r grant yn unol â'r blaenoriaethau rhanbarthol ar gyfer lleoliadau nas cynhelir..

GDD PMG A LLESIANT

Dyma'r prif ddatblygiadau:

- Mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi dechrau'r broses o newid diwylliant/ethos a meddyl-fryd yr ysgol drwy fframwaith ysgol gyfan Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma (TIS)/Dull Adferol ac Annog.
- Mae bron pob ysgol wedi bod ar hyfforddiant DP TIS ysgol gyfan ar draws y rhan-barth.
- Mae bron pob ysgol wedi bod mewn o leiaf un o'n sesiynau DP ar Lesiant.
- Mae pob clwstwr ble mae nifer uchel o PMG wedi bod ar y DP TIS neu Rhestr Wirio Arsylwi.
- Mae mwy o bolisiau a strategaethau sydd yn seiliedig ar berthynas mewn ysgolion o ganlyniad i'r DP TIS.
- Mae tystiolaeth o ddatblygu arferion cydweithredol rhwng ysgolion/clystyrau/CAMHS a gwasanaethau plant.
- Mwy o leoliadau yn hyderus i ddefnyddio ystod o fesurau effaith ac arfarnu o saf-bwynt lles.
- Mae'r cyfathrebu a'r cydweithio yn gryfach gyda'r awdurdodau lleol ac lechyd o ran y targedu cynhaliaeth a'r cymorth cyffredinol.
- Cwblhawyd y mapio Rhanbarthol ac ALL ar gyfer Llesiant.
- Mwy o ysgolion yn defnyddio dull sy'n seiliedig ar niwro-wyddoniaeth yn y dysgu a'r addysgu, gyda
 - Staff yn fwy hyderus yn eu dulliau
 - Dysgwyr yn gallu hunan-reoleiddio/myfyrio ar eu hymddygiad a'u teim-ladau yn well.
 - Newidiadau mewn Ymddygiad Dysgwyr a Gwaharddiadau
 - Agweddau at ddysgu wedi newid - dysgwyr a staff
 - Dysgwyr yn hapusach yn yr ysgol
- Pecyn TIS ymarferol i ysgolion ei ddefnyddio drwy'r dull cyffredinol
- Ffurfiwyd Rhwydwaith Cymuned sy'n Ystyriol o Drawma/Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl sy'n dod ag addysg a gwasanaethau plant ynghyd i gefnogi dysgwyr.
- Staff yn defnyddio 'Lle i fyfyrion' a sesiynau cymorth.
- Mae'r GDD PMG yn cyd-fynd â'r ffocws ysgol gyfan a CiG gyda bron pob clwstwr wedi cwblhau'r dangosfwrdd.
- Mae pob ALL/ysgol wedi manteisio ar y Cynnig DP i Arweinwyr Dynodedig.
- Gwelwyd cynnydd yn yr ysgolion sydd â PMG sydd wedi manteisio ar ein Cynnig Dysgu Proffesiynol.
- Cefnogwyd ysgolion/lleoliadau i weithredu'r dysgu proffesiynol yn y cwricwlwm a'r addysgeg yn ogystal â'r ymyraethau ychwanegol.
- Cynhaliwyd 3 sesiwn DP i ANG ar draws y rhanbarth i fod yn wybodus am drawma a gwreiddio arferion yn y dysgu a'r addysgu.
- Dyfarnwyd statws TIS i dair ysgol gynradd yn y rhanbarth.
- Mae gennym ddau hyfforddwr sydd yn gymwys i gyflwyno hyfforddiant TIS ysgol gyfan yn y Gymraeg.
- Dros y misoedd diwethaf, mae'r YCG wedi cyflawni statws ymarferydd TIS ac wedi plethu eu sgiliau a'u gwybodaeth â'u rôl cefnogi ysgolion.

8. YMGYSYLLTU Â CHYMHEIRIAID

Mae'r cymorth i ysgolion unigol gan GwE yn parhau ac yn cryfhau drwy'r cynghreiriau rhwng ysgolion a'r Rhaglen

Partneriaeth sy'n adlewyrchu eu prosesau cyfoethogi ansawdd.

Cyn y pandemig COVID, cytunwyd ar set ranbarthol o egwyddorion ar gyfer ymgysylltu â chymheiriaid. I'r pwrpas hwn, rhannwyd model adolygu cymheiriaid (sef y Rhaglen Partneriaeth Ysgolion [SPP]) â rhanddeiliaid, a gymeradwywyd gan y Bwrdd Rheoli a'r Cyd-bwyllgor.

Darparwyd hyfforddiant a chymorth cyson i holl YCG GwE ar adolygu cymheiriaid, hwyluso, mentora a hyfforddi. Erbyn mis Mawrth 2022, mae 29 YCG wedi'u hyfforddi i fod yn adolygwyr cymheiriaid a hwyluswyr gwelliant fel rhan o'r RhPY. Cafodd holl staff GwE hyfforddiant adnewyddu ar y Rhaglen ar 17 Medi, 2021. Ar 4 Hydref 2021, hyfforddwyd 13 YCG i gyflwyno'r rhaglen, ac yn sgil rhaglen o arsylwi hyfforddiant gallant bellach gyflwyno hyfforddiant RhPY (SPP) i ysgolion a chlystyrau. Golyga hyn, erbyn mis Mawrth 2022, bod gan 21 YCG y gallu i gyflwyno'r Rhaglen yn llwyddiannus.

Erbyn mis Mawrth 2022, mae 18 clwstwr/cynghrair (105 ysgol) wedi cael hyfforddiant SPP, ac maent eisoes wedi cynnal adolygiad gan gymheiriaid, neu wrthi'n paratoi ar gyfer hynny yn ystod tymor yr Haf/dechrau tymor yr Hydref, 2022. Hyfforddwyd cant a chwe deg un o Benaethiaid/uwch arweinwyr i fod yn adolygwyr cymheiriaid ar draws y rhanbarth. Hyfforddwyd cant a phum deg pedwar o uwch arweinwyr/arweinwyr canol ac athrawon hyfedr i fod yn 'hwyluswyr gwelliant'. Fel hyn, bu modd i arweinwyr ac athrawon elwa o addysg broffesiynol o safon uchel a bydd yn cyfrannu at wella capasiti arweinyddol ar draws y rhanbarth. Cafodd yr haen gyntaf o ysgolion a chlystyrau cynradd sydd yn rhan o'r Rhaglen hyfforddiant ar ddechrau tymor yr Haf, 2021. Oherwydd effaith y pandemig, cynigiwyd hyfforddiant ychwanegol i'r ysgolion hynny hyfforddi staff ychwanegol a chodi eu capasiti i gwblhau'r gwaith ym mis Ionawr 2022. Cyflwynwyd yr hyfforddiant diweddaraf i ysgolion/clystyrau uwchradd sydd yn rhan o'r Rhaglen yn ystod mis Mawrth 2022. Cwblhaodd bob ysgol arbennig yn y rhanbarth yr hyfforddiant llawn yn ystod tymor yr Haf, 2021.

Mae rhaglen ar gael sydd yn cynnig hyfforddiant ar y Rhaglen i'r 407 o ysgolion yn y rhanbarth a'r Unedau Cyfeirio. Bwriedir hyfforddi tua 15 o glystyrau pob tymor yn ystod blwyddyn academiaidd 2021-22, ac yn 2022-23. Bydd y Rhaglen yn cyd-fynd â gwaith ar ddatblygu'r cwricwlwm newydd er mwyn cefnogi ysgolion a chlystyrau i arfarnu eu cynnydd wrth weithredu'r daith ddiwygio. I'r pwrpas hwn, lluniwyd cyfres o gwestiynau myfyrio gyda phwyslais ar y daith ddiwygio, i gyd-fynd â'r broses gymheiriaid.

Ym mis Medi 2021, gofynnwyd i ysgolion a chlystyrau fynegi diddordeb mewn cymryd rhan mewn hyfforddiant ar y Rhaglen Partneriaeth Ysgolion. Mynegodd gyfanswm o 33 o glystyrau ar draws y rhanbarth ddiddordeb, oedd yn cynnwys 193 o ysgolion rhanbarthol. Yn ystod mis Mawrth 2022, cafodd 33 o ysgolion hyfforddiant a threfnwyd i weddill y clystyrau gael hyfforddiant yn ystod tymor yr Haf/Hydref 2022. Nodwyd tri chlwstwr/chynghrair i gael eu cynnwys mewn astudiaeth achos ar ymchwil i effaith y Rhaglen yn 2022-23.

9. MATERION BUSNES

DATBLYGU STAFF

Mae cysondeb ac ansawdd yr her a'r cymorth i ysgolion yn dda. Mae hyfforddiant, cymorth a thrafodaethau cyson yn sicrhau bod gwybodaeth a dealltwriaeth Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant o ddatblygiadau cenedlaethol a lleol, a goblygiadau hyn i'w rôl, yn dda.

Mae prosesau Sicrhau Ansawdd yn parhau i ddatblygu ac esblygu yn unol â datblygiadau ac egwyddorion cenedlaethol. Cyflëir negeseuon a gwybodaeth yn glir ac yn rheolaidd i bob gweithiwr. Cynigir rhaglenni cefnogaeth generig, pwrpasol ac effeithiol. Mae cyfarfodydd tîm llawn a sector yn cynnig cyfleoedd rheolaidd i gydweithio, ymgynghori a chyfrannu at drafodaethau a phenderfyniadau yn ymwneud â chyfeiriad gwaith GwE yn ystod cyfnod o newid sylweddol.

RHEOLI PERFFORMIAD AC ATEBOLRWYDD

Mae'r fframwaith atebolrwydd clir a grymus yn gryfder allweddol yn GwE. Mae cynlluniau busnes manwl ar bob lefel o gynllunio yn mynd i'r afael â phob agwedd ar waith GwE ac yn nodi'n glir cyfraniad y gwasanaeth at yr agenda trawsnewid. Yn y cynlluniau, ceir meini prawf llwyddiant clir a cherrig milltir ar gyfer cyflawni'r amcanion hynny.

Ceir trefniadau hunan arfarnu manwl. Adolygir y cynlluniau pob chwarter, ble arfarnir cynnydd ac effaith. Mae staff, ar bob lefel, yn llawn ddeall eu cyfrifoldeb dros welliant parhaus ac atebolrwydd.

Mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl sydd wedi'i gytuno rhwng y pennaeth gwasanaeth a'r ymgynghorydd craidd. Caiff cynnydd tuag at gyflawni'r deilliannau cytûn, ar lefel awdurdod lleol, ei fonitro pob chwarter a'i drafod yn rheolaidd mewn cyfarfodydd rhwng yr ymgynghorydd arweiniol a'r Awdurdod Lleol. Caiff materion parhaus eu cyfeirio at Uwch Arweinwyr GwE yn amserol.

Mae hunan arfarnu yn nodwedd gref yn GwE ac mae'r broses hunan arfarnu yn un gylchol a pharhaus. Rhoddir pwys mawr ar atebolrwydd ac adolygu parhaus, ac mae pwyslais cyson ar gynnydd yn unol â'r blaenoriaethau. O ganlyniad, mae arweinwyr GwE yn adnabod, yn fanwl gywir, meysydd ble mae perfformiad yn dda, a meysydd sydd angen eu datblygu neu ble mae elfen o risg o ran gwella'r profiadau a'r deilliannau addysgol i ddysgwyr.

GWERTH AM ARIAN

Mae gan y consortiwm brosesau rheolaeth ariannol effeithiol ar waith. Mae cyfathrebu ac ymgynghori ynghylch trefniadau ariannol yn effeithiol, gyda staff GwE, yr awdurdod lleol lletyol a'r Cyd-Bwyllgor yn adolygu'r cyllid craidd a'r gwariant grant yn rheolaidd.

Mae dadansoddiad ariannol cadarn yn sail i gyflawni'r cynllun busnes. Mae cynllun ariannol tymor canolig a chynllun gweithlu yn cyd-fynd â'r cynllun busnes. Drwy ddefnyddio data yn gynyddol effeithiol i adnabod blaenoriaethau allweddol, cryfheir y cyswllt rhwng y broses cyn-llunio busnes a phenderfyniadau cynllunio ariannol gan fod y ffrydiau gwaith sy'n sail i'r cyn-llun busnes yn nodi'n glir yr adnoddau i'w defnyddio.

Lluniwyd fframwaith ffurfiol i asesu'r gwerth am arian ehangach a ddarperir gan GwE. Mae'r farn bellach yn gyson ar draws yr holl randdeiliaid ar sut y gellir mesur gwerth am arian gweithgareddau GwE o fewn strwythur ac amcanion y cynllun busnes.

COFRESTR RISG

Mae trefniadau trylwyr a chynhwysfawr ar waith i adnabod a rheoli, yn fanwl gywir, risgiau ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol. Mae'r gofrestr risg yn ddogfen fyw, a chaiff ei diweddarau'n gyson i adnabod risgiau sy'n cynyddu, neu risgiau na fernir sy'n lefel uchel mwyach. Fe'i hadolygir pob mis mewn cyfarfod uwch arweinyddol a bydd y Bwrdd Rheoli a'r Cyd-Bwyllgor yn adolygu'r gofrestr pob chwarter.

Trwy reoli'r risgiau i'r rhanbarth yn effeithiol, gall GwE gefnogi amcanion y rhanbarth, gwneud defnydd effeithiol o adnoddau a chyflawni'r deilliannau yn ôl y bwriad.

10. BLAENORIAETHAU CYNLLUN BUSNES 2022-2023

Mae'r blaenoriaethau rhanbarthol a'r meysydd ar gyfer gwelliant wedi'u gwreiddio'n gadarn ar ganfyddiadau ein prosesau hunan arfarnu mewnol, adolygiadau allanol o'n harferion presennol a chyfeiriad ein taith, a thrwy ymgynghori â Phenaethiaid a'r Awdurdodau Lleol. Rhydd y Cynllun Busnes sylw hefyd i flaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru a'r Awdurdodau Lleol, sydd o fewn cylch gorchwyl GwE.

Yn ogystal, bydd GwE yn gweithio mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i gefnogi blaenoriaethau lleol ychwanegol, fel bo'n briodol. Rhydd ystyriaeth hefyd i safbwyntiau a blaenoriaethau partneriaid haen ganol eraill

fel Estyn, Cymwysterau Cymru, CBAC, yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol (NAEL), Addysg Gychwynnol Athrawon (AGG) a Chyngor y Gweithlu Addysg.

Mae ein blaenoriaethau yn gyfuniad o wella darpariaeth, arweinyddiaeth a deilliannau mewn ysgolion, yn ogystal â chyflawni'r daith ddiwygio. O ran y daith ddiwygio, rydym wedi gweithredu'n integredig ym mhob agwedd ar ein gwaith o'r cychwyn cyntaf. Ni all yr un elfen o'r daith ddiwygio fod ar wahân. Fe'i hystyrir o safbwynt anghenion dysgwyr a gwaelodlin ysgolion a chlystyrau unigol i fod yn cyflawni newid yn unol â disgwyliadau cytûn.

Mae GwE wedi annog ysgolion i gydweithio drwy rannu arferion a chyd-lunio meysydd sydd angen eu gwella a heriau'r daith ddiwygio. Rydym wedi buddsoddi mewn amrywiol fodolau clwstwr ac wedi annog ysgolion i ganfod ystod o bartneriaid priodol i gyflawni gwelliannau a newidiadau. Mae'r rhanbarth hefyd wedi edrych tuag allan am arferion da o ran adnabod modelau adolygu effeithiol gan gymheiriaid, yn ogystal ag annog ein hysgolion i ddatblygu ac esblygu eu harferion eu hunain. Cred GwE y dylai gwaith ymgysylltu â chymheiriaid gyd-fynd â'r dimensiynau a nodir yng nghyhoeddiad yr OECD 'What Makes a School a Learning Organisation'.

Rydym yn canolbwyntio ar gefnogi ac ar feithrin capasiti ar gyfer system sy'n hunan wella. 'Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant' yw Ymgynghorwyr Her bellach, ac mae hyn yn fwy na newid mewn enw yn unig - mae'n arwydd o benderfyniad i feithrin ymddiriedaeth gyda rhanddeiliaid allweddol a symud oddi wrth ddull 'o'r brig i lawr' o wella ysgolion, gan ddatblygu, yn hytrach, strategaeth fwy hir dymor, cefnogol a chynaliadwy.

Ar y cyd â rhanddeiliaid, mae GwE wedi datblygu strategaeth gefnogol a chynaliadwy yn yr hirdymor sydd yn llwyddo i feithrin capasiti ar draws y rhanbarth i wynebu heriau y diwygio ehangach. Mae'r dull gweithredu integredig hwn wedi canolbwyntio ar ddatblygu cyfleoedd cydweithredol ar draws clystyrau o ysgolion. Er mwyn cefnogi ysgolion ymhellach, mae GwE wedi datblygu'r cysyniad o greu cerrig milltir tymhorol drwy system rheoli gwybodaeth G6. Mae'r rhain oll yn rhoi cyfle i bob ysgol fyfyr. Mae gweithgarwch ac effaith hyn yn cael ei rannu, a chaiff y camau nesaf eu hadnabod drwy drafodaeth broffesiynol barhaus efo YCG.

Bydd Dysgu Proffesiynol yn ganolog i sicrhau bod gan holl staff ysgolion yr wybodaeth broffesiynol a'r sgiliau i gyflawni'r diwygiadau addysg sydd yn mynd rhagddynt yng Nghymru. O ystyried disgwyliadau'r system a gweithio ar y cyd â phartneriaid, adnabuwyd fframwaith pendant ar gyfer themâu dysgu proffesiynol i ymarferwyr mewn ysgolion.

Dyma ein blaenoriaethau strategol ar gyfer gwelliant yn 2022-2023:

EIN HAMCANION STRATEGOL

- 1. Cwricwlwm ac Asesu** - Cefnogi cwricwlwm cenedlaethol ble mae tegwch a rhagoriaeth yn ganolog ac sydd yn gosod safonau uchel i bob dysgwr
- 2. Datblygu proffesiwn addysg o safon uchel** - gwella'r dysgu a'r addysgu yn ein hysgolion
- 3. Arweinyddiaeth** - cefnogi arweinwyr ysbrydoledig sy'n cydweithio i godi safonau. Cynnwys darpar arweinwyr a rhwydweithiau proffesiynol
- 4. Ysgolion cryf a chynhwysol** yn ymroi i ragoriaeth, tegwch a llesiant
- 5. Cefnogi system sy'n hunan wella** - cefnogi system ble mae gan y proffesiwn addysg y sgiliau, y gallu a'r capasiti i ddysgu a gwella eu harferion yn gyson
- 6. Busnes** - sicrhau bod gan GwE drefn lywodraethu gref a chefnogaeth fusnes a gweithredol effeithiol sy'n rhoi gwerth am arian.

Y pedwar diben a nodir yn y Cwricwlwm i Gymru ddylai fod y man cychwyn a'r uchelgais i ysgolion wrth iddynt

baratoi i ddylunio'r cwricwlwm newydd a chefnogi eu dysgwyr i fod yn:

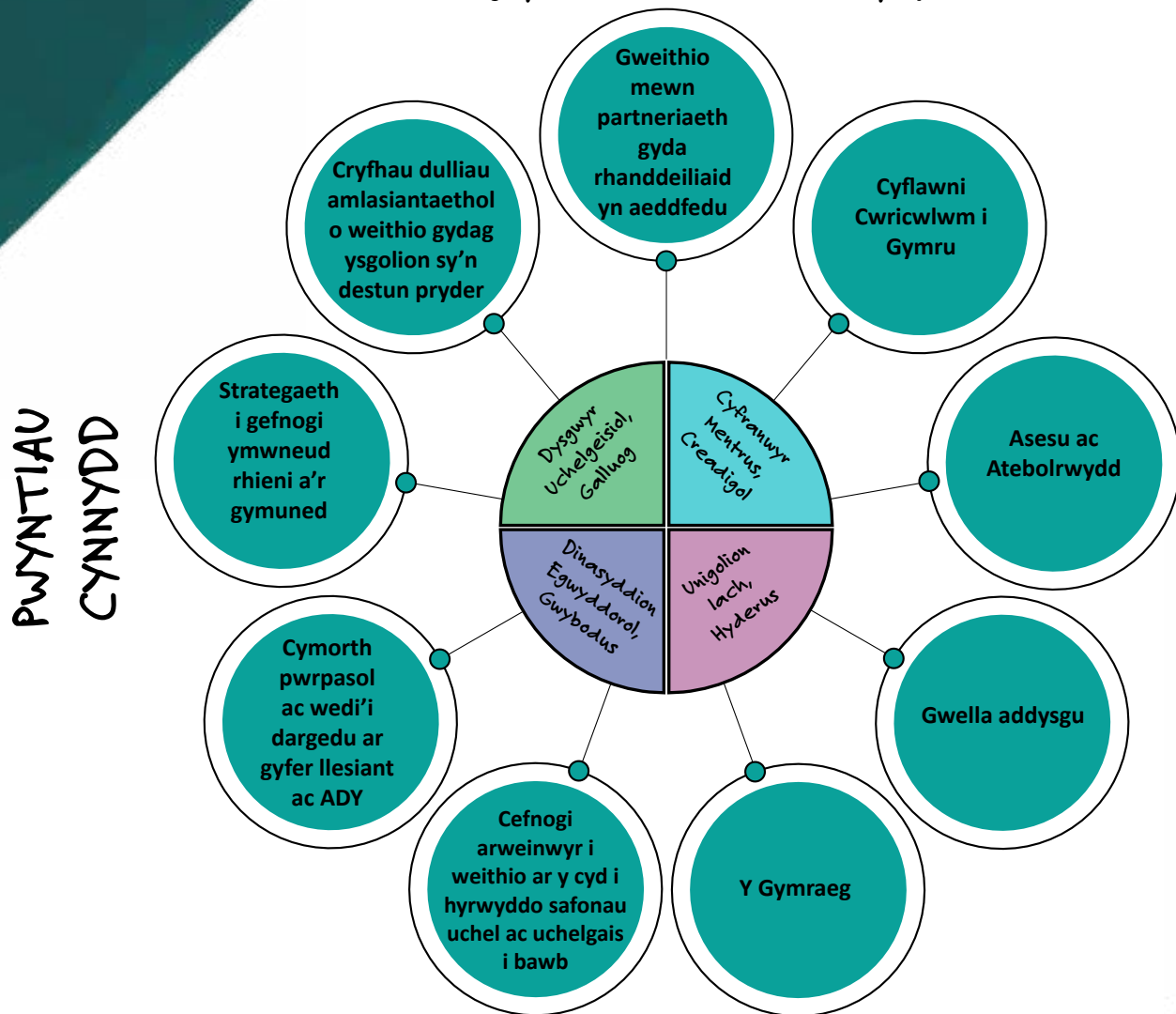
- Ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sydd yn barod i ddysgu drwy gydol eu hoes
- Cyfranwyr mentrus, creadigol sydd yn barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith;
- Dinasyddion egwyddorol, gwybodus sydd yn barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd;
- Unigolion iach, hyderus sydd yn barod i fyw gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.

Bwriad ein blaenoriaethau rhanbarthol ar gyfer gwelliant yn 2022-2023 a amlinellir isod yw cefnogi ysgolion wrth iddynt weithio tuag at y pedwar diben (Atodiad 6 - Cynllun Busnes Rhanbarthol GwE 2022-2023).

Cefnogir y blaenoriaethau hyn gan gynlluniau manwl y gwasanaeth, sydd yn amlinellu sut a phryd y bydd pob blaenoriaeth yn cael ei chyflawni ac yn gosod disgwyliadau o ran y camau nesaf wrth gyflawni'r daith ddiwygio. Hefyd, mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl y cytunwyd arno rhwng y pennaeth gwasanaeth a'r ymgynghorydd craidd.

EIN BLAENORIAETHAU LEFEL UCHEL AM 2022-2023

DYSGU PROFFESIYNOL

Cydweithredu

Sefydliad sy'n Dysgu

Cyfoethogi Ansawdd

Datblygu arweinyddiaeth a chefnogi llesiant y gweithlu

Cydweithio • Dysgu • Llwyddo

- 0300 500 8087
- post@gwegogledd.cymru
- www.GwEGogledd.Cymru
- [@GwEGogleddCymru](https://twitter.com/GwEGogleddCymru)

Tud. 93

RHAGLEN WAITH GWE A CHEFNOGAETH I YSGOLION YN YSTOD PANDEMIG COVID

GWE WORK PROGRAMME AND SUPPORT TO SCHOOLS DURING THE COVID PANDEMIC

- Gwasanaeth yn ei gyfanrwydd wedi ailbwrpasu sawl gwaith er mwyn diwallu gofynion diwygiedig y rhanddeiliaid.
- Whole service has been repurposed several times to meet the revised requirements of stakeholders.

Gwahanol rolau ers diwedd mis Mawrth 2020

- **Cefnogi lles a datblygiad arweinwyr – Atebolrwydd a monitro**
- **Arwain o'r canol ac arweinyddiaeth ar draws**
- **Dysgu proffesiynol ystyrlon**
- **Arweinyddiaeth gydweithredol**
- **Modelu**
- **Rheoli disgwyliadau rhanddeiliaid**

Our different roles since the end of March 2020

- **Supporting the wellbeing and development of leaders - Accountability and monitoring**
- **Leading from the middle and lateral leadership**
- **Meaningful Professional Learning**
- **Collaborative leadership**
- **Modelling**
- **Managing stakeholder expectations**

Gwaith a wnaed ers mis Mawrth 2020

Cam 1: Cyn y cyfnod clo

- Cytuno ar strategaeth gyfathrebu â Chyfarwyddwyr y chwe awdurdod lleol.
- Cyswllt ffôn rheolaidd â phob ysgol drwy'r YCG i gefnogi penaethiaid i gadw ysgolion ar agor a lleddfu pryderon.
- Lleoli staff GwE mewn ysgolion ac UCD, ble roedd angen, i'w cefnogi i aros ar agor.
- Lleoli staff GwE yn yr awdurdodau i'w cefnogi gyda gwasanaethau hanfodol.
- Timau GwE yn llwytho adnoddau cychwynnol ar Google Classroom penodol i gefnogi ysgolion ddechrau cynllunio ar gyfer dysgu o bell.

Work undertaken between March 2020 – present

Phase 1: Pre-lockdown

- Communication strategy agreed with Directors of six local authorities.
- Regular phone contact with each school through SIA to support head teachers to keep schools open and assuage concerns.
- Deploy GwE staff in schools and PRUs where identified to support them to stay open.
- Deploy GwE staff in the authorities to support them with essential services.
- GwE teams upload initial resources to a designated Google classroom to support schools with initial planning for distance learning.

Cam 2: Cefnogi ysgolion ar ddechrau'r cyfnod clo

- Cadw mewn cysylltiad rheolaidd ag ysgolion er mwyn sicrhau iechyd a lles y staff a'r disgyblion.
- Parhau i gefnogi ysgolion neu Hybiau unigol ble roedd prinder staff yno.
- Uwch sgilio staff GwE o ran dysgu'n ddigidol.
- Datblygu canllawiau, cymorth ac adnoddau dysgu i ysgolion ddechrau cefnogi dysgu o bell mewn ysgolion.
- Cefnogi ysgolion gyda Dysgu o Bell a chynhyrchu fideos defnyddiol ar 'Sut i....' fel bod athrawon yn gallu datblygu ac amrywio eu dulliau dysgu o bell.

Phase 2: Supporting schools at the beginning of lockdown

- Keeping regular contact with schools in order to ensure health and wellbeing of both staff and pupils.
- Continuing to support individual schools or Hubs when there was a shortage of staff to attend.
- Upskilling of GwE staff for digital learning.
- Developing guidance, support and learning resources for schools to begin to support distance learning in schools.
- Supporting schools with Digital Learning and producing useful 'How To' videos so that teachers can develop and vary their distance learning methodology.

Cam 3: Dysgu o Bell

- Datblygu **canllawiau dysgu o bell** i ysgolion ar y cyd â rhanbarthau eraill.
- Ar y cychwyn, llwytho deunyddiau a syniadau priodol ar Google Classrooms ar gyfer pob Cyfnod Allweddol.
- Cymorth fel bod athrawon ac arweinwyr yn gallu gweithredu yn unol â'r arferion gorau wrth greu a defnyddio adnoddau dysgu ar-lein.
- Datblygu modelau DP effeithiol o fewn GwE a'u rhannu'n genedlaethol a'u mabwysiadu gan bob rhanbarth.
- Annog ysgolion, arweinwyr ac athrawon i rannu adnodau ar draws y gyfundrefn ac annog ysgolion i ddefnyddio Hwb i rannu eu dulliau gweithredu, eu cynlluniau a'u hadnoddau dysgu.
- Sicrhau bod gan bob dysgwr fynediad cyfartal at ddysgu ac adnoddau dysgu.
- Pob YCG wedi cael DP priodol ar yr hyn yw DP effeithiol.

Phase 3: Distance Learning

- Developed **distance learning guidance** for schools in collaboration with other regions.
- Initially, google classrooms populated with appropriate materials and ideas for all Key Stages to refer to.
- Support to enable leaders and teachers to act in line with best practice in creating and using online learning resources.
- Effective DL Models were developed in GwE and were shared nationally and adopted by all regions.
- Schools, leaders and teachers were encouraged to share resources across the system and to encourage schools to use Hwb to share their approaches, plans and learning resources.
- Ensured all learners have an equitable access to learning and learning resources.
- All SIAs to have appropriate PL as to what makes effective DL.

Cam 4: Cefnogi ysgolion i ail agor

- Cydweithio â'r chwe Awdurdod Lleol.
- Sefydlu trefn gyfathrebu glir efo rhanddeiliaid allweddol.
- Cyfarfod yn wythnosol â'r Cyfarwyddwyr a'r Deilyddion Portffolio Addysg.
- Creu Fframwaith Polisi a Dangosfwrdd.
- Modelu asesiad risg i bob sector.
- Adnabod rolau rhanbarthol a lleol o ran cefnogi dysgwyr bregus.
- Uwch sgilio staff GwE i gefnogi arweinwyr ysgolion yn y meysydd hyn.

Phase 4: Supporting schools to re-open

- Joint work with 6 Local Authorities.
- Establish clear lines of communication with key stakeholders.
- Weekly meetings with Directors and Education portfolio holders.
- Created a Policy Framework and Dashboard.
- Modelled risk assessment for each sector.
- Regional and local roles identified in supporting Vulnerable learners.
- Upskilled GwE staff to support school leadership in these areas.

Cam 5: Dysgu Cyfunol

- Uwch sgilio tîm GwE gyda gwaith ymchwil rhyngwladol ar ddysgu cyfunol.
- Plethu'r Cwricwlwm i Gymru yn naturiol â'r arferion presennol.
- Unedau aml-ddisgyblaethol i atgyfnerthu a datblygu sgiliau.
- GAC/Cymwysterau/Arholiadau

Phase 5: Blended Learning

- Upskilling of GwE team with international research on blended learning.
- Naturally blending CfW into current practice.
- Multi disciplinary units to consolidate and develop skills.
- CAGs / Qualifications / Exams

Cam 6 Dysgu ar Garlam

- Triongl o angen;
- Lles corfforol;
- Lles emosiynol;
- Llythrennedd a rhifedd;
- Sail y dystiolaeth.

Phase 6 Accelerated Learning

- Triangle of need;
- Physical well being;
- Emotional well being;
- Literacy and numeracy;
- Evidence base.

Cam 7

Cymorth cyfunol i ysgolion ac ALL

- Canolfan Cefnogaeth GwE
- Adborth o'r 'cyfnod gweithredol' gan ysgolion. Rhannu arferion gorau.
- Cynllunio ar gyfer gwahanol sefyllfaoedd, ar wahanol lefelau.
- Symud yr agenda dysgu yn y cyfnod nesaf. Cefnogi ysgolion o ran DC – cynllunio a'r ddarpariaeth
- Cefnogi Arweinyddiaeth / Penaethiaid – atgyfnerthu hyder ac adeiladu gwytnwch i'r system.
- Dysgu Proffesiynol
- Cefnogi ALL (cynhwysedd)
- Lles dysgwyr
- Cyfathrebu a chydweithio

Phase 7

Blended support to schools and LAs

- GwE Support Centre
- Feedback from 'operational period' from schools. Shared good practice.
- Planning for different scenarios, on several levels.
- Moving the learning agenda forwards in the next phase. Support schools as regards BL – planning and provision.
- Support for Leadership/Head teachers – restoring confidence and resilience building within the system.
- Professional Learning
- LA Support (capacity)
- Pupil wellbeing
- Communication and collaboration

Cydweithio â Chymheiriaid

- Datblygu ar fuddsoddiad cryf mewn gwaith a chydweithio clwstwr.
- Hwyluso cydweithio clwstwr o fewn sector, ac ar draws sector, i gefnogi ysgolion drwy'r pedwar cam.
- Hwyluso cyfarfodydd i arweinwyr dysgu ac addysgu a rhwydweithiau pynciol i drafod dulliau dysgu o bell a chyfunol (math PISA).
- Cydweithio â phenaethiaid a Swyddogion yr ALL drwy gyfarfodydd fforymau strategol.
- Cydweithio â swyddogion yr ALL drwy grŵp safonau lleol.
- Hwyluso gwaith i gyd-lunio modelau dysgu cyfunol.
- Cydweithio â phartneriaid yn yr haen ganol.
- Arwyddo Memorandwm Dealltwriaeth rhwng GwE a Phrifysgol Bangor.

Peer Collaboration

- Building on strong investment in cluster working and collaboration.
- Facilitation of sector and cross-sector cluster collaboration to support schools through the four phases.
- Facilitation of meetings for teaching and learning leads and subject networks to discuss distance and blended learning approaches (PISA style).
- Collaboration with head teachers and LA Officers via strategic forum meetings.
- Collaboration with LA officers via local standards group.
- Facilitation of co-construction of blended learning models.
- Collaboration with middle tier partners.
- MoU between GwE and Bangor University signed off.

Ein rôl ni wrth symud ymlaen:

- **Cefnogi lles a datblygiad arweinwyr – Atebolrwydd a monitro**
- **Arwain o’r canol ac arweinyddiaeth ar draws**
- **Dysgu proffesiynol ystyrlon**
- **Arweinyddiaeth gydweithredol**
- **Modelu**
- **Rheoli disgwyliadau rhanddeiliaid**

Our role in going forward:

- **Supporting the wellbeing and development of leaders - Accountability and monitoring**
- **Leading from the middle and lateral leadership**
- **Meaningful Professional Learning**
- **Collaborative leadership**
- **Modelling**
- **Managing stakeholder expectations**

Canllawiau ac adnoddau

- Google Classroom
- Cymorthyddion
- Grŵp Dychwelyd i'r Ysgol rhanbarthol
 - Aseidiadau Risg
 - Dangosfwrdd
 - Lles
 - AD
 - Cyfathrebu
- Weminarau
- Gwefan DC
- Dysgu Carlam

Guidance and resources

- Google Classroom
- Support staff;
- Regional return to School Group;
 - Risk assessments;
 - Dashboard;
 - Well being;
 - HR
 - Communication
- Webinars;
- BL Website
- ALP

Dysgu Proffesiynol

- Canllawiau DC a DoB
- Rhaglen waith GwE
- Rhwydweithiau Dysgu ac Addysgu a phynciol
- Hyfforddiant i'r Clystyrau
- Cwricwlwm i Gymru

Professional Learning

- DL and BL guidance;
- GwE work programme;
- Teaching and Learning and subject Networks;
- Training for clusters
- Curriculum for Wales

Cyfathrebu

- Un i un gyda phennaeth;
- Clwstwr;
- Bwrdd Rheoli;
- Fforymau Penaethiaid;
- BAS;
- Aelodau Etholedig;
- Cyd Bwyllgor;
- Bwletin a'r wefan.

Communication

- One to one with HT;
- Cluster;
- Management Board;
- HT fora;
- LAQB;
- Elected members;
- Joint Committee;
- Bulletin and website.

Gwahaniaeth a wnaed

- Mae ysgolion yn datblygu ymhellach fel ysgolion sy'n hunan wella, gyda dealltwriaeth ddyfnach o gyd-ymdrech i wella dysgu ac addysgu.
- Mae ysgolion yn datblygu fel sefydliadau sy'n dysgu trwy gydweithio mewn gwaith ymchwil, gweithredu dealltwriaeth gyffredin a chysondeb mewn cynllunio a chyflwyno'r egwyddorion addysgegol mewn ysgolion ar draws y continwmm 3-16 o fewn clystyrau.
- Codi safonau dysgu ac addysgu mewn ysgolion a sylfaen gadarn ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru.
- Gweledigaeth gytûn ar gyfer addysgeg mewn lle yn y clystyrau, sy'n cyfrannu at gyflawni'r 4 Diben.
- Dyfnhau dealltwriaeth ymarferwyr o sut mae'r egwyddorion addysgegol yn berthnasol i'w gilydd wrth greu profiadau dysgu cynhyrchiol ac effeithiol.
- Mae ymarferwyr yn defnyddio cyfuniad o ddulliau addysgegol sy'n briodol i ddatblygiad ac sydd yn ymateb i anghenion dysgwyr (gan gynnwys sgiliau emosiynol a chymdeithasol).
- Mae ymarferwyr yn creu cysylltiadau trawsgwricwlaidd effeithiol i ddarparu cwricwlwm eang a chytbwys, gan dynnu ar wybodaeth a phrofiadau blaenorol dysgwyr.
- Ymarferwyr i ystyried nid yn unig y manau ffisegol ond hefyd yr hinsawdd emosiynol sy'n helpu dysgwyr i gyflawni eu potensial.
- Disgyblion yn cymryd cyfrifoldeb am eu dysgu eu hunain ac yn datblygu eu sgiliau metawybyddol.
- Mae gan lais y disgybl fwy o rôl yn y dysgu a'r addysgu.
- Gall disgyblion wneud cysylltiadau er mwyn datrys problemau go iawn, cyfoethog a gwreiddiol, gan ddefnyddio eu sgiliau meddwl yn feirniadol a meddwl yn greadigol.

Ffrwd waith – Aseu Ffurfiannol

Gwahaniaeth a wnaed

- Mae ysgolion sydd yn cymryd rhan wedi datblygu'n dda fel sefydliadau sy'n dysgu, wedi gwneud ymchwil weithredu a chael cyfleoedd gwerthfawr i gydweithio ag ysgolion ar draws y rhanbarth.
- Mae gan athrawon ddealltwriaeth ddyfnach o addysgeg effeithiol yn seiliedig ar ymchwil helaeth a chyfoes, yn lleol ac yn rhyngwladol.
- Negeseuon cyson am egwyddorion addysgu effeithiol.
- Effaith gadarnhaol ar annibyniaeth dysgwyr, eu lles a'u hagweddau at ddysgu.
- Effaith gadarnhaol ar yr hinsawdd ddysgu, ansawdd y dysgu a'r addysgu.
- Wedi gwneud cyfraniad sylweddol i barodrwydd ysgolion a'u paratodau at y Daith Ddiwygio a'r CiG.

Ffrwd waith – Aseu Ffurfiannol ac Aseu

Gwahaniaeth a wnaed

- Dyfnhau dealltwriaeth ymarferwyr o bwysigrwydd arsylwi yn eu harferion dyddiol er mwyn:
 - gwella dealltwriaeth o anghenion, sgiliau a chynnydd disgyblion
 - gweld ym mha ffyrdd y mae plant a phobl ifanc yn hoffi dysgu, a sut orau i'w cymell i gymryd rhan yn y broses ddysgu.
 - adnabod y dysgwyr hynny gallai fod arnynt angen mwy o gymorth i'w helpu i gyflawni eu llawn botensial.
- Mae ymarferwyr yn deall yn well bod arsylwadau effeithiol yn rhoi modd iddynt gynllunio darpariaeth briodol sydd yn cefnogi mwynhad dysgwyr yn eu dysgu, yn ogystal â chynllunio i'w cefnogi i symud i gam nesaf y dysgu.
- Gwell dealltwriaeth bod angen i'r aseu fod yn broses barhaus sydd yn rhan o arferion pob dydd, mewn ffordd ble na ellir ei gwahaniaethu rhwng y dysgu a'r addysgu.

Ymchwil Weithredu Asesu Ffurfiannol GwE a Shirley Clarke

Gweithredu, Effaith ac Esblygu Arferion

Tud. 110

GWE

Cydwethlo - Dysgu - Llwyddo
Collaborating - Learning - Succeeding

Nodau

- ▶ Datblygu arbenigedd ar draws y rhanbarth i gydweithio ar addysgeg a hunan welliant.
- ▶ Codi safonau mewn addysgu a sicrhau addysgu o safon uchel yn gyson ar draws ac o fewn ysgolion.
- ▶ Datblygu timau o athrawon i fod yn ymchwilwyr gweithredol
- ▶ Diweddarau athrawon am ganfyddiadau ymchwil cyfoes
- ▶ Cefnogi athrawon wrth iddynt adolygu ac addasu eu harferion, datblygu eu hyder a'u harbenigedd i arwain eraill.
- ▶ Rhannu a dathlu llwyddiannau ac awch athrawon am addysgu
- ▶ Hyn oll wrth baratoi at y Cwricwlwm i Gymru a'r daith ddiwygio genedlaethol.

Y weledigaeth / cynllun

Haen 1 (mis Hydref 2017 – Tachwedd 2018)

27 o ysgolion – 54 o athrawon

Timau Ymchwil Weithredu Asesu Ffurfiannol dan arweiniad Shirley Clarke

Haen 2 (mis Medi 2018 – Medi 2019)

Timau Ymchwil Weithredu Asesu Ffurfiannol dan arweiniad Haen 1 a GwE gan ddilyn gwaith Shirley Clarke

Haen 3 (mis Medi 2019 – Medi 2020)

Gweddill ysgolion y rhanbarth.

Timau Ymchwil Weithredu Asesu Ffurfiannol dan arweiniad Haenau 1 a 2 a GwE gan ddilyn gwaith Shirley Clarke.

Niferoedd

89% o ysgolion y rhanbarth

- 96% Cynradd
- 80% Uwchradd
- 70% Arbennig

	Ysgolion	Athrawon
Haen 1	27	54
Haen 2	193	386
Haen 3	140	261
CYFANSWM	360	701

Meysydd Ymchwil – dros flwyddyn

Meddylfryd twf, 'pwerau dysgu', diagram parthau dysgu

Partneriaid Trafod

Cwestiynu Gwybodaeth Flaenorol

Bwriadau Dysgu – allan o gyd-destun, pa bryd i'w cyflwyno, cofnodi, penagored a chaeedig

Meini Prawf Llwyddiant – disgyblion yn cyd-lunio, MPLI caeedig (gorfodol) a phenagored (dewis), dangos beth yw rhagoriaeth.

Adborth – ar lafar ac ysgrifenedig, cyn, yn ystod ac ar ôl gwrs.

Cael gwared â grwpio yn ôl gallu

Cael gwared â gwobrwyo cymharol

Lleihau llwyth gwybyddol

Mesur Effaith

Defnyddiwyd data ansoddol a meintiol i werthuso effaith ymchwil weithredu athrawon

Athrawon prosiect;

Trafodaeth mewn cyfarfodydd adolygu strwythuredig

Trafodaethau gydag Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant yr ysgol

Holiaduron

Cydweithio â Phrifysgol Bangor:

Gweinyddwyd 3 holiadur

- Arferion sy'n seiliedig ar Dystiolaeth
- Dealltwriaeth a hyder athrawon gyda strategaethau asesu Ffurfiannol
- Holiadur adborth disgyblion

Ymchwil Myfyriwr PhD - ysgolion Haen 2 - defnyddio persbectif economeg iechyd i arfarnu'r ymchwil weithredu rhanbarthol.

Estyn - ar gyfer Haenau 1 a 2. Maes Arolygu 2 - (Lles ac Agweddau at Ddysgu) a Maes Arolygu 3 (Addysgu a Phrofiadau Dysgu)

Ffrwd waith – Datblygu Addysgeg yn ystod y cyfnod clo (Dysgu Digidol)

Gwahaniaeth a wnaed

Mwy o ysgolion yn defnyddio ystod o wasanaethau digidol i gefnogi dysgu ac addysgu, a gwelir mewn tystiolaeth gychwynnol bod y gwell defnydd yn ystod y cyfnod clo wedi'i gynnal ers dychwelyd i ysgolion.

Mewn ymateb i'r pandemig cynhaliwyd cyfres o weminarau a chynhyrwyd hyfforddiant ar-lein yn canolbwyntio ar ddefnyddio llwyfannau dysgu yn effeithiol i gefnogi dysgu ac addysgu trwy gyfnodau o ddysgu o bell a dysgu cyfunol. Yn dilyn yr hyfforddiant, bu cynnydd o 326% ar gyfartaledd yn nifer y dysgwyr sydd yn mewngofnodi i Hwb bob mis. Mae cynnydd o 341% yn y nifer o weithiau y mae pob dysgwr yn defnyddio Hwb ar gyfartaledd bob mis o gymharu â chyn Covid. Yn *'Google Workspace for Education'* 2021 gwelwyd cynnydd o 904% mewn data mewngofnodi. Yn 2022, hyd yma, mae'r cyfartaledd dal yn 771% uwchlaw lefelau cyn-pandemig, sy'n awgrymu bod y llwyfannau hyn yn parhau i gael eu defnyddio yn rheolaidd mewn ysgolion.

- Fideos cymorth anghydamserol - cyfanswm o 9,693 wedi gwyllo
- Cyfanswm nifer y defnyddwyr sydd wedi cymryd rhan mewn cyrsiau anghydamserol ar-lein - 948
- Cyfartaledd Ch3 ar gyfer defnyddio Hwb yn y rhanbarth - 98.3%

Nifer yr enghreifftiau effeithiol wedi'u huwchlwytho ar Ganolfan Cefnogaeth GwE (Ysgol i Ysgol)- [Canolfan Cefnogaeth GwE - Ysgol i Ysgol](#)

Cyfanswm nifer yr ymweliadau â'r dudalen - 27,576

Nifer yr adnoddau defnyddiol wedi'u huwchlwytho ar Ganolfan Cefnogaeth GwE [Canolfan Cefnogaeth GwE](#)

Cyfanswm nifer yr ymweliadau â'r dudalen - 123,690

Cyfanswm nifer y lawrlwythiadau - 23,067

Ffrwd waith – Aseu

Gwahaniaeth a wnaed

- Mae'r rhan fwyaf o ysgolion y rhanbarth yn rhan o sgwrs ddatblygol ar adolygu prosesau aseu a'u datblygu
- Mae nifer bach o ysgolion yn treialu cofnod cynnydd.

Ffrwd waith – MATH

Gwahaniaeth a wnaed

- Mwy o ffocws ar anghenion disgyblion MATH
- Ysgolion yn defnyddio dulliau Dysgu ac Addysgu addas i MATH ac sydd yn ddefnyddiol i bob disgybl.
- Mwy o fanwl gywirdeb o ran dulliau addysgegol mewn ysgolion.
- Mireinio dealltwriaeth o'r hyn yw her mewn Dysgu ac Addysgu, a'r hyn nad ydyw.
- Rhoi strategaethau addysgu ymarferol i athrawon yn seiliedig ar ymchwil diweddar
- Sicrhau bod her ac uchelgais uchel yn bwydo i ddatblygu'r CiG.

Ffrwd waith – Gwahaniaethu

Gwahaniaeth a wnaed

- Cafodd ysgolion fynediad i adnoddau dwyieithog ar wahaniaethu yn rhoi sylw i ystod o anghenion dysgu.
- Cafodd ysgolion gymorth parhaus i wreiddio a datblygu yn ôl anghenion eu hysgolion.
- Cmorth ychwanegol i adrannau'r Gymraeg a Saesneg yn sicrhau dyfnder a ffocws

Ffrwd waith – Datblygu Addysgeg yn ystod y cyfnod clo (Dysgu o Bell, Dysgu Cyfunol a Dysgu Byw)

Gwahaniaeth a wnaed

- Gwell dealltwriaeth o sut gall addasiadau i strwythurau'r diwrnod ysgol gael eu datblygu ymhellach i gefnogi'r dysgu o fewn y cwricwlwm newydd.
- Mae llais y disgybl a'r rhiant wedi cyfrannu at fonitro ymgysylltiad a llesiant. Mae ysgolion wedi ymateb yn well i adborth ac addasu eu darpariaeth yn briodol.
- Dull cyfunol effeithiol o ddysgu o bell, gan gynnwys dysgu byw, wedi'i ddefnyddio yn y rhan fwyaf o ysgolion. Amrywiaeth o ddulliau ar waith, gan gynnwys cyflwyniadau fideo wedi'u recordio, ystafelloedd trafod, cwisiau ar-lein a chyfleoedd i gael cyfnodau astudio annibynnol er mwyn cymhwyso gwybodaeth a sgiliau newydd. Mae ysgolion yn parhau i ddatblygu hyn, er mwyn datblygu ymhellach y dysgu a'r addysgu.
- Mae YCG wedi cefnogi ysgolion i arfarnu eu darpariaeth a chynllunio ar gyfer adeiladu ar lwyddiannau i ddatblygu'r CiG.
- Esblygu cynnig DP GwE - recordiadau o bob sesiwn DP rhithwir yn cynnig hyblygrwydd a mynediad i holl aelodau staff ysgolion.

Ffrwd waith – Esblygu a Chryfhau Ymgysylltu â Chymheiriaid

Gwahaniaeth a wnaed

- Cryfhau cydweithredu ar bob lefel ar draws y rhanbarth
- Mwy o berchenogaeth o fewn partneriaethau o daith wella pob ysgol
- Mwy o barodrwydd a hyder i rannu arferion rhwng ysgolion, clystyrau a chynghreiriau

- Nifer yr ysgolion / clystyrau yn cymryd rhan yn y rhaglen: 105/18
- Nifer yr Adolygwyr Cymheiriaid a hyfforddwyd: 161
- Nifer yr Hwyluswyr Gwelliant a hyfforddwyd: 154
- Nifer yr ysgolion / clystyrau ar gyfer yr haen nesaf: 154/20

Tud. 119

Ffrwd waith – ADY

Gwahaniaeth a wnaed

- Datblygu cydweithio effeithiol rhwng Cydlynwyr ADY.
- Mae ysgolion yn llwyr ymwybodol o'r gofynion Trawsnewid.
- Gall ysgolion adnabod yn effeithiol feysydd ar gyfer datblygiad pellach o ran gweithredu'r trawsnewid.

Ffrwd waith – Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma (Lles)

Gwahaniaeth a wnaed

- Mae bron pob ysgol/lleoliad wedi cael hyfforddiant undydd ysgol gyfan ar arferion Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma (TIS). Mae mwy na 120 o ysgolion wedi mynd ymlaen i gwblhau'r Diploma 11 diwrnod. O ganlyniad, mae ysgolion bellach yn defnyddio dull yn seiliedig ar niwro-wyddoniaeth yn y dysgu a'r addysgu. Mae staff yn fwy hyderus yn eu dulliau ac mae disgyblion yn gallu hunanreoleiddio a myfyrio ar eu hymddygiad a'u teimladau yn well (elfen allweddol er mwyn lleihau straen peryglus a lliniaru llwybr salwch meddwl gydol oes.)
- Y ni yw'r rhanbarth cyntaf yn y wlad i ddatblygu rhwydwaith Cymuned sy'n Wybodus am Drawma, sy'n dwyn ynghyd addysg a sectorau eraill sy'n gweithio'n holistaidd gyda phlant.
- Ffurfiwyd rhwydweithiau o ymarferwyr i gynnig goruchwyliaeth a chymorth ffurfiol, chan gymheiriaid, i ddatblygu lles a gallu staff.
- Mae gennym athrawon sy'n hyfforddi i fod yn hyfforddwyr er mwyn datblygu gallu ymhellach, a gwreiddio iaith ac arfer gyffredin ar draws y rhanbarth a Chymru. Mae gennym hefyd 16 ffilm fer yn arddangos arfer effeithiol ac effaith.

Ffrwd waith – Llesiant Arweinwyr/Staff

Gwahaniaeth a wnaed

- Mae'r holl arweinwyr sydd wedi cymryd rhan yn y peilot wedi croesawu'r cyfle i gael chwe sesiwn myfyriol.
- Mae bron pawb, 17 o 20 o gyd-weithwyr ar gam cychwynnol y cynnig, wedi gofyn am sesiynau dilynol ac mae rhestr aros bellach ar gyfer y cynnig.

Ffrwd waith – Cymorth Llesiant Cyffredinol

Gwahaniaeth a wnaed

- Cyllid i gyd-fynd er mwyn datblygu arferion cydweithredol gwell.
- Mwy o leoliadau yn hyderus i ddefnyddio ystod o fesurau effaith ac arfarnu o ran lles.
- Cyfathrebu a chydweithio cryfach ar waith gyda'r awdurdodau lleol a rhanddeiliaid allweddol.
- Mae ystod o adnoddau/canllawiau yn seiliedig ar dystiolaeth ar gael i gefnogi ysgolion gyda modelau llesiant a'r cynnig dysgu proffesiynol.

Ffrwd waith – Cefnogi Rhieni

Gwahaniaeth a wnaed

- Mae'n rhoi modd i rieni chwarae rhan allweddol o ran darparu cyfleoedd dysgu yn y cartref ac o ran cysylltu'r hyn a ddysga plant yn yr ysgol â'r hyn sy'n digwydd mewn llefydd eraill.
- Mae'n datblygu ar y rhan gynyddol y bu rhieni yn ei chwarae yn ystod pandemig COVID ac yn adnodd gwerthfawr i ysgolion os bydd cyfnod clo arall.

Ffrwd waith – Cefnogi Cymorthyddion Dysgu gyda'u haddysgu

Gwahaniaeth a wnaed

- Mwy o gymorthyddion dysgu yn ymwneud â datblygiad proffesiynol.
- Mae *Google Classroom* wedi codi ymwybyddiaeth cymorthyddion dysgu o'r hyfforddiant sydd ar gael iddynt ac arwain at gynnydd yn y niferoedd sydd ar y rhaglenni cenedlaethol yn y rhanbarth. Mae hefyd yn adnodd gwerthfawr i ysgolion ar gyfer dyddiau HMS pe bai cyfnod clo arall.
- Gwell ymwybyddiaeth o'r cwricwlwm newydd a'r gallu i gefnogi disgyblion.
- Sefydlu - o ganlyniad i newid dull cyflwyno'r hyfforddiant hwn bu i niferoedd ddyblu yn ystod 2020-21 i dros 100.
- Darpar CALU - codi sgiliau proffesiynol yn arwain at statws CALU, gyda dros 85% yn ennill y statws ar ddiwedd Cylch 1.

Gwahaniaeth a wnaed

- O ganlyniad i sefydlu a chyflwyno'r prosiect cydweithredol 'Ein Llais Ni' (rhwng GwE a Phrifysgol Bangor), mae gan athrawon sy'n rhan o'r prosiect well dealltwriaeth bellach o bwysigrwydd cynllunio pwrpasol i wella cyfleoedd ac ansawdd sgiliau siarad a gwrando dysgwyr. Mae hyn hefyd wedi datblygu sgiliau ymchwil weithredu athrawon a gwella eu defnydd o dystiolaeth er mwyn dewis dulliau addysgu llwyddiannus a phenodol ar gyfer eu dysgwyr.
- O ganlyniad i weithio mewn partneriaeth gyda Phrifysgol Bangor, ymhlith eraill, lluniwyd ac arfarnwyd rhaglenni ymyrraeth cyfrwng Cymraeg yn seiliedig ar dystiolaeth (darllen, deall iaith ac adnabod geirfa).
- Fwy rymuso trafodaeth a chydweithio ag awdurdodau lleol, mae trefniadau a gweithgareddau yn ymwneud â'r cynlluniau clwstwr i gefnogi'r Gymraeg wedi dyfnhau a datblygu yn effeithiol. Mae tystiolaeth gadarn bod cydweithio a chyd-ddatblygu wedi arwain at gryfhau'r ddarpariaeth ar gyfer dysgwyr ar draws sectorau ac ym mhob cyd-destun ieithyddol.
- Cafwyd ymrwymiad llawn i'r cyrsiau Sabothol ac mae hyn wedi datblygu hyder athrawon ymhellach i siarad Cymraeg a'u hysbrydoli i ddal ati i ddatblygu eu sgiliau.
- Mae staff GwE yn parhau i gael gwersi Cymraeg yn wythnosol ac maent yn dod yn fwy hyderus ac wedi ymrwymo'n llawn i fynychu cwrs wythnos yn Nant Gwrtheyrn ddechrau mis Ebrill.

Ffrwd waith: Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau: Y Rhaglen Cyflymu Dysgu

Prosiectau Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau (RRRS):

- **Prosiect Gwella Rhuglder mewn Darllen ar Lafar (iFOR):** Ffocws yr adnoddau hyn yw defnyddio addysgu ar sail tystiolaeth a strategaethau datblygu rhuglder i helpu disgyblion i wella eu sgiliau darllen sylfaenol. Cofrestrodd 42 ysgol ar gyfer yr hyfforddiant yn nhymor y gwanwyn 2021-22. Gwahoddir pob ysgol yn awr i fynychu pedwar sesiwn cymorth i weithredu o bell ym mis Tachwedd 2021, Ionawr, Mawrth a Mai 2022, a gallant gysylltu â'r tîm ymchwil i gael unrhyw gymorth yn y cyfamser. Mae datblygu'r deunyddiau Cymraeg ymhellach hefyd ar y gweill, gan eu gwneud yn gydnaws â'r datblygiadau mwyaf diweddar yn yr adnoddau Saesneg. Gwahoddir ysgolion hefyd i ddefnyddio prawf sgrinio DIBELS i fesur cynnydd mewn Rhuglder Darllen ar Lafar yn ogystal â chadw golwg ar ddefnydd rhieni o'r deunyddiau rhuglder hyn gartref. Mae 103 o athrawon wedi defnyddio'r adnoddau *Google Classroom* dwyieithog.
- **Prosiect Dysgu Iaith a Llythrennedd o Bell (RILL):** Rhaglen addysgu 8-wythnos yw RILL y gellir ei chyflwyno naill ai o bell neu yn yr ysgol. Y bwriad yw helpu i gynnal ac/neu wella sgiliau darllen a sillafu i blant ag anawsterau llythrennedd, neu ddim, ac mae'n targedu sgiliau craidd ar gyfer llythrennedd ar lefel gair (ymwybyddiaeth ffonolegol, geirfa, darllen a sillafu geiriau). Yn 2021 fe wnaethom ddatblygu fersiwn ddwyieithog o RILL. Mae 54 ysgol wedi cofrestru ar gyfer hyfforddiant ym mis Medi 2021, y rhan fwyaf ohonynt yn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Mae 31 ysgol a 55 athro wedi cael hyfforddiant RILL hyd yma. Yn ogystal â diwrnod hyfforddiant llawn, rydym yn cynnig sesiynau galw heibio wythnosol ar hyn o bryd i gefnogi athrawon. Rydym hefyd wedi datblygu rhwydwaith Hwb ble gall athrawon gael gafael ar wybodaeth a deunyddiau hyfforddiant (er enghraifft, tiwtorialau a fideos esboniadol), gofyn cwestiynau a myfyrio ar eu profiadau efo'r tîm ymchwil/athrawon eraill.
- **Prosiect Cadw Disgyblion i Ddarllen (KPR) :** Mae hyn yn barhad o'n prosiectau gweithredu Headsprout hir sefydlog. Mae rhaglen darllen a darllen a deall cynnar Headsprout yn ymyrraeth seiliedig ar dystiolaeth i helpu dysgwyr mewn ysgolion cynradd sy'n cael trafferthion darllen. Bwriad y prosiect yw helpu ysgolion a rhieni i ddefnyddio rhaglenni Headsprout yn effeithiol. Mae 63 ysgol wedi defnyddio'r cymorth hwn er 2020. Mae hyn yn cynnwys dros 700 yn gwyllo'r fideos cymorth i athrawon a rhieni ac yn ymweld â'r ganolfan adnoddau. Ymunodd 74 athro â'r rhwydwaith cymorth Hwb, ac mae llawer o'r rhain yn arbenigwyr llythrennedd ac/neu ADY.

Ffrwd waith: Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau: Y Rhaglen Cyflymu Dysgu

Prosiectau Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau (RRRS):

- **Adolygiadau Tystiolaeth** : Mae'r pedwar adolygiad hwn yn rhoi crynodeb o'r dystiolaeth gyfredol ar gyfer ystod o raglenni ac ymyraethau a ddefnyddir yn gyffredin. Ar gyfer pob rhaglen, cyflwynir ystod o wybodaeth ymarferol sy'n ddefnyddiol i arweinyddion ysgolion, gan gynnwys gwybodaeth ar effeithlonrwydd, cost, gofynion o ran hyfforddiant a chysylltiadau â'r cwricwlwm. Mae'r adolygiadau hyn i'w gweld ar Ganolfan Gefnogaeth GwE ac fe'u hyrwyddir fel rhan o Brosiect Proffesiwn sy'n seiliedig ar Dystiolaeth (EIPP) Llywodraeth Cymru.
- **Cymorth rhifedd SAFMEDS**: Mae *Say All Fast Minute Every Day Shuffled* (SAFMEDS) yn strategaeth addysgu yn seiliedig ar dystiolaeth a ddatblygwyd i helpu disgyblion i wella'u rhuglder a'u cynnydd mewn mathemateg. Ffocws yr adnoddau hyn yw defnyddio addysgu ar sail tystiolaeth a strategaethau datblygu rhuglder i helpu disgyblion i wella eu sgiliau rhif sylfaenol. Mae gan y strategaethau sylfaen ymchwil ddamcaniaethol gadarn ochr yn ochr â thystiolaeth gadarnhaol o dreialon effeithiolrwydd. Gellir defnyddio'r strategaeth yn y dosbarth, ar-lein neu gartref. Cynhyrchwyd yr adnoddau SAFMEDS a ganlyn a'u rhannu ag ysgolion: Sesiynau galw heibio misol i ysgolion rhanbarthol; Hyfforddiant pwrpasol i ysgolion rhanbarthol ac UauCD; Hyrwyddo SAFMEDS drwy'r Bwletin a Chanolfan Cefnogaeth GwE; Creu adnoddau dwyieithog; Tiwtorial SAFMEDS ar-lein; Gwefan unigryw i SAFMEDS; Cyflwyniad i hyfforddiant Addysgu Manwl; Cardiau gaiff eu dal â llaw ar gyfer Cam Ychwanegol SAFMEDS er mwyn ymestyn yr ymdriniaeth o'r Fframwaith Rhifedd; Comisiynwyd creu deunyddiau Dysgu newydd - gellir defnyddio'r rhain fel darpariaeth wedi'i thargedu a darpariaeth gyffredinol, gan dargedu ymarfer adalw rheolaidd a datblygu rhuglder.

- **Prosiect Proffesiwn sy'n seiliedig ar Dystiolaeth (EIPP):** Mae 11 clwstwr (41 ysgol) wedi'u recriwtio ar gyfer y prosiect hwn, o bob un o'r chwe Awdurdod Lleol. Cafwyd cyfarfod lansio ym mis Rhagfyr 2021, ac mae'r tîm ymchwil wrthi'n dosbarthu'r arolwg gwaelodlin i ysgolion cyn ein bod yn dechrau sesiynau gydag ysgolion o fis Chwefror hyd Mehefin 2022. Rydym wedi cyflwyno dwy sesiwn dystiolaeth 'elfennau hanfodol' i ysgolion yn 2022, sef 'defnyddio modelau rhesymeg' a 'defnyddio adolygiadau tystiolaeth'.
- **Y Prosiect Ymholi Proffesiynol Cenedlaethol (NPEP):** Ar hyn o bryd mae 42 ysgol yn rhan o brosiect NPEP, sy'n cynnwys 11 ysgol arweiniol a 31 ysgol bartner ar draws pob ALL. Mae GwE yn parhau i weithio gyda staff Prifysgol Bangor a Phrifysgol Glyndŵr i gefnogi'r ysgolion hyn mewn cyfarfodydd bob hanner tymor a rhoi mewnbwn ar ddulliau ymchwil a gwerthuso. Rydym yn cyfarfod â'r ysgolion hyn yn rheolaidd i gefnogi eu gwaith ymholi a gwerthuso.
- **Datblygu model ar gyfer ymchwil cydweithredol gydag ysgolion:** Dau bapur ymchwil wedi'u derbyn i gael eu cyhoeddi eleni:
 - ❑ Owen, K., Watkins, R. C. and Hughes, J. C. (2022). From Evidence-Informed to Evidence-Based: An Evidence Building Framework for Education. *Review of Education*,
 - ❑ Pegram, J., Watkins, R. C., Hoerger, M. and Hughes, J. C. (2022). Assessing the Range and Evidence-Base of Interventions in a Typical School Cluster. *Review of Education*

Trosolwg Byr

- Gwahoddwyd pob ysgol i fod yn rhan o'r rhwydweithiau Cwricwlwm i Cymru rhanbarthol a lleol. Dangosodd **300+** ddiddordeb erbyn Gorffennaf 2021, a chododd hyn i **700+** erbyn mis Hydref 2021.
- Erbyn mis Mawrth 2022, mae **733** o aelodau o blith ysgolion, YCG GwE, cyd-weithwyr o'r ALL, a staff CABAN.
- Sefydlwyd **49** rhwydwaith - 6 MDaPh, dylunio cwricwlwm, cynnydd ac asesu.
- Sefydlwyd trefn gyda chyfarfodydd rhanbarthol misol ble mae'r Athro Graham Donaldson yn bresennol ac yn cynnig arweiniad/sylwadau - ffocws y cyfarfodydd yw disgwyliadau fel y'u gosodir yn **Cwricwlwm i Gymru: Y daith at gyflwyno**
- Bydd pob cyfarfod lleol ar draws y chwe ALL yn cyfarfod bob mis rhwng y cyfarfodydd rhanbarthol.
- Mae cyfathrebu yn agwedd allweddol ar rannu gwaith â phob ysgol drwy YCG GwE, y wefan, diweddariadau rheolaidd mewn fforymau Penaethiaid.
- Sefydlwyd isadeiledd TEAMS ble mae gan bob rhwydwaith rhanbarthol a lleol rhywle penodol ble gallant rannu gwaith a chydweithio
- Gwireddir strategaeth GwE o ran cefnogi arweinwyr ac athrawon i gymryd rhan mewn gweithgareddau dysgu proffesiynol a chydweithio.

Gwahaniaeth a wnaed

- Gyda **117-130** o aelodau rhanbarthol yn cyfarfod bob mis, mae dealltwriaeth o fframwaith ac egwyddorion Cwricwlwm i Gymru wedi **dyfnhau'n sylweddol**.
- Yn ôl cadeiryddion rhanbarthol, sydd yn ymarferwyr ysgol, mae eu **hyder a'u perchnogaeth wedi codi** o ran sefydlu sianeli cyfathrebu lleol, arwain trafodaethau mewn fforymau lleol ac ar draws clystyrau o ysgolion.
- Mae **mwyafrif o ysgolion** yn rhannu enghreifftiau o'u dulliau dylunio a chynllunio'r cwricwlwm.
- **Nifer cynyddol o ymweliadau â'r wefan** i gael gafael ar ddeunyddiau ac enghreifftiau sydd wedi'u rhannu gan rwydweithiau ac ysgolion - 3923 o ymweliadau â'r dudalen Rhwydweithiau o fewn Cwricwlwm i Gymru rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2022.
- **Mwy o ddefnydd a chyfathrebu ar draws TEAMS** ble mae unigolion o fewn rhwydweithiau yn rhannu negeseuon allweddol ac enghreifftiau o rannu pellach o fewn eu clystyrau a'r cynghreiriau uwchradd.
- **Hyder yn y system** bod strategaeth glir a thryloyw i ymateb i'r gofynion statudol erbyn Medi 2022.

Gweithdai Cwricwlwm i Gymru

- Cynhaliwyd sesiynau Arwain Newid ym mis Chwefror 2021 gyda 30 o sesiynau a 732 o ymarferwyr UDA yn bresennol.
- 54 sesiwn yn ystod mis Mehefin-Gorffennaf 2021 ar weledigaeth a rennir, cynllunio ar gyfer newid yn y cwricwlwm (108 awr o ddysgu proffesiynol).
- Y % sydd wedi mynychu 1 sesiwn neu ragor ym mis Mehefin/Gorffennaf oedd 80.3%
- Mynychodd 1155 y sesiynau = 2310 awr o Ddysgu Proffesiynol i arweinwyr ysgolion.
- Mae gan bob clwstwr fynediad at ddolen i wefan benodol efo padledi a dogfennau cydweithredol sydd yn ganolfan adnoddau ganolog i waith DP, cofnodi trafodaethau ac adnabod meysydd ar gyfer mwy o drafodaethau lleol (enghreifftiau ar gael).

Gweithdai Dylunio Cwricwlwm

- Y gynulleidfa darged oedd aelodau UDA a chynhaliwyd 10 sesiwn rhithwir dros wythnos ym mis Mawrth 2022.
- Roedd 101 o aelodau UDA uwchradd, 504 o aelodau UDA cynradd, ysgolion arbennig/UCD 16 ac 8 consortia arall/Estyn yn bresennol
- Defnyddiodd lawer o'r UDA y sesiynau hyn i gael mwy o staff i ymuno â'r weminar i drafod.
- Cafodd bob ysgol fynediad at y deunydd hwn a chynhaliwyd sesiynau dilynol efo YCG yn y rhan fwyaf o ysgolion/clystyrau
- Gall rhwydweithiau CiG rhanbarthol a lleol fwydo i ddysgu proffesiynol gydag enghreifftiau o grynodedau cwricwlwm lefel uchel ac egwyddorion dylunio yn unol â disgwyliadau Cwricwlwm i Gymru: y daith at gyflwyno

Gweithdai Cynnydd ac Asesu

- Y gynulleidfa darged oedd aelodau UDA a chynhaliwyd 10 sesiwn rhithwir dros wythnos ym mis Mawrth 2022.
- Roedd 141 o aelodau UDA uwchradd, 620 o aelodau UDA cynradd, ysgolion arbennig/UCD 18 ac 11 consortia arall/Estyn yn bresennol.
- Mae Rhwydweithiau CiG yn bwydo i enghreifftiau a rennir ar bwrpas asesu, ynghyd â Phenaethiaid yn rhannu eu profiadau.
- Cafwyd adborth cadarnhaol iawn - "Roedd y sesiwn yn taro'r hoelen ar ei phen!" "Cyflwynwyd negeseuon gwych mewn ffordd glir a syml".
- Mae'r holl ddeunyddiau a'r recordiadau ar gael ar Ganolfan Cefnogaeth GwE - xxx o ymweliadau.

Gweithdai egwyddorion cynllunio i ddilyn mis Ebrill 2022 (aildrefnwyd yn sgil sylwadau gan ysgolion o ran eu capasiti)

Camau nesaf rhaglen DP genedlaethol drawsranbarthol ar gyfer CiG i'w rhannu ym mis Ebrill.

Gwahaniaeth a wnaed

1. **Lefelau ymwneud yn uwch** ar draws y rhanbarth ymysg aelodau UDA ac athrawon er haf 2021 - **pob ysgol** yn ymwneud â'r cynnig DP.
2. Aelodau UDA ac athrawon yn **fwy hyderus** o ran deall egwyddorion y fframwaith CiG ac wrth gynllunio i gyrraedd y gofynion statudol newydd.
3. Mae pob YCG yn rhan o ddeialog broffesiynol gyson ag aelodau UDA ar draws pob ysgol fel dilyniant i'r cynnig DP lleol, ac yn cynnig DP unigryw i anghenion ysgolion unigol lle bo'n briodol.
4. **Mwy o ysgolion** 'ar drac' i fodloni'r gofynion statudol newydd erbyn mis Medi 2022 (adroddiad chwe cham).
5. Mae nifer cynyddol o enghreifftiau o Uwch Arweinwyr mewn ysgolion yn defnyddio adnoddau DP i ymwneud ymhellach â'r holl staff e.e. arwain newid.
6. Mae rhaglen glir ar gyfer dysgu proffesiynol rheolaidd i YCG gyda'r Athro Graham Donaldson wedi arwain at wella dealltwriaeth a chodi hyder ar draws y tîm - gan arwain at gyd-weithwyr cynradd ac uwchradd yn dod i ddeall y continwwm 3-16 yn well (#sesiynau ac oriau).
7. **Drwy rannu negeseuon integredig** ar draws y tîm, gall yr YCG ddilyn hyn mewn dosbarthiadau ac ystafelloedd athrawon e.e. DP CiG - llawer o enghreifftiau o ysgolion yn rhannu eu gweledigaeth ac yn defnyddio map ffordd i gynllunio blaenoriaethau gweithredu ar gyfer 2020-21, gwaith dilynol ar ddylunio cwricwlwm lefel uchel.

Ffrwd waith – DYSGU PROFFESIYNOL

Camau nesaf y rhaglen DP genedlaethol drawsranbarthol i'w rhannu ym mis Ebrill – e.e. ffocws ar gynnydd, cynllunio strategol yn 2022 a'r tu hwnt

Uwch Arweinwyr

Arweinwyr Canol, Athrawon

Beth ydym ni'n ei olygu wrth gynnydd?

Deall y fframwaith CiG/MDaPh

Sut ydym ni'n dylunio cynnydd lefel uchel/modelau gwahanol

Beth ydym ni'n ei olygu wrth gynnydd?

Cynllunio strategol ar gyfer datblygu cwricwlwm Medi 2022 a'r tu hwnt

Cynllunio ar gyfer cynnydd o fewn disgyblaethau/MDaPh

Dylunio elfennau mandadol ac ehangach

Cynllunio gwahanol fodolau cwricwlwm

Dylunio cwricwlwm ar draws y continwrm 3-16

Cynllunio ar gyfer sgiliau trawsgwricwlaidd

Dibenion asesu o fewn y CiG

Cynllunio ar gyfer sgiliau cyfannol

Rôl asesu o fewn atebolrwydd

Cynllunio ar gyfer themâu trawsgwricwlaidd

Gwerthuso CiG o fewn eich ysgolion

Cynllunio ar gyfer ehangder a dyfnder cynyddol ar draws 3-16

CiG mewn ysgolion llai

Cynllunio ar gyfer yr Egwyddorion Cynnydd o fewn MDaPh

Dibenion asesu

Rôl ymchwil ac ymholi mewn cynllunio cwricwlwm

Data i ddangos ymgysylltiad yn ystod tymor yr haf 2021 – gweledigaeth/cynllunio ar gyfer newid cwricwlwm 1 a 2

Tud. 131

Cod ALI	Awdurdod Lleol	Nifer o Ysgolion	Nifer wedi Mynychu 3 sesiwn	% wedi Mynychu 3 sesiwn	Nifer heb fynychu dim un sesiwn	% heb fynychu sesiwn	Nifer wedi Mynychu 1 neu fwy o sesiynau	%wedi Mynychu 1 neu fwy o sesiynau	Nifer wedi Mynychu 2 neu fwy o sesiynau	%wedi Mynychu 2 neu fwy o sesiynau
660	Ynys Môn	46	34	73.9%	4	8.7%	42	91.3%	37	80.4%
661	Gwynedd	96	49	51.0%	10	10.4%	86	89.6%	69	71.9%
662	Conwy	60	31	51.7%	5	8.3%	55	91.7%	49	81.7%
663	Sir Ddinbych	54	18	33.3%	16	29.6%	38	70.4%	26	48.1%
664	Sir y Fflint	77	26	33.8%	15	19.5%	62	80.5%	45	58.4%
665	Wrecsam	68	28	41.2%	14	20.6%	54	79.4%	43	63.2%
	Cyfanswm	401	186	46.4%	64	16.0%	337	84.0%	269	67.1%

Ffrwd waith – Datblygu Arweinyddiaeth

Gwahaniaeth a wnaed

- Mae arweinwyr ysgolion ar bob lefel sydd yn cymryd rhan yn y rhaglenni Arweinyddiaeth yn fwy hyderus yn gyffredinol ac mae ganddynt well dealltwriaeth o arweinyddiaeth effeithiol. Mae aelodau yn datblygu yn arweinwyr hunan fyfyrion sy'n arddangos cymhwysedd, arloesedd, disgwiliadau uchel, nodau clir a'r gallu i ddatblygu a dylanwadu ar eraill.
- Mae pob Rhaglen yn arwain at aelodau yn datblygu rhwydweithiau cydweithio â chymheiriaid proffesiynol a chlòs, a fydd yn eu helpu i gyfrannu ar lefel clwstwr ac yn rhanbarthol i'r agenda diwygio cenedlaethol.
- Trwy gwblhau 'Tasgau Datblygu Arweinyddiaeth' ysgol gyfan i wella agweddau ar waith eu hysgolion, mae aelodau wedi datblygu eu sgiliau arweinyddiaeth ac mae ganddynt gyfrifoldeb penodol o fewn eu sefydliadau i yrru gwelliant ysgol gyfan.
- Trwy gyfrannu i yrru blaenoriaethau yn eu hysgolion mae aelodau'r rhaglenni yn atebol am weithgarwch gwella. Yn ogystal, gallant hunan arfarnu eu gweithredoedd personol yn erbyn y Safonau Proffesiynol ar gyfer Arweinyddiaeth, gan feithrin cyfrifoldeb personol am eu datblygiad proffesiynol eu hunain.
- Trwy fyfyrion beirniadol ac ystyried effaith eu gweithredoedd, mae unigolion yn gallu dangos sut y mae dilyn y rhaglenni nid yn unig yn datblygu eu sefydliadau ond hefyd yn eu datblygu fel arweinwyr.

Rhaglen Datblygu Arweinyddiaeth Ganol: 98

Rhaglen Datblygu Uwch Arweinwyr: 61

Rhaglen Datblygu Darpar Benaethiaid (paratoi at CPCP): 72

Rhaglen Datblygu Penaethiaid Newydd a Phenaethiaid Dros Dro: 37

Rhaglen Ddatblygu i Benaethiaid Profiadol: 17

CYFANSWM: 285

GWE | Cydweithio
Dysgu
Llwyddo

Adroddiad Cynnydd ar y Daith Ddiwygio

TYMOR YR HYDREF 2021

www.gwegogledd.cymru

Tud. 133

0300 500 8087

CYNNWYS

PWRPAS YR ADRODDIAD	3
MEYSYDD SYDD ANGEN EU DATBLYGU A'U CEFNOGI YMHELLACH	4
BLAENORIAETHAU RHANBARTHOL A NODWYD	4
PRIF GANFYDDIADAU	6
SECTORAU CYNRADD AC ARBENNIG GAN GYNNWYS UCD	6
SECTOR UWCHRADD GAN GYNNWYS YSGOLION ARBENNIG PERTHNASOL AC UCD	13
CRYNODEB O GYNNIG DYSGU PROFFESIYNOL A CHYMORTH GWE I YSGOLION	19

PWRPAS YR ADRODDIAD

Mae pandemig Covid-19 wedi dangos i ni bod newid, er gwell, yn bosibl hyd yn oed dan yr amgylchiadau mwyaf heriol. Yng ngogledd Cymru, manteisiodd GwE, yr Awdurdodau Lleol, Ysgolion ac UCD ar y cyfle i edrych ar ffyrdd arloesol o weithio. Mae ysgolion wedi bod yn darparu profiadau dysgu ac addysgu pwrpasol trwy ddull dysgu cyfunol llawn creadigedd. Mae angen datblygu ar y profiadau hyn i osgoi llamu'n ôl, gan gynnal y dysgu cadarnhaol sydd wedi datblygu dros y cyfnod hwn a pharatoi am y dyfodol. Mae pedair thema drawsliniol Sefydliadau sy'n Dysgu, sef amser, ymddiriedaeth, meddwl gyda'n gilydd a thechnoleg wedi datblygu i fod yn sylfeini cadarn dull cydweithredol o weithio wrth i ni symud ymlaen gyda'r agenda adfywio a diwygio.

Mae'r ymateb i COVID-19 wedi effeithio'n sylweddol ar ysgolion, wrth gwrs, ac mae'n debyg ei fod wedi tarfu ar rai o'u cynlluniau i baratoi at y cwricwlwm newydd a'i weithredu. Mae'r adroddiad yn amlinellu ble mae ysgolion ac UCD arni ar hyn o bryd wrth iddynt roi sylw i'r agenda adfywio a diwygio ac mae'n seiliedig ar dystiolaeth a gasglwyd gan Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant GwE yn rhan o'u gwaith yn cefnogi ysgolion yn ystod tymor y Gwanwyn a'r Haf, 2021.

Ar gyfer pob ysgol ac UCD, adroddodd yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant ar:

Cynnydd disgyblion

Sectorau cynradd ac arbennig

- *Sut mae'r ysgol yn cofnodi ac yn mesur cynnydd mewn meysydd fel llythrennedd, rhifedd, sgiliau sylfaenol, lles, dysgwyr sy'n fregus i ddysgu?*
- *Beth yw'r wybodaeth ddaw allan o'r data crynodol neu ansoddol hwn?*

Sector uwchradd gan gynnwys ysgolion arbennig perthnasol ac UCD

- *Sut mae ysgolion uwchradd wedi defnyddio Graddau a Bennir gan Ganolfannau ar gyfer TGAU a Safon Uwch i gwblhau hunan arfarniad er mwyn cefnogi gwelliant parhaus?*

Cwricwlwm i Gymru (CiG)

- *Beth yw blaenoriaethau CiG yr ysgol ar gyfer tymor yr Hydref?*
- *Beth yw'r blaenoriaethau clwstwr ar gyfer CiG yn nhymor yr Hydref?*
- *Sut ydych chi'n defnyddio ymhellach adnoddau cynnig dysgu proffesiynol CiG?*
 - *Arwain newid*
 - *Datblygu gweledigaeth a rennir.*
 - *Diwygio'r Cwricwlwm*
- *Beth fydd rôl a chyfraniad eich YCG ac aelodau tîm estynedig GwE wrth gefnogi'r gwaith hwn?*
- *Beth yw eich dulliau cychwynnol o ddatblygu cynllunio cwricwlwm yn eich ysgol ac ar draws eich clwstwr?*

Diwygio ADY a Chynnydd tuag at Weithredu

- *Sut fydd y rhwydweithiau rhanbarthol a lleol yn cefnogi eich ysgol/clwstwr?*
- *Beth yw eich blaenoriaethau ar gyfer Trawsnewid ADY fel ysgol/clwstwr ar gyfer tymor yr Hydref?*

Dysgu Proffesiynol

- *A oes unrhyw feysydd/agweddau pellach ar ddysgu proffesiynol i chi eu hadnabod?*

Atebolrwydd

- Sut ddylai atebolrwydd edrych?
- Sut wnewch chi fesur cynnydd ac effaith eich gwaith?
- Sut fydd adrodd yn edrych?

Mae'r adroddiad hefyd yn crynhoi **Cynnig Dysgu Proffesiynol a chymorth GwE i ysgolion**.

Crynoir y meysydd i'w datblygu a'u cefnogi ymhellach a'r blaenoriaethau rhanbarthol lefel uchel isod:

MEYSYDD SYDD ANGEN EU DATBLYGU A'U CEFNOGI YMHELLACH

Mae ysgolion ar draws pob sector wedi nodi'r angen am gymorth yn y meysydd canlynol er mwyn datblygu:

- Gweithredu'r Cwricwlwm i Gymru - yn enwedig dylunio a chynllunio'r Meysydd Dysgu a Phrofiad (MDaPh);
- Dulliau asesu a'r cysyniad o gynnydd i baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd;
- Gweithredu'r 12 Egwyddor Addysgegol er mwyn gwella'r dysgu a'r addysgu, gwahaniaethu ac asesu ffurfiannol;
- Defnyddio prosesau gwella ansawdd, gan gynnwys defnyddio data ansoddol a meintiol fel tystiolaeth i gefnogi gwelliant;
- Cryfhau cydweithio clwstwr cynradd ymhellach a pharhau i sefydlu a hwyluso cynghreiriau uwchradd i gytuno ar egwyddorion a swyddogaethau eu gwaith cydweithredol;
- Sefydlu a datblygu adolygu gan gymheiriaid ymhellach drwy'r Rhaglen Partneriaeth Ysgolion (SPP);
- Gwella sgiliau'r Gymraeg, llafaredd yn enwedig;
- Cryfhau'r trefniadau a'r ddarpariaeth ar gyfer pontio rhwng y cynradd a'r uwchradd/arbennig a datblygu continwmm 3 i 16;
- Gwella ymgysylltiad rhieni i gefnogi'r dysgu;
- Cefnogi ysgolion uwchradd i baratoi am arholiadau Haf 2022 a'u trefniadau wrth gefn pe byddai mwy o darfu.

BLAENORIAETHAU RHANBARTHOL A NODWYD

Mae'r broses arfarnu wedi adnabod y blaenoriaethau rhanbarthol lefel uchel hyn:

1. Sicrhau y bydd pob ysgol yn barod i gyflwyno'r cwricwlwm ac yn rhoi sylw i ofynion mandadol/statudol ar gyfer ei gyflwyno yn 2022 neu 2023 (opsiwn sector uwchradd).

Cefnogir hyn trwy:

- Ddarparu rhwydweithiau rhanbarthol a lleol gydag arweiniad pendant ar ddylunio a chynllunio'r cwricwlwm, asesu a chynnydd drwy fodelu ac enghreifftio arferion cwricwlwm;
 - Hyrwyddo pontio i ddysgwyr drwy sicrhau cyswllt uniongyrchol effeithiol rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd;
 - Gweithio ar y cyd ag arweinwyr i sicrhau bod gan bob lleoliad gynllun pendant i ymateb yn effeithiol i'r arweiniad a nodir yn y Rhaglen Dysgu Proffesiynol ar gyfer Cwricwlwm i Gymru;
 - Sicrhau bod pob lleoliad yn mabwysiadu ac yn cyhoeddi crynodeb i randdeiliaid allweddol o'u cwricwlwm a'u trefniadau asesu fel yr amlinellir yn 'Y Daith at Gyflwyno'.
2. Gweithredu prosesau sy'n rhoi sylw i ysgolion sy'n destun pryder a gweithio gydag Awdurdodau Lleol i sicrhau bod gan ysgolion y lefel briodol o gymorth a her er mwyn gwella.

Tud. 136

3. Cryfhau a gwreiddio ymhellach adolygu gan gymheiriaid yn enwedig o fewn cynghreiriau uwchradd i gryfhau hunan arfarnu a chynllunio gwelliant.
4. Cefnogi'r Awdurdodau Lleol i gyflwyno Trawsnewid ADY drwy ddarparu Dysgu Proffesiynol i wella'r dysgu a'r addysgu.

PRIF GANFYDDIADAU

SECTORAU CYNRADD AC ARBENNIG GAN GYNNWYS UCD

MESUR CYNNYDD DYSGWYR

- *Sut mae'r ysgol yn cofnodi ac yn mesur cynnydd mewn meysydd fel llythrennedd, rhifedd, sgiliau sylfaenol, lles, dysgwyr sy'n fregus i ddysgu?*
- *Beth yw'r wybodaeth ddaw allan o'r data crynodol neu ansoddol hwn?*

Mae bron pob ysgol gynradd ac arbennig wedi rhoi blaenoriaeth i les disgyblion ac yn gweithredu amryw o gynlluniau/gweithgareddau fel 'Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma', 'Pass', Grwpiau Anogaeth, 'Talkabout', 'Mind Mechanics', Therapi Lego, a 'Tyfu drwy'r Tymhorau'. Fel hyn, maent wedi gallu cynnal ac olrhain lles eu disgyblion yn well. Ceir llawer o enghreifftiau o arferion da ar draws y rhanbarth ble datblygwyd dull effeithiol o fonitro lles. Mae'r rhain yn cynnwys ysgolion sydd wedi cwblhau asesiad gwaelodlin o les dysgwyr i weld pwy sy'n fregus i ddysgu ar ôl dychwelyd i'r ysgol. Cefnogwyd rhai ysgolion gan brifysgolion i gynnal ymchwil ar sut orau i adnabod anghenion lles. O ganlyniad, maent wedi gallu adnabod unigolion a grwpiau o ddysgwyr i gael yr ymyrraeth fwyaf priodol fel 'ELSA'. Hyfforddwyd athrawon a staff ysgolion mewn amrywiaeth o ymyraethau arbenigol, e.e. ymarferwyr iechyd meddwl, 'Tyfu drwy'r Tymhorau', a Meddwlgarwch. Defnyddir cwnsela ysgol, 'NICOS' a Seicolegwyr Addysg yn effeithiol hefyd mewn llawer o ysgolion. Nid oes amheuaeth bod lles disgyblion yn dal yn flaenoriaeth uchel i'r rhan fwyaf o ysgolion wrth iddynt barhau i roi sylw i effaith COVID ar eu disgyblion.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae bron pob ysgol wedi parhau â'u systemau asesu mewnol i olrhain cynnydd. Mae'r systemau tracio ac asesu hyn yn cynnwys:

- Tracio perfformiad yn sgil ymyraethau unigol;
- Defnyddio sgorau safonedig o brofion cenedlaethol;
- Defnyddio profion darllen a sillafu fel profion darllen 'Salford' a phroffion sillafu 'Youngs';
- Cynnal profion 'CAT 4';
- Cynnal asesiadau mathemateg 'White Rose' er mwyn llywio'r cynllunio;
- Cynnal asesiadau gwaelodlin yn y Meithrin a'r Derbyn;
- Defnyddio Incerts i dracio lefelau o'r gwaelodlin ymlaen;
- Nodiadau tracio athrawon unigol yn effeithiol;
- Athrawon yn cadw cofnodion 'Read, Write, Inc';
- Arweinwyr yn defnyddio 'Building Blocks', 'Maestro' a 'Taith 360';
- Ysgolion yn dechrau defnyddio adnodd tracio GwE ar gyfer tracio cynnydd Meysydd Dysgu a Phrofiad Cwricwlwm i Gymru;
- Defnyddio holiaduron lles fel 'PASS' a 'Boxhall';
- Defnyddio portffolios disgyblion ar gyfer safoni a chymedroli.

Nododd llawer o ddisgyblion bod y cymorth a'r berthynas agos â theuluoedd yn sicrhau bod y rhan fwyaf o ddisgyblion yn dychwelyd i'r ysgol yn barod i ddysgu wedi'r cyfnod clo. Er hynny, roeddent hefyd yn cydnabod yr heriau gyda disgyblion ieuengaf yr ysgol a'r unigolion mwyaf bregus.

Felly mae amrywiad sylweddol yn ôl ysgolion, o ran cynnydd disgyblion. Yn ôl llawer o ysgolion cynradd, gwneir cynnydd da ar y cyfan tra bod eraill yn nodi cynnydd cyfyngedig gan garfanau o ddisgyblion. Mae llawer o ysgolion wedi gweithredu cynlluniau targedu i gefnogi grwpiau o ddisgyblion fel y bo'n briodol. Er enghraifft, cytunir bod y cyfnod clo wedi cael mwy o effaith ar ben isaf yr ysgol. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi nodi'r angen i flaenoriaethu cymorth yn y Cyfnod Sylfaen i ddatblygu sgiliau siarad a gwrando disgyblion. Mae disgyblion Cyfnod Allweddol 2 wedi tueddu i 'ddal fyny' yn gynt ar ôl dychwelyd wedi'r cyfnod clo. Er hynny, mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi nodi'r angen i ddal ati i ganolbwyntio ar wella sgiliau

echddygol manwl disgyblion, gan gynnwys cyflwyno gwaith, rhyngweithio cymdeithasol, stamina ysgrifennu a dyfalbarhad. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion, gan gynnwys ysgolion cyfrwng Cymraeg, yn cydnabod yr angen i wella sgiliau llafaredd Cymraeg disgyblion.

Mae bron pob ysgol yn parhau i gyflwyno strategaethau ymyrraeth effeithiol i ddisgyblion e.e. drwy sesiynau dysgu manwl dyddiol, sesiynau 'SAFMEDS' i ddatblygu sgiliau darllen/sillafu Cymraeg a Saesneg, sesiynau Tric a Chlic i ddatblygu sgiliau llythrennedd yn y Cyfnod Sylfaen. Yn ôl bron pob ysgol, mae'r targedu ymyrraeth wedi cael effaith gadarnhaol ar safonau.

Mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn parhau i fonitro cynnydd dysgwyr o wahanol grwpiau fel dysgwyr bregus, hawl i Brydau Ysgol am Ddim (PYD), disgyblion ADY, Cymunedau Du, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn rhoi cymorth priodol a phwrpasol i'r disgyblion hyn ac maent yn gweld effaith y gwaith hwn drwy eu prosesau asesu. Dywedant fod disgyblion bregus yn gallu delio'n llawer gwell yn y dosbarth prif lif a gydag amrywiol heriau cymdeithasol.

CWRICWLWM I GYMRU (CiG)

• *Beth yw blaenoriaethau Cwricwlwm i Gymru yr ysgol ar gyfer tymor yr Hydref?*

Mae gan bob ysgol gynradd flaenoriaethau CDY yn gysylltiedig â'r Cwricwlwm i Gymru yn 2021-22, ac mae'r rhain yn gysylltiedig â Rheoli Perfformiad Penaethiaid. Mae'r blaenoriaethau hyn yn unol â'r daith dysgu proffesiynol genedlaethol a'r daith at gyflwyno, ac yn cynnwys agweddau ar ddatblygu gweledigaeth, ymglyfarwyddo â chynnwys a chynllunio a threialu.

Trwy gydol tymor yr Hydref, roedd enghreifftiau o'r hyn a roddwyd ar waith gan ysgolion cynradd ac arbennig rhanbarthol yr awdurdod yn cynnwys:

- Canolbwyntio ar Bedwar Diben y cwricwlwm newydd, e.e. disgyblion yn disgrifio beth maent yn ei olygu iddyn nhw, staff yn edrych (archwilio) ble rhoddir sylw i'r rhain yn y ddarpariaeth bresennol. Mae gan bob ysgol gynradd bellach fynediad at 'Fframwaith Asesu Ansawdd' GwE sy'n cefnogi ysgolion cynradd gyda'r archwiliad hwn, mae lleiafrif o ysgolion cynradd eisoes wedi dechrau defnyddio'r adnodd hwn yn effeithiol.
- Treialu gyda chynllunio, e.e. cyfeirio at Feysydd Dysgu a Phrofiad yn y cynllunio ac amlygu'r ymdriniaeth;
- Datblygu taflenni gwybodaeth/gohebiaeth i rieni, yn dweud wrthynt am y Cwricwlwm i Gymru;
- Addysgu pynciau ac ail-labelu llyfrau yng nghyd-destun y Meysydd Dysgu a Phrofiad;
- Treialu gyda'r datganiadau o gynnydd mewn cynllunio;
- Mae staff yn mynychu dysgu proffesiynol perthnasol;
- Mae arweinwyr yn ystyried ffyrdd o dracio ac asesu'r Cwricwlwm i Gymru;
- Diweddarau llywodraethwyr yn rheolaidd, a llywodraethwyr yn monitro cynnydd yn y Cwricwlwm i Gymru;
- Datblygu themâu a thopigau ysgol gyfan sy'n briodol;
- Cynnwys llais y disgybl yn y cynllunio;
- Archwilio yn erbyn adnodd tracio Egwyddorion Addysgegol GwE;
- Ail-ymweld ag adborth a gwaith asesu ffurfiannol;
- Parhau i ddatblygu dysgu yn yr awyr agored - gwreiddio lles trwy brofiadau cyffrous a diddorol yn yr awyr agored;
- Parhau i ganolbwyntio ar les, gan gynnwys dysgwyr a'u teuluoedd a lles staff;
- Gweithredu mentrau ffitrwydd corfforol;
- Parhau i ddatblygu sgiliau digidol.

Mae bron pob ysgol wedi dechrau paratoi i weithredu'r cwricwlwm newydd, h.y. mae'r Pedwar Diben a'r 12 Egwyddor Addysgegol wedi cael sylw priodol a bellach yn rhan naturiol o'r ddarpariaeth dysgu ac addysgu.

Tud. 139

Ar draws y rhanbarth, mae amryw o enghreifftiau o arferion blaengar gydag amrywiol ffyrdd o gynllunio themâu, tasgau a gweithgareddau i fodloni gofynion y cwricwlwm newydd. Mae llawer o ysgolion hefyd yn cydweithio'n dda ac yn rhannu arferion llwyddiannus.

Mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn cynllunio darpariaeth Dysgu Proffesiynol addas i ddatblygu dysgu ac addysgu effeithiol gan ystyried egwyddorion a gofynion Cwricwlwm i Gymru. Mae ysgolion wedi trefnu amrywiaeth o gyfleoedd dysgu proffesiynol i gyfoethogi'r dysgu, yr addysgu a'r addysgeg i gefnogi datblygiad y Cwricwlwm i Gymru ymhellach.

Mae bron pob ysgol wedi cynllunio eu gwariant grant i gefnogi'u gwaith tuag at fodloni gofynion statudol Medi 2022. Ar y cyfan, neilltuwyd y gwariant hwn i wella cymarebau staffio, targedu disgyblion, prynu adnoddau ychwanegol a rhyddhau staff i fynd i hyfforddiant.

• **Beth yw blaenoriaethau Cwricwlwm i Gymru y clwstwr yn ystod Tymor yr Hydref?**

Mae'r rhan fwyaf o glystyrau ar draws y rhanbarth yn gweithio'n dda ac yn wirioneddol cydweithio. Cryfhawyd y cydweithio hwn yn ystod y cyfnod clo pan oedd y clystyrau yn cyfarfod yn rheolaidd ar-lein.

Mae clystyrau ar draws y rhanbarth wedi cytuno ar amrywiaeth o flaenoriaethau. Dyma nhw:

- Sicrhau bod gan bob aelod staff ym mhob ysgol yn y clwstwr ddealltwriaeth dda o'r Cwricwlwm i Gymru a'r egwyddorion sy'n sail iddo;
- Datblygu ymhellach yr agweddau addysgegol a sut mae'r rheiny'n trosglwyddo i arferion dosbarth;
- Datblygu cynllunio cwricwlwm lefel uchel;
- Archwilio addysgeg a model dysgu ar sail ymholiad ar gyfer yr agwedd Gymraeg ar y Maes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu;
- Datblygu hyfforddiant Profiadau Dysgu yn yr Awyr Agored a rhoi'r egwyddorion a'r fethodoleg ar waith.

Mae bron pob arweinydd ysgol wedi cydweithio a chyd-lunio blaenoriaethau a gosod cyfeiriad ar gyfer datblygiadau Cwricwlwm i Gymru. Mae'r gwaith yn mynd rhagddo'n dda ac yn dechrau dangos effaith, e.e. mae fformat cynllunio clwstwr ar gael, sesiynau gweledigaeth clwstwr, newyddlenni clwstwr ac ati.

Mae cydweithio cynradd/uwchradd hefyd yn datblygu'n dda mewn rhai ardaloedd; er hynny, mae effeithiolrwydd hyn yn amrywio o'r naill glwstwr i'r llall ar hyn o bryd. Mae gan arweinwyr mewn rhai clystyrau fwy o waith i'w wneud i greu a chytuno ar weledigaeth a chyfeiriad penodol i'r clwstwr. Yn gyffredinol, megis dechrau mae'r clystyrau o ran cynllunio ar gyfer cwricwlwm 3-16 a rennir, sy'n cynnwys gwella trosglwyddo. Dyma'r cam nesaf i lawer o glystyrau. Tymor nesaf, mae llawer yn bwriadu:

- Rhannu syniadau a modelau ar gyfer dylunio cwricwlwm, gan gynnwys cyswllt â'r rhwydweithiau Cwricwlwm i Gymru lleol;
- Rhannu cynlluniau ar gyfer grwpiau oedran tebyg rhwng ysgolion;
- Rhannu testunau/themâu i gefnogi gwaith pontio 3-16, gan gynnwys gwaith ar sgiliau cyfannol a thrawsgwricwlaidd;
- Dechrau datblygu dull asesu cyffredin;
- Dechrau datblygu ieithoedd modern 3-16.

Mae deuddeg clwstwr cynradd a phob ysgol arbennig wedi cael hyfforddiant adolygu cymheiriaid i gefnogi eu taith tuag at welliant. Yn ystod tymor yr Hydref, mae 33 clwstwr arall, yn cynnwys 193 o ysgolion rhanbarthol a 6 UCD, wedi gwneud cais i gymryd rhan mewn adolygu cymheiriaid drwy'r Rhaglen Partneriaeth Ysgolion.

- **Sut ydych chi'n defnyddio ymhellach adnoddau cynnig dysgu proffesiynol Cwricwlwm i Gymru?**
 - **Arwain newid**
 - **Datblygu gweledigaeth a rennir**
 - **Diwygio'r Cwricwlwm**

Yn y rhan fwyaf o ysgolion cynradd ac arbennig, mae arweinwyr wedi defnyddio'r adnoddau hyn yn effeithiol i ddatblygu sgiliau staff wrth gynllunio ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru. Mewn ysgolion eraill, mae YCG wedi ailgyflwyno'r adnoddau i arweinwyr, ac maent yn bwriadu eu defnyddio yn nhymor y Gwanwyn. Ble defnyddiwyd yr adnoddau hyn yn effeithiol, mae arweinwyr wedi cynllunio ffyrdd ymarferol a diddorol i ddefnyddio adnoddau rhanbarthol Cwricwlwm i Gymru e.e. papurau procio, cyflwyniadau PowerPoint a gweminarau, trwy gyfarfodydd staff wythnosol, gyda'r Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant yn aml yn cefnogi.

Bu'r rhan fwyaf o Benaethiaid ar yr holl weithdai Cwricwlwm i Gymru gan gyfrannu'n dda at y broses, a rhoi safbwyntiau gofalus. Mae llawer yn gweithredu'r dull hwn o'r dysgu proffesiynol yn eu hysgolion, er enghraifft, ysgrifennu at randdeiliaid i ddatblygu gweledigaeth wirioneddol leol; a chael grwpiau o randdeiliaid i gyfrannu at ddatblygu gweledigaeth gyffredin. Mae llywodraethwyr yn rhan fawr o'r broses hon ac yn wybodus iawn yn gyffredinol, ac yn dechrau arwain newid cwricwlwm yn eu hysgolion.

- **Beth fydd rôl a chyfraniad eich Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant (YCG) ac aelodau tîm estynedig GwE wrth gefnogi'r gwaith hwn?**

Ar draws y rhanbarth, mae arweinwyr ysgolion wedi gofyn am y canlynol gan yr YCG:

- Cymorth gyda chyfarfodydd staff ar adnoddau GwE a Chanolfan Cefnogaeth GwE;
- Cymorth gyda hunan arfarnu a chynllunio gwelliant;
- Cymorth gyda monitro datblygiadau'r cwricwlwm;
- Cymorth a chynngor ar asesu a chynnydd a sut i gynllunio ar gyfer y rhain;
- Cymorth unigryw i staff lle bo'n briodol;
- Cymorth i ddatblygu cynllun y clwstwr ar gyfer Cwricwlwm i Gymru;
- Cymorth ar gyfer cynllunio a phontio 3-16;
- Hwyluso prosiectau'r Rhaglen Partneriaeth Ysgolion;
- Rhannu enghreifftiau a modelau o sut i ddylunio'r cwricwlwm;
- Rhannu gwybodaeth ac adnoddau o'r rhwydweithiau rhanbarthol a chodi ymwybyddiaeth o'r rhaglen;
- Gofal bugeiliol parhaus.

- **Beth yw eich dulliau cychwynnol o ddatblygu dylunio cwricwlwm**

- **yn eich ysgol?**
- **ar draws eich clwstwr?**

Mae gan y rhan fwyaf o ysgolion yn y rhanbarth gynlluniau i ddatblygu dylunio cwricwlwm drwy gydol y flwyddyn academaidd, drwy eu Cynlluniau Datblygu Ysgol. Mae'r rhain yn gysylltiedig â chamau'r daith ddiwygio ranbarthol a chenedlaethol. Bydd staff yn parhau i ailwampio eu cwricwlwm yn unol â'r rhain wrth i'r flwyddyn fynd rhagddi. Er hynny, mae dylunio'r cwricwlwm yn dal yn faes allweddol i gael cymorth ac arweiniad.

Nododd ysgolion fod athrawon wedi treialu dulliau cynllunio i gefnogi'r Cwricwlwm i Gymru, a'u bod yn parhau i wneud hynny drwy:

- Gynllunio ar fformatau newydd, gan gynnwys cyfeiriadau at y Meysydd Dysgu a Phrofiad a'r Pedwar Diben;
- Mae testunau ysgol gyfan wedi'u cynllunio yn cynnwys y cwricwlwm lleol;
- Mae testunau a themâu yn cynnwys cynllunio ar gyfer llais y disgybl - yn enwedig ar ddechrau testunau

Tud. 141

www.gwegogledd.cymru

0300 500 8087

newydd;

- Gweithgareddau trochi i ennyn diddordeb dysgwyr yn eu testunau a'u themâu newydd;
- Cynllunio yn ystyried y sgiliau trawsgwricwlaidd a chyfannol a themâu trawsgwricwlaidd;
- Datblygu'r amgylchedd dysgu i gefnogi gwaith yn y Cwricwlwm i Gymru, sy'n cynnwys datblygu dysgu yn yr awyr agored yn sylweddol, sydd o berthnasedd i'r ardal leol;
- Parhau i ddatblygu dysgu digidol.

Mae'r rhan fwyaf o glystyrau yn bwriadu datblygu dull cynllunio cyffredin ar gyfer cynnydd 3-16 yn ystod tymor y Gwanwyn.

Mae llawer o ysgolion eisoes wedi datblygu systemau ar gyfer cydweithio mewn timau a chyd-arbrofi ag arferion a rhannu'r rhai llwyddiannus wrth gynllunio ar gyfer dyfodiad y cwricwlwm newydd. Mae'r gwaith a wnaed i werthuso'r defnydd o'r 12 Egwyddor Addysgegol hefyd yn sylfaen effeithiol i'r gwaith hwn.

• **Sut fydd y rhwydweithiau rhanbarthol a lleol yn cefnogi eich ysgol/clwstwr?**

Mae 228 o ysgolion cynradd ac arbennig a 533 o ymarferwyr yn rhan o'r rhwydweithiau rhanbarthol a lleol. Mae'r rhwydweithiau wedi sefydlu system i rannu'r gwaith ar lefel ranbarthol a lefel awdurdod lleol. Trwy hyn a thrwy gydweithio â chyd-weithwyr clwstwr mewn Meysydd Dysgu a Phrofiad eraill, mae ysgolion eisoes yn gwella eu dealltwriaeth o feysydd penodol y Cwricwlwm i Gymru, ac maent eisoes yn dechrau rhannu syniadau a chynllunio. Drwy gydol y tymor, buont yn cyfrannu at ddatblygu adnoddau a dulliau cyffredin ac maent wedi datblygu dysgu drwy weithio gyda chydweithwyr eraill mewn Meysydd Dysgu a Phrofiad eraill o fewn yr awdurdod ac ar draws y rhanbarth.

ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

• **Beth yw eich blaenoriaethau ar gyfer Trawsnewid ADY fel ysgol/clwstwr ar gyfer tymor yr Hydref?**

Lluniwyd blaenoriaethau clwstwr i ddatblygu ADY ym mhob clwstwr, ac mae ysgolion wrthi'n mireinio ac yn perchnogi'r blaenoriaethau hyn.

Ymddengys bod y rhan fwyaf o ysgolion yn ymateb yn llwyddiannus, ar y cyfan, i'r ddeddf a'r gofynion statudol ar draws y rhanbarth ac yn diweddarau aelodau staff yn rheolaidd ar ddatblygiadau.

Mae rôl y Cydgysylltydd ADY (CGADY) mewn ysgolion yn datblygu. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi defnyddio cerrig milltir G6 i adolygu cynnydd yr ysgol a gweld a oes agweddau pellach sydd angen sylw, ac mae'r gweddill wrthi'n cwblhau'r gwaith hwn cyn diwedd tymor yr Hydref.

Mae staff ADY allweddol wedi cael hyfforddiant 'Eclipse' ac maent yn barod i ddatblygu'r system ar draws yr ysgol.

Dyma enghreifftiau o flaenoriaethau ysgolion ar gyfer y tymor hwn:

- Diweddarau polisïau i adlewyrchu diwygio ADY, pan fyddant ar gael gan yr Awdurdod Lleol;
- Mae treialu gyda Chynlluniau Datblygu Unigol (CDU) yn digwydd - bydd gan ddysgwyr newydd Gynllun Datblygu Unigol;
- Bydd gan bob plentyn broffil un-dudalen erbyn diwedd y tymor
- CGADY, llywodraethwyr ac athrawon i gael dysgu proffesiynol perthnasol, gan gynnwys hyfforddiant ysgol gyfan mewn arferion sy'n canolbwyntio ar unigolion [PCP] ac 'Eliesha'.
- Bydd ysgolion yn diweddarau teuluoedd ar eu hawliau i apêl a thribiwnlys;
- Parhau i weithredu darpariaeth gyffredinol ac wedi'i thargedu mewn clystyrau;

Tud. 142

- Datblygu'r arfer o blant yn cynllunio ac yn cyd-lunio eu cyfarfodydd adolygu eu hunain ar batrwm CDU.

DYSGU PROFFESIYNOL

- *A oes unrhyw feysydd/agweddau pellach ar ddysgu proffesiynol i chi eu hadnabod?*

Mae pob ysgol wedi ymrwmo i ddysgu proffesiynol ar gyfer datblygu staff ar y daith tuag at y Cwricwlwm i Gymru ac maent yn dilyn amserlen genedlaethol a rhanbarthol. Rhwydweithiau rhanbarthol a lleol fydd yn gyrru'r gwaith hwn.

Ar y cyfan, mae cynlluniau Dysgu Proffesiynol ysgolion yn cyd-fynd yn bwrpasol â'u prosesau Rheoli Perfformiad. Fel hyn, gallant sicrhau eu bod yn darparu cyfleoedd datblygiadol sy'n ymateb i ofynion blaenoriaethau'r ysgol mewn ffordd effeithiol a strwythuredig.

Mae nifer o enghreifftiau o gyfleoedd Dysgu Proffesiynol mewn ysgolion ar draws y rhanbarth i ddatblygu ac uwch sgilio staff. Mae rhai enghreifftiau penodol yn golygu uwch sgilio'r gweithlu i gefnogi lles disgyblion drwy'r diploma 'Ysgolion sy'n wybodus ynghylch Trawma', 'Tyfu drwy'r Tymhorau', 'ELSA' a 'MAPA'. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn parhau i roi sylw i ddatblygu agweddau Asesu ar gyfer Dysgu hefyd drwy fynychu hyfforddiant Shirley Clarke. Mae mwy na chant o ysgolion wedi ymrwmo i ddatblygu sgiliau llafaredd Cymraeg drwy brosiect Ein Llais Ni. Erys datblygu arweinyddiaeth yn flaenoriaeth drwy Raglenni Datblygu Arweinyddiaeth GwE.

Mae'r rhan fwyaf o arweinwyr, athrawon ac aelodau staff yn cymryd rhan yn dda mewn dysgu proffesiynol, ac yn y rhan fwyaf o ysgolion rhennir gwybodaeth â chyd-weithwyr yn dilyn cyfleoedd hyfforddiant. Nodir dysgu proffesiynol yn glir ym mron pob ysgol drwy'r Cynllun Datblygu Ysgol. Mae llawer o arweinwyr wedi gofyn am gymorth i gynllunio a datblygu eu sgiliau eu hunain a sgiliau staff drwy:

- Gymorth gan yr YCG mewn cyfarfodydd staff, yn enwedig gyda datblygiadau Cwricwlwm i Gymru;
- Datblygiad parhaus staff drwy raglenni cenedlaethol a rhanbarthol, e.e. Cymorthyddion Dysgu, Athrawon Newydd Gymhwys (ANG), Arweinyddiaeth, ac ati;
- Gweithio mewn clwstwr ac ar y cyd;
- Rhwydweithiau rhanbarthol a lleol;
- Cymorth gyda datblygu cynllunio 3-16 ar draws y clwstwr.

ATEBOLRWYDD

- *Sut ddylai atebolrwydd edrych?*
- *Sut wnewch chi fesur cynnydd ac effaith eich gwaith?*
- *Sut fydd adrodd yn edrych?*

Mae bron pob Pennaeth cynradd yn cynhyrchu adroddiadau rheolaidd a manwl ar gyfer llywodraethwyr. Llunnir y rhain drwy hunan arfarniad ysgol gyfan. Mae gweithdrefnau atebolrwydd yn cynnwys amrywiaeth o randdeiliaid, gan gynnwys plant a rhieni. Mae gan lawer o ysgolion amserlen fonitro ddrafft ar waith, yn gysylltiedig â blaenoriaethau Cynlluniau Datblygu Ysgol, sy'n cynnwys ystod o strategaethau monitro megis:

- Teithiau dysgu disgyblion a staff;
- Craffu ar lyfrau;
- Cyfweiliadau ac holiaduron;
- Arsylwi gwersi yn unol â rheoli perfformiad;
- Arsylwi cymheiriaid a thrioedd.

Bydd gwaith clystyrau gyda'r Rhaglen Partneriaeth Ysgolion yn datblygu monitro clwstwr ymhellach, ac yn cyfrannu at ddatblygu cyd-atebolrwydd ar draws y clwstwr. Caiff y ddarpariaeth ADY ei monitro drwy hunan arfarnu yn erbyn cerrig milltir 'G6' a thrwy'r grŵp clwstwr ADY.

Mae'r pandemig wedi llesteirio gallu arweinwyr i ddatblygu monitro ac atebolrwydd y tymor hwn, ac nid yw llawer eto wedi gweithredu prosesau craffu ar lyfrau a rheoli perfformiad yn llawn yn eu hysgolion hyd yma.

Mae'r Cwricwlwm i Gymru yn flaenoriaeth allweddol i bob ysgol eleni, a chaiff ei monitro drwy brosesau hunan arfarnu a monitro. Yn ychwanegol, bydd yr agweddau clwstwr ar y blaenoriaethau hyn yn cael eu monitro mewn cyfarfodydd clwstwr rheolaidd a bydd yr YCG cyswllt yn rhan o'r trafodaethau.

Mae'r rhan fwyaf o arweinwyr ysgolion yn sicrhau bod eu hathrawon yn atebol am addasu, mireinio ac arbrofi efo'r addysgu ac yn ystyried egwyddorion a gofynion Cwricwlwm i Gymru drwy gyfarfodydd staff rheolaidd a gweithdrefnau arsylwi gwersi. O wneud hyn, bydd arweinwyr yn sicrhau cysondeb cyflymder wrth ymateb i'r daith ddiwygio ar draws eu hysgolion ac yn annog unigolion i fod yn arbrofi gyda strategaethau dysgu ac addysgu newydd a rhoi cynnig arnynt.

Mae nifer fawr o ysgolion yn sicrhau cyfleoedd i staff rannu'u gwaith drwy sgysiaau proffesiynol penodol e.e. mewn cyfarfodydd staff. Mae hyn yn helpu wrth sicrhau cysondeb ac adnabod yr arferion gorau.

Mae pob ysgol yn adrodd i lywodraethwyr a rhanddeiliaid ar y daith ddiwygio gan gynnwys effaith unrhyw weithredu neu dreialu dros y flwyddyn newydd.

Tud. 144

SECTOR UWCHRADD GAN GYNNWYS YSGOLION ARBENNIG PERTHNASOL AC UCD

GRADDAU A BENNIR GAN GANOLFANNAU AR GYFER TGAU A SAFON UWCH 2021

Yn ei ddatganiad ysgrifenedig (dyddiedig 21 Mehefin 2021), cadarnhaodd y Gweinidog Addysg 'y bydd y penderfyniad i atal mesurau perfformiad Cyfnod Allweddol 4 a'r chweched dosbarth yn ymestyn i flwyddyn academaidd 2021/22. Ni fydd data dyfarniadau cymwysterau yn cael ei ddefnyddio i adrodd ar ddeilliannau cyrhaeddiad ar lefel ysgol, awdurdod lleol na chonsortium rhanbarthol ac ni ddylid ei ddefnyddio i ddwyn ysgolion i gyfrif am ddeilliannau dysgwyr.' Cadarnhaodd hefyd y 'bydd yn ofynnol i bob ysgol a darparwr ôl-16 barhau i gynnal hunanwerthusiad effeithiol ar gyfer gwella'n barhaus'. Mae ein trefniadau gwerthuso, gwella ac atebolrwydd ni'n gofyn am ystyried ystod eang o wybodaeth sy'n berthnasol i gyd-destun yr ysgol ei hun wrth hunanwerthuso a nodi blaenoriaethau ar gyfer gwella. Golyga hyn y bydd ysgolion, gyda chymorth yr awdurdodau lleol a'r consortia rhanbarthol, yn defnyddio'r wybodaeth sydd ganddynt ar lefel disgyblion i fyfyrion ar eu trefniadau presennol a'u gwella.'

Sicrhaodd bob ysgol a lleoliad bod gweithdrefnau mewnol yn bodloni'r gofynion ar gyfer dyfarnu cymwysterau a nodwyd gan Cymwysterau Cymru a CBAC yn 2021 ar gyfer y drefn Graddau a Bennir gan Ganolfannau. Cyflwynwyd cynlluniau asesu - ac yn sgil gwneud addasiadau mewn rhai achosion - derbyniwyd pob un gan y corff dyfarnu. Cymrodd bob ysgol a lleoliad ran yn y sesiynau rhag-baratoi a gynhaliwyd gan y rhanbarth efo Cymwysterau Cymru a CBAC.

Adroddodd lawer o ysgolion bod Penaethiaid a staff wedi elwa o'r cydweithio o fewn eu cynghrair uwchradd i ymateb i ddisgwyliadau cenedlaethol a datblygu polisiau a phrosesau ar lefel ysgol. Llwyddodd hyn i sicrhau cysondeb a dealltwriaeth gyffredin.

Gofalodd bob ysgol rannu'r canllawiau gan y cyrff dyfarnu yn gyflym ac yn glir ymysg y staff dysgu, a gofyn am eglurhad pan roedd angen. Gan mwyaf - defnyddiodd yr ysgolion asesiadau a chynlluniau marcio cymeradwy CBAC yn llawn i ddarparu sail dystiolaeth ar gyfer y Graddau a Bennwyd. Sicrhaodd bob ysgol bod trefniadau mynediad priodol i ddysgwyr ag ADY, a rhoddwyd ystyriaeth arbennig ble'n briodol. Defnyddiodd bob ysgol ymarferion gweithdrefnau cymedroli mewnol i gefnogi gwaith cymedroli a safoni asesiadau. Aeth amryw o ysgolion ati i ddatblygu ar eu gwaith drwy gynghreiriau lleol gan ddefnyddio cymedroli traws-ysgol i gefnogi safoni mewnol. Dyma oedd yr achos ble mai un athro oedd yn dysgu pynciau neu ble roedd timau pynciol yn fach; nid oedd cymaint o angen mewn timau mwy o fewn ysgolion mwy.

Yn ystod y broses, roedd cryfder cyffredinol yn yr ysgolion o ran cyfleu a rhannu polisiau a disgwyliadau efo rhieni (drwy ohebiaeth ysgrifenedig a sesiynau briffio rhithiol). Roedd hyn yn gryfder arbennig ym mhrosesau'r ysgolion ac yn rhoi tryloywder i ysgolion am berfformiad presennol yn erbyn targedau a deilliannau disgwyliedig.

Roedd dysgu o bell effeithiol yn gymorth i'r rhan fwyaf o ddysgwyr mewn blynyddoedd arholiad ddychwelyd i'r ysgol ym mis Ebrill 2021.

Roedd rhai problemau gydag ymgysylltiad grwpiau penodol o ddysgwyr. Gwelwyd bod dysgwyr o deuluoedd incwm isel yn grŵp oedd yn achosi 'pryder' o safbwynt ymgysylltu a chynnydd. Mae perfformiad grwpiau o ddysgwyr, ac yn enwedig disgyblion PYD, yn dal yn flaenoriaeth i nifer o ysgolion.

Cynyddodd graddau A*-A yn sylweddol. Yn ôl llawer o ysgolion, roedd hyn i'w briodoli i ddiwydrwydd dysgwyr a'r defnydd effeithiol o adnoddau cenedlaethol a roddwyd iddynt i'w paratoi am yr asesiadau. Yn ogystal, roedd llawer o ddysgwyr wedi elwa o gael llai o ddeunyddiau a chynnwys i'w hadolygu, llai o

Tud. 145

amser rhwng adolygu ac asesu fel eu bod nhw'n cofio'r dysgu i raddau mwy, llai o asesiadau ac asesiadau a gyflwynwyd o flaen llaw i ddisgyblion drwy wefan CBAC.

Aeth y rhan fwyaf o ysgolion ati i ddadansoddi amrywiad mewnol gan ddefnyddio llwyfannau technoleg gwybodaeth gan ddatblygu adolygiad cyffredinol o raddau myfyrwyr unigol yn erbyn eu proffiliau blwyddyn blaenorol. Edrychodd lawer o ysgolion yn agos ar eu gweithdrefnau gosod targedau a chasglu data i sicrhau cysondeb arferion. Roedd gosod targedau yn aml yn seiliedig ar ragamcanion FFT/sgôr CATS ac asesiadau mewnol. Defnyddiwyd 'ALPS' hefyd i gefnogi'r gwaith casglu data ac arfarnu ar lefel Chweched Dosbarth. Mewn llawer o ysgolion, gweithredir i roi sylw i faterion sydd wedi codi mewn rhai adrannau ble nad oedd y sylfaen ar gyfer dyfarnu graddau cyn gryfed neu ble gwelwyd anghysondebau. Mae'r rhan fwyaf yn gweithio i sicrhau y bydd adrannau yn barod i gyflwyno sail dystiolaeth gref o asesiadau os bydd angen cynnal prosesau tebyg eleni.

Mae amryw o ysgolion wedi nodi bod lefelau llythrennedd yn isel ymysg grwpiau o ddysgwyr ac maent yn gweithredu i gefnogi a gwella hyn. Mae'n amlwg bod y cyfnodau clo wedi effeithio ar sgiliau Cymraeg dysgwyr, yn enwedig y rheiny o aelwydydd di-Gymraeg ac mewn addysg cyfrwng Cymraeg.

CWRICWLWM I GYMRU (CiG)

• *Beth yw eich blaenoriaethau CiG fel ysgol ar gyfer tymor yr Hydref?*

Ar ddechrau tymor yr Hydref, nododd bron i'r cyfan o'r 54 ysgol uwchradd/pob oed eu bwriad i gorffori'r Cwricwlwm i Gymru o fis Medi 2022. Fodd bynnag, mae llawer o ysgolion uwchradd yn ei chael hi'n gynyddol anodd i gadw at yr amserlenni y maent wedi'u gosod i'w hunain oherwydd y pandemig. Mae llawer wedi cael anhawster yn ystod y tymor hwn oherwydd absenoldebau staff a diffyg llanw. Gall y trefniadau ar gyfer arholiadau'r Haf hefyd lesteirio ymhellach eu gallu i fynd i'r afael â'r cwricwlwm newydd o fis Medi 2022. Os bydd y pandemig yn parhau i amharu ar waith ysgolion wedi'r Nadolig, byddem yn rhagweld bod canran gynyddol o ysgolion uwchradd yn mynd ati i adolygu eu sefyllfa ac oedi tan 2023, o bosibl. Mae angen i ysgolion gadarnhau trefniadau efo Llywodraeth Cymru erbyn 8 Ebrill 2022.

Bu sicrhau bod cynllunio ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru yn cael blaenoriaeth yn her i'r rhan fwyaf o ysgolion sydd mewn categori statudol dilyniant gan Estyn. Parheir i roi blaenoriaeth i gefnogi'r ysgolion hyn yn effeithiol.

Ym mron pob ysgol, mae'r Cwricwlwm i Gymru yn flaenoriaeth ysgol gyfan ac mae camau gweithredu ar gyfer tymor yr Hydref yn cyd-fynd â'r disgwyliadau cenedlaethol a nodir yn y ddogfen ddiwygiedig 'Cwricwlwm i Gymru: y daith at 2022'. Mae pob ysgol wedi nodi bod angen i staff, yn nhymor yr Hydref, ddatblygu ymhellach eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o fframwaith y Cwricwlwm a sicrhau bod athrawon yn cynllunio cynnydd o fewn/ar draws MDaPh a sgiliau trawsgwricwlaidd. Y tymor hwn, mae llawer o'r pwyslais ar ddatblygu dylunio'r cwricwlwm, dadbacio'r datganiadau o'r hyn sy'n bwysig a datblygu dealltwriaeth gyffredin o gynnydd o fewn ac ar draws y camau cynnydd. Rhannwyd prosesau posibl a enghreifftiwyd yn y rhwydweithiau CiG rhanbarthol a lleol â staff yn y rhan fwyaf o ysgolion i gefnogi'u cynllunio.

Dyma rai o'r blaenoriaethau CiG a nodwyd gan ysgolion uwchradd:

- cynllunio cynnydd mewn sgiliau trawsgwricwlaidd a themâu trawsbynciol;
- dylunio cwricwlwm lefel uchel;
- cynllunio a gweithredu'r MDaPh;
- asesu a chynnydd;
- datblygu ymhellach y 12 egwyddor addysgegol a dysgu digidol;

Tud. 146

- cynnwys y gymuned, yn enwedig gyda dysgu yn yr awyr agored;
 - gweithgareddau llais y disgybl yn cyfrannu at gynllunio datblygiadau;
 - mae'r adnoddau yn cefnogi ethos y cwricwlwm newydd a datblygiad sgiliau;
 - datblygu ar waith clwstwr gydag ysgolion cynradd partner a gweithio tuag at bontio llyfn yn y dysgu.
- ***Beth yw eich blaenoriaethau CiG fel clwstwr ar gyfer tymor yr Hydref?***

Y tymor hwn, mae bron pob ysgol uwchradd wedi cydweithio â'u clystyrau cynradd i gynllunio ar gyfer Cwricwlwm i Gymru. Mae'r rhan fwyaf o glystyrau wedi ail-ymweld â'u gweledigaeth ac wedi rhannu'u profiadau â rhwydweithiau rhanbarthol a lleol GwE. Mewn clystyrau eraill, mae athrawon uwchradd yn gweithio'n agos gydag ysgolion cynradd y clwstwr i ddatblygu dealltwriaeth gyffredin o addysgeg neu gydweithio'n effeithiol i ganolbwyntio ar sut i gyfleu cwricwlwm sy'n ddi-dor a ble mae cynnydd yn cael ei ddeall a'i ategu yn eu cynlluniau dysgu.

Mae cydweithio cynradd/uwchradd hefyd yn datblygu'n dda mewn rhai ardaloedd; er hynny, nid yw hyn yn gyson ar draws y rhanbarth a bydd angen targedu cynhaliaeth ymhellach i sicrhau ymgysylltiad effeithiol ar bob lefel. Mae gan arweinwyr uwchradd mewn rhai clystyrau waith pellach i'w wneud i fynd i'r afael yn well â chreu a chytuno ar weledigaeth gyffredin a chyfeiriad penodol i'r clwstwr.

Mae'r rhain ymysg blaenoriaethau clwstwr Cwricwlwm i Gymru a nodwyd gan ysgolion uwchradd:

- Datblygu cynlluniau pontio effeithiol;
 - Cynllunio gweithgareddau pontio sy'n cyd-fynd â dylunio Meysydd Dysgu a Phrofiad;
 - Canolbwyntio ar Gamau Cynnydd 2-4 a'r continwrm 3-16;
 - Edrych ar ddata a throsglwyddo gwybodaeth am ddysgwyr - beth sydd angen ei drosglwyddo a'i ddeall;
 - ble nad yw ymgysylltiad wedi datblygu digon hyd yma, gweithredu i symud ymlaen ar hyn;
 - Rhannu a datblygu elfen gyffredin i weledigaeth, gwerthoedd ac ymddygiad;
 - Edrych ar dulliau asesu y gellir eu defnyddio yn y dysgu a'r addysgu; sut i werthuso cynnydd;
 - Diwrnod hyfforddiant ar y cyd i rannu cynlluniau a chynnydd;
 - Datblygu gwaith ar feysydd cyffredin yng nghyd-destun y Cwricwlwm i Gymru. Er enghraifft, gwaith ar y cyd ar ysgolion sy'n wybodus ynghylch trawma, dulliau addysgegol gydag leithoedd Tramor Modern; dulliau cyffredin gyda sgiliau llythrennedd, rhifedd a digidol.
 - Cynllunio diwrnod hyfforddiant clwstwr ar y cyd i ganolbwyntio ar y cwricwlwm;
 - Datblygu dull ymchwil sy'n seiliedig ar ymholi i'r clwstwr gyda chymorth y Rhaglen Partneriaeth Ysgolion.
- ***Sut ydych chi'n defnyddio ymhellach adnoddau cynnig dysgu proffesiynol Cwricwlwm i Gymru?***
- ***Arwain newid***
 - ***Datblygu gweledigaeth a rennir***
 - ***Diwygio'r cwricwlwm***

Cynhaliwyd y sesiynau hyn ar adeg prysur iawn i ysgolion uwchradd a oedd wrthi'n paratoui i ddyfarnu Graddau a Bennir gan Ganolfannau. Felly, roedd lefel yr ymgysylltu yn amrywio ar draws y rhanbarth. Bu'r rhan fwyaf o ysgolion ar o leiaf un o'r sesiynau hyn a defnyddiodd lawer recordiadau o'r hyfforddiant maes o law. Rhannodd lawer o ysgolion yr adnoddau ag aelodau'r UDA; roedd hyn yn heriol i rai a rhoddwyd ail gynnig arni yn ystod tymor yr Hydref gyda chymorth yr YCG a'r sesiynau wedi'u recordio. Defnyddiwyd rhai adnoddau, e.e. y rheiny sy'n ymwneud â'r weledigaeth neu ddylunio'r cwricwlwm, yn effeithiol mewn ysgolion. Mewn un ysgol, er enghraifft, arweiniodd bob aelod o'r uwch staff weithdy gyda'r corff dysgu cyfan, mewn ysgol arall, rhannwyd a thrafodwyd canfyddiadau gydag uwch dimau arwain i lywio penderfyniadau. Mae llawer o ysgolion yn dal i ddefnyddio elfennau o'r cymorth hwn, er enghraifft defnyddio'r ap cynllunio taith, a defnyddio'r syniadau creu gweledigaeth i werthuso'r ddarpariaeth

bresennol yn erbyn y weledigaeth.

- **Beth fydd rôl a chyfraniad eich Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant (YCG) ac aelodau tîm estynedig GwE wrth gefnogi'r gwaith hwn?**
- Mae Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant (YCG) wedi annog staff dynodedig i fod yn rhan o'r rhwydweithiau rhanbarthol/lleol Cwricwlwm i Gymru ac wedi cefnogi a hwyluso'r gwaith.
- Mae YCG wedi cefnogi datblygiadau unigryw Cwricwlwm i Gymru mewn ysgolion drwy roi arweiniad a chyfrannu at hyfforddiant a chyfarfodydd yn ôl anghenion a chynhwysedd yr ysgol.
- Mae Arweinydd Craidd/YCG yn cefnogi datblygiadau a dylunio'r cwricwlwm yn yr ysgolion uwchradd a'r clystyrau.
- Mae YCG pynciol wedi cefnogi Penaethiaid Pynciau Craidd gyda chynllunio Meysydd Dysgu a Phrofiad (MDaPh). O ganlyniad, mae gwybodaeth a dealltwriaeth arweinwyr canol o'r fframwaith Cwricwlwm i Gymru ac ystyriaethau cynllunio wedi gwella.
- Mae timau YCG yn parhau i gyflwyno dysgu proffesiynol i staff, yn cyfrannu at ddiwrnodau datblygiad proffesiynol ac yn cefnogi gwaith y timau MDaPh i ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm newydd.
- Mae YCG yn cefnogi uwch arweinwyr a llywodraethwyr i ddiweddarau cynlluniau ysgol gyfan ar gyfer gweithredu'r cwricwlwm newydd o 2022.
- Mae YCG yn codi ymwybyddiaeth o'r adnoddau sydd ar gael ac a ddatblygir ac a rennir drwy Ganolfan Cefnogaeth GwE.
- **Beth yw eich dulliau cychwynnol o ddatblygu dylunio cwricwlwm**
 - yn eich ysgol?
 - ar draws eich clwstwr?

Mae pob ysgol yn mynd ati'n wahanol i 'ddylunio'r' cwricwlwm newydd. Er enghraifft, mae rhai ysgolion yn edrych yn agos ar ddatblygu gweledigaeth glir; mae rhai wedi edrych ar adnoddau cynllunio'r cwricwlwm ac wedi gofyn i adrannau gynllunio cynlluniau newydd gyda chyd-destunau gwreiddiol a sgiliau fel elfennau allweddol; mae eraill yn mynd i'r afael â'r cwricwlwm drwy edrych yn wahanol ar addysgeg. Mae rhai wedi newid strwythurau staffio neu wedi penodi staff ychwanegol i gefnogi mentrau allweddol. Mae rhai wedi canolbwyntio'n gryf ar ddatblygu cyd-destunau lleol a gwreiddiol i gefnogi'r dysgu. Dros y blynyddoedd diwethaf, mae llawer o ysgolion wedi datblygu a gwreiddio dulliau addysgeg a dilyniant sgiliau effeithiol. Mae modd datblygu ar ddysgu mewn technoleg newydd ac addysgeg ddigidol er mwyn cefnogi'r dysgu o fewn y cwricwlwm newydd.

Mae rhai ysgolion yn datblygu ar waith y gweithdai consortiwm a gynhaliwyd yn yr Haf ac yn edrych yn agos ar ddylunio'r cwricwlwm, yn treialu mwy o waith mewn meysydd rhyngddisgyblaethol, ar draws Gwyddoniaeth a Thechnoleg neu ddeilliannau integredig mewn Celf Mynegiannol. Mae un ysgol wedi penodi athro ar gyfer lles ac wrthi'n datblygu cwricwlwm unigryw i'r ysgol yn y maes hwnnw. Mae eraill yn edrych ar ddyraniadau'r cwricwlwm drwy lens feirniadol ac yn gofyn beth sy'n addas i'r diben i ddysgwyr wrth symud ymlaen. Mae gan rai ysgolion gyfarfodydd Cwricwlwm i Gymru penodol i ddisodli'r cyfarfodydd adrannol hanesyddol. Mae mwy o bwyslais mewn ysgolion ar weithio ar draws adrannau. Mae rhai ysgolion wedi symud i ailstrwythuro eu staffio ar sail y MDaPh.

Mae rhai ysgolion hefyd yn edrych ar elfennau cwricwlwm eraill, e.e. sgiliau trawsgwricwlaidd, sgiliau cyffannol, themâu trawsbynciol a mapio cysylltiadau ar draws y cwricwlwm.

Mae llawer o ysgolion yn manteisio ar gynnis GwE ac yn defnyddio arbenigedd y consortiwm i gefnogi hyn. Rhennir syniadau ar draws ysgolion drwy rwydweithiau rhanbarthol a lleol. Er hynny, mae dylunio'r cwricwlwm yn dal yn faes allweddol i gael cymorth ac arweiniad.

Tud. 148

16

www.gwegogledd.cymru

0300 500 8087

- ***Sut fydd y rhwydweithiau rhanbarthol a lleol yn cefnogi eich ysgol/clwstwr?***

Mae pob ysgol wrthi'n dilyn hyfforddiant a gweithgareddau datblygu dan arweiniad y consortiwm. Ar hyn o bryd, mae 44 ysgol uwchradd (88%) a 197 o athrawon uwchradd yn rhan o'r rhwydweithiau. Mae'r pedair ysgol 3-16 oed yn rhan gyda 22 o ymarferwyr yn cyfrannu.

ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

- ***Beth yw eich blaenoriaethau ar gyfer Trawsnewid ADY fel ysgol/clwstwr ar gyfer tymor yr Hydref?***

Yn ôl y rhan fwyaf o ysgolion, maent yn symud ymlaen yn dda tuag at weithredu. Yn y rhan fwyaf, mae ymwybyddiaeth dda iawn o'r diwygiadau a'r newidiadau a ddaw i'w canlyn ymysg staff a llywodraethwyr.

Dyma flaenoriaethau ar gyfer Trawsnewid ADY yng Nghymru mewn ysgolion uwchradd:

- Datblygu rôl y Cydgysylltydd ADY (CGADY) i fod yn arweinydd strategol;
- Adolygu a gorffen polisiau perthnasol;
- Sefydlu a chadarnhau gweithdrefnau hawl i apêl a rhannu efo rhieni;
- Datblygu arbenigedd a hyfforddiant ymhellach ymysg staff dysgu a chymorth;
- Datblygu darpariaeth gyffredinol ac wedi'i thargedu sy'n rhoi modd i ddysgwyr wneud cynnydd waeth beth yw eu man cychwyn;
- Datblygu gwahaniaethu a'r ddarpariaeth gyffredinol;
- Parhau i ddatblygu'r Ymarfer sy'n canolbwyntio ar unigolion;
- Mynd ati i werthuso gwybodaeth arweinwyr ac ymarferwyr a'u defnydd o'r uchod i weld pa mor dda y mae'n bwydo i'r dysgu a'r addysgu;
- Sicrhau pontio llyfn o'r cynradd i'r uwchradd a bod cynlluniau pontio cadarn ar waith;
- Datblygu strategaethau i ddarparu darpariaeth dysgu ychwanegol yn y Gymraeg (mewn rhai Awdurdodau Lleol).

DYSGU PROFFESIYNOL

- ***A oes unrhyw feysydd/agweddau pellach ar ddysgu proffesiynol i chi eu hadnabod?***

Dyma'r anghenion dysgu proffesiynol sydd wedi'u nodi mewn ysgolion uwchradd:

- Cwricwlwm i Gymru: dyfnhau dealltwriaeth; 'datgloi' dylunio'r cwricwlwm; hyrwyddo dysgu ac addysgu da; datblygu a deall asesu a chynnydd;
- Deall sut i ddatblygu'r sgiliau sy'n sail i'r cwricwlwm newydd, e.e. rhifedd, llythrennedd a chymhwysedd digidol;
- Gweithredu diwygiadau ADY, gan gynnwys Cynllunio sy'n canolbwyntio ar unigolion/gwaith mapio darpariaeth ac edrych ar bontio ar draws clwstwr;
- Diwygio ADY - diweddarau staff a llywodraethwyr yn rheolaidd a thargedu DP i Gydgylltwyr ADY a staff perthnasol;
- Strategaethau gwahaniaethu effeithiol;
- Datblygu ymhellach arweinwyr presennol a darpar arweinwyr drwy raglenni arweinyddiaeth cenedlaethol, e.e. paratoi am CPCP, uwch arweinwyr, arweinwyr canol, arweinwyr ôl-16;
- Cefnogi dysgu ac addysgu effeithiol (egwyddorion addysgegol);
- Datblygu cymell a mentora i uwch arweinwyr;
- Darparu hyfforddiant a chymorth i arweinwyr pynciau craidd newydd;
- Llywodraethwyr - hunan arfarnu ysgol gyfan a chynllunio ar gyfer gwelliant;
- Cymorth gyda hunan arfarnu, prosesau monitro a chynllunio ar gyfer gwelliant;
- Cymorth i ddatblygu ac adfer sgiliau Cymraeg;

- Cymorth arbenigol i ddatblygu lles ac agweddau at ddysgu.

ATEBOLRWYDD

- *Sut ddylai atebolrwydd edrych?*
- *Sut wnewch chi fesur cynnydd ac effaith eich gwaith?*
- *Sut fydd adrodd yn edrych?*

Mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn bryderus am y diffyg eglurder ynghylch defnyddio mesurau perfformiad cenedlaethol ar gyfer atebolrwydd a'r ansicrwydd ynghylch dyluniad a chynnwys y gyfres newydd o gymwysterau sy'n gysylltiedig â'r cwricwlwm newydd. Mae cymorth ac arweiniad gyda deall y gofynion asesu a chofnodi cynnydd disgyblion ar gyfer y cwricwlwm newydd yn flaenoriaeth i'r rhan fwyaf o ysgolion.

Mae rhai ysgolion, yn enwedig y rheiny sydd â nifer uwch o PYD yn anghyfforddus efo'r 'gwagle' sydd wedi'i greu drwy dynnu data meincnodi ac yn pryderu y gallai perfformiad yr ysgol gael ei gamddechongli os na rhoddir ystyriaeth briodol i ffactorau cyd-destunol.

Ar y cyfan, mae ysgolion uwchradd yn gyfforddus efo symud at fodel atebolrwydd mwy deallus, gyda phwyslais ar 'wella' yn hytrach na 'phrofi'. Mae defnydd ysgolion o brosesau cadarn i olrhain cynnydd unigolion a grwpiau o ddisgyblion yn allweddol yn yr un modd ag y mae adnabod a rhoi sylw i amrywiad mewn ysgol.

Mae ysgolion yn dra ymwybodol o'r angen i ail sefydlu prosesau gwella ansawdd ac maent yn ymwybodol o'r heriau presennol wrth wneud hyn. Mae llawer o ysgolion wedi cynnal gweithgareddau gwella ansawdd i raddau wrth ddysgu o bell yn ystod cyfnodau clo. Mae rhai ysgolion wedi gwahodd YCG cyswllt GwE ac YCG pynciol i gefnogi uwch arweinwyr ac arweinwyr canol gyda gweithgareddau gwella ansawdd e.e. arsylwi gwersi, adolygu dogfennau, craffu ar lyfrau, mynd i gyfarfodydd bugeiliol ac adolygu pynciol. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion bellach yn symud yn ôl at system gadarnach o brosesau Sicrhau Ansawdd ac mae ganddynt ddarlun gliriach o ansawdd y ddarpariaeth a deilliannau.

Mae bron pob ysgol wrthi'n trafod efo partneriaid i sefydlu Cynghreiriau ac maent yn awyddus i gydio neu ail-gydio ag adolygu cymheiriaid drwy'r Rhaglen Partneriaeth Ysgolion. Derbynnir bod rôl a chyfraniad adolygu cymheiriaid a dilysu cadarn yn dyngedfennol wrth symud ymlaen.

Cryfhawyd y broses o wrando ar lais dysgwyr yn ystod y pandemig ac erys yn elfen bwysig a dylanwadol o fesurau mewnol i bron bob ysgol.

Mae'r Corff Llywodraethu ym mron pob ysgol wedi cael diweddariad ar ddatblygiadau yn ymwneud ag amrywiol agweddau ar wella ysgolion gan gynnwys dysgu ac addysgu, Cwricwlwm i Gymru a'i effaith ar ansawdd y ddarpariaeth a safonau.

Tud. 150

CRYNODEB O GYNNIG DYSGU PROFFESIYNOL A CHYMORTH GWE I YSGOLION

Drwy ddarparu rhaglenni dysgu proffesiynol effeithiol, cefnogwyd ysgolion ar draws y ddau sector i ddatblygu eu cynlluniau cwricwlwm cychwynnol. Mae arweinwyr ac athrawon ar draws mwyafrif helaeth yr ysgolion wrthi'n arbrofi gyda dulliau i ddatblygu ystod eang o wybodaeth, sgiliau a phrofiadau i'w disgyblion. Mae cynllunio ar lefel ysgol a chwstwr yn cefnogi dealltwriaeth gliriach o'r datganiadau o'r hyn sy'n bwysig' a sut y dylai'r 12 egwyddor addysgegol ategu'r dulliau addysgu.

Mae rhwydweithiau a fforymau lleol a rhanbarthol yn effeithiol o ran cefnogi dealltwriaeth ymarferwyr o'r hyn sy'n gweithio wrth ddylunio'r cwricwlwm. Mae mwy na 700 o staff ac ymarferwyr ysgolion y rhanbarth yn gweithio'n agos gyda'i gilydd i roi sylw i hyn ar lefel ysgol gyfan a MDaPh. Mae GwE hefyd yn gweithio mewn partneriaeth gyda phartneriaid mewn Sefydliadau Addysg Uwch i gefnogi ysgolion i ddatblygu rôl ymholi wrth baratoi at y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r gwaith hwn yn agwedd bwysig ar waith ehangach datblygu dysgu ac addysgu effeithiol sydd, yn ei dro, yn adeiladu ar y gwaith i ddatblygu asesu ar gyfer dysgu. I'r perwyl hwn, bu GwE yn gweithio gydag ysgolion ar draws y rhanbarth dros y tair blynedd diwethaf i ddatblygu a rhannu arferion effeithiol mewn asesu ffurfiannol gan ddefnyddio dysgu ar sail tystiolaeth. Mae 360 o ysgolion ar draws y rhanbarth yn cymryd rhan yn y gwaith hwn.

Dros y tair blynedd diwethaf, mae'r consortia rhanbarthol wedi buddsoddi'n fawr mewn darparu dysgu proffesiynol uchelgeisiol i bob ymarferydd. Egwyddor graidd y cynnig fu datblygu cynhwysedd sefydliadol fel 'sefydliad sy'n dysgu' a chaniatáu i arweinwyr fyfyrion'n fwy effeithiol ar yr heriau a ddaw wrth arwain newid. Mewn llawer o ysgolion ar draws rhanbarth GwE cyn y cyfnod clo, bu athrawon wrthi'n dechrau treialu gyda'r Cwricwlwm i Gymru, drwy ddod yn gyfarwydd yn gyntaf oll â'i gynnwys. Mewn llawer o ysgolion cynradd, mae athrawon wedi dechrau arbrofi gyda ffyrdd newydd o gynllunio, dysgu ac addysgu. Yn ystod y pandemig, mae athrawon ar draws y rhan fwyaf o ysgolion wedi bod yn cefnogi dysgwyr i ddatblygu amrywiaeth o sgiliau yn gysylltiedig â'r pedwar diben. Er enghraifft, parhawyd â'r pwyslais cryf ar sgiliau a lles drwy gydol cyfnod y clo a chwyldrowyd sgiliau digidol dysgwyr, rhieni a staff ysgolion. Mae arweinwyr ar draws y rhanbarth eisoes wedi defnyddio'r adnoddau sydd ar gael ar Ganolfan Cefnogaeth GwE i ddatblygu sgiliau staff wrth iddynt gynllunio ar gyfer Cwricwlwm i Gymru. Ble defnyddiwyd yr adnoddau hyn yn effeithiol, mae arweinwyr wedi cynllunio ffyrdd ymarferol a difyr i'w defnyddio e.e. Papurau Procio, cyflwyniadau PowerPoint a gweminarau i brocio trafodaethau ysgogol mewn cyfarfodydd staff wythnosol, yn aml gyda chymorth yr Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant. Ar draws y rhanbarth, bu llawer o athrawon mewn gweithdai Cwricwlwm i Gymru GwE ac mae amryw o ysgolion bellach yn gweithredu'r syniadau a'r dulliau a rannwyd. Manteisiodd ein cydweithwyr o ranbarthau eraill a swyddogion awdurdodau lleol Gogledd Cymru ar y cyfleoedd Dysgu Proffesiynol hyn hefyd.

Amlinellir isod Cynnig Proffesiynol GwE i ysgolion a chlystyrau:

- mae egwyddorion Cwricwlwm i Gymru wedi'u gwreiddio yn yr holl hyfforddiant, ac mae pedwar diben y cwricwlwm wastad yn allweddol wrth i ddarparwyr fynd ati i gynllunio hyfforddiant perthnasol, cyfoes a heriol.
- rydym wedi cynnwys yr holl agweddau ar y diwygio ehangach yn ein cynnig DP, gan gynnwys Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu, Y Gymraeg (tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050) a'r Bil Trawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol.
- mae adnoddau a meysydd dysgu proffesiynol yn cynnwys y deuddeg Egwyddor Addysgegol yng nghydestun ehangach dysgu ac addysgu, asesu, rhwydweithiau MDaPh rhanbarthol, a dylunio a chynllunio'r cwricwlwm ar lefel ysgol.
- bwriad y cynnig ar draws y rhanbarth yw cefnogi holl ymarferwyr ysgolion, ond canolbwyntiwyd yn y lle cyntaf ar Uwch Arweinwyr efo'r themâu hyn: Arwain newid; Arweinyddiaeth ar gyfer y Cwricwlwm newydd; Datblygu gweledigaeth a rennir; Cynllunio ar gyfer Newid Cwricwlwm - i gynnwys dylunio'r cwricwlwm, cynnydd ac asesu; Arwain addysgeg; Creu amser a lle i ddysgu'n broffesiynol. Mae'r

Tud. 151

sesiynau hyn yn rhai clwstwr ac yn galluogi i grwpiau llai o ysgolion cynradd, a'u hysgol uwchradd leol, i drafod y cwricwlwm newydd ar draws y continwrm dysgu 3-16. Ar draws y rhanbarth, bu 832 o Uwch Arweinwyr yn y sesiynau Arwain Newid hyn. Yn ystod mis Mehefin a mis Gorffennaf 2021, bu GwE yn cynnal cyfres o sesiynau dros gyfnod o dair wythnos i uwch arweinwyr, yn canolbwyntio ar themâu datblygu gweledigaeth gyffredin a chynllunio ar gyfer newid cwricwlwm, gan gynnwys dylunio'r cwricwlwm. Cynhaliwyd y sesiynau hyn yn ddigidol fesul clwstwr a bu modd rhannu'n grwpiau llai i ysgolion draffod y gwaith hwn o fewn eu rhwydweithiau lleol. Bu mwy na 1150 o uwch arweinwyr yn y sesiynau ar draws y rhanbarth.

- Yn rhan o'r paratodau, mae pob Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant wedi hwyluso sesiynau ble mae ysgolion mewn clwstwr yn cael cyfle i gydweithio er mwyn cynllunio'n strategol i weithredu'r cwricwlwm. Adnabuwyd gweithgareddau i gefnogi'r paratodau ar gyfer y cwricwlwm newydd ar lefel ysgol a chlwstwr mewn Cynlluniau Datblygu Ysgol. Mae llawer o'r clystyrau hefyd wedi datblygu Cynllun Datblygu Clwstwr ar gyfer gweithredu'r daith ddiwygio.
- Yn ogystal â'r cynnig Dysgu Proffesiynol a nodir uchod, mae cymorth penodol ychwanegol ar gael gan GwE i ysgolion wrth iddynt baratoi ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru. Gellir cael y cymorth hwn ar lefel clwstwr ac ysgol unigol, gan gynnwys cymorth unigryw ble bydd angen.
- Mae adnoddau ategol yn cynnwys cyfres o 'Bapurau Procio' a ddatblygwyd gan dîm GwE, yn rhan o'r sesiynau diwygio wythnosol efo'r Athro Graham Donaldson. Rhannwyd a mireiniwyd y papurau hyn, sydd yn edrych ar agweddau allweddol ar daith ddiwygio'r cwricwlwm gan gynnwys arweinyddiaeth, gweledigaeth, addysgeg, asesu a dylunio'r cwricwlwm, drwy ymgynghori â phartneriaid ehangach yn yr Awdurdodau Lleol, Estyn a Phrifysgol Bangor. Gwahoddwyd yr holl uwch arweinwyr i weminar ym mis Mai 2021 i egluro a rhannu'r gwaith hwn ar y 'Papurau Procio'.
- Mae'r rhwydweithiau Cwricwlwm i Gymru a sefydlwyd ar lefel ranbarthol a lleol yn agwedd allweddol ar y cynnig cymorth. Mae ymarferwyr mewn ysgolion a phartneriaid ehangach ar draws y rhanbarth yn cydweithio â rhwydwaith o gymheiriaid yn cefnogi datblygiad y chwe Maes Dysgu a Phrofiad (MDaPh), asesu a dylunio'r cwricwlwm. Bydd ymarferwyr yn cyfathrebu ac yn rhaedru dysgu ac arferion llwyddiannus ar draws ysgolion ym mhob awdurdod lleol, ac yn cyfrannu at ddatblygu modelau cynllunio a dylunio i gefnogi ysgolion i dreialu, gwerthuso a pharatoi'r gweithlu ar gyfer addysgu am y tro cyntaf. Bydd grŵp strategol ranbarthol, yn cynnwys cynrychiolwyr traws sector o'r wyth grŵp ALL, yn darparu cyfeiriad a throsolwg o'r gwaith. Mae gan rwydweithiau fynediad i Ddysgu Proffesiynol a byddant yn gweithio mewn partneriaeth efo'r Athro Graham Donaldson, GwE a'r chwe ALL yng Ngogledd Cymru. Yn ystod Tymor yr Hydref 2021, cynhaliwyd pedwar cyfarfod rhwydwaith ranbarthol a mwy na 80 o gyfarfodydd lleol gyda 272 o ysgolion ac ymhell dros 700 o ymarferwyr. Caiff yr holl adnoddau a gynhyrchir eu rhannu â phob ysgol drwy Ganolfan Cefnogaeth GwE a rhennir gwybodaeth â phob grŵp clwstwr cynradd/uwchradd.
- Mae GwE hefyd yn gweithio mewn partneriaeth gyda phartneriaid mewn Sefydliadau Addysg Uwch i gefnogi ysgolion i ddatblygu rôl ymholi wrth baratoi at y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r gwaith hwn yn agwedd bwysig ar waith ehangach datblygu dysgu ac addysgu effeithiol sydd, yn ei dro, yn adeiladu ar y gwaith i ddatblygu asesu ar gyfer dysgu. I'r perwyl hwn, bu GwE yn gweithio gydag ysgolion ar draws y rhanbarth dros y tair blynedd diwethaf i ddatblygu a rhannu arferion effeithiol mewn asesu ffurfiannol gan ddefnyddio dysgu ar sail tystiolaeth. Mae 360 o ysgolion ar draws y rhanbarth yn cymryd rhan yn y gwaith hwn.
- Mae gan ysgolion fynediad at gyfres o gerrig milltir o fewn system rheoli gwybodaeth y rhanbarth sydd yn rhoi modd iddynt fyfyrion ar eu cynnydd ar hyd y daith ddiwygio. Croesawyd y cerrig milltir hyn yn fawr gan ysgolion.
- Mae Canolfan Cefnogaeth GwE yn parhau i fod yn fan cyfeirio i bob lleoliad, ac rydym wrthi'n gweithio ar wella a chyfoethogi'r casgliad o adnoddau ymhellach. Hyd yma, cafwyd mwy nag 75,000 ymweliad â'r wefan.
- Mae GwE hefyd yn gweithio gydag ysgolion a phartneriaid ehangach i ddatblygu fframwaith o ddangosyddion ansoddol a fydd yn rhoi modd i ysgolion feddwl a gwerthuso sut maent yn gweithredu

pedwar diben y cwricwlwm newydd.

Tud. 153

STRATEGAETH RANBARTHOL

Adnewyddu a diwygio: cefnogi lles a chynnydd dysgwyr

CYD-DESTUN

Mae pandemig Covid-19 wedi dangos i ni bod newid, er gwell, yn bosibl hyd yn oed dan yr amgylchiadau mwyaf heriol. Yng ngogledd Cymru, manteisiodd GwE, yr Awdurdodau Lleol, Ysgolion ac UauCD ar y cyfle i edrych ar ffyrdd arloesol o weithio. Mae ysgolion wedi bod yn darparu profiadau dysgu ac addysgu pwrpasol trwy ddull dysgu cyfunol llawn creadigedd. Mae angen datblygu ar y profiadau hyn i osgoi llamu'n ôl, gan gynnal y dysgu cadarnhaol sydd wedi datblygu dros y cyfnod hwn a pharatoi am y dyfodol. Mae pedair thema drawsliniol Sefydliadau sy'n Dysgu, sef amser, ymddiriedaeth, meddwl gyda'n gilydd a thechnoleg wedi datblygu'n sylfeini cadarn dull cydweithredol o weithio wrth i ni symud ymlaen gyda'r agenda ddiwygio.

Wrth i ni fynd i'r afael â'r diwygio cenedlaethol, daw'n glir ein bod ni mewn lle gwahanol i'r hyn a ddychmygwyd pan gyhoeddwyd canllawiau Cwricwlwm i Gymru ddeunaw mis yn ôl. Rydym yn cydnabod y bydd rhywfaint o'r gwaith paratoi ar gyfer y cwricwlwm wedi'i neilltuo i reoli effaith y pandemig dros y flwyddyn ddiwethaf. Ar y llaw arall, gyda phwyslais cryfach fyth ar les a buddsoddiad sylweddol mewn dysgu ac addysgu, mae'r gwerthoedd sy'n sail i'r cwricwlwm wedi bod wrth wraidd y ffordd y bu ysgolion yn gweithio. Mae GwE wedi ymrwymo'n llawn i gefnogi ysgolion ac UauCD i gynnal y momentwm hwn i sicrhau bod pob dysgwr yng ngogledd Cymru yn cael darpariaeth o'r safon uchaf.

Byddwn yn sicrhau bod pob dysgwr yng ngogledd Cymru yn gallu dysgu yn effeithiol. Mae eu hiechyd meddyliol a'u lles emosiynol, eu perthnasau a'u hiechyd corfforol oll yn alluogwyr hanfodol dysgu da. Byddwn yn cefnogi ysgolion i ganolbwyntio ar y meysydd hyn yn ogystal â datblygu'r sgiliau galluogi allweddol sy'n cynnwys llafaredd, llythrennedd, rhifedd, cynllunio, trefnu a meddwl yn feirniadol.

Byddwn yn cefnogi ysgolion i sicrhau bod dysgwyr yn gwneud cynnydd ystyrlon yn eu dysgu. Mae rhoi ffocws ar ddilyniant yn flaengar, gan bwysleisio'r hyn sydd ar ddysgwyr ei angen i gyflawni'r camau nesaf yn eu haddysg. Mae hyn yn osgoi model ar sail diffyg, sy'n canolbwyntio ar 'ddal i fyny'. Mae trefniadau asesu priodol yn sail i'r dilyniant hwn, gan ein helpu i adnabod, gweld a myfyrio ar gynnydd dysgwyr unigol dros amser. Byddwn yn cefnogi ysgolion i ddatblygu asesu ffurfiannol a chrynodol wrth iddynt gynllunio ar gyfer gweithredu'r cwricwlwm newydd.

Daeth cadarnhad gan y Gweinidog Addysg y parheir i weithredu'r Cwricwlwm i Gymru mewn ysgolion cynradd, ysgolion meithrin a gynhelir ac UauCD meithrin nas cynhelir o fis Medi 2022. Cadarnhaodd y Gweinidog hefyd y rhoddir rhywfaint o hyblygrwydd ychwanegol i ysgolion uwchradd. Yn 2022, bydd ysgolion sy'n barod i gyflwyno'r cwricwlwm i flwyddyn 7 yn gallu bwrw ymlaen gyda hynny. Er hynny, ni fydd hi'n statudol i weithredu'r cwricwlwm newydd yn ffurfiol tan 2023, gyda'r cyflwyno yn digwydd yn y flwyddyn honno i flynyddoedd 7 ac 8 efo'i gilydd. Dyma fydd yr achos hefyd mewn ysgolion arbennig ac ysgolion 3 i 16 oed.

Bydd GwE yn annog ysgolion uwchradd ac arbennig sy'n gallu bwrw ymlaen efo'u cynlluniau presennol i weithredu'r cwricwlwm newydd efo blwyddyn 7 o fis Medi 2022. Rydym hefyd yn sylweddoli y bydd rhai ysgolion uwchradd yn parhau ar eu llwybr tuag at ddiwygio'r cwricwlwm o fis Medi 2022, ac y byddant yn gweithredu'r cwricwlwm newydd o fis Medi 2023 pan ddaw'n statudol i flynyddoedd 7 ac 8. Fodd bynnag, mae'n bwysig bod gwaith diwygio'r cwricwlwm, ac yn enwedig y cyswllt uniongyrchol rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd, yn parhau er mwyn cefnogi dysgwyr i bontio waeth beth yw'r amserlen weithredu a ddefnyddir gan yr ysgol uwchradd.

Y tu hwnt i 2023, cyflwynir y Cwricwlwm i Gymru fesul blwyddyn, a dyfernir y cymwysterau cyntaf sydd wedi'u llunio'n benodol ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru yn y flwyddyn academaidd 2026-27, fel y bwriadwyd. Bydd diwygio cymwysterau yn chwarae rhan greiddiol yn llwyddiant y cwricwlwm, a bydd GwE yn cefnogi gwaith Cymwysterau Cymru dros y flwyddyn nesaf i helpu i siapia set o gymwysterau o'r safon uchaf sy'n cyd-fynd ag athroniaeth y cwricwlwm newydd.

Yng ngogledd Cymru, mae GwE a'r chwe Awdurdod Lleol yn credu'n gryf ei bod yn hynod bwysig bod arweinwyr a staff ym mhob sefydliad yn cael eu hannog a'u cefnogi i greu partneriaethau cryf ac effeithiol o fewn ac ar draws y system addysg. Mae ein dull gweithredu rhanbarthol eisoes wedi mabwysiadu model gweithio clwstwr/cynghrair i weithredu ar feysydd diwygio gweddnewidiol allweddol, megis datblygu'r cwricwlwm, ADY a'r Gymraeg. Fe'i defnyddiwyd yn effeithiol hefyd i rannu adnoddau ac arferion effeithiol yn ystod pandemig COVID-19. Mae GwE wedi ymrwymo'n llawn i barhau â'r gwaith hwn ac i ddatblygu a gwreiddio rhaglenni partneriaeth strwythuredig a threfnus, seiliedig ar dystiolaeth. Bydd GwE a'r chwe Awdurdod Lleol yn parhau i gefnogi ysgolion ac UauCD i sicrhau bod ymgysylltu â chymheiriaid a chydweithio yn greiddiol wrth i ni fynd ati i ddatblygu system hunan wella gadarn, gynaliadwy ac effeithiol.

Rydym yn llwyr gefnogi gweledigaeth y Gweinidog, fel yr amlinellir yn '*Cymraeg 2050: ein cynllun ar gyfer 2021 i 2026*', sef creu dinasyddion dwyieithog sy'n hyderus i ddefnyddio Cymraeg ym mhob rhan o fywyd bob dydd. Bydd GwE yn gweithio mewn partneriaeth efo'r chwe Awdurdod Lleol i sicrhau bod ysgolion ac UauCD wedi'u cefnogi'n llawn i ddatblygu sgiliau iaith Gymraeg y gweithlu a'r dysgwyr.

Mae Llywodraeth Cymru wedi diweddarau'r ddogfen '*Cwricwlwm i Gymru: y daith at 2022*', sy'n nodi'r disgwyliadau ar ysgolion i ddiwygio'r cwricwlwm. Bydd GwE yn cefnogi rhwydweithiau rhanbarthol a chenedlaethol ar gyfer gweithredu'r cwricwlwm o'r hydref ymlaen. Bydd ysgolion y rhanbarth yn gweithio mewn partneriaeth efo'r Athro Graham Donaldson, GwE a'r chwe Awdurdod Lleol i ddatblygu arferion effeithiol i ddatgloi potensial y chwe Maes Dysgu a Phrofiad (MDaPh) a datblygu dylunio ac asesu cwricwlwm ysgol gyfan.

Bydd strwythurau a phrosesau i adnabod a chefnogi ysgolion sy'n destun pryder yn sicrhau y bydd ymyrraeth yn amserol ac yn briodol i gyd-destun yr ysgol. Bydd pob ysgol a nodir yn ysgol sy'n destun pryder yn cael cynllun cefnogaeth 360 cyfannol yn nodi'n glir natur a dwyster y cymorth a roddir naill ai gan GwE neu'r gwasanaeth Awdurdod Lleol sy'n gyfrifol am ddarparu. Amlinellir y broses hon yn y Cytundeb Partneriaeth rhwng bob Awdurdod Lleol a'i

ysgolion. Bydd pob ysgol sy'n destun pryder yn rhan o weithio clwstwr/cynghrair a fydd hefyd yn cyfrannu tuag at eu taith wella.

Bydd GwE a'r chwe Awdurdod Lleol yn gweithio'n agos gyda phartneriaid allweddol fel Llywodraeth Cymru, Estyn a Cymwysterau Cymru i ddylanwadu ar bolisi, Fframwaith newydd Estyn a diwygio cymwysterau i sicrhau ein bod yn cyfrannu at weithredu blaenoriaethau'r Gweinidog.

THEMÂU

Drwy weithio gyda phartneriaid a rhanddeiliaid allweddol a gwranddo arnynt, rydym wedi adnabod y themâu canlynol i gefnogi ein nod o sicrhau bod pob dysgwr yng ngogledd Cymru yn cael darpariaeth o'r safon uchaf. Nodir y themâu hyn yn ein Cynlluniau Busnes ac fe'u gweithredir drwy raglenni partneriaeth a chynnig o gymorth generig ac unigryw wedi'i wahaniaethu i'n hysgolion a'n UauCD.

Y Daith Ddiwygio / Gwireddu Cwricwlwm

- Sicrhau cymorth i ysgolion wrth iddynt ymateb i'r daith diwygio addysg, gyda phwyslais cryf ar addysgeg, addysgu effeithiol ac ymchwil weithredu.
- Defnyddio strategaethau asesu ffurfiannol yn dda, neu'n well, ym mhob ysgol
- Sicrhau cymorth i ysgolion wrth iddynt ymateb i'r daith diwygio addysg, gyda phwyslais cryf ar y 12 egwyddor addysgegol ac ymchwil weithredu.
- Sicrhau cysondeb yn nealltwriaeth ysgolion o egwyddorion allweddol y canllawiau asesu newydd.
- Sicrhau cymorth i ysgolion mewn perthynas â Dylunio'r Cwricwlwm ysgol gyfan ac o fewn MDaPh.

Ailgydio mewn dysgu (Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau) [RRRS]

- Gweithredu rhaglenni sy'n ceisio lleihau effaith cau ysgolion ar gyrhaeddiad disgyblion yn eu darllen a'u hysgrifennu yn Gymraeg a Saesneg.
- Strategaeth addysgu yn seiliedig ar dystiolaeth a ddatblygwyd i helpu disgyblion i wella'u rhuglder a'u cynnydd mewn mathemateg.
- Datblygu adnoddau ar-lein sy'n addas i staff ysgolion a rhieni fel bod modd defnyddio'r ymyraethau hyn i helpu gyda datblygiad darllen plant.
- Parhau i ddatblygu a chynhyrchu cyfres o ddeunyddiau cymorth cyffredinol ar gyfer rhifedd a llythrennedd uwchradd

Strategaeth i gefnogi rhieni / gofalwyr i helpu eu plant i ddysgu

- Datblygu pecyn cyfannol sydd yn cefnogi ac yn helpu rhieni a gofalwyr i drawsffurfio eu dealltwriaeth o'r dysgu, a'r hyn gallant ei wneud i helpu eu plentyn.
- Datblygu cwrs cynhwysfawr ar gyfer rhieni a gofalwyr, sy'n rhoi iddynt yr holl adnoddau, yr wybodaeth a'r hyder sydd eu hangen arnynt i helpu eu plant i ddysgu gartref.
- Rhoi canllawiau ysgrifenedig sydd yn cynnwys strategaethau a thechnegau y gall rhieni / gofalwyr eu defnyddio i gefnogi eu plentyn i ddysgu.
- Darparu strategaethau, gweithgareddau a thechnegau ymarferol y gall rhieni a gofalwyr eu defnyddio i helpu eu plant i ddysgu

- Datblygu ac addasu adnoddau yn briodol i fodloni anghenion grwpiau penodol o rieni a gofalwyr.
- Adolygu'r ddarpariaeth a gynigir ar draws y rhanbarth er mwyn sicrhau bod yr adnoddau presennol yn llwyr gefnogi a bodloni anghenion lleol a rhanbarthol yn effeithiol.

Lles dysgwyr a lles ysgol gyfan

- Parhau i weithio'n agos mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i ddarparu cymorth lles i ddysgwyr mewn ysgolion a lleoliadau.
- Parhau i roi cymorth i arweinwyr ysgolion ar adnabod, cefnogi ac ymgysylltiad grwpiau penodol o ddysgwyr bregus a difreintiedig, gan gynnwys y dysgwyr hynny ble cafodd cau'r ysgolion effaith anghymesur arnynt.
- Datblygu ymhellach a gweithredu'r strategaeth GDD genedlaethol ar draws y rhanbarth.
- Datblygu dull llesiant ysgol gyfan, gan hyrwyddo 'Dinasyddion Egwyddorol, Gwybodys yng Nghymru'.
- Cyd-greu adnoddau llesiant ysgol gyfan efo ysgolion ar draws y rhanbarth

Lles y gweithlu (GwE ac ysgolion)

- Parhau i weithio'n agos mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i ddarparu cymorth lles i ymarferwyr mewn ysgolion a lleoliadau.
- Cynnal lles emosiynol yr unigolyn yng nghyd-destun ei rôl broffesiynol
- Rhoi iechyd a lles wrth wraidd popeth a wnawn.
- Defnyddio fframwaith hyfforddi (*coaching*) mewn sgysiau, cyfarfodydd ac arweinyddiaeth o ddydd i ddydd i ddatgloi potensial ac annog unigolion i ddatblygu.

Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Ar y cyd â'r Awdurdodau Lleol:

- Cefnogi'r broses o adolygu ansawdd darpariaeth ADY
- Datblygu cynnig dysgu proffesiynol sy'n bodloni anghenion y gweithlu.
- Parhau i gefnogi clystyrau i ddatblygu cynlluniau arloesol i gyflawni nodau trawsnewid ADY.
- Parhau i gefnogi gyda darparu'r rhaglen gymorth a hyfforddiant i ysgolion

Y Gymraeg

Ar y cyd â'r Awdurdodau Lleol byddwn yn gweithredu '*Cymraeg 2050: ein cynllun ar gyfer 2021 i 2026*' Llywodraeth Cymru:

- Datblygu'r defnydd anffurfiol o'r Gymraeg trwy'r 'Siarter Iaith' a 'Cymraeg Campus'.
- Darparu cynnig proffesiynol ar gyfer yr iaith Gymraeg sy'n rhan o Strategaeth Dysgu Carlam y rhanbarth.
- Cynnig dysgu proffesiynol i ddatblygu sgiliau iaith Gymraeg y gweithlu.
- Hyrwyddo proffil y Gymraeg ymysg arweinwyr i baratoi ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru a tharged Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr erbyn 2050.
- Rhoi cymorth i ysgolion a lleoliadau sydd yn addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg fel iaith gyntaf i wella sgiliau Cymraeg iaith Gyntaf eu dysgwyr, ac yn enwedig y rheiny o gartrefi di-Gymraeg.

- Gweithio mewn partneriaeth i gefnogi pob Awdurdod Lleol gyda'i flaenoriaethau CSCA.

Datblygu arweinyddiaeth

- Sicrhau bod gan bob sefydliad dysgu y gallu i arwain ar bob lefel er mwyn ysbrydoli, hyfforddi, cefnogi, rhannu arferion a chydweithio ar bob lefel er sicrhau bod pob dysgwr yn cyflawni ei botensial.
- Sicrhau bod egwyddorion arweinyddiaeth wasgaredig yn cael eu gwreiddio ym mhob sefydliad dysgu ar draws y rhanbarth.
- Parhau i gynnig ystod eang o gyfleoedd Dysgu Proffesiynol mewn perthynas â rhaglenni datblygu arweinyddiaeth i ddatblygu arweinwyr y presennol a'r dyfodol:
 - Arweinwyr Canol
 - Uwch Arweinwyr
 - Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth (CPCP)
 - Penaethiaid Newydd a Phenathiaid Dros Dro
 - Penaethiaid Profiadol

Digidol

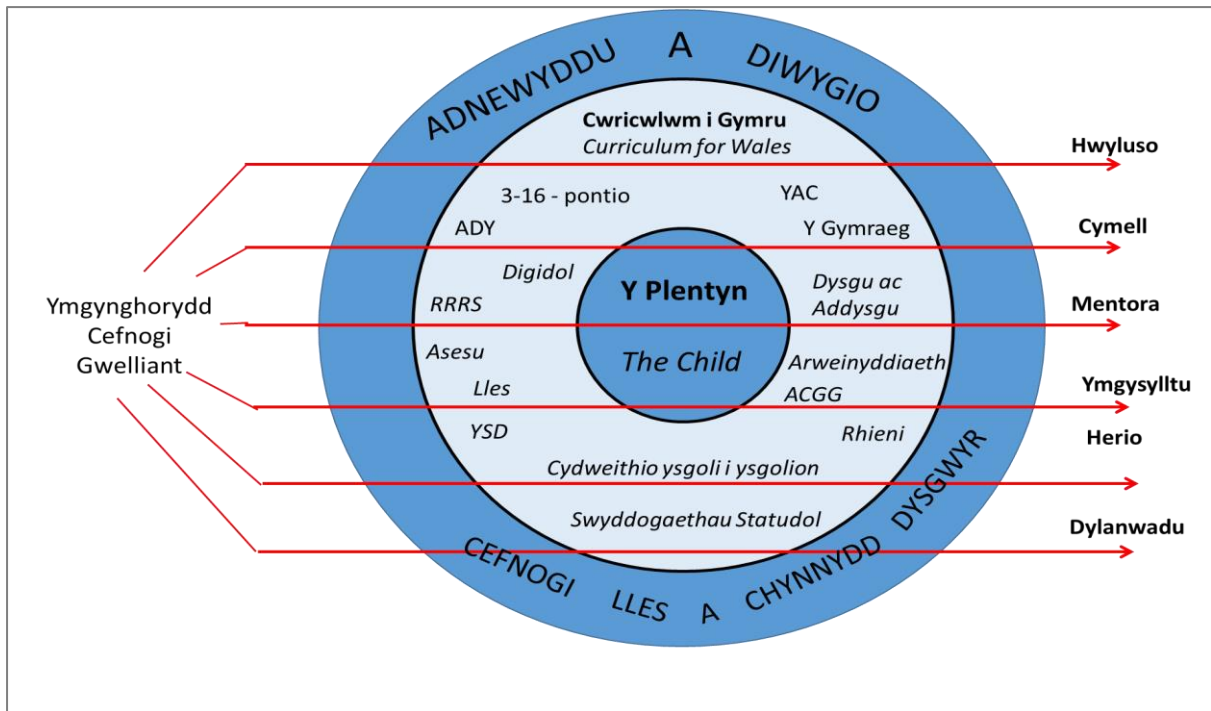
- Sicrhau bod dealltwriaeth ysgolion y rhanbarth o gadernid digidol yn gyfredol, a bod dysgu ac addysgu am faterion diogelwch digidol yn bwrpasol ac yn effeithiol.
- Datblygu arweinyddiaeth ddigidol effeithiol yn ysgolion y rhanbarth i gryfhau dulliau strategol o gynllunio gwelliant, rheoli newid a monitro effaith.
- Sicrhau bod cyfleoedd dysgu proffesiynol ar gael i holl staff ysgolion i'w hyfforddi ar sut i ddefnyddio'r adnoddau sydd ar gael drwy Hwb, a sut i ddefnyddio'r adnoddau yn effeithiol i wella ansawdd y dysgu.

Dysgu Proffesiynol

- Darparu dysgu proffesiynol, cymorth ac arweiniad pwrpasol i ysgolion a lleoliadau i'w helpu i gyflawni'r Daith Ddiwygio, a pharatoi at y cwricwlwm newydd.
- Rhoi mynediad at ystod o ddysgu proffesiynol yn rhanbarthol ac yn genedlaethol i bob ymarferydd addysg mewn ysgolion a lleoliadau, sy'n briodol i'w rôl a'u cyfrifoldeb yn unol â safonau proffesiynol, gan gynnwys mynediad at hyfforddi a mentora.

ESBLYGU'R MODEL RHANBARTHOL

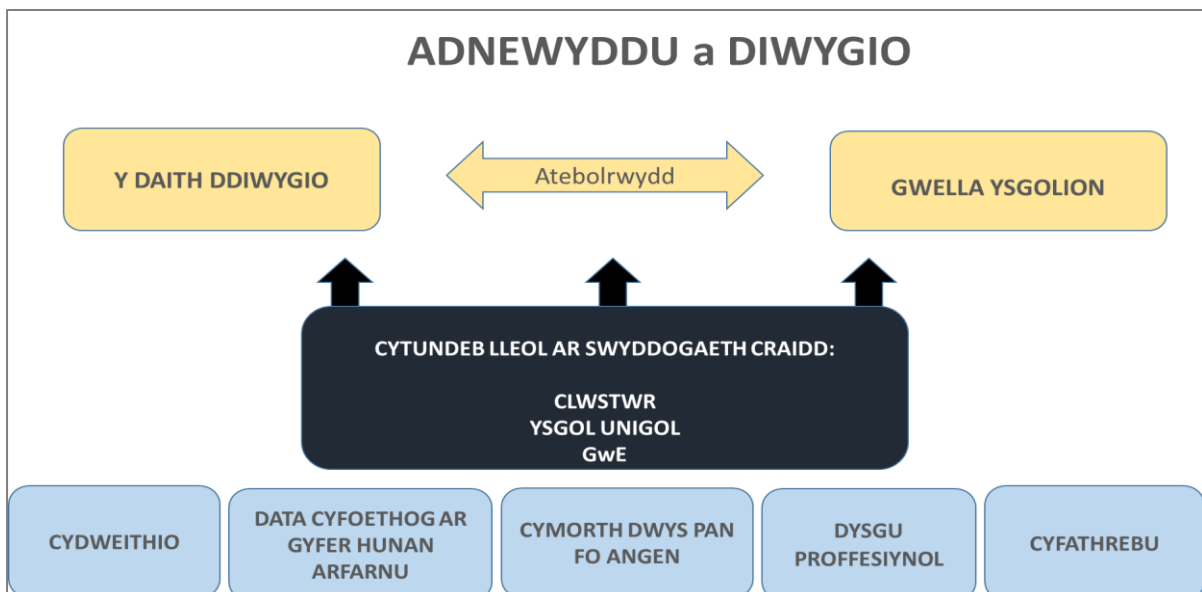
Mae rôl yr Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant (YCG) yn dal i esblygu wrth i ni barhau i fodloni anghenion a disgwyliadau ein holl randdeiliaid. Bydd ein dull gweithredu yn cefnogi lles a chynnydd dysgwyr drwy weithio mewn partneriaeth ar draws y system er mwyn galluogi adnewyddu a diwygio. Gyda'r dysgwr wrth wraidd popeth a wnawn, bydd ymgynghorwyr yn defnyddio amrywiaeth o ddulliau i gefnogi Llywodraeth Cymru i adnewyddu addysg ar ôl y pandemig a sicrhau bod y daith ddiwygio yn aros ar drac.

Yn sail i'r ddwy agwedd graidd ar ein gwaith wrth symud ymlaen, sef y daith ddiwygio a gwella ysgol, y mae pum maes gwaith:

- Cydweithredu
- Data Cyfoethog i lywio Hunan Arfarnu
- Cymorth Dwys pan fydd angen
- Dysgu Proffesiynol
- Cyfathrebu

Bydd Swyddogaeth Graidd y gwaith yn cynnwys dull partneriaeth rhanbarthol, gydag ysgolion yn cydweithio ac ysgolion yn gweithio'n unigol. Rhydd hyn hyblygrwydd lleol o ran y model darparu.

Er mwyn sicrhau ein bod yn dal i fodloni gofynion a disgwyliadau rhanddeiliaid, bydd angen i'n model partneriaeth ysgol esblygu ymhellach. Gydag ysgolion, clystyrau a chynghreiriau ar wahanol bwyntiau ar y continwmm hunan wella, bydd angen defnyddio dull fwy gofalus.

Y prif ffocws yw galluogi ysgolion i wella trwy ddatblygu system hunan wella o safon uchel, sy'n sicrhau'r gorau i bob plentyn.

Bydd y trefniadau ar bob lefel yn drylwyr, cadarn a chydlynol. Yn sail i'r trefniadau hyn y mae'r egwyddor o annog a chefnogi ysgolion, clystyrau a chynghreiriau i gymryd perchenogaeth ac atebolrwydd cynyddol am eu taith wella.

Byddwn yn sicrhau bod y dull rhanbarthol ar gyfer partneriaeth ysgol yn:

- Deg: ble byddwn yn hyrwyddo tegwch a chynhwysiant, a byth yn colli golwg ar y dysgwr.
- Cydlynol: ble bydd ysgolion a GwE yn gweithio gyda'i gilydd gyda dyletswyddau craidd, rolau a disgwyliadau a bennir yn lleol.
- Cymesur: ble byddwn yn sicrhau bod gennym ni fodel hylaw sy'n gwneud gwahaniaeth i bob ysgol. Bydd ein dull yn cefnogi mwy o ymreolaeth i'r ysgolion, y clystyrau a'r cynghreiriau hynny sydd â'r gallu i hunan wella, ar yr un pryd â chytuno ar becyn cymorth mwy cynhwysfawr a dwys i ysgolion sy'n wynebu heriau penodol ar adeg benodol, ac am gyfnod penodol.
- Ar y cyd: ble nad oes yr un ysgol yn gweld ei hunan fel ynys. Trwy weithio gyda'i gilydd mewn dull strwythuredig, gall ysgolion wella'n gynt ac yn fwy cynaliadwy. Bydd cydweithio â chymheiriaid ac ymgysylltu â chymheiriaid yn nodwedd ganolog o'n model. Bydd pob partner allweddol yn mynd ati i ddatblygu cyd-ffeithiolrwydd yn seiliedig ar dryloywder, gonestrwydd, bod yn agored ac ymddiriedaeth uchel. Mae a wnelo â phartneriaid yn gweithio gyda'i gilydd i greu capasiti yn y system drwy brosesau a gweithgareddau cyfoethogi ansawdd.
- Tryloyw: ble byddwn yn cydnabod ehanger profiadau dysgu ar draws y rhanbarth a gwerth ychwanegol ysgolion, arweinwyr, athrawon, staff cymorth ac ymgynghorwyr, sy'n gweithio gyda'i gilydd at ddiben cyffredin cytûn.

Wrth i ni symud ymlaen gyda chynllunio a chyflwyno'r daith ddiwygio, bydd ein dull partneriaeth ysgol yn creu hyblygrwydd i ysgolion, clystyrau a chynghreiriau i gytuno ar ddyletswyddau craidd ar gyfer:

- gwaith datblygiadol ar y cyd
- dulliau o gefnogi gwelliannau mewn ysgolion unigol o fewn eu clwstwr / cynghrair
- prosesau adrodd ac atebolrwydd

Rhoddir hyblygrwydd hefyd i gystyrau a chynghreiriau gytuno ar swyddogaeth graidd a chyfraniad GwE i'r tair agwedd a nodwyd uchod. Ble bydd clwstwr / cynghrair yn pennu bod ganddo'r gallu i gyflawni nifer o'r swyddogaethau craidd, darperir adnoddau i gefnogi gyda'r gwaith hwn a bydd cyfraniad GwE yn gymesur. Ble bydd clwstwr / cynghrair yn pennu bod angen i GwE gyflawni cyfran uwch o'r swyddogaethau craidd, bydd lefel yr adnoddau a neilltuir yn gymesur. Gallai cyfraniad GwE gynnwys:

- Arwain neu gymryd rhan mewn cyfleoedd sicrhau ansawdd neu gyfoethogi ansawdd
- Arwain neu gyfrannu i waith datblygiadol
- Hyfforddi neu fentora grwpiau neu unigolion
- Hwyluso gweithgareddau cydweithredol clystyrau / cynghreiriau
- Arwain ar ddatblygiad proffesiynol ysgol gyfan neu glwstwr / cynghrair
- Darparu pecyn cymorth fwy dwys ar gyfer ysgolion unigol o fewn clwstwr / cynghrair
- Cyfraniadau rôl arbenigol
- Cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu
- Cyfeirio a rhannu arferion gorau

Diffinnir rolau a chyfraniadau o fewn 'cytundeb partneriaeth' clwstwr / cynghrair, a fydd yn cael ei adolygu a'i werthuso ar ddiwedd y flwyddyn (gweler y Ffeithlun isod).

CYNLLUN PARTNERIAETH YSGOLION

Diben Craidd	Cyd-ddatblygu		Cefnogi Gwelliant		Atebolrwydd ac Adrodd	
	Be?	Sut?	Be?	Sut?	Be?	Sut?
Clwstwr						
Ysgolion Unigol						
GwE						

DEILLIANNAU DISGWYLIEDIG SYDD WEDI EU HADNABOD GAN Y BARTNERIAETH

ADNODD CYTUNEDIG GWE AR GYFER Y BARTNERIAETH

£xxxx

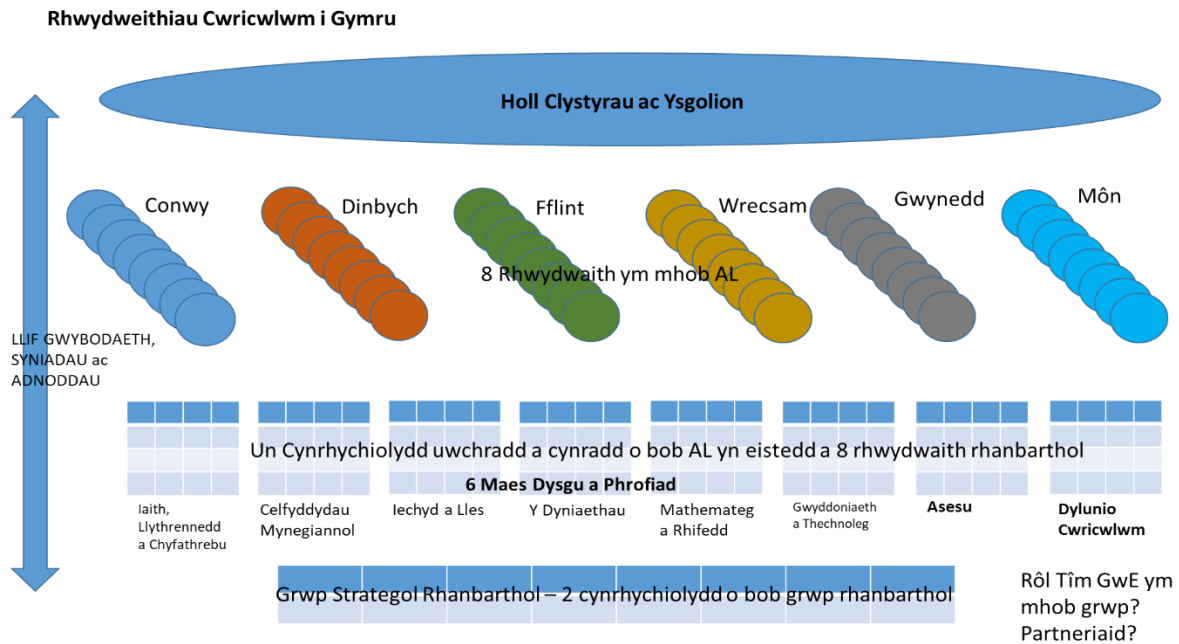
Er mwyn cryfhau datblygiad y cwricwlwm newydd, fe sefydlir rhwydweithiau datblygu MDaPh yn rhanbarthol ac yn lleol. Bydd arweinwyr ysgolion ac ymarferwyr yn cydweithio i ddatgloi potensial bob MDaPh drwy fodelu, cynllunio a rhannu arferion cwricwlwm.

Bydd rhwydweithiau cydweithredol yn gweithio ar y meysydd a ganlyn:

- 1 Datgloi potensial un o'r MDaPh
 - Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu (Cymraeg a Saesneg)
 - Mathemateg a Rhifedd
 - Gwyddoniaeth a Thechnoleg
 - Y Dyniaethau
 - Iechyd a Lles
 - Y Celfyddydau Mynegiannol

- 2 Asesu
- 3 Cynllunio Cwricwlwm Ysgol Gyfan

Bydd ymarferwyr mewn ysgolion a phartneriaid ehangach ar draws y rhanbarth yn cael cyfle i gydweithio â rhwydwaith o gymheiriaid, yn cefnogi cynllunio cwricwlwm a datblygu MDaPh yn lleol ac yn rhanbarthol. Bydd ymarferwyr yn cyfathrebu ac yn rhoadru dysgu ac arferion llwyddiannus ar draws ysgolion ym mhob awdurdod lleol, ac yn cyfrannu i ddatblygu modelau cynllunio i gefnogi ysgolion i dreialu, gwerthuso a pharatoi'r gweithlu ar gyfer addysgu am y tro cyntaf. Bydd egwyddor isreolaeth yn sicrhau cyd-destun lleol i'r gwaith hwn.

Fe sefydlir wyth rhwydwaith MDaPh lleol ym mhob Awdurdod Lleol, un ar gyfer bob un o'r meysydd a nodwyd uchod. Bydd unigolion o'r grwpiau lleol hyn yn cynrychioli'r ALI mewn wyth rhwydwaith MDaPh rhanbarthol, gan sicrhau dull gweithredu cyson ar draws y rhanbarth. Bydd grŵp strategol rhanbarthol, yn cynnwys cynrychiolwyr traws sector o'r wyth grŵp ALI, yn darparu cyfeiriad a throsolwg o'r gwaith.

Bydd gan rwydweithiau fynediad i Ddysgu Proffesiynol a byddant yn gweithio mewn partneriaeth efo'r Athro Graham Donaldson, GwE a'r chwe ALI yng ngogledd Cymru i ddatblygu arferion MDaPh effeithiol a fydd yn cefnogi ysgolion ar eu Taith Ddiwygio.

Adolygu gan gymheiriaid a chymorth ysgol i ysgol

Credwn yn gryf yma yng ngogledd Cymru y dylai adolygu gan gymheiriaid a chymorth ysgol i ysgol fod yn sbardun allweddol ar gyfer gwelliant parhaus mewn ysgolion wrth iddynt gynllunio ar gyfer darparu'r cwricwlwm newydd a'r diwygio cenedlaethol. Byddwn yn gweithio gydag ysgolion ac UauCD i wreiddio rhaglen o adolygu gan gymheiriaid ar sail y prosesau a ganlyn:

- **Hunan adolygiad** : dylai adolygu effeithiol gan gymheiriaid ddechrau efo pa mor dda y mae'r ysgol yn adnabod ei hunan, a chael ei arwain gan yr ysgol sy'n cael ei hadolygu. Dylai hunan arfarnu ganolbwyntio ar y dysgwyr, eu cyflawniadau, eu cynnydd a'u profiadau yn yr ysgol, dysgu ac addysgu, arweinyddiaeth, datblygu diwylliant o sefydliad sy'n dysgu, lles disgyblion a staff, cydraddoldeb a chynhwysiant. Wrth symud ymlaen, dylai hunan arfarnu hefyd ganolbwyntio ar bedwar diben y cwricwlwm newydd ac arfarnu cynnydd yr ysgol tuag at wireddu'r cwricwlwm newydd. Dylai prosesau hunan arfarnu'r ysgol adael i'r ysgol adnabod cryfderau a blaenoriaethau gwella. Dylai hefyd nodi agweddau ar ei thaith wella ble mae angen cymorth gan gymheiriaid i gefnogi gwelliant.
- **Adolygiad gan gymheiriaid** : mae ffocws cyffredin i'r adolygiadau cymheiriaid mwyaf effeithiol. Rhaid mai pwrpas y cydweithio yw gwella deilliannau, a dylai unrhyw ffocws cyffredin fod yn seiliedig ar dystiolaeth gref o'r hyn sydd angen i wella, a pha deilliannau fyddai'n elwa'r ysgol fwyaf. Mae adolygwyr cymheiriaid sy'n gweithio fel tîm, neu driawd, yn gweithio orau ble gallant driongli tystiolaeth a dadansoddi eu canfyddiadau ar y cyd. Nid ydynt yno i farnu, ond yn hytrach chwilio am dystiolaeth a chytuno ar ganfyddiadau i'w rhannu â'r ysgol. Mae'n rhaid i'r bartneriaeth fod yn seiliedig ar bwrpas moesol eglur a rennir, ble mae tryloywder, ymddiriedaeth a gonestrwydd yn allweddol ac yn greiddiol i'r broses. Dylai'r adolygu gan gymheiriaid hefyd roi cyfleoedd i ddatblygu'n broffesiynol, a chynnwys arweinwyr ar bob lefel.
- **Cymorth Ysgol i Ysgol** : os yw'r adolygu gan gymheiriaid am fod yn gyfrwng ar gyfer gwelliant parhaus mewn systemau ysgolion, yna rhaid iddo fynd ymhellach na'r adolygiad ei hun, a chynnwys cymorth ysgol i ysgol neu gymorth clwstwr. Pan fo staff yn berchen ar y deilliannau, bydd yr effaith hirdymor a'r effaith gynaliadwy yn fwy. Bydd hyn yn helpu i ddatblygu capasiti ymhellach a gwella gwydnwch o fewn system sy'n hunan wella. Dylai'r partneriaethau a ddatblygir felly fynd y tu hwnt i arweinwyr ysgolion ac ymgysylltu â disgyblion, athrawon, teuluoedd a chymunedau.

Ysgolion sy'n Destun Pryder

Bydd strwythurau a phrosesau i adnabod a chefnogi ysgolion sy'n destun pryder yn sicrhau y bydd ymyrraeth yn amserol ac yn briodol i gyd-destun yr ysgol.

Bydd **Grŵp Amlasiantaethol** yn cyfarfod yn rheolaidd (yn fisol, neu fel bo'r angen) i:

- Adnabod yr ysgolion hynny sydd mewn perygl o achosi pryder
- Cytuno â'r ysgol ar y cynllun cymorth 360 unigryw. Bydd cynlluniau yn nodi'n glir pa wasanaeth a fydd yn darparu cymorth ac adnoddau yn erbyn camau gweithredu penodol.
- Cytuno ar drefniadau monitro'r cynlluniau 360.
- Arfarnu effeithiolrwydd y cynlluniau cymorth 360 a gweithio efo ysgolion i fonitro cynnydd ac effaith
- Rhannu unrhyw arferion effeithiol o fewn ac ar draws awdurdodau lleol y rhanbarth
- Pan fo pryderon yn dwysáu, bydd y Grŵp Amlasiantaethol yn adrodd i'r Bwrdd Ansawdd fel y gall y Cyfarwyddwyr/Penaethiaid Gwasanaeth wneud penderfyniad gwybodus ac amserol ynghylch defnyddio pwerau ymyrraeth statudol.

Bydd **Bwrdd Ansawdd yr ALI** yn cyfarfod bob hanner tymor, a'r Prif Swyddog Addysg fydd y Cadeirydd. Dylid cofnodi penderfyniadau gweithredu'r Bwrdd a'u rhannu â'r Grŵp Amlasiantaethol neu'r gwasanaeth cefnogi fel y bo'n berthnasol.

Bydd y Bwrdd yn canolbwyntio fwyaf ar:

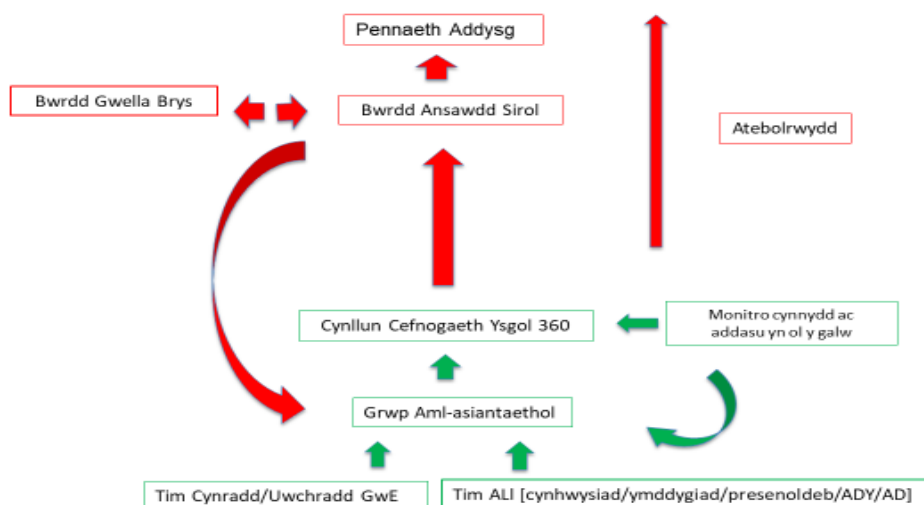
- Asesu cynnydd yr ysgolion hynny sy'n destun pryder a gafodd eu hadnabod gan Estyn neu brosesau lleol.
- Asesu ansawdd y cynllunio cymorth ar gyfer ysgolion sy'n destun pryder a wneir gan y Grŵp Amlasiantaethol
- Sicrhau bod y Grŵp Amlasiantaethol yn cyflawni ei ddyletswyddau monitro yn effeithiol.
- Gweithredu'n briodol pan fydd y Grŵp Amlasiantaethol yn rhannu bod pryderon wedi'u huwchgwyfeirio, ac yn benodol am allu arweinyddiaeth a llywodraethiant ysgol i wella ar gyflymder digonol.
- Ystyried defnyddio pwerau ymyrraeth statudol pan fo pryderon am gynnydd, neu gyflymder cynnydd
- Adnabod yr arferion gorau i'w rhannu o fewn ac ar draws awdurdodau lleol

Lle mae angen, gallai'r awdurdod lleol hefyd sefydlu **Bwrdd Gwella Carlam** i gefnogi ysgolion unigol ar eu taith wella. Bydd yr aelodau yn cynnwys cynrychiolwyr o'r awdurdod lleol, GwE, y pennaeth a chorff llywodraethu'r ysgol. Pwrpas y BGC fydd:

- Darparu cymorth ar gyfer gwella ysgolion
- Darparu fforwm her, mewnol ac allanol
- Adnabod unrhyw bryderon
- Adnabod unrhyw weithredu i'w flaenoriaethu
- Hysbysu'r Pennaeth Addysg ymhellach a oes angen i'r ALI ddefnyddio ei bwerau ymyrraeth

Ceir crynodeb isod o'r strwythurau a'r prosesau rhanbarthol ar gyfer cefnogi a herio ysgolion sy'n destun pryder:

Strwythurau a phrosesau rhanbarthol ar gyfer cefnogi YAC.

Dyletswyddau Statudol ac Atebolrwydd

Bydd Arweinydd Craidd GwE a'r Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant yn gweithio mewn partneriaeth efo swyddogion Awdurdod Lleol i weithredu'r *Cytundeb Partneriaeth Awdurdod Lleol-Ysgol*. Arweinydd Craidd GwE ac Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant fydd yn monitro ac arfarnu safonau cyffredinol ac ansawdd dysgu, addysgu ac arweinyddiaeth, gan weithio mewn partneriaeth efo ysgolion a chlystyrau. Fodd bynnag, bydd GwE a'r chwe Awdurdod Lleol yn gweithio efo ysgolion i esblygu'r system atebolrwydd bresennol er mwyn galluogi ysgolion a chlystyrau i gael mwy o ymreolaeth. Bydd adolygu gan gymheiriaid yn elfen allweddol wrth gefnogi ysgolion i arfarnu eu cryfderau a'u meysydd ar gyfer gwelliant, a'u helpu i ganolbwyntio ar feysydd gwelliant penodol wrth iddynt gynllunio'r cwricwlwm newydd a'i ddarparu.

Wrth symud tuag at system sy'n hunan wella, bydd mwy o bwyslais ar atebolrwydd moesol a phroffesiynol. Bydd perthnasau atebolrwydd ysgol yn cynnwys y rheiny gyda disgyblion, rhieni, cyd-weithwyr a'r gymuned leol. Yr her i ni dros y blynyddoedd nesaf fydd creu diwylliant ble mae ysgolion yn teimlo bod ganddynt fwy o berchenogaeth ar atebolrwydd, a newid y syniad bod atebolrwydd yn seiliedig ar ddata ac arolygiad yn unig a'i fod yn cael ei weithredu gan rywun uwch eu pen.

Yng ngogledd Cymru, mae GwE a'r chwe Awdurdod Lleol wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth efo ysgolion i ddatblygu system atebolrwydd gadarn, system sydd gan randdeiliaid allweddol ffydd ynnddi ac sydd yn dal bob partner yn gwbl atebol am ei rôl yn datblygu ein dysgwyr i ddod yn:

- Ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sydd yn barod i ddysgu drwy gydol eu hoes;
- Cyfranwyr mentrus, creadigol sydd yn barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith;
- Dinasyddion egwyddorol, gwybodus sydd yn barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd; ac
- Unigolion iach, hyderus sy'n barod i fyw bywyd gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.

Disgwyliadau system yng ngogledd Cymru

Erbyn mis Medi 2024:

- Bydd bob ysgol yn bodloni gofynion statudol *Cwricwlwm i Gymru*, a bydd gan bob ysgol berthynas gref efo'i chymuned ac yn datblygu ystod eang o sgiliau dysgwr a fydd yn eu gwneud yn barod ar gyfer addysg bellach, hyfforddiant a chyflogaeth.
- Bydd cynllunio ar sail pedwar diben y cwricwlwm newydd yn darparu cynnig cytbwys i fodloni anghenion pob dysgwr.
- Bydd strategaeth sgiliau sylfaenol sydd yn cynnwys llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol yn sail i gwricwlwm bob ysgol.

- Bydd strategaeth i blant bregus i ddysgu yn weithredol, sy'n canolbwyntio ar gynhwysiant, eu lles emosiynol, presenoldeb ac unrhyw anghenion dysgu ychwanegol, a bydd y strategaeth hon yn cael effaith gadarnhaol ar eu cynnydd a'u lles.
- Byddwn wedi cydweithio gyda ysgolion ac awdurdodau lleol i fabwysiadu model atebolrwydd newydd, a fydd yn cynnwys prosesau grymus i sicrhau ansawdd, er mwyn sicrhau bod llinellau atebolrwydd clir a phriodol ar bob lefel ar gyfer gwelliannau a datblygiadau ysgol rhanbarthol.
- Bydd strategaeth effeithiol ar waith ar gyfer ysgolion sy'n destun pryder, gyda'r capasiti priodol i adnabod a mynd i'r afael ag angen.
- Bydd gwella addysgu wrth wraidd pob gwelliant.
- Bydd cydweithio aeddfed rhwng ysgolion mewn clystyrau a chynghreiriau ar draws y rhanbarth, a byddant yn cymryd cyd-berchnogaeth dros wella ysgolion ei gilydd i sicrhau gwell deilliannau i ddysgwyr.
- Bydd Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg grymus ar waith i lwyr gefnogi blaenoriaethau lleol a chenedlaethol ar gyfer gwella sgiliau iaith Gymraeg dysgwyr a'r gweithlu.
- Bydd cynllun dysgu proffesiynol cadarn mewn lle sy'n bodloni anghenion arweinwyr a staff addysgu, a hynny er mwyn helpu ysgolion i weithredu bob agwedd ar y daith ddiwygio a galluogi eu dysgwyr i ddatblygu tuag at bedwar diben y cwricwlwm newydd.
- Bydd GwE yn gweithredu'n effeithiol fel sefydliad sy'n dysgu, yn unol â'r saith dimensiwn 'gweithredu' fel y nodir gan Y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd [OECD], a bydd gennym bartneriaethau cryf ac aeddfed gyda'n randdeiliaid allweddol, a fydd yn cynnwys strategaeth gyfathrebu glir.

GWE

Cydweithio · Dysgu · Llwyddo
Collaborating · Learning · Succeeding

Cynllun Busnes GwE 2021-2022 Data Rhanbarthol ac All Gwynedd Chwarter 4

www.gwegogledd.cymru

@GwEGogleddCymru

CYNLLUN BUSNES 2021-2022

BLAENORIAETHAU A DARPARIAETH RHANBARTHOL 2021-2022

Data Rhanbarthol ac Awdurdod Lleol

AMCAN 1 - CWRICWLWM AC ASESU

Cefnogi cwricwlwm cenedlaethol ble mae tegwch a rhagoriaeth yn ganolog ac sydd yn gosod safonau uchel i bob dysgwr.

CONTINWWM ADDYSG 3 I 16

Data rhanbarthol:

GwE a phrosiect Shirley Clarke

Cyfanswm ysgolion ar draws y rhanbarth sydd wedi cymryd rhan yn Haenau 1, 2 a 3

	Ysgolion	Athrawon
Haen 1	27	54
Haen 2	193	386
Haen 3	140	261
Cyfanswm	260	701

- 89% o ysgolion y rhanbarth
- 96% Cynradd
- 80% Uwchradd
- 70% Arbennig

Mynychodd dros 1000 o athrawon ar draws y rhanbarth sesiwn gwyll Shirley Clarke ar 12/10/2022. Methu cael nifer pendant gan fod ysgolion cyfan yn mynychu o dan un enw er mwyn sicrhau y gallai pawb fynychu ar Zoom.

Data Awdurdod Lleol:

Sesiwn gwyll Shirley Clarke ar 12/10/2022. Canran fesul ALI

Gwynedd	34%
---------	-----

GWIREDDU CWRICWLWM (CWRICWLWM I GYMRU)

Data rhanbarthol:

Nifer sydd wedi mynychu sesiynau Dylunio Cwricwlwm

- Uwchradd: 101
- Cynradd: 504
- Arbennig ac UCD: 1
- Eraill e.e. Estyn, Consortia: 8

Nifer sydd wedi mynychu sesiynau Cynradd ac asesu

- Uwchradd: 141
- Cynradd: 620
- Arbennig ac UCD: 18
- Eraill e.e. Estyn, Consortia: 11

Data Awdurdod Lleol:

% sydd wedi mynychu 1 sesiwn neu ragor

Gwynedd:	90%
----------	-----

Sesiynau ar Egwyddorion Cynllunio

- ar ôl y Pasg.

Canolfan Gefnogaeth GwE (ar 24/3/22)

- Nifer sydd wedi edrych ar y wefan - 122k
- Lawrlwythiadau ffeil 23k

Nifer sydd wedi ymweld â'r adran Cwricwlwm i Gymru ar y wefan (ar 24/3/22)

- Curriculum for Wales - 2,845
- Cwricwlwm i Gymru - 2,674
- Curriculum Design- 856
- Dylunio Cwricwlwm - 1002

TIMAU MDaPh**Data rhanbarthol (13/10/2021)**

Niferoedd sydd wedi datgan diddordeb mewn cyfrannu i'r rhaglen gymorth barhaus i ysgolion mewn perthynas â'r Daith Ddiwygio:

Disgrifiad	Nifer
Asesu	120
Cynllunio Cwricwlwm	153
Gwyddoniaeth a Thechnoleg	89
Iechyd a Lles	88
Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	118
Mathemateg a Rhifedd	86
Y Celfyddydau Mynegiannol	81
Y Dyniaethau	69

Presenoldeb mewn cyfarfod rhanbarthol

21/9/21 – 132
 6/10/21- 115
 16/11/21 – 117
 14/12/21 – 130
 2/3/22 – 116
 5/4/22 – 112

Data Awdurdod Lleol:

Niferoedd sydd wedi datgan diddordeb mewn cyfrannu i'r rhaglen gymorth barhaus i ysgolion mewn perthynas â'r Daith Ddiwygio:

ALI	Nifer
Gwynedd	111

AMCAN 2 - DATBLYGU PROFFESIWN ADDYSG O SAFON UCHEL

Gwella'r dysgu a'r addysgu yn ein hysgolion

IEITHOEDD TRAMOR MODERN

Data Rhanbarthol:

Cerdd Iaith- Ysgolion Cynradd: 5	22.6.21
---	----------------

Tanysgrifiadau newydd i adnoddau Power Language 2021-2022:

- Hydref - 35 ysgol gynradd
- Mawrth – 69 ysgol gynradd

Webinar Cynradd Power Language Nifer ysgolion: 23	22/11/21
--	-----------------

Gwobr Anthea Bell - Cystadleuaeth cyfieithu - Uwchradd	18
---	-----------

Rhaglen Fentora Blwyddyn 8/9: nifer yr ysgolion :18	Hydref 21- Mawrth 22
Tiwtora turbo	

Data Awdurdod Lleol:

Cerdd Iaith	22.6.21
Gwynedd:	1

Power Language / nifer yr ysgolion newydd: 35 2021-2022

	Hydref	Mawrth
Gwynedd:	2	15

Webinar Cynradd Power Language	22/11/21
Gwynedd:	1

Gwobr Anthea Bell - Cystadleuaeth cyfieithu - Uwchradd	
Gwynedd:	6

Rhaglen Fentora Blwyddyn 8/9: nifer yr ysgolion :18	Hydref 21- Mawrth 22
Tiwtora turbo	
Gwynedd:	5

CALU - LLDC

Data Rhanbarthol:

Cymorthyddion addysgu sydd newydd eu penodi

	2021-22
Rhanbarthol	77

Darpar CALU Cylch 3

Rhanbarthol	39
-------------	-----------

Darpar CALU Cylch 4

Rhanbarthol	33
-------------	-----------

Data Awdurdod Lleol:

Cymorthyddion addysgu sydd newydd eu penodi

Gwynedd:	8
----------	----------

Darpar CALU Cylch 3

Gwynedd:	3
----------	----------

Darpar CALU Cylch 4

Gwynedd:	6
----------	----------

Asesiadau Statws CALU Cylch 2		Asesiadau Statws CALU Cylch 2	
Rhanbarthol	30	Gwynedd:	3
Aseswyr CALU		Aseswyr CALU	
Rhanbarthol	35	Gwynedd:	2

Y Gymraeg

Data rhanbarthol:	Data Awdurdod Lleol:										
Ein Llais Ni – 100 ysgol yn rhan o'r prosiect	Ysgolion 'Ein Llais Ni'										
	Gwynedd: 54										
Darpariaeth tymor yr hydref i'r ysgolion sy'n rhan o'r prosiect:	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Cynhadledd 20/10</th> <th>Ar alw 9/11</th> <th>Rhwydwaith 23/11</th> <th>Ar alw 7/12</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>56</td> <td>15</td> <td>21</td> <td>21</td> </tr> </tbody> </table>		Cynhadledd 20/10	Ar alw 9/11	Rhwydwaith 23/11	Ar alw 7/12	Gwynedd:	56	15	21	21
	Cynhadledd 20/10	Ar alw 9/11	Rhwydwaith 23/11	Ar alw 7/12							
Gwynedd:	56	15	21	21							
Cynhadledd: 111											
Ar alw 1: 41											
Rhwydwaith: 67											
Cynllun Sabothol – Rhanbarthol: 12											
Cwrs 'Cymraeg mewn Gwaith' - canolradd i staff GWE: 8											

SAFON UWCH

Data rhanbarthol:	Data Awdurdod Lleol:
Rwydweithio a rhannu arferion ar draws Penaethiaid Chweched : 17	Rwydweithio a rhannu arferion ar draws Penaethiaid Chweched - rhwydweithiau ar draws cyd-awdurdodau:
	Gwynedd: 3

DIGIDOL

Data Rhanbarthol:	Data Awdurdod Lleol:
Hwb	Data defnydd Hwb Chwarter 4
Mae'r data ynghylch y defnydd o Hwb yn y rhanbarth yn parhau i fod yn uchel. Roedd nifer cyfartalog ysgolion y rhanbarth a ymgysylltodd â Hwb yn ystod chwarter 4 yn 98.06%. Roedd y cyfartaledd ar gyfer pob mis fel a ganlyn:	Gwynedd: 96%
<ul style="list-style-type: none"> • Ionawr – 98.17% • Chwefror – 98% • Mawrth - 98% 	Nifer o unigolion sydd wedi bod rhan o weithgaredd o'r rhaglen hwylusywr digidol hyd yma
	Gwynedd: 39

MATHEMATEG A RHIFEDD**Data Rhanbarthol:**

Cyflwyniad i MDaPh Mathemateg a Rhifedd
Yn rhanbarthol – ymarferwyr cynradd
Sesiwn cyfrwng Cymraeg – 39
Sesiwn cyfrwng Saesneg -56

Cyfarfod Rhwydwaith Penaethiaid Adran Mathemateg (Mawrth 2022)**Nifer a fynychodd: 34****Data Awdurdod Lleol:****Cefnogaeth Mathemateg / Llythrennedd**

Cyflwyniad i MDaPh Mathemateg a Rhifedd

	Cynradd - Cyfrwng Cymraeg 15/11/21	
	Nifer ysgolion	Nifer o bobl
Gwynedd	10	17

Cyfarfod Rhwydwaith Penaethiaid Adran Mathemateg (Mawrth 2022)

	Ysgolion
Gwynedd	10

SAESNEG A LLYTHRENNEDD**Data Rhanbarthol:**

Cymorth llythrennedd i ysgol sydd naill ai
mewn categori Estyn/Mesurau Arbennig, yn
destun pryder neu angen arweiniad.

Uwchradd=20 ysgol wedi derbyn cefnogaeth
unigol

Pob ysgol uwchradd wedi mynychu fforwm
Penaethiaid Saesneg

Data Awdurdod Lleol:

Gwynedd:	0
----------	---

CYMRAEG A LLYTHRENNEDD**Data Rhanbarthol:**

Cyfarfodydd rhwydwaith ac 'Ar alw' (Chwe '22)
= 14

Data Awdurdod Lleol:

Gwynedd:	8
----------	---

PA a fynychodd hyfforddiant DPP CBAC (Ysgolion
unigol fydd yn cyllido'r hyfforddiant hwn) - Chwe
'22 + Maw '22 = 16

Gwynedd:	9 + 1 yn hyfforddi
----------	--------------------

Aelodau o'r Teams / Google Classroom 'GwE - Y
Gymraeg - Uwchradd' = 27

Mae pob PA Y Gymraeg ym mhob ALL yn aelod o'r rhwydwaith
digidol hwn: Gwynedd = 514

Aelodau o'r Teams / Google Classroom 'GwE - Y
Gymraeg - Uwchradd YCS' = 18

Mae aelodaeth y rhwydwaith digidol hwn yn parhau i gynyddu:

- Gwynedd = 1

Cynhadledd Y Gymraeg Safon Uwch (GwE/Partneriaeth) = 10	Gwynedd: 4
Prosiect 'Ein Llais Ni' (GwE) - nifer yr ysgolion uwchradd sy'n aelodau o'r prosiect = 13	Gwynedd: 6
Prosiect 'Creu ar draws ieithoedd' - prosiect MDaPh Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu (ar y cyd â YCG Ieithoedd Rhyngwladol ac YCG Saesneg, yn ogystal â Phrifysgol Bangor) = 2	Mae adrannau y Gymraeg dwy o ysgolion y rhanbarth yn rhan o'r prosiect hwn: Gwynedd = 0

GWYDDONIAETH

Data Rhanbarthol: Ni chynhaliwyd rhwydweithiau penodol i wyddoniaeth oherwydd datblygiad y rhwydweithiau rhanbarthol a lleol ar gyfer MDaPh Gwyddoniaeth a Thechnoleg. Nifer ysgolion sydd wedi derbyn cefnogaeth benodol: 27	Data Awdurdod Lleol: Nifer yr ysgolion uwchradd gafodd gymorth ysgol penodol: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td style="text-align: center;">7</td> </tr> </table>	Gwynedd:	7
Gwynedd:	7		

Y CYFNOD SYLFAEN

Data Rhanbarthol: Nifer ysgolion sy'n derbyn cefnogaeth benodol: 32 Prosiect Wood work: 26 Cyfarfod Rhwydwaith y Gwanwyn: 303	Data Awdurdod Lleol: Prosiect 'Wood work' <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> </table> Cyfarfod Rhwydwaith y Gwanwyn: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td style="text-align: center;">55</td> </tr> </table>	Gwynedd:	5	Gwynedd:	55
Gwynedd:	5				
Gwynedd:	55				

AMCAN 3 - ARWEINYDDIAETH

Cefnogi arweinwyr ysbrydoledig yn cydweithio i godi safonau. Cynnwys darpar arweinwyr a rhwydweithiau proffesiynol

ARWEINYDDIAETH

Data Rhanbarthol: 1. Rhaglen Datblygu Arweinyddiaeth Ganol: 102 2. Rhaglen Datblygu Uwch Arweinwyr: 72 3. Rhaglen Datblygu Darpar Benaethiaid (paratoi at CPCP): 35 4. Rhaglen Datblygu Penaethiaid Newydd a Phenaethiaid Dros Dro: 35 5. Rhaglen Ddatblygu i Benaethiaid Profiadol: 17	Data Awdurdod Lleol: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>2020-21</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">T</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td style="text-align: center;">9</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">12</td> <td style="text-align: center;">11</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">43</td> </tr> </table> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>2021-22</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">T</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">17</td> <td style="text-align: center;">8</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">41</td> </tr> </table>	2020-21	1	2	3	4	5	T	Gwynedd:	9	10	12	11	1	43	2021-22	1	2	3	4	5	T	Gwynedd:	10	17	8	5	1	41
2020-21	1	2	3	4	5	T																							
Gwynedd:	9	10	12	11	1	43																							
2021-22	1	2	3	4	5	T																							
Gwynedd:	10	17	8	5	1	41																							

LLYWODRAETHWYR

<p>Data Rhanbarthol:</p> <p>Mae cynrychiolydd o GwE wedi mynychu pedwar cyfarfod yn ystod chwarter 2 a 3:</p> <p>Cyfarfod CCAC/SCLI 18/06/21 (cenedlaethol) Cyfarfod SCLI rhanbarth GwE 23/06/21 (rhanbarthol)</p> <p>Cyfarfod CCAC/SCLI 14/10/21 (cenedlaethol) Cyfarfod SCLI rhanbarth GwE 21/10/21 (rhanbarthol)</p>	<p>Data Awdurdod Lleol:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; padding: 5px;">Gwynedd:</td> <td style="padding: 5px;">70 Llywodraethwr i gyd mewn sesiwn Zoom - 23/6/21 a 29/6/21</td> </tr> </table>	Gwynedd:	70 Llywodraethwr i gyd mewn sesiwn Zoom - 23/6/21 a 29/6/21
Gwynedd:	70 Llywodraethwr i gyd mewn sesiwn Zoom - 23/6/21 a 29/6/21		

CYNGHREIRIAU/RHWYDWEITHIAU/CLYSTYRAU

<p>Data Rhanbarthol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nifer yr ysgolion uwchradd sy'n rhan o gydweithio cynghrair: 53 • Nifer yr ysgolion cynradd sy'n rhan o gydweithio clwstwr: 331 • Nifer yr ysgolion uwchradd sy'n rhan o gydweithio clwstwr CiG: 54 • Nifer yr ysgolion cynradd sy'n rhan o gydweithio clwstwr CiG: 331 	<p>Data Awdurdod Lleol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nifer yr ysgolion uwchradd sy'n rhan o gydweithio cynghrair: Gwynedd = 13 • Nifer yr ysgolion cynradd sy'n rhan o gydweithio clwstwr: Gwynedd = 78 • Nifer yr ysgolion uwchradd sy'n rhan o gydweithio clwstwr CiG: Gwynedd = 14 • Nifer yr ysgolion cynradd sy'n rhan o gydweithio clwstwr CiG: Gwynedd = 78
--	---

AMCAN 4 - YSGOLION CRYF A CHYNHWYSOL

Yn ymroi i ragoriaeth, tegwch a llesiant

GDD PMG

<p>Data Rhanbarthol:</p> <p>Ymweliadau Ysgol/Cymorth Unigol x 32</p> <p>Person Arweiniol o fewn Clystyrau x 10</p> <p>Dysgu Proffesiynol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyflwyniad i Ymddygiadau Gwarcheidiol i Gefnogi Llesiant = 68 • MODEL PACE TIS = 45 • Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma, Y Blynnyddoedd Cynnar = 700 A lleoliadau BC nas cynhelir = 15 • Dull Ysgol Gyfan Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma = 91 	<p>Data Awdurdod Lleol:</p> <p>Dysgu Proffesiynol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyflwyniad i Ymddygiadau Gwarcheidiol i Gefnogi Llesiant Gwynedd = 5 • MODEL PACE TIS Gwynedd = 3 • Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma, Y Blynnyddoedd Cynnar - Gwynedd = 12 • Dull Ysgol Gyfan Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma Gwynedd = 8
--	---

- TIS UDA = 25
- Bioffilia = 90
- Talk Boost = 9
- Gwneud Llun a Siarad = 20
- Hyfforddiant person dynodedig PMG Gwynedd = 25
- Hyfforddiant PMG i Lywodraethwyr = 10

- TIS UDA
Gwynedd = 9
- Bioffilia
Gwynedd = 5
- Talk Boost
Gwynedd = 0
- Gwneud Llun a Siarad
Gwynedd = 1
- Hyfforddiant person dynodedig PMG Gwynedd:
= 0
- Hyfforddiant PMG i Lywodraethwyr Gwynedd =
0

AILGYDIO MEWN DYSGU

Data rhanbarthol:

Dysgu Iaith a Llythrennedd o Bell (RILL) - CAM 2:

Mae 54 ysgol wedi cofrestru ar gyfer hyfforddiant rhwng mis Medi 2021 a thymor y gwanwyn 2022.

Addysgu Manwl a SAFMEDS: Cynhaliwyd 7 sesiwn hyfforddi rhanbarthol yn nhymor yr hydref 2021, a bellach gall holl ysgolion GwE gael mynediad i wefan fyw SAFMEDS i ddisgyblion, gweminarau ac adnoddau ar-lein.

- *Saesneg: Gwyliodd 1023 y weminar ailgydio mewn dysgu, a 391 y fideo hyfforddiant SAFMEDS.*
- *Cymraeg: 474 ar gyfer y weminar a 70 ar gyfer yr hyfforddiant SAFMEDS.*
- *Disgyblion yn cwblhau oddeutu 677 gweithgaredd mathemateg yn yr wythnos lansio gyntaf.*

Gwella rhuglder mewn Darllen ar Lafar (iFOR):

Mae 42 ysgol wedi cofrestru ar gyfer hyfforddiant rhwng mis Medi 2021 a thymor y gwanwyn 2022. Dyma niferoedd athrawon sydd wedi defnyddio Google classroom:

- Mae 62 wedi defnyddio'r adnoddau Saesneg
- Mae 41 wedi defnyddio'r adnoddau Cymraeg

Prosiect Lles Cydweithredol Warwick

Ym mis Ionawr 2022 cafodd 33 o ysgolion cynradd eu recriwtio i gymryd rhan yn nau llyn iaith ein hastudiaeth les Connect

Data Awdurdod Lleol:

Dysgu Iaith a Llythrennedd o Bell (RILL) - CAM 2:

Gwynedd:	15
----------	----

Addysgu Manwl a SAFMEDS: :

Gwynedd:	1
----------	---

Gwella rhuglder mewn Darllen ar Lafar (iFOR):

Gwynedd:	5
----------	---

Prosiect Lles Cydweithredol Warwick

Gwynedd:	4
----------	---

<p>Astudiaeth Gwrth-fwlio KiVa y Sefydliad Cenedlaethol dros Ymchwil Iechyd Ers 2020 rydym wedi bod yn gweithio gyda 29 o ysgolion cynradd i arfarnu effaith KiVa.</p> <p>Prosiect Proffesiwn sy'n seiliedig ar Dystiolaeth (EIPP) Rydym yn cefnogi gyda 40 o ysgolion cynradd ac uwchradd.</p> <p>Prosiect NPEP 40 o ysgolion cynradd ac uwchradd.</p>	<p>Astudiaeth Gwrth-fwlio KiVa y Sefydliad Cenedlaethol dros Ymchwil Iechyd</p> <table border="1" data-bbox="775 197 1366 237"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>4</td> </tr> </table> <p>Prosiect Proffesiwn sy'n seiliedig ar Dystiolaeth (EIPP)</p> <table border="1" data-bbox="775 416 1366 456"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>10</td> </tr> </table> <p>Prosiect NPEP</p> <table border="1" data-bbox="775 584 1366 624"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>20</td> </tr> </table>	Gwynedd:	4	Gwynedd:	10	Gwynedd:	20
Gwynedd:	4						
Gwynedd:	10						
Gwynedd:	20						

<p align="center">AMCAN 5- CEFNOGI SYSTEM SY'N HUNAN WELLA</p> <p align="center">Cefnogi system ble mae gan y proffesiwn addysg y sgiliau, y gallu a'r cynhwysedd i ddysgu a gwella eu harferion yn gyson</p>									
<p align="center">YMGYSYLLTU Â CHYMHEIRIAID</p>									
<p>Data Rhanbarthol / Regional data:</p> <p>Nifer yr ysgolion /clystyrau sy'n rhan o'r rhaglen: 105/ 18</p> <p>Nifer yr Adolygwyr Cymheiriaid a hyfforddwyd:161</p> <p>Nifer yr Hwyluswyr Gwelliant a hyfforddwyd: 154</p> <p>Nifer yr ysgolion/ clystyrau sydd wedi eu clustnodi ar gyfer yr haen nesaf: 154 / 20</p>	<p>Data Awdurdod Lleol / Local Authority data:</p> <p>Nifer yr ysgolion wedi ymrwymo:</p> <table border="1" data-bbox="775 1050 1366 1090"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>16</td> </tr> </table> <p>Adolygwyr Cymheiriaid wedi hyfforddi:</p> <table border="1" data-bbox="775 1196 1302 1236"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>130</td> </tr> </table> <p>Hwyluswyr gwelliant wedi hyfforddi:</p> <table border="1" data-bbox="775 1350 1302 1391"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>26</td> </tr> </table> <p>Nifer yr Ysgolion i'w hyfforddi Haf a Hydref 2022:</p> <table border="1" data-bbox="775 1491 1302 1532"> <tr> <td>Gwynedd:</td> <td>29</td> </tr> </table>	Gwynedd:	16	Gwynedd:	130	Gwynedd:	26	Gwynedd:	29
Gwynedd:	16								
Gwynedd:	130								
Gwynedd:	26								
Gwynedd:	29								
<p align="center">YSGOLION SY'N ACHOSI PRYDER</p>									
<p>Data Rhanbarthol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nifer yr ysgolion uwchradd YAC rhanbarthol: 11 Nifer ysgolion cynradd YAC rhanbarthol: 2 Nifer yr ysgolion uwchradd sy'n rhan o'r peilot YAC cenedlaethol [Mesurau Arbennig]: 4 Nifer yr ysgolion uwchradd YAC rhanbarthol sy'n rhan o'r RhPY: 5 	<p>Data Awdurdod Lleol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nifer yr ysgolion uwchradd YAC: Gwynedd = 0 Nifer yr ysgolion cynradd YAC: Gwynedd = 0 								

• Nifer yr ysgolion cynradd YAC rhanbarthol sy'n rhan o RhPY: 0• Nifer yr ysgolion uwchradd YAC rhanbarthol sy'n rhan o gydweithio cynghrair: 11• Nifer yr ysgolion cynradd YAC rhanbarthol sy'n rhan o gydweithio clwstr: 2	

Cydweithio • Dysgu • Llwyddo

Cynllun Busnes Rhanbarthol GwE

2022-2023

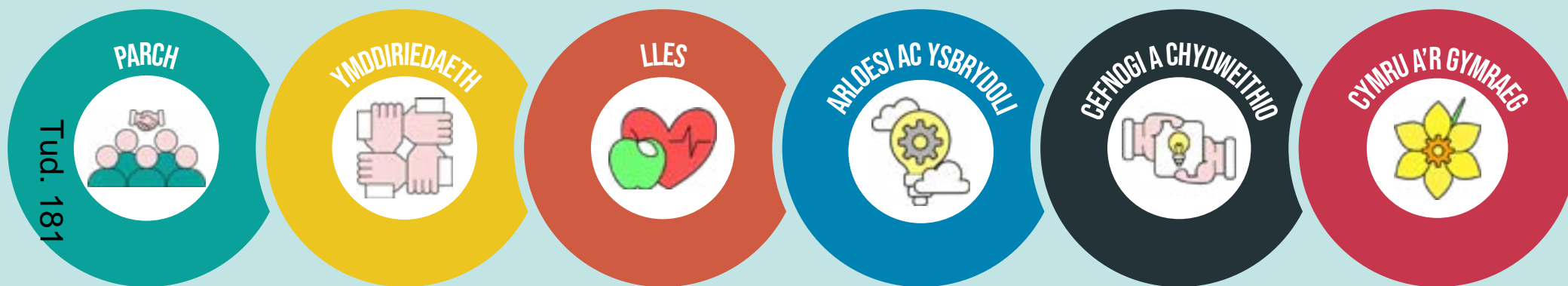
CYNNWYS

1. Ein Gweledigaeth, Ein Gwerthoedd a'n Hymddygiad
2. Cyd-destun Rhanbarthol
3. Cyflwyniad
4. Cynllun Busnes Rhanbarthol GwE:
 - Amcanion Strategol 2022-2023
 - Blaenoriaethau Rhanbarthol 2022-2023
5. Llywodraethu: Monitro ac Arfarnu
6. Cofrestr Risg
7. Cyllid
8. Dogfennau Ategol Ychwanegol

EIN GWELEDIGAETH

- Craidd ein gwaith yw uchelgais gwirioneddol i weld yr ysgolion a'r sefydliadau rydyn ni'n gweithio gyda nhw yn cyflawni eu dyheadau a gweld pob dysgwr yn llwyddo.
- Yn Gymry balch ac â gwybodaeth ryngwladol, byddwn yn cefnogi ein ysgolion i ddod yn sefydliadau dysgu llwyddiannus a hyderus. Cydweithiwn i sicrhau'r hinsawdd a'r addysg y mae pob dysgwr yn ei haeddu er mwyn bod yn unigolion galluog a gwydn sy'n gwireddu eu llawn botensial.

EIN GWERTHOEDD

EIN YMDDYGIAD

Byddwn yn gyson, yn wrthrychol ac yn deg wrth ein gwaith, gan werthfawrogi ymdrech, cyfraniad a chyflawniad pawb.

Byddwn yn broffesiynol, yn onest ac yn agored yn ein gwaith gyda phawb. Mae hyn yn greiddiol i gydweithio llwyddiannus.

Byddwn yn arddangos gofal, empathi a chonsyrn am les pawb.

Byddwn yn barod i fentro gyda'n hysgolion, gan groesawu her, chwilfrydedd, dyncwch a'r parodrwydd i ddysgu o lwyddiannau a methiannau. Drwy fod yn wybodus a rhannu arfer dda anelwn at rymuso a chymell ysgolion i ymchwilio a datblygu.

Byddwn yn ddibynadwy, yn hyblyg a sensitif yn ein cefnogaeth. Byddwn yn barod i gydweithio ac i annog cydweithio mewn partneriaeth gydag eraill gan gydnabod bod lle i baw ohonom wella, datblygu a dysgu.

Byddwn yn arddel ac yn dathlu iaith a diwylliant Cymru ym mhob rhan o'n gwaith.

2. CYD-DESTUN RHANBARTHOL

Mae GwE yn darparu gwasanaethau gwella ysgol i ranbarth o chwe awdurdod lleol: Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Gwynedd, Wrecsam ac Ynys Môn.

Yn 2021, roedd 82,432 o ddisgyblion o oedran ysgol gorfodol. Mae hyn yn 21.7% o holl ddisgyblion Cymru. Mae 401 ysgol a gynhelir yn y rhanbarth, sy'n 27.2% o'r holl ysgolion a gynhelir yng Nghymru (Canlyniadau Cyfrifiad Ysgolion, 2021).

Cynyddodd canran y disgyblion o oedran ysgol gorfodol sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim unwaith eto, o 18.2% yn 2020 i 20.4%, sy'n is na'r ffigwr cenedlaethol o 22.9%. Mae'r lefel hon yn dal i fod yr isaf o'r pedwar consortiwm rhanbarthol (Canlyniadau Cyfrifiad Ysgolion, 2021).

Yn y rhanbarth, mae 41.6% o'r rheiny sy'n dair oed a hŷn yn gallu siarad Cymraeg o'i gymharu â chyfartaledd Cymru, sef 29.5% (Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol).

O 30 Medi 2021, mae lleiafrifoedd ethnig yn cyfrif am 2.2% o'r boblogaeth yn y rhanbarth, sy'n is na chyfartaledd Cymru o 4.8%. (Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth/Y Swyddfa Ystadegau Gwladol).

O 31 Mawrth 2021, mae 1,465 o blant yn y rhanbarth yn derbyn gofal gan awdurdod lleol, sy'n 20.2% o blant mewn gofal yng Nghymru. (Cyfrifiad Plant sy'n Derbyn Gofal a Chymorth)

Mae GwE yn parhau i edrych tuag allan a chroesawu her oddi mewn i Gymru, a thu hwnt, tra sicrhau bod yr hyn a ddatblygir yn addas i'r cyd-destun. Mae hyn yn cynnwys gwrandod barhaus ar lais pob rhanddeiliad, yn enwedig llais athrawon ac arweinwyr ysgolion ym mhob sector.

Mae gan GwE gynllun clir sy'n amlinellu sut y bydd, drwy gydweithio'n agos â rhanddeiliaid allweddol, yn cryfhau arweinyddiaeth, yn gwella'r dysgu a'r addysgu, ac yn codi'r dyhead i gael effaith ar safonau.

3. CYFLWYNIAD

Mae ein cynllun busnes rhanbarthol yn amlinellu'r meysydd gwelliant â blaenoriaeth ar draws y rhanbarth.

Mae'r blaenoriaethau rhanbarthol a'r meysydd ar gyfer gwelliant wedi'u gwreiddio'n gadarn ar ganfyddiadau ein prosesau hunan arfarnu mewnol, adolygiadau allanol o'n harferion presennol a chyfeiriad ein taith, a thrwy ymgynghori â Phenaeithiaid a'r Awdurdodau Lleol. Rhydd y Cynllun Busnes sylw hefyd i flaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru a'r Awdurdodau Lleol, sydd o fewn cylch gorchwyl GwE.

Yn ogystal, bydd GwE yn gweithio mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i gefnogi blaenoriaethau lleol ychwanegol, fel bo'n briodol. Rhydd ystyriaeth hefyd i safbwyntiau a blaenoriaethau partneriaid haen ganol eraill fel Estyn, Cymwysterau Cymru, CBAC, yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol (NAEL), Addysg Gychwynnol Athrawon (AGG) a Chyngor y Gweithlu Addysg.

Yng Ngogledd Cymru, mae GwE a'r chwe Awdurdod Lleol wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth ag ysgolion i sicrhau bod gennym systemau a phrosesau cadarn a phwrpasol yn eu lle i gadw at ddisgwyliadau cenedlaethol mewn perthynas â'r 'Canllawiau Cenedlaethol Gwella Ysgolion: Fframwaith ar gyfer gwerthuso, gwella ac atebolrwydd'. Bydd ein dull gweithredu yn sicrhau ffydd a chefnogaeth pob rhanddeiliad allweddol a bod pob partner yn cymryd atebolrwydd llawn am gyflawni ei rôl a chyfrannu gyda thryloywder, effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd.

Mae ein blaenoriaethau yn gyfuniad o wella darpariaeth, arweinyddiaeth a deilliannau mewn ysgolion, yn ogystal â chyflawni'r daith ddiwygio. O ran y daith ddiwygio, rydym wedi gweithredu'n integredig ym mhob agwedd ar ein gwaith o'r cychwyn cyntaf. Ni all yr un elfen o'r daith ddiwygio fod ar wahân. Fe'i hystyrir o safbwynt anghenion dysgwyr a gwaelodlin ysgolion a chlystyrau unigol i fod yn cyflawni newid yn unol â disgwyliadau cytûn.

Mae GwE wedi annog ysgolion i gydweithio drwy rannu arferion a chyd-lunio meysydd sydd angen eu gwella a heriau'r daith ddiwygio. Rydym wedi buddsoddi mewn amrywiol fodolau clwstwr ac wedi annog ysgolion i ganfod ystod o bartneriaid priodol i gyflawni gwelliannau a newidiadau. Mae'r rhanbarth hefyd wedi edrych tuag allan am arferion da o ran adnabod modelau adolygu effeithiol gan gymheiriaid, yn ogystal ag annog ein hysgolion i ddatblygu ac esblygu eu harferion eu hunain. Cred GwE y dylai gwaith ymgysylltu â chymheiriaid gyd-fynd â'r dimensiynau a nodir yng nghyhoeddiad yr OECD 'What Makes a School a Learning Organisation' .

Rydym yn canolbwyntio ar gefnogi ac ar feithrin capasiti ar gyfer system sy'n hunan wella. 'Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant' yw Ymgynghorwyr Her bellach, ac mae hyn yn fwy na newid mewn enw yn unig - mae'n arwydd o benderfyniad i feithrin ymddiriedaeth gyda rhanddeiliaid allweddol a symud oddi wrth ddull 'o'r brig i lawr' o wella ysgolion, gan ddatblygu, yn hytrach, strategaeth fwy hir dymor, cefnogol a chynaliadwy.

Ar y cyd â rhanddeiliaid, mae GwE wedi datblygu strategaeth gefnogol a chynaliadwy yn yr hirdymor sydd yn llwyddo i feithrin capasiti ar draws y rhanbarth i wynebu heriau'r diwygio ehangach. Mae'r dull gweithredu integredig hwn wedi canolbwyntio ar ddatblygu cyfleoedd cydweithredol ar draws clystyrau o ysgolion.

Bydd Dysgu Proffesiynol yn ganolog i sicrhau bod gan holl staff ysgolion yr wybodaeth broffesiynol a'r sgiliau i gyflawni'r diwygiadau addysg sydd yn mynd rhagddynt yng Nghymru. O ystyried disgwyliadau'r system a gweithio ar y cyd â phartneriaid, adnabuwyd fframwaith pendant ar gyfer themâu dysgu proffesiynol i ymarferwyr mewn ysgolion.

4. CYNLLUN BUSNES RHANBARTHOL GwE

Mae ein cynllun busnes, ochr yn ochr â'r Strategaeth Ranbarthol 'Adnewyddu a diwygio: cefnogi lles a chynnydd dysgwyr', yn corffori sut y bydd GwE yn ymateb i effaith y cyfnod ar ôl Covid yng nghyd-destun addysg. Trwy weithio gyda phartneriaid a rhanddeiliaid allweddol a gwranddo arnynt, rydym wedi adnabod themâu penodol i gefnogi ein nod o sicrhau bod pob disgybl yng ngogledd Cymru yn elwa ar ddarpariaeth o'r safon uchaf. Mae eu hiechyd meddyliol a'u lles emosiynol, eu perthnasau a'u hiechyd corfforol oll yn alluogwyr hanfodol dysgu da. Byddwn yn cefnogi ysgolion i ganolbwyntio ar y meysydd hyn yn ogystal â datblygu'r sgiliau galluogi allweddol sy'n cynnwys llafaredd, llythrennedd, rhifedd, cynllunio, trefnu a meddwl yn feirniadol. Yn ogystal, ffocws ymweliadau cychwynnol Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant ag ysgolion ar ddechrau'r flwyddyn academiaidd oedd anghenion ysgolion, gan ystyried effaith Covid. Mae gwybodaeth gyfansawdd sy'n deillio o'r ymweliadau hyn yn llywio cynlluniau cymorth ysgolion, ac rydym wedi mireinio ein cynllun busnes i amlygu hyn.

Cytunwyd ar y blaenoriaethau lefel uchel am 2022-2023 â'r Cyd-bwyllgor ar 16 Chwefror 2022. Cytunwyd ar y Cynllun Busnes ar gyfer 2022-2023 yn ffurfiol gan Brif Swyddogion Addysg pob Awdurdod Lleol, y Cyd-Bwyllgor a'r Prif Weithredwr Arweiniol ar xxxxxxxx.

AMCANION STRATEGOL

Mae ein hamcanion strategol yn arddel y blaenoriaethau rhanbarthol a chenedlaethol presennol:

EIN HAMCANION STRATEGOL AM 2022-2023

- 1 Cwricwlwm ac Asesu** - cefnogi cwricwlwm cenedlaethol ble mae tegwch a rhagoriaeth yn ganolog ac sydd yn gosod safonau uchel i bob dysgwr
- 2 Datblygu proffesiwn addysg o safon uchel** - gwella'r dysgu a'r addysgu yn ein hysgolion
- 3 Arweinyddiaeth** - cefnogi arweinwyr ysbrydoledig sy'n cydweithio i godi safonau Cynnwys darpar arweinwyr a rhwydweithiau proffesiynol
- 4 Ysgolion cryf a chynhwysol** yn ymroi i ragoriaeth, tegwch a llesiant
- 5 Cefnogi system sy'n hunan wella** - cefnogi system ble mae gan y proffesiwn addysg y sgiliau, y gallu a'r capasiti i ddysgu a gwella eu harferion yn gyson
- 6 Busnes** - sicrhau bod gan GwE drefn lywodraethu gref a chefnogaeth fusnes a gweithredol effeithiol sy'n rhoi gwerth am arian.

BLAENORIAETHAU RHANBARTHOL 2022 - 2023

Y pedwar diben yw'r man cychwyn a'r uchelgais i ysgolion wrth iddynt baratoi i ddylunio'r cwricwlwm newydd a chefnogi eu dysgwyr i fod yn:

- ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sydd yn barod i ddysgu drwy gydol eu hoes;
- cyfranwyr mentrus, creadigol sydd yn barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith;
- dinasyddion egwyddorol, gwybodus sydd yn barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd; ac
- unigolion iach, hyderus sydd yn barod i fyw gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.

Bwriad ein blaenoriaethau isod yw cefnogi ysgolion wrth iddynt weithio tuag at y pedwar diben hyn.

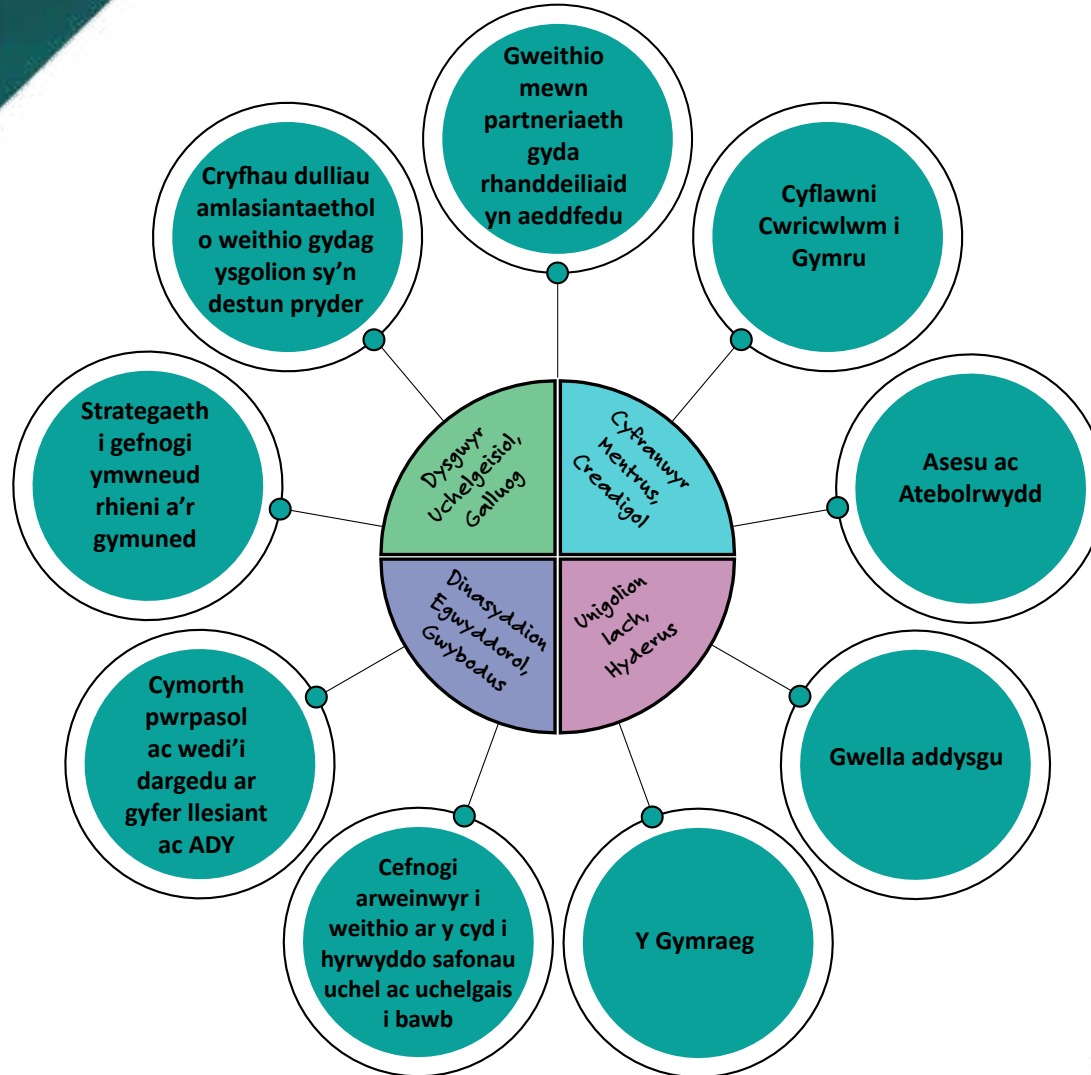
Cefnogir y blaenoriaethau hyn gan gynlluniau gweithredol manwl y gwasanaeth, sy'n amlinellu sut a phryd y bydd yr agweddau ar bob blaenoriaeth yn cael eu cyflawni ac yn gosod disgwyliadau o ran y camau nesaf wrth gyflawni'r daith ddiwygio. Hefyd, mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl y cytunwyd arno rhwng y pennaeth gwasanaeth a'r ymgynghorydd craidd.

EIN BLAENORIAETHAU LEFEL UCHEL AM 2022-2023

DYSGU PROFFESIYNOL

PWYNTIAU
CYNNYDD

Cydweithredu

Sefydliad sy'n Dysgu

Cyfoethogi Ansawdd

Datblygu
arweinyddiaeth a
chefnogi llesiant y
gweithlu

CYFOETHOGI

BLAENORIAETHAU LEFEL UCHEL 2022-2023

AMCAN 1: CWRICWLWM AC ASESU

Cefnogi cwricwlwm cenedlaethol ble mae tegwch a rhagoriaeth yn ganolog ac sydd yn gosod safonau uchel i bob dysgwr.

1.1 Cyflawni'r Cwricwlwm i Gymru

- » Darparu dysgu proffesiynol a chymorth ac arweiniad pwrpasol i ysgolion a lleoliadau i'w helpu i gyflawni pob agwedd ar y Daith Ddiwygio a gweithredu'r cwricwlwm newydd.
- » Cefnogi pob aelod staff a llywodraethwr i gyflawni'r Cwricwlwm i Gymru drwy sicrhau bod pob ysgol yn barod ar gyfer addysgu'r cwricwlwm newydd am y tro cyntaf a bodloni gofynion gorfodol ar gyfer Medi 2022.
- » Darparu cymorth i ysgolion a lleoliadau uwchradd baratoi at y cwricwlwm newydd ym Mlynnyddoedd 7 ac 8 ym mis Medi 2023 drwy:
 - Ddarparu rhwydweithiau rhanbarthol a lleol gydag arweiniad pendant ar ddyunio a chynllunio'r cwricwlwm, asesu a chynnydd drwy fodelu ac enghreifftio arferion cwricwlwm;
 - Cefnogi ysgolion i sicrhau y caiff dysgwyr gyfle i ddefnyddio, cymhwyso ac ymestyn y sgiliau trawsgwricwlaidd gorfodol sef llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol, a hynny mewn ystod o gyd-destunau gwreiddiol;
 - Hyrwyddo pontio i ddysgwyr drwy sicrhau cyswllt uniongyrchol effeithiol rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd;
 - Gweithio ar y cyd ag arweinwyr i sicrhau bod gan bob lleoliad gynllun pendant i ymateb yn effeithiol i'r arweiniad a nodir yn y Cwricwlwm i Gymru a chynllunio'n effeithiol ar gyfer Dysgu Proffesiynol;
 - Sicrhau bod pob lleoliad yn mabwysiadu ac yn cyhoeddi crynodeb i randdeiliaid allweddol;
 - Parhau i annog ysgolion i ddatblygu a mireinio eu cwricwlwm a'u trefniadau asesu fel rhan o arfarnu parhaus.
- » Annog ysgolion i ddatblygu dulliau o gofnodi ac arfarnu cynnydd a llwyddiannau pob dysgwr yn holistaidd, a hynny tuag at berwyl cytûn sy'n cwmpasu'r Pedwar Diben o fewn cymuned eu hysgol.

1.2 Asesu ac Atebolrwydd

- » Gweithio mewn partneriaeth gydag ysgolion i helpu i ddatblygu sail resymegol effeithiol ar gyfer asesu, sy'n rhoi sylw i'r rhesymau pam a'r hyn a aserir, ac sy'n adnabod anghenion gwahanol randdeiliaid o ran gwybodaeth asesu berthnasol.
- » Cefnogi egwyddorion ac arferion Cwricwlwm i Gymru, a chreu'r newid sylweddol mewn system a diwylliant sydd yn angenrheidiol er mwyn i'r Cwricwlwm lwyddo.
- » Gweithio mewn partneriaeth gydag ysgolion i hwyluso sgwrs broffesiynol effeithiol o fewn a rhwng ysgolion er mwyn datblygu dealltwriaeth a rennir o gynnydd ar draws y cwricwlwm, a bod yn fodd i ymarferwyr adnabod, cofnodi a myfyrio ar gynnydd

dysgwyr dros amser.

- » Cefnogi ysgolion i adrodd yn effeithiol am gynnydd dysgwyr i rieni/gofalwyr.
- » Gweithio mewn partneriaeth gydag ysgolion ac awdurdodau lleol i ddatblygu dangosyddion perfformiad meintiol ac ansoddol, sy'n cofnodi'n effeithiol gynnydd ysgolion a lleoliadau yn erbyn pedwar diben y cwricwlwm newydd.
- » Gweithio mewn partneriaeth gydag ysgolion ac awdurdodau lleol i fabwysiadu model atebolrwydd newydd, a fydd yn cynnwys prosesau grymus i sicrhau ansawdd, er mwyn sicrhau bod llinellau atebolrwydd clir a phriodol ar bob lefel ar gyfer gwelliannau ysgol rhanbarthol.

AMCAN 2: DATBLYGU PROFFESIWN ADDYSG O SAFON UCHEL

Gwella'r dysgu a'r addysgu yn ein hysgolion

2.1 Tud. 187	Gwella Addysgu	<ul style="list-style-type: none">» Sicrhau cymorth i ysgolion wrth iddynt ymateb i'r daith diwygio addysg, gyda phwyslais cryf ar addysgeg, addysgu effeithiol ac ymchwil weithredu.» Sicrhau bod egwyddorion a strategaethau asesu ffurfiannol yn cael eu gweithredu'n effeithiol a chyson ar draws ac o fewn ysgolion.» Sicrhau cysondeb negeseuon yng nghynnig Dysgu Proffesiynol GwE a'r cymorth i ysgolion o ran y 4 diben ac addysgeg, gan gynnwys y 12 egwyddor addysgegol.» Cefnogi ysgolion i weithredu egwyddorion allweddol y canllawiau asesu.» Cefnogi cydweithredu ar draws sectorau i sicrhau cysondeb mewn arferion addysgu effeithiol i gefnogi cyfnodau pontio dysgwyr
2.2	Y Gymraeg	<p>Ar y cyd â'r Awdurdodau Lleol:</p> <ul style="list-style-type: none">» Cefnogi ysgolion i hyrwyddo manteision dwyieithrwydd a manteision addysg cyfrwng Cymraeg» Cefnogi ac ysgogi datblygiad twf darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn yr ysgolion cyfrwng Saesneg» Datblygu cynnig dysgu proffesiynol ar gyfer y Gymraeg er mwyn paratoi at y Cwricwlwm i Gymru (3-16) a chryfhau cydweithredu / pontio o'r sector cynradd i'r uwchradd» Hyrwyddo proffil y Gymraeg ymysg arweinwyr i baratoi at y Cwricwlwm i Gymru a tharged Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr» Datblygu'r defnydd anffurfiol o'r Gymraeg drwy'r 'Siarter Iaith' a 'Cymraeg Campus'» Datblygu sgiliau iaith y gweithlu addysg er mwyn ymestyn y gyfran sydd yn gallu addysgu a gweithio trwy gyfrwng y Gymraeg.

AMCAN 3: ARWEINYDDIAETH

Cefnogi arweinwyr ysbrydoledig sy'n cydweithio i godi safonau. Cynnwys darpar arweinwyr a rhwydweithiau proffesiynol

- 3.1 Cefnogi arweinwyr i weithio ar y cyd i hyrwyddo safonau uchel ac uchelgais i bawb**
- » Parhau i gefnogi cydweithredu ar bob lefel o arweinyddiaeth er mwyn sicrhau bod pob arweinydd yn cyflawni ei botensial. Yn benodol:
 - Gofalu bod clystyrau a chynghreiriau yn cyfrannu'n effeithiol i waith datblygiadol o fewn ac ar draws sectorau.
 - Cryfhau a gwreiddio ymhellach adolygu gan gymheiriaid ym mhob clwstwr a chynghrair er mwyn sicrhau hunan arfarnu a chynllunio gwelliant grymus a thrylwyr.
 - Cefnogi arweinwyr mewn clystyrau a chynghreiriau gyda phrosesau Cyfoethogi Ansawdd sydd yn arfarnu ansawdd y ddarpariaeth a chynnydd disgyblion wrth i ni symud i'r cwricwlwm newydd.
 - Sicrhau bod egwyddorion arweinyddiaeth wasgaredig yn cael eu gwreiddio ym mhob sefydliad dysgu ar draws y rhanbarth.
 - » Rhoi mynediad at ystod o ddysgu proffesiynol yn rhanbarthol ac yn genedlaethol, gan gynnwys mynediad at gymell a mentora i bob ymarferydd addysg mewn ysgolion a lleoliadau sydd yn briodol i'w rôl a'u cyfrifoldeb yn unol â safonau proffesiynol.

AMCAN 4: YSGOLION CRYF A CHYNHWYSOL

Yn ymroi i ragoriaeth, tegwch a llesiant

- 4.1 Cymorth pwrpasol ac wedi'i dargedu ar gyfer llesiant ac ADY**
- » Parhau i weithio'n agos mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i ddarparu cymorth llesiant i ymarferwyr a dysgwyr mewn ysgolion a lleoliadau.
 - » Parhau i weithredu strategaethau rhanbarthol i blant sy'n fregus i ddysgu, sy'n canolbwyntio ar gynhwysiant, lles emosiynol, presenoldeb ac unrhyw anghenion dysgu ychwanegol i gael effaith gadarnhaol ar eu cynnydd a'u lles.
 - » Datblygu dull llesiant ysgol gyfan, gan hyrwyddo 'Dinasyddion Egwyddorol, Gwybodus yng Nghymru'.
 - » Cefnogi'r Awdurdodau Lleol i gyflwyno Trawsnewid ADY trwy ddarparu Dysgu Proffesiynol i wella'r dysgu a'r addysgu.
- 4.2 Cefnogi ysgolion i fynd i'r afael ag effaith tlodi ar gyrhaeddiad addysgol a gosod safon uchel i bawb**
- » Cefnogi ysgolion i gyflwyno'r rhaglen diwygio addysg tymor hir, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a safonau yn codi.
 - » Parhau i roi cymorth i arweinwyr ysgolion gydag ymgysylltiad grwpiau penodol o ddysgwyr bregus a difreintiedig, gan gynnwys

- y dysgwyr hynny ble cafodd cau'r ysgolion effaith anghyfartal arnynt. Cymorth hefyd i adnabod a chefnogi'r dysgwyr hyn.
- » Datblygu ymhellach a gweithredu'r strategaeth GDD genedlaethol ar draws y rhanbarth.

4.3 Strategaeth i gefnogi ymwneud rhieni a'r gymuned

- » Datblygu strategaeth i gefnogi rhieni a'r gymuned, i helpu rhieni a gofalwyr ar sut orau i gefnogi eu plant i ddysgu. Annog ysgolion i wrando ar blant a phobl ifanc wrth iddynt ymgysylltu â'u dysgu a'u cefnogi i gyflawni eu dyheadau.
- » Cefnogi ysgolion i wreiddio dull ysgol gyfan o ymgysylltu â theuluoedd a'r gymuned.
- » Annog ysgolion i ddatblygu partneriaethau cymunedol a gwaith amlasiantaethol er mwyn cryfhau ymgysylltiad teuluoedd, gwella safonau a chael effaith gadarnhaol ar ddeilliannau dysgu i'r dysgwyr hynny o gefndiroedd tlotach.
- » Cefnogi ysgolion ac Awdurdodau Lleol i fuddsoddi yn amgylchedd dysgu ysgolion cymunedol er mwyn sicrhau ymgysylltu fwy cadarn â rhieni a gofalwyr y tu allan i oriau traddodiadol.

AMCAN 5: CEFNOGI SYSTEM SY'N HUNAN WELLA

Cefnogi system ble mae gan y proffesiwn addysg y sgiliau, y gallu a'r capasiti i ddysgu a gwella eu harferion yn gyson

Tyd. 189

Cryfhau dulliau amlasiantaethol o weithio gydag ysgolion sy'n destun pryder

- » Mewn partneriaeth efo'r Awdurdodau Lleol, cryfhau ymhellach a datblygu'r prosesau ar gyfer cefnogi a herio ysgolion sy'n destun pryder.
- » Gofalu bod gan bob ysgol sydd mewn categori statudol, neu a adnabuwyd yn lleol fel ysgol sy'n destun pryder, fynediad i gynllun cymorth cynhwysfawr y cytunwyd arno i'w helpu ar ei llwybr gwella.
- » Sicrhau y cyflwynir y pecyn cymorth yn effeithiol ac yn amserol, a'i fod yn cael ei fonitro yn rymus er mwyn sicrhau effaith ar safonau a darpariaeth.

5.2 Gweithio mewn partneriaeth gyda rhanddeiliaid yn aeddfedu

- Cryfhau ein cyd-ymdrech i wella ysgolion drwy:
- » Barhau i weithio'n agos gydag ysgolion a lleoliadau er mwyn dyfnhau'r gwaith cymheiriaid sydd eisoes ar waith i gynllunio, datblygu ac arfarnu blaenoriaethau a rhannu dysgu proffesiynol.
 - » Darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol i ddatblygu adolygiad gan gymheiriaid ymhellach.
 - » Parhau i ddatblygu ein gwaith mewn clystyrau, cynghreiriau a phontio rhwng sectorau i wella ansawdd a datblygu agenda Cwricwlwm i Gymru.
 - » Parhau i weithredu ein memorandwm cyd-ddealltariaeth gyda Phrifysgol Bangor er mwyn datblygu ymhellach ein harferion yn seiliedig ar dystiolaeth.
 - » Parhau i weithio ar y cyd â Rhanbarthau eraill i geisio cyflwyno dull fwy cyson o gyflawni blaenoriaethau cenedlaethol.

AMCAN 6: BUSNES

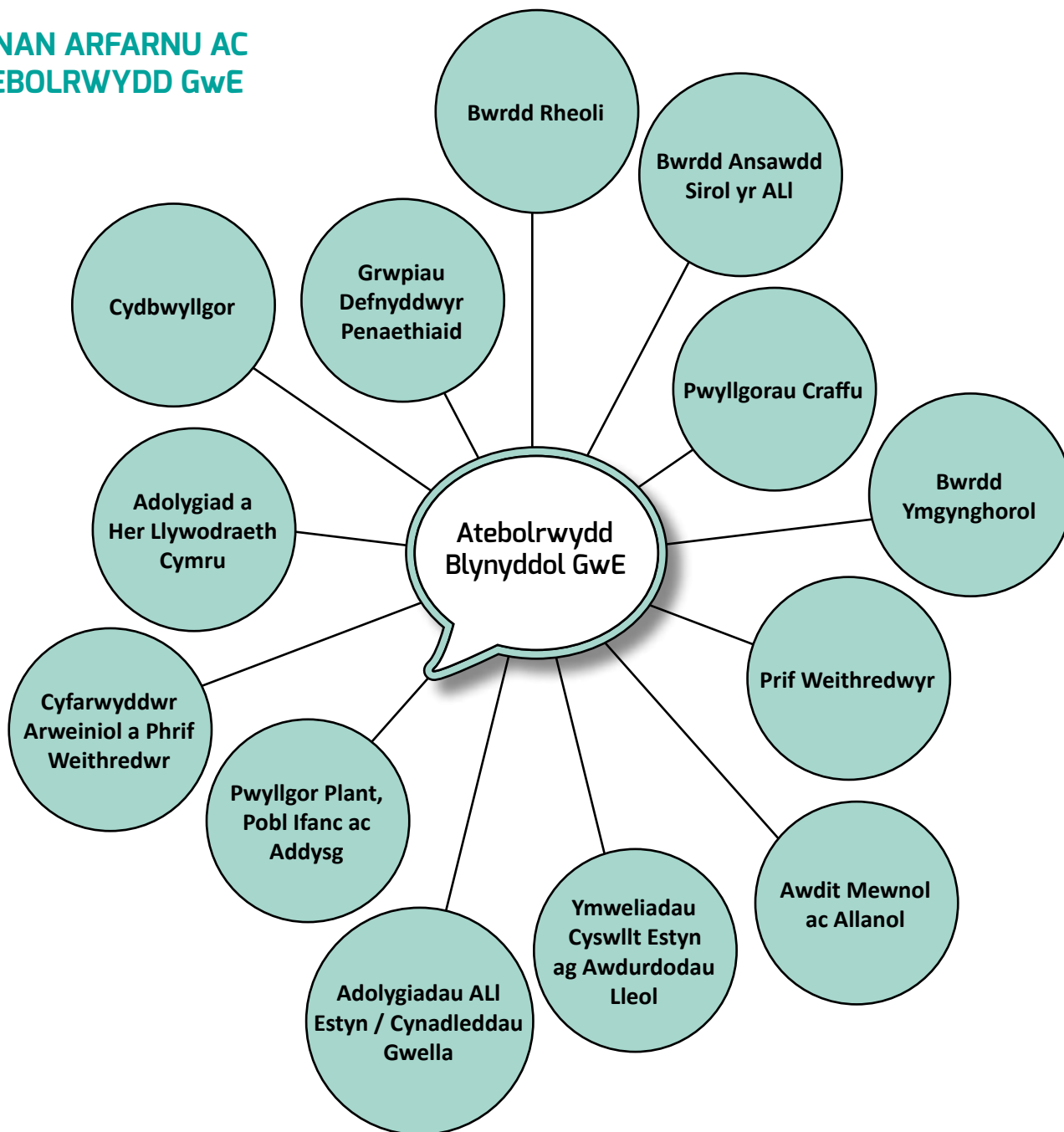
6.1 **Busnes** » Sicrhau bod gan GwE drefn lywodraethu gref a chefnogaeth fusnes a gweithredol effeithiol sy'n rhoi gwerth am arian.

5. LLYWODRAETHU: MONITRO AC ARFARNU

Mae fframwaith atebolrwydd clir a chadarn yn GwE.

HUNAN ARFARNU AC ATEBOLRWYDD GwE

Mae'r Fframwaith Cynllunio Busnes sydd ar waith yn sicrhau eglurder, atebolrwydd a chydlynedd strategol wrth gyflawni'r blaenoriaethau yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol. Rhydd strwythur ar gyfer monitro cynnydd yn effeithiol.

Yn ein cynlluniau busnes manwl adroddir am gynnydd yn chwarterol, sy'n rhoi adroddiad cynnydd ar:

- Effaith yn erbyn camau gweithredu a deilliannau (gan gynnwys meini prawf meintiol ac ansoddol)
- Materion neu risgiau newydd gafodd eu hadnabod ar gyfer y cyfnod adrodd
- Data rhanbarthol

- Data Awdurdod Lleol
- Proffil gwariant

Trwy gydol y flwyddyn, bydd adroddiadau yn ymwneud â'n ffrydiau blaenoriaeth yn y cynllun busnes yn cael eu bwydo drwy ein grwpiau llywodraethu, fel y nodir uchod. Adroddir am y cynnydd yn erbyn y cynllun busnes rhanbarthol bob chwarter, i'r Cyd-bwyllgor.

6. COFRESTR RISG

Mae Cofrestr Risg GwE yn ddogfen fyw, a chaiff ei hadolygu'n gyson. Fe'i cyflwynir i'r Cyd-Bwyllgor yn flynyddol, a hefyd pan fydd risgiau newydd yn cael eu hadnabod a bod angen i'r Cyd-Bwyllgor fod yn ymwybodol ohonynt.

Adnabuwyd amryw o risgiau all fod yn rhwystrau i weithredu blaenoriaethau'r Cynllun Busnes yn llwyddiannus. Dyma nhw:

- Mae toriadau yng Nghyllideb Graidd GwE yn effeithio ar gynllunio strategol tymor hir.
- Ansicrwydd ynglŷn â thoriadau grant a threfniadau cyllid gan LC sy'n amharu ar gynllunio strategol tymor hir. Mae oedi sylweddol wrth gadarnhau lefelau cyllid yn effeithio ar weithredu'r Cynllun Busnes Strategol.
- Ansicrwydd ynglŷn ag atebolrwydd a mesurau perfformiad sy'n llesteirio cyflymder y Daith Ddiwygio, yn enwedig yn y sector uwchradd.
- Mae ansicrwydd ynglŷn â sut y bydd cymwysterau 2027 yn edrych yn ffactor cyfyngol mewn ysgolion uwchradd.
- Mae effaith pandemig Covid-19 wedi ei gwneud hi'n anoddach i ysgolion fwrw ymlaen efo'u paratodau gwreiddiol at y Cwricwlwm i Gymru.
- Anawsterau recriwtio a chynllunio olyniaeth uwch arweinwyr ar draws y rhanbarth yn enwedig rhai cyfrwng Cymraeg.
- Cyflymder datrys materion mewn ysgolion uwchradd a roddir mewn categori statudol Estyn.
- Cysondeb ac ystod y Daith Ddiwygio a'i effaith ar arweinyddiaeth systemig rhwng LIC, yr haen ganol ac ysgolion gyda lefel gynyddol o gyllid yn mynd yn uniongyrchol o LC i ysgolion.

7. CYLLID

Fel pawb arall, rydym yn byw mewn hinsawdd ariannol anodd iawn a rhaid gwneud rhai penderfyniadau anodd. Rydym yn ddiolchgar am gefnogaeth Prif Weithredwyr y Rhanbarth, ac am gyngor a chefnogaeth Aelodau Etholedig y Cyd-Bwyllgor wrth wneud y penderfyniadau gorau i gefnogi ein dysgwyr a'n hysgolion.

Ar gyfer 2022-2023 mae ein cyllideb graidd yn £3,924,269. Mae ein cyllideb graidd bellach oddeutu 25% yn llai na'r cyfnod cyn sefydlu GwE. Bydd ein Grant Gwella Addysg yn £29,309,224 ar gyfer eleni (yn cynnwys cyllid cyfatebol). Mae hyn yn doriad o £7.5 miliwn ar gyllideb 2015. Ar yr un pryd, bu cynnydd o 22% mewn costau o ganlyniad i gyflwyno isafswm cyflog, cyflog byw a chyfraniadau pensiwn. Wrth reoli'r heriau ariannol hyn, rydym wedi parhau i gynyddu ein cyfraddau dirprwyo i ysgolion. Mae GwE yn cadw oddeutu 3% o'r GGA i ddarparu cefnogaeth i ysgolion.

		Grant a chyfateb	Grant a chyfateb	Grant a chyfateb
		Grant a chyfateb	Toriad (£)	Toriad (%)
11 Grant Unigol	14/15	£37,021,296		
GGA	15/16	£33,549,764	-£3,471,532	-9.38%
GGA	16/17	£31,902,703	-£1,647,061	-4.91%
GGA	17/18	£31,672,444	-£230,259	-0.72%
GGA	18/19	£29,124,247	-£2,548,197	-8.05%
GGA	19/20	£29,064,551	-£59,696	-0.20%
GGA	20/21	£28,776,349	-£288,202	-0.99%
GGA	21/22	£29,397,227	£620,878	2.16%
GGA	22/23	£29,309,224	-£88,003	-0.30%
		Cronnus	-£7,712,072	-22.39%

8. DOGFENNAU ATEGOL YCHWANEGOL

- Cynlluniau Busnes Manwl 2022-2023
- Cofrestr Risg GWE
- Cynnig Dysgu Proffesiynol Rhanbarthol
- Blaenoriaethau Strategol Awdurdodau Lleol 2022-2023
- Papurau Procio ar y Daith Ddiwygio

Collaborating • Learning • Succeeding

- ☎ 0300 500 8087
- ✉ post@gwegogledd.cymru
- 💻 www.GwEGogledd.Cymru
- 🐦 @GwEGogleddCymru

Tud. 194

